

MAX L. MARGOLIS

A MANUAL
OF THE
ARAMAIC LANGUAGE

CLAVIS
LINGUARUM SEMITICARUM
EDIDIT
HERMANN L. STRACK

PARS III
THE ARAMAIC LANGUAGE
OF THE BABYLONIAN TALMUD
BY
MAX L. MARGOLIS

- I. GRAMMAR
II. CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

ENGLISH EDITION

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK

1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

AMERICA:
G. E. STECHERT & Co., NEW YORK.

**A MANUAL
OF THE
ARAMAIC LANGUAGE
OF THE
BABYLONIAN TALMUD**

**GRAMMAR
CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES**

BY

MAX L. MARGOLIS, PH. D.

**PROFESSOR OF BIBLICAL PHILOLOGY IN THE DROPSIE COLLEGE
PHILADELPHIA, PA.**

**MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK**

1910.

**ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.**

**AMERICA:
G. E. STECHERT & Co., NEW YORK.**

Printed by Fischer & Wittig in Leipzig.

TO MY WIFE
IN LOVE AND GRATITUDE

PREFACE

As far back as 1894, Professor HERMANN L. STRACK, of the University of Berlin, who had favorably noticed my first two publications, both dealing with the textual criticism of the Talmud, suggested to me the writing of a work to all intents and purposes similar to the present one. The plan was elaborated in detail, and I actually commenced work on a number of larger texts. Soon, however, I realized that with the means at my disposal it was impossible for me to arrive at a satisfactory form of the text. Moreover, my professional work lying in other directions, I was forced to abandon for the time being all thought of prosecuting this plan. When in the autumn of 1907 I visited Germany, Prof. STRACK urged me to let go for a while my Septuagint studies and to resume that long neglected piece of Talmudic work.

With the aid of JUDAH SENI's יהודה יעלה, ISRAEL MICHELSTÄDT's מלין דרבנן, MOÏSE SCHUHL's *Sentences et proverbes du Talmud*, and MOSES LEWIN's *Aramäische Sprichwörter und Volkssprüche*, and a manuscript collection of a similar character compiled by my sainted father, I transcribed a large number of short and pithy Aramaic sentences from the Talmud, noting the variants from RABBINOVICZ' work. I then copied a large number of connected Aramaic texts from all parts of the Talmud, with the variants belonging thereto. I once more realized that unless I secured manuscript evidence at first hand, my texts as well as the grammar that I had constructed from them would be unreliable. I therefore proceeded to Munich where,

beside the famous cod. Hebr. 95, I was privileged to collate the manuscripts and early prints enumerated on p. XV.

Only when the grammar, as far as based on my own texts, had been completely worked up, did I proceed to an examination of the grammatical works of my predecessors (see p. 98). I found that there were two points which placed my work on a footing entirely its own. In the first place, my own examples were marked by that certainty which comes only from a personal perusal of the sources, the otherwise scholarly work of the author of the *Variae Lectiones* being entirely unreliable in the province of grammar. Then again my linguistic point of view differed from that of my predecessors in a number of vital questions. I say all this with no intent to criticize the labors of others. I merely wish to point out the independent character of my own work. In the Syntax I had no predecessors at all. I therefore followed the guidance of NÖLDEKE in his excellent Mandaic and Syriac Grammars as closely as feasible. The examples, of course, are my own.

In the first part of the Chrestomathy, the sources of each form, phrase, or sentence, were indicated in my manuscript. But in order to reduce the bulk and cost of the volume, it was deemed advisable to drop them in all but a few cases. As for the Connected Texts, not only are the sources noted, but also a certain amount of variants. Here again economy was imperative. I therefore chose for each piece that witness of the text, which seemed to merit distinction because of its correctness or originality, giving the authority for all deviations therefrom in the margin, where are likewise registered not only important variants bearing on grammar, lexicon, or meaning, but also scribal errors of the codex chosen (for silence would have led to a false impression as to the actual contents of the manuscript).

Both in the Grammar and in the Chrestomathy I refrained from adding vowel points. Only in the Connected Texts did I here and there deviate from this rule;

the reasons in each case will be found to be obvious. The first part of the Chrestomathy, the "Forms and Sentences", being arranged according to a graded system, with references to the paragraphs of the Grammar, the student, with the aid of §§ 2—5 and a moderate knowledge of Hebrew and Biblical Aramaic, will be able to accurately vocalize every form occurring in the Grammar and in the corresponding portions of the Chrestomathy. Moreover, he may look up every form in the Glossary under the proper root, where he will find the forms occurring in Grammar and Chrestomathy recorded, defined, and vocalized. There is also another reason why the vocalization was on the whole sedulously kept out of Grammar and Chrestomathy. The orthography of the sources being adjusted to unpunctuated texts, the introduction of vowel-points would have created naught but confusion, since the latter presupposes an entirely different system of orthography (such as we find in Biblical Aramaic). With the method adopted by me, each system is allowed to exhibit its own characteristics without confusion. Moreover, whatever subjective features may attend the vocalization are thus kept out of the texts themselves which are presented with utmost fidelity and accuracy exactly in the form in which they have come down.

As for the choice of material, the texts naturally come largely from the Haggadah. But the Halakah also is not only represented by a few specimens which, I believe, meet the requirements of beginners, but also in the first part of the Chrestomathy by phrases and sentences judiciously culled from the large frame-work and thus exhibiting the methodological terminology of the halakic discussions, concisely explained in the Glossary. Additional information is to be found in MIELZINER's *Introduction* and in BACHER's *Terminologie* (see p. 97. 98).

In writing the Glossary, I naturally availed myself of the great Talmudic lexica and of the lexicographical

works concerned with the cognate Aramaic dialects. My aim was not so much to discover new identifications, as to give that which was tenable and most adequately supported. I have followed tradition as far as it is embodied in the *ʿARUK*, in *HANANEL*, *RASHI*, and others, both with a conservative bias and with criticism. The discerning critic will find that the lexicographical material has been thoroughly consulted and just as accurately weighed. The student may confidently feel that he is everywhere treading upon safe ground.

It is a pleasant duty for me to acknowledge my indebtedness to the directors of the Libraries of Göttingen, Hamburg, Karlsruhe, for the readiness with which they conveyed their Talmudic manuscripts to Munich for my use; but above all to Dr. VON LAUBMANN, the director of the Royal State and Court Library at Munich (whose recent demise is a source of deep regret), and his able assistant, Dr. LEIDINGER, for the uniform courtesy extended to me for five full months. I am also beholden to the National Library at Florence for the permission to have certain pages of its Talmudic manuscripts photographed, and to Chief Rabbi Dr. S. H. MARGULIES for securing and forwarding those photographs. Above all others, my sincere gratitude is herewith expressed to Professor STRACK who not only suggested this work but also read a number of proofs and was untiring in his efforts, in which he was aided by his wide experience, to enhance the accuracy of the contents, the economic arrangement of the details, and the appearance of the whole. Nor would I be derelict in acknowledging the kindness of Commercial Councillor Herr OSCAR BECK, head of the publishing firm of C. H. BECK in Munich, who most readily consented to undertake the publication of this work.

Philadelphia, Pa., February 1910.

Max L. Margolis.

TABLE OF CONTENTS

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

	Page
§ 1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. Its Place in General Aramaic	1
§ 2. Script and Orthography	3
§ 3. Means of Fixing the Vocalization	7

I. Phonology (§ 4—7).

§ 4. The Consonants and their Changes	8
§ 5. The Vowels and their Changes	10
§ 6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence	15
§ 7. The Accent	15

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

§ 8. Personal Pronoun	16
§ 9. Demonstrative Pronoun	17
§ 10. Relative Pronoun	18
§ 11. Interrogative Pronoun	18

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

§ 12. Preliminary Remarks	19
§ 13. Nouns with Shortened Stem	19

XII**TABLE OF CONTENTS**

	Page
§ 14. Triconsonantal Nominal Stems with Vowel Gradation	22
§ 15. With the Middle Radical Geminate	22
§ 16. With Prefixes	25
§ 17. Pluriconsonantal Stems	25
§ 18. Denominatives formed by means of Afformatives .	26
(b). Inflection (§ 19—22).	
§ 19. Inflectional Endings	27
§ 20. Modification in the Stem occasioned by the In- flexion	29
§ 21. Pl. fem. from Masculines and conversely	30
§ 22. The Noun with Pronominal Suffixes	32
§ 23. Numerals	32
C. Particles (§ 24—26).	
§ 24. Adverb	34
§ 25. Prepositions	34
§ 26. Conjunctions	35
D. The Verb (§ 27—41).	
§ 27. The Modification of the Stem	35
§ 28. Inflectional Elements	36
§ 29. Perfect	37
§ 30. Imperfect, Imperative, and Infinitive	38
§ 31. The Participles	40
§ 32. Itpe'el	41
§ 33. Pa'iel	43
§ 34. Itpa'ial	45
§ 35. Af'iel	46
§ 36. Ittaf'ial	47
§ 37. Verbs ע"ע	48
§ 38. Verbs ע"י	50
§ 39. Verbs ל"י	56
§ 40. Pluriconsonantals	56
§ 41. The Verb with Objective Suffixes	57

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

	Page
§ 42. The Neuter	62
§ 43. St. absol. and determ.	62
§ 44. St. constr. and Periphrastic Genitive	63
§ 45. Coordination	65
§ 46. Construction of כּל	66
§ 47. The Joining together of several Nouns. Distributive Repetition	67

Pronoun (§ 48—52)

§ 48. Personal Pronoun	68
§ 49. Demonstrative Pronoun	70
§ 50. Interrogative Pronouns	71
§ 51. Relative Pronoun	72
§ 52. Numerals	73
§ 53. Adverbial Expression	74
§ 54. Prepositions	74

B. The Verb (§ 55—62).

§ 55. Person and Gender	75
§ 56. The Perfect	76
§ 57. The Imperfect	77
§ 58. The Participle	79
§ 59. The Imperative	82
§ 60. The Infinitive	83
§ 61. Government of the Verb	84
§ 62. נִשְׁמָע	86

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

§ 63. The Copula	87
§ 64. The Casus Pendens	88
§ 65. Concord of the Parts of Speech	89
§ 66. The Order of Words	89
§ 67. Negative Sentences	90
§ 68. Interrogative Sentences	91

D. Compound Sentences (§ 69—73)		Page
§ 69.	Copulative Sentences	92
§ 70.	Attributive Relative Sentences	94
§ 71.	Conjunctive Relative Sentences	95
§ 72.	Indirect Interrogative Sentences	96
§ 73.	Conditional Sentences	96
Literature	. . . . .	97

Chrestomathy and Glossaries.

Chrestomathy.

I.	Forms and Sentences	1*
II.	Connected Texts	34*
	A. Earlier Language	34*
	B. Later Language	37*

(From the "Chapter of the Saints" p. 58*. — Wonder-
stories p. 70*. — Halakic texts p. 74*.)

Glossaries.

A.	Aramaic Glossary	84*
B.	Hebrew Glossary	180*

Abbreviations and Signs.

---

1. F = Florenz (Florence), Biblioteca Nazionale codd. II, 1, 7—9.
- G = Göttingen, Universitäts-Bibliothek cod. hebr. 3 (init. saec. XIII).
- H = Hamburg, Stadtbibliothek, cod. hebr. 165 (1184 p. Chr.).
- K = Karlsruhe, Hof- und Landes-Bibliothek cod. orient. 9 (1400—1450).
- M = München (Munich), Hof- und Staats-Bibliothek, cod. hebr. 95 (1343 p. Chr.).
- M₁ = München, codd. hebr. 6. 140. 141.
- B = ed. Bomberg. 1, Venetiae 1520—23.
- Ar^M = 'Aruk cod. hebr. 142 München (1285 p. Chr.) *contains only the second part, not made use of by Kohut* || Ar^V = 'Aruk cod. Wien (Vienna), ed. Pesaro, ed. Veneta (cf. Kohut).
- Han^M = Hanan'el cod. hebr. 227, München.
- Ra^M = Raši; RŠb^{MM} = RŠemu'el ben Meir. Cod. hebr. 21C, München.
- En = 'En Ia'akob, ed. princ. (Saloniki c. 1516).
- Hal-ged = Halakot gedolot, Ven. 1548.
- Teš-geon = Tešubot ha-ge'onim, Ed. Harkavy, Berlin 1887.
2. Ar = 'Arakin || A.z. = 'Aboda zara.
- Ba, ba = Biblisch-Aramäisch (Biblical Aramaic). || B.b. = Baba batra || Ber(akot) || Beš(a). || B. k = Baba kamma || B. m. = Baba meši'a.

Chr. = Chronik (*Chronicles*).

Dal(man), cf. p. 98. 99. || De(uteronomium).

Erub = 'Erubin. || Ex(odus) || Ez(echiel).

Ge(nesis). || Gerš(om)^{ms} (MS apud Kohut) || Git(ṭin).

Ḥag(iga). || Ḥul(lin).

Jb = Hiob (*Job*). || Je(remias) || Ieb(amot). || Jo(sua). || Is(aias).

Ker(itot). || Ket(ubot). || Kīd(dusin).

Meg(illa). || Men(aḥot). || mend(um), mend(osum) || Miel(ziner),

cf. p. 97. || M. K. = Mo'ed Kāton ||

Ne(hemias). || Ned(arim). || Nö(ldeke), cf. p. 99. || Nu(meri).

p(luralis). || Pes(aḥim). || Pr(overbia). || prm = praemittit, prae-
mittunt. || Ps(almus).

Reg(um liber) = Könige, *Kings*. || rell = reliqui || R. h. = Roš
ha-šana.

Šab(bat), Sanh(edrin) || st. a. = status absolutus || st. d. = status
determinatus. || Str(ack), cf. p. 97 || Suk(ka).

Taan = Ta'anit || tr = transfert.

* = prima manus || > = omittit, omittunt.

c = corrector. || mg = margo || t = textus.

h = hebraice. || p = nomen proprium.

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. 1. Its Place in General Aramaic.

By Talmud (Gemara) we understand the interpretation of the Mishna, which usually takes the form of discussion; hence, the large framework. The language of this framework is throughout Aramaic. Whatever there is of Hebrew in the Talmud is confined to quotations from Hebrew sources, or to certain expressions which had become part of the spoken language and certainly of the scholastic speech. But even within the framework there is a considerable amount of Aramaic consisting of sayings of scholars whose vernacular was Aramaic, or of the conversation of the common people, or of the mass of popular proverbs, stories, legends, and the like, some of which are even of a non-Jewish origin.

This framework, which belongs to the editors (redactors) of the Talmud, is on the whole uniform and did not vary greatly from the vernacular employed by the Babylonian teachers (*Āmōrā'ē*, *Sābōrā'ē*) in their daily life. This language had as its area Upper

Babylonia, the seat of Babylonian Jewry, with the towns Neharde'a, Sora, Pumbeditha and others in which scholastic institutions were found; it was spoken during the 4th, 5th, and 6th post-Christian centuries, during which period the accumulated Talmudic material was subjected to frequent redaction, until it reached its final form.

c The language did not really die out until the ninth century when it was supplanted by Arabic. Its nearest relative is Mandaic, the language of Lower Babylonia. There certainly existed between the two dialectal differences; but it may be doubted whether there was a noticeable Jewish coloring to the popular speech of Upper Babylonia as handled by the Jews. Whatever there may be of Hebrew influence, should be looked for rather in the syntax. The phonetic decay characteristic of Mandaic may be witnessed on Talmudic ground only in its beginnings; at any rate the spelling of the Talmudic Aramaic is more archaic. Both dialects are closely related to Syriac; compare for instance the form of the st. d. of the masc. pl. in the noun and the prefix of the 3. person masc. of the imperf. in the verb.

d Much more ancient is the Aramaic which we find in certain tractates (Nedarim, Nazir, Temura, Keritot, Me'ila, Tamid) apparently belonging to an earlier redactional stratum. Elsewhere we find remnants of the earlier language in (*a*) quotations from the Targum, usually in the name of R. Joseph, and paraphrastic expositions of biblical passages after the fashion of the Targum, cf. Ber 38^a; Sanh 95^a a. e.; (*b*) fragments of *Megillat Ta'anit*; (*c*) the pastoral letter of Gamaliel II.,

Sanh 11^b; (d) fragments of formulas for public documents (contracts, deeds, etc.); (e) the sayings of the older Palestinian scholars (Hillel, Samuel the Little, Meir, Hiyya, Bar Kappara, Johanan, etc.); (f) old popular texts, particularly incantations. Of course, there exist also mixed texts combining elements of the earlier and the later language. It is interesting to note that in M there is a tendency towards reducing the earlier language to the level of the later and common speech.

In the present work the earlier language, no less than *c* the later, is the subject of grammatical treatment; ancient and modern forms, however, are clearly distinguished. Thus in the grammar, the archaic forms have a † prefixed; in the chrestomathy A designates the essentially earlier and B the essentially later or common speech.

2. Script and Orthography.

2.

The letters are the same as in biblical and targumic Aramaic. Vowel signs as well as diacritic points are wanting in the printed editions and, barring sporadic cases, also in the manuscripts.

In contrast with BA., it is to be noted that ש has *b* been replaced by ס in סג, סים, סיטרא, אסתכל. ש is kept in עשבא, שבע, שמאלא, שיפתא, שק. The two are used indiscriminately in the flg. instances: בשרא and ביסרא; עשר, עשרה, עשרי but חר סר, etc.; סהדי and שהדי; סטנא and שטנא; סיב and בשיבותיה; סני and אישתניו; שערתא and סערתא.

ה als a vowel letter is the rule exactly as in BA. *c* after א: מאה, גינאה, חקלאה, ארמאה, etc. In the absol.

and designate universally the long vowels (whether of Semitic or Aramaic origin) $\bar{u}$, $\bar{o}$, $\bar{e}$, $\bar{i}$. In contrast with BA., it is worthy of note that the historical orthography has been replaced by the phonetic in cases like רִישׁ , יִמְר , etc. (BA. רִאשָׁא , יִמְר , etc.). Cf. also תְּהוּ , etc., for BA. תְּהוּא . Note, however, יְהָ (also יְהִ), תְּהָ = יְהָ , תְּהָ ; יְבִכָּה = יְבִכָּה cf. BA. אֲתָה , etc.

At the end of certain forms of לוי roots (nominal formation *fa^{al}*, §15*b*; 1 sg. and 3 sg. f. perf. and imptv. sg. f., §39) as well as in the pronominal suffix of the 1 sg. with the noun (§22*b*) -*ai* is expressed by א, e. g., בנאי = בני, חואי = חוי, חדאי = חדי, בנאי = בני, שטאי = שטי; but occasionally also by י, e. g. בעי (MM₁) = בעי, צלי = צלי, בנתי = בנתי. Observe that B. k. 17^b H vocalizes שנאי; very likely, however, the word was pronounced שנאי. In the *fa^{al}* formations א appears to have crept in from the plural; cf. §20*j*.

accentual and syllabic conditions are, with the exception of **ם** in Ber, almost universally expressed by **ו** resp. **י**.

י very frequently indicates a reduced vowel.^l After **א** it may represent **ֿי** (or **ֿי**): **אִינֶשׁ** = **אֶנֶשׁ** (**אֶנֶשׁ**), **אִינִישׁ** = **אֶנֶשׁ**, **אִיזִילוֹ** = **אֶזֶלֹו**. Once I find in **M₁**: **לִיכִין**, i. e. with artificial gemination (§50), = **לִכִין**. I doubt whether the same kind of gemination is to be presupposed in all other cases, e. g. in **עִיבִיד** for **עִבֵד**, **עִיבִידוֹ** for **עִבְדוֹ**. Perhaps the vowel letter merely indicates **ֿי**, in other words the reduced vowel. Of course, defective writing is also met with: **אנשׁ**, **עבִידוֹ**.

Word-division. The compound numerals for 11—19^m are written indifferently as one or two words; cf. §23. **קא** (§38) is very frequently joined to the next following word (**א** then drops out), so esp. in **M**.

Abbreviations, particularly frequent in **םM**, areⁿ indicated by a stroke (**'**). In the older MSS., a point over the last letter of the abbreviated word serves the same purpose: **אִז** = **אומר**; **גמל** = **גמליאל**. **י,** represents the *tetragrammaton*.

3. Means for Fixing the Vocalization.

3.

In addition to the vowel letters (§2c—*k*), the vocalized texts of **BA.** and the Targums, esp. those supplied with superlinear signs, furnish means for fixing the vocalization. To be sure, even the superlinear vocalization must be used with caution (cf. Dal, 79 f.); the same holds good of the vowels sporadically inserted in the MSS. of the Talmud. The traditional pronunciation is of subordinate value and may lead,

when uncritically used, to the worst aberrations. For it is not uniform, and, moreover, it rests itself on the vowel letters. Criticism everywhere aims at the better and older form of tradition. Mandaic with its less ambiguous orthography (Nö §12) and Syriac with its fixed Masora offer invaluable aid, occasionally also the other Semitic languages. Many doubts naturally remain.

I. Phonology (§ 4—7).

4. The Consonants and their Changes.

- a* 1. (a) Laryngeals: א ³, ה *h*, ח *h*, ע ³.
- b* (b) The other consonants: ג *g*, כ *k* (Palatals); ק *k* (Velar); ד *d*, ת *t*, ט *t* (Dentals); ש(ש) *s*, ש *š*, צ *s*, ז *z* (Lingual Fricatives); ב *b*, פ *p* (Labials); מ *m*, נ *n*, ל *l*, ר *r* (Sonorous Sounds); ו *u*, י *i* (Non-syllabic Vowels).
- c* 2. ה, ע(פ), ד(ז), ח, ט correspond each to two distinct Semitic sounds.
- d* א replaces ו resp. י in קאים and the like in Earliest Aramaic. A late change is חקלאה from *חקליא.
- e* The laryngeals are still kept distinct in Talmud. Aram. Nevertheless, a tendency in the direction of reducing ח to ה and ע to א is discernible; e. g., הדדי, בהדי, etc.; אבא, אודדי, אטמא, אמר „dive“, א = על (§ j), אד = עד, etc.
- f* Intervocalic א (ע) appears as י: שיילו = שִׁילֹ, שִׁירָת = שִׁירָת, סיאר = סִיָר, סיים = סִיָם, etc., for *שאלו, *שארת, *סער, *סאם.
- g* ב may become ו, e. g., צווחא by the side of צבתא (cf. also §h).

תּרין (orig. *תנין) and כּוכבּא (orig. *ככבּא, §g) are *h* early examples of dissimilation. Other exx. in Talmud. Aram.: נהמא by the side of לחמא; the reduplicated formations דעדקין and דרדקי by the side of דקדקתא; שושמנא, דבדבא, *לבלבא (orig. *דודבא) by the side of שושמנא (§5h); שלשילתא for שושילתא; קילקלתא by the side of קילקלתא. The simplification may take place at the end: קילקתא, ירקרתי.

Metathesis takes place in the *Ithe.* and *Itpa.* in the groups *חש, *חס, *חצ, *חו, which are transformed to שח, סח, צח, וח (in the last two examples at the same time partial assimilation).

Exx. of total assimilation: (a) progressive: מישב = מִשָּׁב for מִשָּׁאב (but מִשָּׁאֵל), איתמר = אִתְמַר for אִתְמַר (but מִתְמַר), קניה = קִנְיָה for קִנְיָה, פקא = פִּקָּא by the side of פִּקְעָא, פיקעא for מִפְּקֵעָא; as in the other Aramaic dialects יסל = יִסְלַק and in the *Ittaf.*, e. g., מתוּגַר for מִתְּגַר, מתקים = מִתְּקִים; (b) regressive: מתדבק = מִתְּדַבֵּק for מִתְּדַבֵּק, מידבק = מִדְּבַק, מתמלבין = מִתְּמַלְבִּין but מִתְּמַלְבֵּן; תסב = תִּסְבּ but תִּסְבּ, תסב = תִּסְבּ, תסב = תִּסְבּ by the side of תִּסְבּ, תסב = תִּסְבּ (§e); טונא = טוּנָא for טוּעֵנָא, טעברא for מִטְּבָרָא, אונא = אֻנָּא by the side of אֻדְנָא, etc.

Contraction: איתקיל = אִתְקִיל and the like for *אִתְקִיל, אִתְקִיל for חֲדַתִּי for חֲדַתִּי (*כפנין) for *כפנין (§29); אִתְקִיל for *אִתְקִיל, etc.

א (ע), when preceded by a reduced vowel or by a vowelless consonant, may be ignored in pronunciation: מִשָּׁב for *מִשָּׁב, מִלְפָּה for *מִלְפָּה, מִיָּן for *מִיָּן, מִיָּנָה for *מִיָּנָה, מִיָּנָה for *מִיָּנָה, מִיָּנָה for *מִיָּנָה, מִיָּנָה for *מִיָּנָה, etc.

- תּוֹלְעָנָא by the side of תּוֹלְעָנָא. Loss of א at the end of a syllable is old in תּוֹלְעָנָא, מְאֵי, רִישָׁא, בִּיבָא, מְיִכְלָא, יִימָר, and the like. A secondary development is כְּאִיבָא = בִּיבָא for בְּאִבָּא (cf. Hebr. שָׁמַח by the side of לָשַׁח). Intervocalic א was lost in early times in קָרָא and the like (§5*d*). א is always lost at the end of a word: מְגִי pl. מְגִיִּין.
- m* ה at the end of a word may be left unpronounced; בְּלֵה (כולי), רִישָׁא for בְּלֵה, רִישָׁה.
- n* חֲנִי = חֲנִי (for *חֲנִי = חֲנִי) may serve as an example of a consonantal insertion for the purpose of resolving gemination.
- o* Closing consonants have disappeared in מְנָא, נִשָּׂא, אָזָא, אִמָּא for מְנָר, נִשָּׁב, אָזַל, אִימָר; comp. also תּוֹ = תּוֹב and the forms of the verb קוּם: קוּ, נָקוּ, תָּקוּ, אָוִקוּ.
- p* ב, ג, ד, כ, פ, ת are spirantized after full or reduced vowels, e. g. בְּחָפָא, אֶלְפִי, etc.

5. The Vowels and their Changes.

- a* 1. $\bar{u}$, u , $\bar{o}$, o ; $\bar{e}$, e ; (א) $\bar{a}$; a ; $\bar{a}$.
- b* These vowels proceed from the Semitic vowels $\bar{u}$, $\bar{i}$, $\bar{a}$; u , i , a and the diphthongs au , ai . $\bar{u}$ appears sporadically as $\bar{o}$, e. g. מְזוּנָא, but commonly as $\bar{a}$.
- c* 2. The production of the orig. short vowel in מְנָא, מְאֵי (= *מְנָא, *מְאֵי) which in consequence of the loss of the א at the end of the syllable (§4*l*) comes to stand in an *opened* syllable, belongs to Early Aram.; of somewhat later date (observe the assimilated vowel, §*i*) are רִישָׁא, מְיִכְלָא, יִימָר for *רִישָׁא, etc.; בִּיבָא for *בְּאִבָּא is of course perfectly regular.
- d* In consequence of the loss of an intervocalic א (§4*l*) there arises a (falling) diphthong, e. g. $\bar{k}arau$ for $\bar{k}ara\bar{u}$.

Diphthongs, both coming from Early Aram. and those originating later, may be monophthongized: *au* becomes *ō*, *ai* — *ē* (*i*), e. g., קרו, חילא, תנינא, יומא. But the monophthongization need not take place, e. g. רווחא = רוחא = גייסא = גיסא, תנינא = תנינא; the diphthong always remains when the non-syllabic vowel is situated on the border-line between two syllables, in other words, when it is geminated, e. g., בגויהו = בגויהו, but מיגו = מגו.

The monophthongization of *ai* may take place also *e* in such a manner that the non-syllabic vowel is completely lost, so esp. before *n*, e. g. בען for *בעין, סגן for *סגין, גלן for *גלין (in the two last exx. *ain* represents a contraction from *aiān*); רבנן, אברהמא, בנתין for *ינא = *ין = (and accordingly ארתין, רעיתין, §22); before *ḥ* *a* becomes *e*: מנרא (cf. §k). Elsewhere *ai* is also found contracted to *ā*: ארתיה, נרעיה for ירה = (and accordingly ארתיה, נרעיה).

(*u?*) *i*, when followed by the laryngeals ה, ח, ע or ר, *f* is sounded as *a*; thus in primitive times in forms like נימשח, חירוע, at a later period in forms like שמע, שמוע, מוקר, מודע, שדרו, שדר, איתעקרו, קתר, נבח, בלע, ייטר. At the same time we find ריעיא, ריחיא, שיחנא, סחיר, (by the side of דאירנא), etc.

The same effect appears to be produced by other *g* consonants (emphatic and sonorous sounds), cf., e. g., מידביק = אידביק by the side of מידביק.

When followed by a labial, *a* or *i* becomes *u*: e. g., גופנא, דובשא, גנובתא, גוברין, שומשמנא, etc. שום is an early example of this transformation.

When preceded by a laryngeal, *i* becomes *e*: e. g., חלמא, אשקול, etc. The full writing with a vowel letter, e. g., חילמא, אישקול, need not necessarily point to a

pronunciation חֶלֶקֶט, חֶלֶקֶט (§2j). In front of a laryngeal (cf. §f) לִהְדֹר = לִהְדֹר (cf. also §c).

j When followed by a geminate consonant, though preceded by a laryngeal, *i* remains; thus אֶשְׁתָּא, אֶשְׁתָּא, etc.

k So-called compensative production takes place for the purpose of making up for the loss of gemination in front of laryngeals and the sonorous sound ר, *i* (over *e*) becoming *e* and *a* — *ā*. The rule is by no means a fixed one; but in general the possibility of compensative production rises in the order ה, ח, ע, א, ר. Hence point בְּפִרוֹשׁ, גִּרְתוֹן (פִּירוֹשׁ, גִּרְתוֹן), but מְעוֹטָא (מְעוֹטָא), etc.; גִּתְחֹל, צְעוֹרִי (אֶתְחֹל, אֶתְחֹרִי); but יְהִיר, etc. Before ח, *a* is transformed into *e* (at least according to the Tiberian system; cf. §e): פִּתְחָא. Note יְרוֹק.

l The following table illustrates the modification of the vowels in as far as it is effected by accentual and syllabic conditions:

Tab. I.

	In closed		In open		In opened syllable	
	un-accented syllable	accented syllable	un-accented syllable			accented syllable
			after other consonants	after laryngeals		
$\bar{u}, \bar{o}, \bar{i}, \bar{e}, \bar{a}$	with <i>meteg</i> α	un-changed	unchanged; with <i>meteg</i> β		un-changed	
u, o	$\bar{u}^\gamma, \bar{o}^\delta$	$\bar{o}^\epsilon$	$\bar{o}^\zeta$	$\bar{o}^\eta$	$\bar{u}^\theta, \bar{o}^\chi$	
i, e	$\bar{i}^\delta, \bar{e}^\delta$	$\bar{e}^\epsilon$	$\bar{e}^\zeta$	$\bar{e}^\eta, \bar{e}^\eta$	$\bar{i}^\theta, \bar{e}^\chi$	
a	$\bar{a}^\gamma$	a	$\bar{a}^\zeta$	$\bar{a}^\eta$	$\bar{a}^\theta, \bar{a}^\chi$	

Explanations and exx.:

m

^a קָטְלִין. The *meteg* stroke means: „so!“ Otherwise the vowel might be shortened. || ^b When not in the syllable immediately preceding the accented syllable. Otherwise the vowel might be reduced after the manner of short vowels. || ^c עֲצַבָּא (עוצבא), אֶרְחָן ^d (ירבאר) לְבַר, (תיקטול) חֻסְטֵל; (כולהו) כְּלוֹהוּ; (אֶרְחָן) ^e מְלָמָא, (שאינחא) שְׂמִילְתָּא; (כבילתיו) כְּבִילְתָּון; the *meteg* signifies: „so, against expectation“. || ^f חֲרִיב (חרוב), יִרְבְּתָּא (איעביד) אֶעְבֵּר, (חריב) חֲרִיב; (עולו) עָלוּ, (תיקטול) חֻסְטֵל; (עיאל) עָלָא, (קבילת) קְבִילְתָּא, (איתחפיד) אִתְחַפְּדָּא, (שביק) שְׁבִיק, (יחיבת) יִחִיבְתָּא. || ^g שְׁלָמָא, שְׁלָם, בְּלִילָא, לְבוּשָׁא, (כחוּבו) פְּתִיבָּא; (עבידו) עֲבִידוּ, אֶחָד (איוש) אֱנָשׁ, (אויילו) אֲזִילוּ, (עבידו) שְׂבָחְתָּא. With א, — may take the place of —; it is just as correct to read אֲזִילוּ. Cf. also שְׂבָחְתָּא. After emphatic consonants and sonorous sounds we find occasionally semi-reduced vowels: כְּדָמָא, לִפְרוֹקִין לְפָרְקָן, (נינקוטו). I write — in deference to the system; very likely, however, the words were pronounced *lifrūkinnan*, *ninkūfū*. || ^h (פקידא) פִּקְדָּא, (איפלינו) אֶפְלִגוּ, (עבידו) עֲבִידוּ, (כחוּבו) פְּתִיבָּא; (אסהידו) אֶסְהִידוּ, (חייירוק) תַּעֲרִיק; or *tīrook*, (ההקא) הִהָקָא. || * מִלָּךְ, עֶסֶק, (טיהרא) טִיהָרָא; (אורח) אֹרַח *

Note 1. In the place of *a* we find frequently in Aram. *n* in unaccented closed syllables, e. g. דירכא (Hebr. דָּרְכָן) by the side of דִּרְכָא, גִּירְכָא for *taktul, etc.; in the case of the nouns we are perhaps dealing with ancient by-forms. In the Talmud. idiom note Afel forms like אִפְסִיק by the side of אַפְסִיק, אִפְרִיכִי, אִפְרִיכִין, etc.

Note 2. By means of artificial gemination a vowel in an open unaccented syllable may escape reduction, e.g., לִישָׁנָא (לישנא) (Arab. *lisān*), חִילָקָא (חילקא), לִפְנֵי (לירכין), etc. Artificial production is found in מְמִינָא, מְהוּיָא, etc., and in the imperf. and infin. Pe'al of עו"ר verbs (cf. § 38).

Note 3. In using the table for words of more than two syllables, the following should be had in mind. The vowel of the open syllable next preceding the accented syllable suffers reduction. When then further back an open syllable with a long vowel precedes, a closed syllable is the result, in which the long

vowel is protected by a *meteg*: גְּבוּרֶתֶּהָ. On the other hand, when a closed syllable with a short vowel precedes, two consonants come to stand together: then either *allegro*-pronunciation or *lento*-pronunciation with an inserted parasitic vowel is possible: אֶרְצֻכּוֹן, אֶרְצֻחָא, מְדֻנְחָא and מְדֻנְחָא (מְדֻינְחָא), מְצֻרְבָּא. The *meteg* stroke serves to protect the vowel now in an opened syllable. Still the vowel may succumb to the pressure exerted by the accented syllable in the front; hence forms like אֶרְצֻכּוֹן, אֶרְצֻחָא, מְדֻנְחָא by the side of אֶרְצֻחָא, מְדֻינְחָא (מְשֻׁכְּלָחָא, מְשֻׁכְּלָחָא). When an open syllable with a short vowel precedes, a closed syllable results: מְרַחֵף. When two open syllables with short vowels precede, double forms are possible: צִדְקָרָא and צִדְקָרָא. When two syllables precede, of which the one immediately adjoining is open with a short vowel, while the other is closed with a short vowel or open with a long vowel, there is but one possibility: שְׁוֹשְׁלָתָא, אֶשְׁרִיחָא, מְצַנִּיחָא, מְחַנִּיחָא, מְחַנְחָא, מְשַׁלְחָא, קִירְקָלָא.

q Note 4. *ain* at the end of a word becomes through the insertion of a parasitic *i*: *aiin*, provided of course the diphthong has not been removed through monophthongization (§e); so בְּנִיךְ, בְּנִיךְ (בְּנִיךְ), מְלִיךְ (מְלִיךְ).

r Note 5. Two consonants without an intervening vowel are also possible at the beginning of a word: סְתָמָא *stāmā* for *setāmā. In such a case very frequently a vowel is placed in front of the first consonant: thus אֶשְׁתַּק (אֶשְׁתַּק) for *štek by the side of שְׁתַּק (שְׁתַּק), אֶשְׁחֹ by the side of שְׁחֹ. All three examples show the same consonantal combination; cf., however, also אֶמְצִי (אֶמְצִי) and אֶיחְבֵּה (אֶיחְבֵּה), אֶיחְבֵּה (אֶיחְבֵּה) by the side of יחְבֵּה, יחְבֵּה.

s Even long vowels may be completely lost in an unaccented syllable at the end of a word. Thus אֶנְיָא for 'antū, 'antī, בְּנִיךְ (§q) by the side of the older form בְּנִיכִי, אֶנְיָא (at the same time the laryngeal disappears) for אֶנְיָא. From קְטִילו resulted the form *קְטִיל, which, however, in the Talmud. idiom has been transformed into

קטול (vocalic epenthesis). Forms like בִּיר (בִּיר), אָה, etc. for *bérī, *dḥī are to be explained as due to the recession of the accent to the penultimate.

6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence.

Syllabic loss is to be registered in חר for *אחד. *a*

In consequence of the collocation of words in the sentence contractions (loss of sounds, syllabic ellipses) arise through the force of the sentence-accent. Thus לִיתָ (§5*d*) for אֵיתָ, אֶיבָּא, לְיַבָּא (לְכָבָא) for אֵיתָ כָּא; לִיתָ (לְכָבָא) for אֵיתָ כָּא; especially in the combination of an adjective or participle with the personal pronoun forming a complete sentence, a sort of a new inflectional form arising thereby (cf. §8*a*). But elsewhere, likewise, a pronoun pleonastically joined to a verb may coalesce with the latter so as to constitute one form; thus לְעֵינִי (לִיעֵינִי) for אֲנִי and in all probability תַּסְבֵּרָא by the side of אֲתָ.

7. The Accent.

7.

There is no reason whatsoever why different rules from those in force in BA. (which are here presupposed) should be formulated for the accentuation of Talmud. Aram. It is quite possible that a shifting of the accent did take place; but it has exercised no influence on the vocalization which is wholly rooted in the older system.

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

8.

8. Personal Pronoun.

^a The personal pronoun appears either as an independent subject-form or as a suffixed form indicating possession (with nouns) or the object (with verbs). But even the subject-form coalesces in the 1. and 2. person with the adjectival or participial predicate to such an extent that the pronoun may assume the form of a mere suffix.

^b

Table:

Tab. II.

	in casu recto		in casu obliquo
	separatum	suffixum	
1 s.	אנא	נא	י - ; as objective suffix נִי, נָ
1 p.	†אנחנו ^a ; אנך	נך	†נא; נָ; as objective suffix נִן
2 s. m.	†את ^a ; את	ת	ך
2 f. s.	†את ^a ; את	ת	ך; כִּי
2 p. m.	†אתו(ן) ^β ; אתו(ן)	תו(ן)	כו; כִּון
2 p. f.			כי
3 s. m.	†הוא ^δ , איהו ^ε , ניהו ^θ		ה; הֵה; הִי
3 s. f.	†היא ^δ , איהי ^ε , ניהי ^θ		הֵה; הֵה; הִי
3 p. m.	†הוא, איהו, ניהו ^θ		הו; הוֹן
3 p. f.	†היא, איהי, ניהי ^θ		הִי

^a § 5 s. || ^β For אַנהױן no reference is available. || ^γ § 4 j. ||

^δ As a resumptive form (§§ 48 b; 63 c) also in the later language. ||

^ε אַיהוּ (in Targumic) may be meant for אַהוּ; opinions are divided on the explanation of the form. || ^ζ = אַהוּ + הוּן (§ 4 j); אַהוּ probably a deictic element. || ^η With unassimilated ה and loss of ך. || ^θ Copula-forms (§63a); the ך in front has been explained as a pronominal deictic element.

Pronominal suffixes joined to adjectival predicates: קרייבנא, ^c חכימיו, מכיכא חכימא, זוטרייך; to participial predicates cf. the Verb (§§ 31—40).

For the manner in which the possessive and objective suffixes are joined to nouns and verbs cf. §§ 22; 41.

9. Demonstrative Pronoun.

9.

1. For the designation of the proximate („this“):

Early forms: sg. m. דין (דנן), f. דא, pl. אילין; with pre-^a fixed deictic element (הא): sg. m. הדין, f. הדא, pl. הלין.

Sporadic forms: sg. m. עדי, f. עדא (עדה), pl. עדין. ^b These forms still requiring explanation are specifically Babylonian.

Late (common) forms: sg. m. (incorrectly also f.) ^c דא, f. (esp. in a neuter sense) דא, pl. דני.

These forms are contracted from דין, הדא, הלין; in ^d the last instance, ל has been transformed into ן. Through combination of דין and הוא arise in the same manner (but with retention of ן) דינו (היינו) *ecce eum (id)*, „that is“; f. דיני.

אידי, formed from דין with אי (§8b^e?) in front, is ^e found only in the expression ואידי ואידי with correlative force, „this and that“, „both“.

2. For the designation of the distant („that“) two ^f series of forms are employed, of which one results

from the addition cf. כִּי or ךְּ to the demonstr. forms just mentioned, while the second = the pers. pron. of the 3. person plus a prefixed (א)הֵ. Hence: (1) sporadically sg. m. דִּכִּי, pl. אֵילָךְ, commonly sg. m. הָאֵיךְ, f. הֵךְ, pl. הֵנָּךְ; (2) sg. m. הָהוּא, f. הָהִיא, pl. הֵנָּהוּ.

^g From *דך (= דך m. and דך f.), through prefixing א (še), arise sg. m. אידך, f. אידך, „that“, „the other“. In a similar manner (at the same time with transition of ל into נ) the plural אינך „those“, „the others“, is formed.

10.

10. Relative Pronoun.

a † '7, usually shortened to 7.

^b By combining the relative pronoun **וְ** with the preposition **לְ**, in the common language with the noun **יָד**, an independent possessive pronoun is formed, **דִּילִי**, etc.

11.

11. Interrogative Pronoun.

a 1. In a substantive function: מַן of persons, † מִן, † מִמֶּנּוּ, מֵאֵי (§6*b*) of things.

b מה דין? † מאן היא = מני; מאן הוא (§4j) by side of מני (whence מאי), cf. Hebr. מה זה.

c 2. In an adjectival function: הַי (but also in a subst. function), אִידִין (cf. Hebr. אִי הַ).

d For the employment of the pers. pron. **אני, את** in front of the relat. pron. as an indefinite pron. cf. the Syntax (§51b).

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

12. Preliminary Remarks.

12.

There are but few *compound* nouns, i. e. nouns *a* standing to one another in the genitive relation and forming a unit. In addition to the compound numerals for 11—19 (§23*a*) cf.: בעיל דבבא, pl. סגני נהור; סגני נהורי; בי חרי (בחר); ביורא (= בר ורעא *), pl. ביורני.

In the case of the *simple* nouns we distinguish between *b* the nominal stem and the inflectional endings. The nominal stems are of Semitic origin or formed after the pattern of Semitic types. The genetic origin of the Aram. nominal stems must hence be looked for in the parent language; at all events the original status has been so obscured in historical Aram. through semasiological development as well as by the forces of analogy that only sporadically may we succeed in cleanly dividing the nominal *forms* according to functional categories (nouns of the agent and adjectives, nouns of action and abstract nouns, etc.); in all probability such a clear distinction was felt by the speaker only in a few particularly specific types. Even the formal classification is capable of being carried out only with triconsonantal stems; and even there it breaks down in part in ע"י and ל"י roots. The following survey of the most important nominal formations subserves in the main practical ends.

13. I. Nouns with Shortened Stem.

13.

Some of the nouns mentioned here may have been *a* orig. biconsonantal.

שום, פים, מרא, יר, זני, pl. זנא, דם, בר. With feminine *b* ending: אחות, אבוחי || שנא, שיפתא, קשתא, ברהא, אמחא, (חמוח); with feminine ending אח(א)חא, תמח(ך) || מ(א)ח || "city" comes probably from the Assyrian.

14.

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

	I stirpisanæ	II פ"א	III med. ע sive א	IV ult. ע sive א	V ע"נ
b	1. fa'al, fi'al אדירקנא, כפנא ^α שיכרא ^β ברכחא ^β עינכחא	חר		פקחא	
	2. fa'il חברא לבינחא				
	3. fa'ul חשוכא סעודחא				
c	4. fa'l מלכא ^δ , מלכא ^α מלכחא	אדירכא, ע(א)נא תאינחא	קרא	אפ(א), אנפ(יר)†	
	5. fi'l גירסא ^ε		כאיבא, כיבא	קינ(יה), פיקא ביזחא	טיזא אי(ז)חחא
	6. fu'l שופרא חוכמחא		כונא		
d	7. fā'al, fā'il עלמא ספרא כהנחא			מ(א)רי מרחא	
e	8. fa'al, fi'al, fu'al שלמא לישנא ^η חולקא ^η שיבבחא ^θ שערחא			קריי(ך), קרא	
	9. fa/i'l זריז ספינחא		ביש		
	10. fu'al לבושא גבורחא				
f	11. fā'al ינוקא ינוקחא				
	12. fu'al אוזילא ^η				

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

VI פ"ר	VII ע"ע	VIII ע"ו	IX ע"י	X ל"ו	XI ל"ר
					קניא ר(ו)חיא עניא
דעחא	רב	VII.d. חייא ^a			pl. שמיא ^a
	דנא ^a כלחא ^a	יומא, רווחא ^β חובחא VII. כווחא ^a	חילא, גייסא אימחא X. חיוחא	רעוא רעוחא ^β	כריא אליחא קרחה ^a
	ליבא מילחא		דינא דירחא	חידווא רשותא ^β III. שוחא ^β	ציריא שליחא, שיליחא ^β סילחא ^a
	טולא דוכחא	גופא			pl. כוליחא
					רעיא אשיחא ^β
	גללא	נייח, זוור(ין)			
	כלילא	עויר	.		

II. Triconsonantal Nominal Stems (§ 14—16).

14. 14. a. With vowel gradation
(s. Tab. III, p. 20. 21).

a The nouns adduced under 3. are not quite certain. The forms 7. (act. partic.) and 9. (pass. partic.) will be treated at length under the Verb. To the eleventh formation belong several denominatives (nouns indicating an occupation or trade).

g I. *a* It is questionable whether the *i* originates in a parallel form or is to be explained on a phonetic basis (§5*n*). || רִיבְשָׁא^β and גְּנוּבְרָא after §5*h*. || ר By the side of כְּרַפָּא also כַּפָּא (§4*j*). || ה By the side of גְּרַפָּא (§4*j*); גְּרַפְנָא (§5*h*). || רִיחְשָׁא^ε (5*m*). || ז By the side of אִירְנָא (§4*j*). || ח §5*o*. || ט §5*m*.

II. Cf. §6*a*.

III. Cf. §4*j*; 5*c*.

IV. Cf. 4*j*l. Note the transition into the לִי"ר class.

V. Cf. §4*j*.

VI. A form of the infin. שִׁינְרָא with geminate *n*; brought into conformity with column VII.

VII. *a* With *i* גִּינְרָא (§5*n*); in addition with the gemination resolved pl. חִינְגִי (§4*n*).

VIII—IX. *a* §5*d*. || β סִיפָא has replaced סִיפָא (which is met with occasionally in the MSS.) almost entirely; through analogy with its opposite רִישָׁא. In the table are wanting צו"י forms like דִּרָא, f. עִקְרָא (1. or 8.) and רִיחָא; קִים (pass. part.) corresponds to the 9. form.

X. XI. *a* With shortened stem. || β Cf. §5*p*.

15. 15. b. With the middle radical geminate
(s. Tab. IV, p. 23).

a 14. seems to come from the Hebrew. 15. forms denominatives. Some nouns of this formation betray an affinity with the Intensive Stem (קִים = מְקַיֵּם; תְּקַנְרָא *nomen actionis*); the same holds good of 20. (for the most part *nomina actionis*; from the Hebr.?). 16.—18. form adjectives; 16. and 17. adjectives of color. In 18. and prob. also in 19., the gemination seems to be unorganic.

Continued on p. 25.

15. b. With the middle radical geminate.

	I	II med. laryng.	III ל"א	IV ע"ע	V ע"ר	VI ע"ר	VII ל"ר
13. fa ^h /i ^h al	אימר, pl. אימרתא ^a						
14. fi ^h al	חגרא						
15. fa ^h al	חמרא חקנתא	פרשא, פחרא		צללא	קיס, גיוזא	דיונא ^a	חנא, בנאר ^a
16. fi ^h al		ירוק			חורר ^β		
17. fu ^h al	אוכס	ירוק					
18. fa ^h al	ימין	חריק, יחיר	סני pl. סגראין	קליל II. קריר			
19. fa ^h al	עמודי, pl.	חריבא					
20. fi ^h al	איסורא זיבורחא	מיפוטא					

16. c. With prefixes.

Tab. V.

	I	II prim. ע	III א"ע	IV פ"נ	V פ"ר	VI ע"ע	VII ע"ר	VIII ל"ר	IX ל"ר
21. m ^a /fal	מדרבא ^a	מברא, מיכלא		מגלא מזנחא	מוחב	ממשא pl. משלכי משללחא	מזונא ^a		מישחא מיתוי (יד) II.
22. mafal	מכחא				מחבא ^a				מחבא
23. mafal								מסחא ^a	
24. m ^a /fal	מדרשא, מחקלא	מדרשא	מסנא		מורעא ^β				מורעא
25. tafal									
26. tafal	חלמירא								
27. tafal	חלמורא								
28. 'afal	אסמכא			אנרשא ^a					אנרשא V.
29. 'afal				אביב					

c I. ^a מדרבא, מדרשא according to §5p; the influence of Hebr. רשיבה. || ^β Belongs to the Causative Stem.

משיכלא is formed from משיכלא.

II. Cf. §4l; 5c.

III. Cf. §4l.

IV. Cf. §4j; 5p. || ^a Also מדרשא, borrowed from the Hebrew.

V. Cf. §5d. || ^a Metaplastically from the root חוב (after the manner of י'ע' roots), prob. through

VI. By the side of the contracted forms also uncontracted ones after the manner of column I.

VII. ^a Borrowed from the Hebr. or more prob. from a dialect in which, as in Hebr., ^a became ^δ.

VIII. ^a = מסחא, cf. §4j.

§ 16. Nouns with prefixes. — § 17. Pluriconsonantal Stems. 25

I. α The fem. of ציפּוּרָהּ is ציפּוּרָהּ. c

II. Cf. §5k.

III. Cf. §4l.

V. α גִּירָהּ after the manner of Hebrew. || β Belongs perhaps originally to 17.

VII. α Probably a re-formate from the st. d. (cf. §4d).

16. c. With prefixes

16.

(s. Tab. V, p. 24).

21.—24. *nomina actionis, loci and instrumenti*; 25. *nomen actionis* of the Intensive Stem and its Reflexive; 26. and 27. come from the Hebrew; 28. is formed from the Causative Stem. 21. (mif'al) is the form of the infin. of the Simple Stem.

17. III. Pluriconsonantal Stems.

17.

a. f^{ll} : שְׂמֹנֶן, מְרֹטוּט, שְׁבִירִי. a

b. f^{ll} : גִּלְגָּלָה, גִּלְגָּלָה, גִּלְגָּלָה; גִּרְגִּירָה; f. דְּקִדְקָהּ, b קִילְקִלָהּ. With dissimilation (§4h): דְּרִדְקִי and דְּעִדְקִין; קִילְקִלָהּ and שׁוּשִׁילָהּ (§5d β); the simplification may also take place at the end in front of the fem. ending: קִילְקָהּ. From stems with ב as second radical (according to §4h; 5d): כּוּכְבָּא, לּוּלִיבָא, דִּידְבָא. An old form of this category is לִילִיא.

c. f^{ll} : f. (with simplification at the end) יִרְקָרְתִּי. c

d. With l at the end: עֲרִפְלִיא, פְּרֹלָא, שְׂמָלָא; d אֲרַמְלָתָא.

e. Other nouns: צוּאָרָא, עֲקִרְבָּא, עֲכֻבְרָא, שׁוּחַפָּא (Assyrian e loan-word); f. כְּרִכּוּשָׁתָא, etc.; also the adjective וּזְטָר, in shortened form וּזְטָא.

18. 18. IV. Denominatives formed by means of Affirmatives.

a The affirmative serves to form abstract nouns from adjectives and participles, and adjectives from abstract nouns; or it is added pleonastically, without effecting a change in the meaning.

b *-ān* (*-ēn*, *-īn*): 1.—2. שלמנא, *f.* (with the addition of an *-ī* the nature of which has been differently explained) וגמלניתא; 4. סדנא (VII.), מותנא (VIII.); 5. עידן (VII.), אילן (IX.), בנינא (XI.); 6. שולטן, אחרינא *f.* אחריתי (§4*j*), פלן (IV.) *d.* פלניא *f.* פלניחא (VIII.); 8. *f.* גללניחא; 21. מפקנא (IV.), מסקנא (סלק *v*), מעלנא (VI.); from חולע: חולענא (חולאנא, תולנא, §4*l*); from a pluriconsonantal stem: שומנא (שומט) (§5*h*; 4*h*); from the partic. of the Intensive (§33) מדברנא and, with loss of the prefix, רחמנא. From fem. nouns: 5. ויותן (IX. and X.); ריחתנא; with loss of the fem. ending: 23. מצוינא (V. + VIII.).

c *-āi* (*-ai*): 1. עילאי (XI. with shortened stem); 2. בראי (VII.); 4. קמא, קדמא, חקלאה (§4*j*; 15*c*^{VIIa}), תחאי for תחתאי (§4*j*), סדאה (VII.), *f. pl.* גוייתא (VIII. + VII.); 5. גיראה (VII.); 6. נוכראה; pleonastically after the affirmative *-īn*: 4. ירחינאה; from the fem. with loss of the fem. ending: 4. גינאה (VII.); חנואה (and חנונאה, with a double affirmative) from חנותא (§*d*). Gentilic nouns: גלילאה, ארמאה, etc.

d *-ūt* (properly *uat) (for the dropping of the *t* in the absol. st. cf. §44*c*): 2. מלכותא, חברותא (with spirantic *k*; hence from the original *malik-*, not *malk-*), חירו (VII.; the underlying *חיר has probably been transformed from *חיר* *pl.* *חרי* in conformity with עו"י formations like ריק and the like), עניותא (XI.); 4. טיבו (IX.), סיבותא (by the side

of סבוּתָא, from סב); 7. ינקוּתָא, אסו (X.), similarly זכות, חנוּתָא, מטוּתָא, שטוּתָא; the $\bar{e}$ in שירותָא has not been satisfactorily explained; 8. שיבבוּתָא; 9. גריעוּתָא; from מיתָא: מיתוּתָא, similarly from ויל (analogical formation from וילל/ל); 18. עתירותָא. From pluriconsonantals: הימנוּתָא (§40), שוחפוּתָא. From the pass. partic. of the Intensive (§33): מפנקוּתָא, מעליוּתָא. From a noun with the affirmative $\bar{a}n$: ליצנוּתָא. The foreign word ליסטָא (with the afform. $\bar{a}i$) furnishes ליסטיוּתָא.

$\bar{a}i$ ($\bar{e}$): 10. חבוליא, כנופיא, כוסיא (from כוס); כודניא, etc. *e*

(b) Inflection (§ 19—22).

19. Inflectional Endings.

19.

1. Preliminary Remarks. We distinguish in the *a* Aramaic noun two genders (masculine and feminine), two numbers (singular and plural) and three states (the absolute, construct, and determined).

The gender of a noun is properly recognizable *b* through the construction in the sentence. Feminine are not only nouns designating female beings (אימָא, רחילָא, etc.), but also certain other categories, as the names of the members of the body (ידָא, אודנָא, כרעָא, etc.), of instruments and utensils, the words „earth“ (ארעָא), „sun“ (שימשָא), etc.; though not always uniformly. In the morphology, all nouns without a fem. ending are regarded as masc.

Remnants of the dual are the numerals (תריין) *f. c* (תרתין) and מאתן (§23*a*); but traces may also be found in forms like בירכיה, etc., where the third radical is not spirantized.

d 2. Table of inflectional endings:

Tab. VI.

	Masculine		Feminine	
	sing.	plur.	sing.	plur.
absol. ^a	†- ^γ	†ן- ^δ , ו- ^δ	†ת- (א-) ^ξ	†ן-
constr. ^β	†- ^γ	†ן-	†ת-	†ת-
determ.	א-	†א- ^ε , ו- ^ε	א- ^η , ו- ^η	א-

e

Explanations.

^a Barring the shortened form in the pl. masc., the forms are found only in the earlier language. In the common language the st. d. takes the place of the absol. Cf. §43b.

^β Exclusively a part of the earlier language. In the common language the genitive relation is expressed by means of circumlocutions. Cf. §44e.

^γ Coincides with the bare stem, since the case vowels in which the forms terminated in Semitic have been lost in Aram. both in the st. a. (which is properly a pausal form) and in the st. c.

^δ Only with adjectives and participles.

^ε With substantives and substantivized adjectives and participles. Reduced in meaning so as to replace the st. a. Cf. §43b.

^ξ = *-ah, pausal form from *-at.

^η In certain adjectives: 1. חרתי (§4k); 2. רבתי (VII.); 16. ירוקתי (II.), חיורתי (V.); 17. אוכמתי; also ירקרתי (§17c) and אחריתי (§18b).

20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection. 20.

The stem is shortened in the sg. d. אבא and pl. אחי *a* (§13c); the artificial gemination (in the latter instance, owing to the ה, it is only virtual (§5k)) serves as compensation.

The stem may furthermore be shortened in לו'י formations of the types 1—6 (§14bc); thus pl. טבי (sg. d. טביא), קני (sg. d. קניא), שמיא; f. sg. d. קרחא (pl. קני[ר]יחא), סילחא by the side of שיליחא (שליחא).

נ as last radical may be assimilated to the ה of the c st. d. fem. sg. (§4j); hence שחא (abs. שנא, §13b).

The plural endings in the forms 4—6 (§14c) are *d* joined to the expanded stems of the type *fa'al-*, *ḥa'al-*, *fu'al-*. Hence, in the place of the explosive, we find in the third radical the corresponding spirant (§4p). E. g., מלכאחא, חסדין, אלפי, משכי.

The plural of אחתא (§13c) is אחווחא; i. e., the *c* plural ending is affixed to the form *'ahau-*, language identifying therewith the stem *'ahā-* underlying the sing. Similarly, a. sing. *נפתא is presupposed by the pl. נפווחא.

The shortened nouns אמתא and שיפתא (§13b) form *f* a plural derived from a stem expanded by means of ה or ו and assuming the type *f^a/i'al-*: שיפווחא, אמהחא. The pl. אמהחא from אמתא (4VII.) rests on analogy.

The stem as it appears in the shortened sg. d. אבא *g* is expanded in the pl. by means of ה (type: *ḥa'al-*): אבהחא (note the fem. ending). The pl. אימהחא from אימא (5VII.) rests on analogy.

לו'י (orig. לו'י) stems of the form 7. may resume *h* the ו-sound in the pl.; thus אסווחא from לו'א stems may

be raised to the same level: thus מרוותא from the sg. מ(א)רי, סנוותא from the sg. סני. חתנוותא (from חתנא 1.) is properly a double plural presupposing the intermediate *חתנוותא.

i Similarly the pl. of ליליא (§17*b*) is לילותא (§17*b*); of לילוי (לילוי) לילותא (§18*e*) — סוסותא; on the other hand כורניא — כורניאתא (§18*e*).

j The pl. of stems of the type 11. are expanded by means of א: אמודאי, אפונאי.

k Stems of the types 4—6 may receive in the pl. a pleonastic *-ān* (itself an affirmative with pluralic function); thus צלמניא (צלמנין), ביורני (ביורא, §12*a*). But also רברבנוהי from רברב (§17*b*).

l The inflectional ending may be pleonastically repeated; thus sg. d. שמעתהא; pl. abs. צניעתן, d. שמעתהא. The simple forms, however, are met with as textual variants.

21. 21. Pl. fem. from Masculines and conversely.

a In §20*gh* we have met with plurals possessing femin. endings, from masculines.

b Of a different character are fem. plurals of nouns which, though lacking a fem. ending, are nevertheless syntactically construed as feminine (§19*b*); thus ארחן from אורח. קרנא forms both קרנתא and קרנין, the former being used in a metaphorical sense, the latter (prop. a dual) in its proper sense.

c Masc. plurals go with fem. nouns in the sg. serving as *nomina unitatis*. Thus שנין, כלמי, דמע, גומרי, ליבני, שערלי, פחילי.

The pl. of איתתא is נשיא. The underlying form is *nišāq-* (in itself a plural) which is then shortened (cf. §14*g*^{XIa}).

22. The Noun with Pronominal Suffixes. Tab. VII.

	I. ending in a long vowel	II. in a diphthong				III. orig. in a short vowel	
		a. pl. m.	b. pl. f.	c. sg. m.	d. sg. f.	a. sg. m. et f.	b. pl. f.
1 s.		בנאי ^a , בני ^a	בנאית ^a , שנאית ^a	שנאי	שנאית ^a	אחית ^a בני ^a ברת ^a בני ^a	אחית ^a ברת ^a
1 p.	אבנא ^a , אבנא ^a	רבענ ^a , אבנ ^a	רבענית ^a , אבנית ^a	אורח ^a	רעית ^a	רענא ^a , רענאית ^a	אבנא ^a רענאית ^a
2 s.m.	אבנ ^a	כנע ^a , כנע ^a	כנעית ^a	אורח ^a	רעית ^a	רענא ^a , רענאית ^a	אבנא ^a רענאית ^a
2 s.f.	אבנ ^a	כנע ^a , כנע ^a	כנעית ^a	אורח ^a	רעית ^a	רענא ^a , רענאית ^a	אבנא ^a רענאית ^a
2 p.m.	אבנ ^a	כנע ^a , כנע ^a	כנעית ^a	אורח ^a	רעית ^a	רענא ^a , רענאית ^a	אבנא ^a רענאית ^a
2 p.f.	אבנ ^a	כנע ^a , כנע ^a	כנעית ^a	אורח ^a	רעית ^a	רענא ^a , רענאית ^a	אבנא ^a רענאית ^a
3 s.m.	אבנ ^a , אבנ ^a	כנע ^a , כנע ^a	כנעית ^a	אורח ^a	רעית ^a	רענא ^a , רענאית ^a	אבנא ^a רענאית ^a
3 s.f.	אבנ ^a , אבנ ^a	כנע ^a , כנע ^a	כנעית ^a	אורח ^a	רעית ^a	רענא ^a , רענאית ^a	אבנא ^a רענאית ^a
3 p.m.	אבנ ^a	כנע ^a , כנע ^a	כנעית ^a	אורח ^a	רעית ^a	רענא ^a , רענאית ^a	אבנא ^a רענאית ^a
3 p.f.	אבנ ^a	כנע ^a , כנע ^a	כנעית ^a	אורח ^a	רעית ^a	רענא ^a , רענאית ^a	אבנא ^a רענאית ^a

22. 22. The Noun with Pronominal Suffixes

(s. Tab. VII, p. 31).

a For the form of the suffixes cf. §8*b*.

c Explanations. I. Cf. §13*c*. The suff. of the 1 sg. is joined to the shortened stem (§20*a*): *אחִי shortened to אח. „My father“ is אבא = st. d.

II*a*. *a* An orthographic variant. || *β* The diphthong monophthongized (§5*de*). || *γ* The same pronunciation as in יִרְמְךָ. || *δ* §5*g*. || *ε* The diphthong remains. || *ζ* Defective writing.

II*b*. Analogical form after the pl. m. || *a* The י is mute. || *β* Defective writing.

II*c*. The st. d. appears to be the basis. || *a* The י only graphic. || *β* Defective writing.

III. *a* Shortened form. || *β* The ה quiesces; י and א graphic means.

23. 23. Numerals.

a Cardinal numbers:

1 חֵד (חֵדא); f. חֵדא (§6*a*).

2 תְּרִי, תְּרִי; f. תְּרִיתִי, תְּרִיתִי (§19*c*); תְּרִינִי, תְּרִינִי

3 תֵּלָת (תֵּלָתא); f. תֵּלָתא

4 אַרְבַּע; f. אַרְבַּעָא

5 חֲמִשָּׁה; f. חֲמִשָּׁהָא

6 שֵׁשֶׁת; f. שֵׁשֶׁתָא

7 שִׁבְעָה; f. שִׁבְעָהָא

8 חֲמִנִי; f. חֲמִנִיָא

9 חֲשָׁע; f. חֲשָׁעָא

10 עֲשָׂרָה; f. עֲשָׂרָהָא

- 11 חד סרי f.; חדיסר, חד סר
 12 תרי סרי, תרתי סרי f.; תריסר, תרי עשר[†]
 13 תלת[†], תלת עשרי[†], תלת עשרה[†] f.; תליסר, תלת עשר[†]
 סרי, תליסרי
 14 ארב(י)סרי, ארבע עשרה[†] f.; ארב(י)סר
 15 חמ(י)סרי, חמש סרי[†], חמש עשרה[†] f.; חמ(י)סר
 16 שית סרי, שית עשרה[†] f.; (שתיסר) שיתסר, שית סר
 17 ש(י)בסרי, שב(ע) עשרה[†] f.; (שביסר) ש(י)בסר
 18 תמני סרי, תמני עשרה[†] f.; תמניסר
 19 תישסרי, תשיסרי, תשע סרי[†], תשע עשרה[†] f.; תשסר
 20 חמשין 50 | ארבעי, ארבעין[†] 40 | תלתין 30 | עשרין
 60 [תשעין 90] | תמנ(י)ן 80 | שבעין 70 | שיתי, ש(י)תין[†] 60
 100 ארבע מאה 400 | תלת מאה 300 | מאתן 200 | מאה 100
 700 תמני מאה 800 | שבע מאה 700
 10 000 | שיתא אלפי 6000 | תרי אלפי 2000 | אלפא 1000
 (רי)בוותא, ריבוון, ריבואן pl.; רבבתא, רבותא.

Ordinal numbers:

b

- 1 קמייתא, קדמייתא[†] f.; קמא, קדמאה[†]
 2 תניייתא, תניינתא[†] f.; תניינא[†], תניין[†]
 3 תלייתא (also in a multiplicative sense)
 8 תמינאה
 „Last“ בתרא f.; בתרייתא.

Fractions:

c

- חומשא $\frac{1}{5}$ | ריבעא $\frac{1}{4}$ | תילתא, תולתא $\frac{1}{3}$ | פלגו, פלגא $\frac{1}{2}$
 שתייתא, שתותא $\frac{1}{6}$
 (תולתא, תילתא) תלתא multiplicative.

C. Particles (§ 24—26).

24.

24. Adverb (s. Glossary).

- a* 1. Adjectives in the adverbial case; thus שפיר, קליל, ריקן, טפי, ערטייל, etc.
- b* 2. Feminines in *-ūt* (§18*d*): טייעות, בישות.
- c* 3. Nouns in the adverbial case; e. g. טובא.
- d* 4. Preposition + Noun (Adjective) (the st. a. very frequently preserved): לשלם, לעגל, מריש, כחדא, לחוד (with suffixes לחודי, לחודיה, לחודי(י)הו), אבראי, מעילאי, מתתאי, מעילאי, בשלמא, etc.
- e* 5. *חו* shortened from טוב (Imptv.).
- f* 6. The petrified Imptv. הרר.
- g* 7. Compositions like השתא (= הא שעתא), האידנא (= הא עידנא), מנא (for מנא = מנא cf. Hebr. מֵאֵן; for an explanation cf. §5*e*; 4*jo*), לאו (for לא הוא) by the side of לא, etc.
- h* 8. Other adverbs originating in pronominal roots, as היכא, הכא, etc.

25.

25. Prepositions.

- a* Prepositions are properly nouns in the st. c., either in the adverbial case simply or in conjunction with other prepositions (ב, כ, ל, מן). Note אמתול with the closing consonant dropped: אמת by the side of אטו = *אטון = אטעון. Some of these nouns were originally plurals (or duals); hence the endings *-ē* (*a₁*), *-āt*; in the case of others, the same endings are due to analogy. In עלי, *a₁* (*-ē*) is naturally part of the stem; but in the expanded form עילוי it is a late increment. In לוות, כוות, *-āt* is to be regarded as the final part of the stem, *a* + fem. ending *t*.

Prepositions with Suffixes.

Tab. VIII.

	orig. in a short vowel	in <i>-ā</i>	in <i>-a</i>	<i>b</i>
1 sg.	מינר, מינר, לר	כוותר, כוותר	עילוור	
1 pl.	לנא, לנא		עילוור	
2 sg.m.	לר, לר	כוותר, כוותר	עילו(ר)	
2 sg.f.	לר		בגוור, בגוור	
2 pl.m.	לכו, לכו	כוותר	בגוור, קדמיון	
3 sg.m.	מינר, לר	אמטולתר, כותר	עילוור, קדמור	
3 sg.f.	מינר, לר		עילוור	
3 pl.m.	בהו, להו	כוותר	אבתור, עילוור	
3 pl.f.	מינור, מינור			

The preposition **ל** may take on in Talm. Aram. *c* before suffixes also the form **ניהל**; hence **ניהלי**, **ניהליה**, **ניהלה**, **ניהליהו**.

26. Conjunctions (s. Glossary).

26.

D. The Verb (§ 27–41).

27. The Modifications of the Stem.

27.

(1) Simple stem (*Pe^{al}*); (2) Reflexive-passive thereof *a* (*Itpe^{el}*, abbreviated *Itpe.*); (3) Intensive (*Pa^{el}*, abbr. *Pa.*); (4) The Reflexive-passive thereof (*Itpa^{al}*, abbr. *Itpa.*); (5) Causative (*Af^{el}*, abbr. *Af.*); (6) the Reflexive-passive thereof (*Ittaf^{al}*, abbr. *Ittaf.*).

In the remnants of the earlier language, the initial consonants of the Causative, and also of the Reflexive-passives, is **ה**. Exx.: **הודע**, **הקרב**, **התנסב**.

- c* היטין is borrowed from the Hebrew (as in Syriac).
d Rarer stems (esp. from roots פ"ע and ע"ע): *Pā(ēl)* and *Itpā(ēl)*; *Palp(ēl)* and *Itpalp(al)*; *Šaf(ēl)*.

28.

28. Inflectional Elements.

a

1. Perfect.

Tab. IX.

1 sg. †ת-, †ית-, י-	1 pl. †נא-, †נן-, ן-
2 sg.m. ת-	2 pl.m. †תון-, חו-
2 sg.f. ת-	
3 sg.m. -	3 pl.m. †ו-
3 sg.f. †ת-, ה- (א-)	3 pl.f. †ן-, א-

- b* Note 1. In the common form of the 3 pl. m. the ending is dropped and a new form is created by the insertion of *ū* in front of the last radical, which thus takes the place of the stem vowel (§5s).

- c* Note 2. In front of the endings (נן, חו) we find occasionally the vowel *i* which appears to have been imported from the participial inflection (§31), e.g., דריינן by the side of קמנן שביקיהו (but שבקחון), אשגחיהו. The forms are to be regarded as less correct.

d

2. Imperfect.

Tab. X.

1 sg. -א	1 pl. -נ
2 sg.m. -ת	2 pl.m. †ון-ת, -ו
2 sg.f. †ין-ת, י-	
3 sg.m. -י†, -נ, -ל	3 pl.m. †ון-י, †ון-ל, -ו, -נ, -ל
3 sg.f. -ת	3 pl.f. ן-ל

- e* In a few examples, we find in the 1 pl. -ל for -נ, incorrectly (by false analogy) imported from the 3 person.

f

3. Imperative. The same endings as in the 2 person of the imperf., but without the prefixes.

g

4. Participle + Personal Pronoun (vgl. §8).

For the Tables of the Pe^{al} s. § 29—31.

29. Perfect.

Tab. XI. 29.

	stirpis sanae		סלק	פ"ר	
	fa'al-	fa'il-		fa'al-	fa'il-
1 sg.	אמרת, †	שפילית ^α †	שחקי		יחידות ^γ (א)
1 pl.	אמרתם, †	שפיליתם ^β †	שחיתם		יחידות ^γ (א)
2 sg. m.	זכרת	נסיבת			
2 sg. f.	שבת				
2 pl. m.	שבתם				
3 sg. m.	שקל	קריש, באיש, †	חירב		
3 sg. f.	שקלה, †	שכיבא			
3 pl. m.	שקלו, †	קריבו, †		סליקו, †	יחידות ^γ (א)
3 pl. f.	נחורן, †				

^a

^b ^a after the analogy of ל"ר. || ^β Sp- contracted in כפין, i. e. כפין (54c). || ^γ 5r. ||
 radically we find forms like עבירין (52c); ^δ Once upon a time! || ^ε Also חבו.
 the : of the stem and the : of the ending

30.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive. Tab. XII.

	stirpis sanae			פ"ה §4l; 5c		
	u	i	a	u	i	a
Imperfect <i>a</i>	1 sg.	א(י)שקול	איציביר	אטרח	איזיל	אימר
	1 pl.	ניקטול	נ(י)ציביר		ניזיל	
	2 sg. m.	תיקטול	תציב(י)ר	תקרב	תיכול	תימר
	2 sg. f.	תציביר, ת(י)רחלין			תימר, תיכולון	
	2 pl. m.	תזבנו, תיזבנון				
	2 pl. f.					
	3 sg. m.	רספור, נל(י)שקול	לרזבין, נציביר	לרבר, רלבש, נרמשח	לרזיל, נל(י)זיל	לרמר
	3 sg. f.	תיע(י)רוק			תזיל	
	3 pl. m.	ליהרור, נל(י)גרסו, רספור			ניכלו, לרמר	
	3 pl. f.	לרלפן				
Imperative <i>b</i>	sg. m.	קטול	ציביר	קרב	זיל (כול) אכול	
	sg. f.	שבקי, שקולי ^a			זיל	מר(י) ^a
	pl. m.	כחובו, קטל(י)כו ^a	ציבירו	פתחו	אכלו ^a (אי)זילו	מר(י) ^a
	pl. f.	קטלן, קטולן ^a				
Infinitive <i>c</i>	מחטף, מיוזבן			מירמר, מיכל	פ"ה §4j	
					מישאל, מישב	

d

^a The accent shifted to the inflectional element is the cause of the reduction of the second stem vowel, cf. the corresponding forms of the imperf.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

§4j (סלק) פ"נ			פ"ר		
u	i	a	u	i	a
אינקוט ניפוק	אתן זניתיב זינסיב	א(ר)סק ניסק תיסב		זתיחיב	
זתיח(ו)חו, זינקטו ^β			זיחבו, זיירחון [†]		
ניפוק		יסק [†]	זיירח	זיחיב	
ניקוט, זינקוטו, ליפוקו(ן), יסבון [†]			לידעו, ירחון [†]		
פוק, נקוט	נסיב	ז(אי)נשר סק		זיב (אי)זיבו	חב
מיסק, ז(מ)יחבא, זיחב, מיפוק			זיחב, מיידק, זיחב		

^β §5m. || [†] §5r. || זתיחב, the gemination for the purpose of artificially increasing the volume of the form. || ^ε With compensative production (§5k). || ז A mixed form from זיחב and זיחב.

31.

31. The Participles.

Tab. XIII.

		active	passive
separatim	sg. m.	ידע, שביק	ידיע, אכיל, קטיל
	f.	יהבא, אולא	עציבא, כסיפא
	pl. m.	גנבי, טחנין, אבריין, † יהבו, יהבי ^a	עבידי, גלירין, †
	f.	רהטן, אולן, †	חמיחא, שקילן, †
cum suff.	1 sg.	טרחנא, קטילנא ^β	חשיבנא, גמירנא
	1 pl.	יהבינן, קטלינן	עסיקינן
	2 sg.	יהבת ^ε , קטלת	חשיבת ^ε
	2 pl.	אמריחו, אמריחון, †	בדיקיתו ^δ

^c   ^a The ending imported from the perf.

^β By its side the form קטלינא, which however is not so well attested and is met with only sporadically.

^γ Sporadically אוילחו.

^δ Forms like צריכתו are not well attested.

^ε Femin. forms עבירה, אסירה.

	cf. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. ז, צ §4i	prim. ט, טז, ת §4j/k	פ"א §4j	פ"א (after א')	פ"ר
<i>a</i>							
1 sg.	אינסכר, אקלעית אקלעי		אזרוב	אירבקי	איתנח	אישלי	
1 pl.	אקלען, אקלע(י)נן			אירבקנא			
2 sg.m.							
2 pl.	איפס(ר)ריחו			ארכריון	איתחור	אישיל	איתורע
3 sg.m.	איהעק, איהעפ איכלע, איגניב	אשפ(ר)ך	אזרובק אזרובק	אזרובק אזרובק	איתמ		
f.	אינעלח, איתנכח אפשיט, איתמרא (איכנעא)		אזרובא	איתקילא	איתרעא		א(ר)חיתכח
3 pl.m.	א(ר)חעפיון איפליגז, איתעקיו אפסור, איעקיו						איתורא
f.	אקיען						
<i>b</i>							
1 sg.	אימליך			הטריו	איתסר		
2 pl.	היכסו, היתקלון	לישחבע	יזרחי	הטריו (ר)חבר	ליחסר	נ(ר)תשיל	
3 sg.m.	ליחסר, ליחעבר נמסר, ליכסיו				חיתסר		
f.	העבר						
pl. m.	ליכסו	לישחמען					
f.							

Tab. XIV^b.

32. Itpe'el.

	cf. §4j	prim. w, s §4i	prim. ז, צ §4i	prim. ט, ר, §4j/k	פ"א §4j (after א' פ")	פ"י
sg.m.	אפרע, איזפרע			איטמר		
pl.m.				איטמרו + איטמור		
	אינסוכי, א'התנסכא +	אסמורי	איזרוחורי	איטרוורי	אזנוחרי	א(י)תשולי
sg.m.	מיננוכ, מחרחיש, מיקלע	מי(ר)שתמטא	מצטריך	מיטריך	מיחביר, מתנח	מי(ר)תשיל
f.	מימסרא, מחעבדא	משחכחין +			מחאמרא	
pl.m.	מקלעין, מחעבדין +	משחכחין +				
f.	מימנער, מחרחשי, מינסכא, מנסכא +	משחקלן, מישחמטא				
1 sg.	מינסיכנא			מיטרוירנא		
1 pl.	מינסבינן			מתפסח	מי(ר)תנחח	
2 sg.	מי(ר)נסכת					

sg.m.
pl.m.sg.m.
pl.m.sg.m.
pl.m.1 sg.
1 pl.
2 sg.Part.c.suff.
f.

33. Pa^{al}el.Tab. XV^a. 33.

		med. laryng. §5k	§4f ע"א	§4l ט"א	
1 sg.	† שדרר, זביני, קביליח	† קריבית, ברוכי		† שייריח	a
1 pl.	† נקירנא	† בריכנא, ברכינן			
2 sg.m.	קבילח			שיירח	Perf.
2 pl.m.	† פטרחון, † קב(ר) לחון				
3 sg.m.	שדר, קביל	בריך, שער		שיילח	
f.	שדרה, פקידא			שיילח	
3 pl.m.	† קרום, שבחו			† שיילח	
1 sg.	א(ר) שדר, אישלם, אזבין	איבר(ר)ך, אפריש			b
1 pl.	נשדר, נקדים	נ(ר) בריך			
2 sg.m.	חשפין, חשפין				
3 sg.m.	† לישדר, ניהליט, יקבר	נ(ר) בריך, ליחריך			Imperf.
f.	חשדר				
3 pl.m.	† ליכבלו, יקברון			לישי(ר)לו	
f.	ליכנפי				
f.	ליעכבן				
sg.m.	שדר, זבין				c
f.	בשילי				Imptv.
pl.m.	זבינו	קריבו, בעירו			

		med. laryng. §5k	פ"א §4l	ע"א §4f
Inf. a		קרומי	ברוכי, צעורי	שיולי
Part. act. c	sg. m.	מטבע, מזבין	מחריך	משאיל
	f.	מיקרא, מזבנה		
	pl. m.	מגנבו, משדרי, מבטלין †	מצעריין † מקרביין † מצערי	משיילין †
	f.	מרמזן †		
c. suff. f	1 sg.	משדרנא, מזבינ(נ)א		
	1 pl.	מבדחינן		
	2 sg.	מזבנה	מצערת	
	2 pl.	מקבליתו, משלמתון	מגרשיתו	
Part. pass. g	sg. m.	מחקן	מקרב	
	f.	מחקנא	מקרבא	מלפא
	pl. m.	מרחחו, מירבשי	מפרשי	
	f.	מבדרן †	מסרגאן † מרחקא מקרבא	
h c. suff.	1 sg.	משמתנא	מקרבנא	
	1 pl.		מרחקינן	
	2 sg.	מפקדת		
	2 pl.	מרחקיתון †		

34. Itpa'al.

Tab. XVI.

34.

		med. laryng. et ר §5 <i>k</i>	prim. ש, ס §4 <i>i</i>	prim. ז, צ §4 <i>i</i>	prim. ת §4 <i>k</i>	ע"א §4 <i>f</i>	
1 sg. 2 sg. m. 3 sg. m. f. 3 pl. m.	איעתרי איתעסקת, איעסקת אייקר איתקדשת, אינגעאר, איקשטא איעחור, איעחרו†	איתרך	אשתחוי אשתבוש	אזדבן, איצטער איוזמנא		אשתייר	a Part.
1 sg. 1 pl. 2 sg. m. 2 pl. m. 3 sg. m. f. 3 pl. m. f.	איעכב חיתעתרו לכפר חיקבל, תחקבל יתעסקון† ליבטלון† ניברחי, ליעתרו	תתחרט	ת(י)סתכל ניסתכל ליסתכלן†	אצטער נצטער תצטער ליצטער ליצטרף ליזרבנו ליצטרפי			b Imperf.
sg. m. f.	איקשטי		איסתכל				c Imperf.
Inf.	איתי(י) קורי, איבסומי		איסתכלא† איסתכולי				d
sg. f. pl. m. f.	מיקבל, מתכפר מתעו(ו)רא מייבסמי		משחלם מסחברא מסחכלא	מצטער מצטבחא מזרבני מיצטרפי	מיהקפו		e Part.
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.			משחלמנא מזרבנית משחלמח מיסתחליקיתח]	מיוזרבנינן מזרבנת			f c. suff. Part.

		פ"א like	פ"א (after פ"א)	פ"ג (סל'ק) §4j	פ"ד §5d
a	1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl. 3 sg.m. f. 3 pl.	אחררי, אשלימי, ארגנשיח אשכח, אשכחנין אחרתי, אשלימת אשנחתי, אחריסחוני אחר, א(ר)פסיק אחרר, אוקינת, אשנחתי, תקרבתי אשכח, אצור, אשכחתי, אדליקתי	אוגר, אוריך	אפיקתי אפיקת אפיק, אפיק אחתה, אפיקה אסיקתי, אחיחתי, אפיקתי	אחיבי אופת, הורבתי איימתי, אוהיב
b	1 sg. 1 pl. 2 sg.m. 2 pl. 3 sg.m. f. 3 pl.	אשמע, אחזיק נשכח, נחזיק תשכח תחזקו ניחיר, לשבע ליקדמו, לרגנשוני, ריחסוני	חוריך חורבני	נחית תפיק תפיש יפיקו	חוליד נוכח
Impt.	sg.m. pl.m. f.	אפקר, אקדים אשלימי אשמעני	אביד	אפיק אפיקו	אוקירי
Inf. p. Imptv. 2		איפריכי, אגמורי	איכילי	אסוקי, אוקי, אישולי	אוספי

Perf.

b

Impt.

Inf. p. Imptv. 2

Inf. p. Imptv. 2

37.

37. Verbs ע"ע.

a Forms without prefixes (Perf., Imptv. *Pe.*) are made by geminating the second radical (before consonantal affirmatives we find occasionally for the sake of protecting the gemination the vowel $\bar{e}$ imported from verbs לו"י: מציה, תפיתו, etc.); otherwise the gemination must naturally be given up: מצה, etc.); on the other hand, in forms lacking a prefix, the first radical is geminated.

b Forms occur which are made exactly as in the strong verb: לתחי, תגוו, קשישנא.

c Through analogical force, עו"י formations have penetrated into the participles of the *Pe.* and into the *Pa.* (*Itpa.*).

d—*j* s. Table p. 49.

k *Itpē.*: Perf. 1 pl. † איודקקין; Infin. איודקקי; Part. cum suff. 1 sg. (ט)יודקקנא, 1 pl. (ט)יודקקין, hence after the manner of strong verbs.

l *Pa^{ae}el*: strong forms: Perf. 3 sg. עליל; Imptv. sg. m. חדר; Infin. צנוני; Part. act. pl. m. מחללי; Part. pass. sg. m. מעפף, pl. f. † מחדדן. After the fashion of עו"י: Perf. 2 sg. m. עיילח; 3 sg. m. עייל; f. עיילא; 3 pl. m. † עיילו, עייל; Impf. 2 sg. m. תעייל; 3 sg. m. ליעייל; 3 pl. m. ניעילו, ליעיילו; Imptv. sg. m. עייל; Part. act. sg. m. מחייט; pl. m. † מעיילין; cum suff. 1 pl. (ט)יעיילין || *Itpa.*: Perf. 3 sg. f. איחנא.

m *Pā^{ae}el*: Part. act. sg. m. מחטט. *Itpā.*: Perf. 3 pl. m. איחקצו (the form may however be *Itpē.*).

n *Palp.*: Perf. 3 sg. m. הרהר; Infin. ולולי; Part. act. c. suff. 1 sg. מולילנא. *Itpalp.*: Impf. 3 sg. m. לישחלשל, מיקללא; Part. sg. f. (לי)בלבל.

Table:

Tab. XVIII.

	Pe'al	Afel	
1 sg.	חשאר, חשר, עלית		d
1 pl.	קשינן, קשינא, קשינא		
2 sg.	מצית, קשישן	אקלח	Perf.
2 pl.	תפיתו		
3 sg. m.	גרר, ע(א)ל, קש	ארע	
f.	רקקה, עלה, רקה, עלה		
3 p.	עול, עלו	אחילו	
1 sg.	איסול, איסוק		e
1 pl.	נ(י)חוש		
2 sg. m.	חידול, חקוק		Imperf.
2 pl.	תגזו		
3 sg. m.	ליריז, ליסול, ניקוק	ניקיר, לקיל	
f.	חירוק		
3 pl. m.	ליגזו, ליג(ו)זו, ניקצו, ליסלון		
sg. m.	דוק	אקיל	f
pl. m.	קוצו		Imptv.
	מירר, מיעל, מירח, מיקר	אחורי, אורועי, אקורי	g
sg. m.	צירר, צייר, גייר, קאיין	מחיס, (מיקל) מקיל	h
f.	עירל	מגנא	Part. act.
pl. m.	לחתי, עירלו, עירלי, עלין	מגנו	
f.	עירלן		
1 sg.	עירלנא		i
1 pl.	חי(י)שין		c. suff.
2 sg.	עירלה		
2 pl.	עירליתו, גניתון	מגנית, מרעת	
sg. m.	צילל, זירג, זיר		j
f.	רעיעא, צילא		Part. pass.
pl. m.	צילי		
f.	כרפן		

 $\alpha =$ עִלְיִן

- o *Itlaf.*: Perf. 3 sg. m. אִתְּחַל, אִתְּחַל (after the fashion of עָוִי); Impf. 3 sg. m. לִיחַחַל (and after the manner of עָוִי: לִיחַחַל), נַחַחַל, לִיחַרַע; 3 pl. m. לִחְלוּ; Part. sg. m. מַחַחַל, f. מַחַחַלָּא.

38.

38. Verbs צִרִי.

- a In the *Afiel* the forms, as a rule, are conformed to פִּרְיִ verbs.
- b The parallel forms in the pass. partic. of the *Pe*. proceed from the same basic form. In the one case *kāim appears as *kīm*; in the second, the same form has been turned into *kāim (cf. §5e) which of course became *kāim* (§5q).
- c Forms like לִימְחֹן, etc., are due to the analogical force of verbs עָע.
- d The verb קום loses occasionally its closing consonant; thus אִיקו, נִיקו, חִיקו, קאי (whence קא, קד, §58f), אִוקי by the side of resp. for אִיקום, נִיקום, חִיקום, קאים, אִוקים.
- e—k Table p. 51.
- l *Pa. (Itpa.)* as a rule with י as middle radical: Perf. 1 sg. † קִימִית, נִימִי, 1 pl. † עִימִינָן; Impf. 1 sg. אִקִּים, etc.; *Itpa.*: Perf. 3 sg. m. אִיחַיִּב, אִיחַיִּב, etc. — With ו as middle radical from the root כֹּן: Impf. 3 sg. m. לִיכֹן; Part. pass. sg. f. מְכוֹנָה; *Itpa.* Perf. 1 sg. אִיכוּנִי.
- m *Palp.*: Inf. טִלְטֹלִי; Part. act. sg. m. מְנַמֵּם; pass. pl. m. מְטַלְטֵל; *Itpalp.*: Perf. 3 sg. m. אִידְעֹעָא.
- n *Itlaf. (Itpe.)*: Perf. 3 sg. m. אִיחַתַּח, אִיחַתַּח; f. אִיחַתַּחָּא; 3 pl. m. † אִיחַתַּחוּ, אִיחַתַּחוּ; Impf. 3 sg. m. לִיחַתַּח, 3 pl. m. לִיחַתַּחוּ; f. לִיחַתַּחָּא; Inf. אִיחַתַּחֲדִי; Part. sg. m. מַחַתַּח, מַחַתַּחָּא; f. מַחַתַּחָּא, pl. m. מַחַתַּחֲדִי.

	<i>Pe.</i>	<i>Af.</i>	
1 sg.		אָזער	<i>e</i> Perf.
1 pl.	דרינגן †, קמנן †, תבנא †	אנחנא †, אוחיבנא †	
2 sg.m.	קמה	אחיבך †	
2 pl.m.		אוקימחון †	
3 sg.m.	סיב, מיה, קס		
f.	מיהא, קמה, מיתח †, קמת †	אוקים, אחיך	
3 pl.m.	קום, ביחז †, מיתח †, קמו †		<i>f</i> Impf.
f.	פשא		
1 sg.	איקום	אוקים	
1 pl.	ניקום		
2 sg.m.	תדור †	תחיוכו †	
2 pl.m.	חלשו †, חקומו †	ננח, לוקים	
3 sg.m.	לינח, ניסים, לניקום, יקום †		<i>g</i> Impv.
f.	חינח, תיקום, תמות †		
3 pl.m.	ליקומו, לימחון †, ימותו †, ימחון †, ליקמו		
sg.m.	קום	אצית †	
f.	קום, תובי		
pl.m.	לשו, דונו		
	מידר, מבח †	אנוחי, אוקומי, אחוכי	<i>h</i> Inf. Part. act.
sg.m.	דייר, ניר(י)ח, ניים, קאים	מוקים, מטיב †, מתיב †	
f.	נריא, קיר(י)מא	מנח, מורח	
pl.m.	שאפו, קימו, קיר(י)מי, מיר(י)תין †	מתכו, מוקמי, מתיביר †	
f.	קיימן †		
1 sg.	דיירנא, דאירנא, זיינא, קאימנא	מוקימנא	<i>j</i> cum suff.
1 pl.	מייחינן	מוקימין	
2 sg.	קיימת	מוקמת	
2 pl.	צייחיתו	מוקימתו	
sg.m.	קיים, קים	מנח	<i>k</i> Part. pass.
f.	קיימא, דיקא	מנחא	
pl.m.	שייפי, שיפי		

^a After the analogy of לור.

Table:

Tab. XX^a.

		Pe'al	Itpe'el
e	Perf.	1 sg. בעי, בעאי, חזית, בניתי	אנשאי
		1 pl. בען, הויין, גלינן, בעינא	אישחלי(ר)
		2 sg. m. קנית	א(ר)תחנית
		f. אחית	
		2 pl. אחיתו, גליתון	
		3 sg. m. אימצר, שתי, הוה, גלא	איבער, איתרמי
		f. משיא, סגאי, בנת	איגלאר, איתרמאר, איבערא, איסחגרא, איבריא
		3 pl. m. בעו, אתון, מלאו	אישת:יו, א(ר)תחמיו, איברו
		f. איתאן, שדיין, שדיאן	איגליין, א(ר)שתביין
f	Impf.	1 sg. איתי, איתור, א(ר)גלי	אתחני
		1 pl. ניתי, נ(ר)בער	ניתחני
		2 sg. m. תחא, ת(ר)חזי, תיגני	תיסתפי
		f. ת(ר)צביין	
		2 pl. תחוו, תיתלו, תיתזון	תישתרו, תיפנון
		3 sg. m. ייתחני, יתחני, יתחני, יתחני, יתחני	ליתחני, יתקרני
		נתי, נתי, נתי, ליתחני, יתחני	
		f. תיתי, תחא, ת(ר)חוי, ת(ר)מלי	תיבעי
		3 pl. m. ל(ר)בעי, לבעו, ליבעון, יבכו	ליפנו, יפנו
		ליתחני, ליתחני	

Table:

Tab. XX^a.

Pa'al	Itpa'al	Afel	Ittafal
<p>צליר, צליתי † שנינא † שנין, שנינן † שנית</p>	<p>א(י)סאי</p>	<p>א איחאי, אהניר איתין †, אהרינן † איתית, אמטית</p>	
<p>שני דליא, מחאי מחו</p>	<p>אירצי, איכסי א(י)סאי, א(י)שתי איעלית †, איהסיאת † איעליא א(י)שתי</p>	<p>אורי, אייתי, אשרי איתלאי, אתיאת † איתיא אתו, אמטו, אייתיו †</p>	<p>א(י)תחזי</p>
<p>אישני ניתתי תקנא, תבזי תיגרי</p>	<p>תתגרי</p>	<p>איתתי, אחורי</p>	
<p>ת(י)גלו לניצלי, ילוגה †</p>	<p>לתסי</p>	<p>ל(י)תי</p>	<p>תתחזי</p>
<p>תרבי</p>	<p>לישתהר</p>	<p>תיהני, תשרי :יתי, ליתו</p>	

Table:

Tab. XX^b.

		Pe'al	Itpe'el
Imptv. g	sg. m.	חא, הויר, אישתי, שתי, בעי	איקרי
	f.	חאי, חוזאי	
	pl. m.	(א)תו, א(י)שתי, שתי, חזו	
Inf. h		א(י)הרמויר, מיתחזי, מיחדא, מיבעי, מיבעא	
		מיחא	
Part. act. i	sg.	חיי, הויר, בני	מיקרי, מיתבעי
	f.	חויא, בערא, בכיא	מינצי(י)א, מיבעא
	pl. m.	בכו, בכיר, אחאן, סגן, בעירן, רעי	מינצי, מינצו, מתבעין, מיקרי
	f.	מליא, חוירין, מלי(י)ן	מקריין, מתקריין
cum suff. j	1 sg.	אמינא, חיינא, בנינא	מבעינא, מחבעינא
	1 pl.	חזינן	מקלינן
	2 sg.	חיית, הויה, בעית	מינצית, מתברית
	2 pl.	בעיתו, בעיתון	מסתפיתו
Part. pass. k	sg. m.	שדי, מצר	
	f.	חניא	
	pl. m.	מלו, מליון	
	f.	שדיון, רמיון	
c. suff. l	1 sg.	מצינא	
	1 pl.		
	2 sg.	מציח	
	2 pl.		

Table:

Tab. XX^b.

Pa'el	Itpa'ial	Af'el	Ittaf'ial
דל, דלי דלו	אשתעי	אייתי, אנני איתא אייתיאו, † אמטיו, † אייתו, אקרו	
† אסאח, אסורי	† איתכסאח, † מגניא	א(י)חורי, אננורי	איתחזורי
מצלי מכליא מגלו, מסירן † מסו משנירן † משניא	מ(י)שתעי, מרצי מיגניא	מירחי, מחירי, מקשי מודר מחיא, מגניא מירחינן †, מסגן † מירחי, מגנו, מורן † מירחינן †, מחניאן †	
מגלינא, מסינא משורין		מ(י)חינא, מגנינא מדינן, מגבינן	
מעלי מעלו מדמירן †			
מעלינן מכסירח			

39.

39. Verbs לִי"י.

- a* Forms like מַכְסִיית, רַמִּיִּאן, תִּיצַבִּיין, אִישְׁתַּבִּיין, etc. resemble to all intents and purposes the strong verb. In the other forms, the non-syllabic character of *u* resp. *z* appears clearly. The diphthongs are treated according to §5*de*.
- b* According to §5*s*, דֵּל is easily explained (by-form of דִּלִּי, Imptv. *Pa.*).
- c* In the imperf. of the verb הוּה we find by the side of the regular forms יִהְיוּ, לִיְהוּ, etc., shortened forms like יְהִי, נְהִי, etc.
- d* In the table, forms from doubly weak verbs are included, since with the aid of the rules given in the strong verb they admit of easy explanation.

c—*l* s. Table p. 52—55.

40.

40. Pluriconsonantals.

Exx. of pluriconsonantal verbal forms (including the *Šaf^{el}* and the verb הִיטִין §27*cd*): Perf. 1 sg. הִימְנִי; 3 sg. m. מִשְׁכַּח(וּ); 3 pl. תִּרְגִּמוּ; Impf. 3 sg. m. נִיגְנֹד; Inf. כְּבוֹרִי, שְׁעִבֹדִי; Part. act. sg. m. מִשְׁעִבִּיד; c. suff. 1 pl. מִתְרַגְּמִין; pass. sg. m. מְהִיטֵן; c. suff. 1 sg. מְהִימְנָא (מְהִימְנָא).

Reflexive forms: Perf. 3 sg. m. אִמְרַטֵּט; אִשְׁתַּרְבֵּב; אִיוֹטֵר; Inf. מִרְטוּטִי, אִשְׁתַּרְבּוּבִי; Part. sg. m. מִיגְנֹדֵר, f. מִיגְנֹדֵרָא.

41. The Verb with Objective Suffixes.

41.

For the form of the suffixes cf. §8*b*.

a

In the 1 sg. the suffixes may be joined to the shortened form, e. g., שְׁאִילִינֶהוּ; such forms, however, are less frequent.

The ending נָא in the 1 pl. appears as נִנִּי in the remnants of the older language.

The stem of the imperf. may be expanded by means of יִנּ -*inn-*; this element intrudes itself then also into the perf.

Concerning לֹוִי stems s. the Table. Occasionally we meet with transitions into the לֹוִי class also in other verbal classes.

אִיחַ is treated as an imperf.

f

The suffixes יִנְהוּ, יִנְהוּ, יִנְהוּ coalesce with the verbal forms to a less degree than the other suffixes. Hence we find them occasionally written as separate words (so esp. אִינִין). They also influence to a less extent the vocalic modification of the verbal form.

Table s. p. 58—61.

Table:

Tab. XXI^a.

Perf.

	1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
1 sg.	—	—	m. פרעתיך, f. גרשתיך	בדירתינכו, אשבעתיכו
לוי	—	—	חזיתך	חזיתינכו, שו(ו)ינכו
1 pl.	—	—	קב(ר)לנך	
לוי	—	—	חזינך	...
2 sg.	קב(ר)לחך	חשדתינך	—	—
לוי	אקריחך	חזיתינך	—	—
2 pl.	ספינתיך	...	—	—
לוי	...	...	—	—
3 sg. m.	דנך, נקטך	אשבעך, אשמעינך	נשק(ר)ך	אוקמינכו
לוי	דלינך, כספין, מחיראך	דלינך	לויך	...
f.	קרצחך			
לוי	...	...	...	...
3 pl.	שבקינך, צערוך	שבקינך	קדמוך	...
לוי	אקרייוך	...	שויוך	....

Table:

Tab. XXI.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
אשכחיהו, קטלחיה אשכחיה רביחיה, חזיחיה	זבנח, זבניח אי(י)חיה	שאיחיהו, שאילחיהו שויחיהו, חזיחיהו	אשכחיהו
†אגרנוח, †כתבנוח בדקיניה, קרעניה †אשקיניה, †אקרינוח	אוקימנח ...	שקלינח, שכחנינח שנינח, חזנח	חננח, חזננח
שתלחיה א(י)שתיחיה, חזיחיה	אוקימתא, אמריח אי(י)חיה	†קטלחיהו, †פטרחינון אייתחיהו	
חפס(י)חיה ...	חניחיה		
קטלחיה, גזיח, קטליח רציחיה אקריחיה, חזיחיה אגביחיה	זבנח, שמנח חזיחיה	†קטלינח, †טעימינון חזינח, חזנח דלינח	אנהרינח בננח
שבקחיה שדחיה, שדחיה רביחיה	דצח, אסרחה רמתא	לבישחינח, איכס[י]חינח	כבשתנח
†קטלחיה, אדחיה דליוחיה, מחיה מחיה	†אזמנוח, †אותבו שפיוחיה †שריוחיה	†שבקונח, †קטלינון כרכינח †חזנח, †חזינח †מלינח, †חזנח, †סמונח	גזיחיה שרונחיה חזינחיה

Table:

Tab. XXI^b.

		1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
<i>i</i>	sine aff.	נינסבן	נשמעין	m. אגמרך, ‡ ידכריןך, אגזייןך f. אוכליך לישוזייןך	א(ר)בדקינכו
	ל"ר	לימטיין	...	...	...
Impf.	c. aff.	...	ניגמרינן	ליקטלוד	...
	ל"ר	...	...	...	...
<i>i</i>	sg. m.	‡ ארהיטניר, ש(ר)בקרן	...	...	...
	ל"ר	אגניין	...	...	...
Impfv.	sg. f.	אסקין	...	...	...
	pl.	אוטיבון	...	...	...
<i>k</i>	ל"ר	...	...	...	...
	Inf.	לצעורן	לאשמוצינן	לאותובך	...
<i>l</i>	ל"ר	...	...	...	...
	Part.	מצערן	...	מלפך	...
<i>m</i>	ל"ר	...	...	...	...
	Part. c. aff.	פרעתין	...	...	...
<i>n</i>	אית	...	איתין	...	אית(ר)נכו

Table:

Tab. XXI^b.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
א(י)שבקיה, אלטייה, אלבישיניה	א(י)קבלה, לשבקינה	איִקטלינון†, איִקטלינהו	
א(י)חמ(י)ניה ליִקליה, א(י)בנייה	לחלייה	ליִשדינהו	...
יִקברוניה, נידחקוה ילוֹתיה, לשדיוה	חחלונה ...	ניִזבנינהו, חקטלונהו ...	ניִכלינהו ...
חיפשיה, שקליה ...	קטלה דלייה	שבקינהו כסינהו	רמינהו
שבקיה			
תפסוה אמטיוה	אחרוה ...	אמטוהו	
לזבוניה, למ(י)קטליה מילטייה, מיקציה	למיִכבשה, לזבונה איתיה	למיִנקטינהו, לזבונינהו עשוינהו, למיִמנינהו	למיִנקטינהו, זבוננהו למבנינהו
מזמינתייה, פסליה ...	ממלייה, בנייה	דברינהו, pl. תברינהו. s. ...	
	מזבינתה		
איתיה	ליתה	איתנהו	איתנהו

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

42.

42. The Neuter.

a With adjectives used as nouns, both the masc. and the fem. may be employed in order to express the neuter. Thus *בין טב לביש* „between good and evil“; *עביר ביש* „a doer of evil“; *עתיקתא* „the old“, *חדתא* „the new“. The fem. of the demonstr. pron. may be equally used for the neuter: *ביה כולא ביה* „in whom *this* is, everything is“; *דלא הא ולא הא* „where neither this nor that is“.

b Frequently the speaker may have in mind the noun *מילתא* (cf. §55*d*) to which then a pronom. suffix may be made to refer; thus *שמע מינה* „learn therefrom“; *דון מינה* „conclude therefrom“; *מאי נפקא לן מינה* „what follows for us therefrom?“

43.

43. St. absol. and determ.

a There is a clear distinction between the two in the earlier language; thus *הוא גבר בכלא* „he is a man in everything“; *באתר דלית גבר חמן הוי גבר* „where there is no man, there be a man“; but *גוזליא רכיכין ואימריא דעדקין* „the pigeons are tender, and the lambs small“.

b In the common language of the Talm. this distinction falls to the ground, the st. a. being almost entirely replaced by the st. d. As a textual variant, the st. d. penetrates even into archaic texts; thus in the second of the examples cited in §*a*, M reads *באתר דלית גברא*,

but characteristically **זמן הו' גבר** (after **הו'** as a predicate noun).

Elsewhere the st. a. is retained in: **פלן** „a certain one“ (thus **דוכתא פלן** B. b. 73^b H [M פלניחא] and **דוך פלן** Ber 18^b; Šab 66^b H reads **בר פלניח**, but the abbreviation mark merely appears to be missing, read with M **בר פלניחא**; **פלניחא** precedes), „a man“, „some one“ (hence in a worn signification), and in certain compositions with prepositions constituting an adverbial phrase: **לשלם** „in peace“, **לעיל** „above“, **לדלע** „below“, **לעגל** „soon“, **למחר** „to-morrow“, **לריש** „at first“, **לסוף** „finally, at last“, etc.; the st. d. may, however, likewise be used: **בניחותא** „gently“, **בדינא** „rightly“, **בעלמא** „merely“, „at first (opp.: **לבסוף** in the end)“, etc. After **כל** we find usually the st. d.: **כל יומא** „every day“, **כל עבדא** „at every hour“, **כל שעתא ושעתא** „every slave“, etc.; but **כל חד וחד** „every single one“.

The st. a. is of course indispensable as a predicative *d* adjective: **חילמא בישא עדיף מחילמא טבא** „an evil dream is better than a good dream“; **בוצינא טב מקרא** Suk 56^b MM₁ Ar (**טבא** is therefore an incorrect reading) „a young gourd is better than an old one“; **אחתי** „my sister who is more beautiful than I“, etc. A seeming exception: **טבא הוא וטבא לה**; but supply **חילמא** and render: „a good dream it is, and a good dream it shall be“.

44. St. constr. and Periphrastic Genitive.

44.

The st. c. for expressing the genitive relation is a frequent in the older language and in proverbs; thus **קל חברה** „at the door of the shop“, **אבב חניה** „the

voice of his neighbor"; בשמי שמיא „in the heavens of heaven"; איתת אחוה „his brother's wife"; בנת ישראל „daughters of Israel“.

b But also in the common language the st. c. is preserved not only in proper names like טור מלכא „Tur Melchah“, נהר מלכא „Nahar Melchah“, etc., but also in certain combinations which have become quasi-compounds, as: עמר גופנא „cotton“, מרי ביתא „new moon“, ריש שתא „new year“, מרי ביתא „housemaster, landlord“, אורח ארעא „custom“. Cf. also §12a. Esp. in combinations with בר, בת, which are very numerous.

c Exx. of a partic. in the st. c.: עביר ביש (§42a), מפשר חלמי „shedder of blood“, מפשר חלמי „interpreter of dreams“, etc. The fem. end. ת is dropped in צבו פלגו נוקא „the needs of his house“, Ioma 87^a ביהיה B. k. 13^b H „half the damage“.

d The st. c. is also maintained in nouns turned into prepositions. Thus לפום „according to“, חלף „instead of“, כגון „on account of“, אגב „on account of“, כעין „after the manner of, like“, בחר „behind, after“, בנו „within, in“, תחת (י) „under“, עילוי „on, over“, קמי „before“, אחורי „behind“, etc.

c In all other cases, two constructions are used to express the genitive relation: (1) the governing noun is put in the st. d.; (2) it is given a pronominal suffix which agrees with the noun governed in number and gender; in both cases the noun governed is introduced by the relative ד. Exx.: (1) אתרא דשמואל „Samuel's place“; גלימי דאינשי „people's garments“; מלכותא דשמיא „the kingdom of Heaven“; אימהתא דינוקי „the mothers of the little children“; similarly after a demonstr.

pron.: „that of R. Hamnuna; (2) אביו „a man's money“; „Samuel's father“; „the fathers of the little children“; „R. Hisda's daughter“; etc. Instances of the latter construction are exceedingly frequent.

The genitive designated by means of ד may stand *f* by itself, without an antecedent noun. Of course, the noun is easily supplied from the context, thus שוּתא „a child's talk in the market-place is either that of its father or that of its mother“; „the middle belongs to the orphans“. But also: „that of the father is better than that of the son“; „that of the smith is better than that of the smith's son“.

45. Coordination.

45.

The attributive adjective agrees with its noun in *a* gender and number, and accordingly is placed either in the st. a. or in the st. d.: מא(י)גַר רם לבירא עמיקתא „from a high roof to the deepest pit“; גברא „a great man“; Ber 56* אחרתא „another woman“; „the former status“; „a sharp knife“; „small bones“; „white she-asses“. || „a blind eye“, „an evil eye“, „the latter (last) expression“ are no exception to the rule, since עינא is used both as a masc. and as a fem., while לישנא is always masc. But note B. m. 101^b איניש מעליא „a small man“, Meg 27^b איניש גוצא „an excellent man“. — Ex. of an attributive participle: „a curtailed kingdom“.

b As may be seen from the above exx., the attributive adj. follows its noun. Ordinal numbers may however precede: עשיראה ביר „my tenth son“.

c In אינשי בדוחי „cheerers“, גברי נגרי „carpenters“, the second noun is an appositive; the first noun is best omitted in the translation (cf. Hebr. אנשים אחים).

d The object measured is as a rule construed as an apposition; nevertheless textual variants are found presenting the more common genitive expression. Thus חרי קבי חמרי קבא קשייתא וסרח Ioma 79^bMM₁ (ח reads דחמרי „two *kabs* of dates are equal to one *kab* of kernels and something over“; חלת מאה גרבי „300 pitchers of oil“ B. b. 73^b H (but דמישח M) „300 pitchers of oil“; חרי מוגי חמרא ib. H, מוגי חמרא (sic) ib. M (ח reads דחמרא) „two cups of wine“.

46.

46. Construction of כל

a The independent st. d. כולא „all, everything“ is found only in the older language (cf. the ex. §43a); but also in a saying by Rab Judah (Str. 103; Mielz. 46).

b כל (st. c.) followed by a noun in the sg. means „every“; thus כל חד וחד „every single one“, כל עבדא „every slave“, כל מילחא „every thing“, כל יומא דשבתא „every sabbath“. כל ד „every one who“. When followed by a noun in the pl., כל = „every“ (in a distributive sense): כל תלתין יומין „every thirty days“. כל may be followed by a preposition (cf. BA. כל קבל, Hebr. כל עמה; כל: כלעמח, כלקבל): כל כי הנך שני Ber 18^b M „exactly the same number of years“; כל כי הנך מילי מעלייתא Bes 28^a „just like these excellent things“.

כל followed by a pl. usually means „all“: „all things“. כל ד „all who“.

כל with the suffix of the 3 sg. = „whole, entire“, *d* with that of the 3 pl. = „all“. Its relation to the noun is appositional, and it usually precedes the noun: לכולי תלמודא „the whole Scriptural verse“, Sab 63^a M „the whole Talmud“, כולי עלמא (§4*m*) *tout le monde*; כולה כחא „the entire city“; כולה אורחא „the whole way“; כולהו נכסיה „all thy goods“. כולהו האי Ber 7^b M (M reads כולי) „so much“. It may, however, follow the noun: לא חלמא טבא מקיים כולה ולא חלמא „neither a good dream nor a bad dream is wholly fulfilled“.

In independent position, without a noun: על כולהו „on account of all of them“, כולה „all of them“.

47. The Joining together of several Nouns. 47.
Distributive Repetition.

When more than two nouns are joined together, *a* the ו is usually omitted in front of the middle nouns; thus תרביה משכיה ואליתיה „its fat, its skin, and its fat tail“; תרנגולא חמרא ושרגא „a cock, an ass, and a candle“. In enumerations, the nouns may all be placed in juxtaposition without a conjunction (asyndetically): „concerning the following three things . . . their treatise, couch, and lodgings“ (note however the variant ובאושפיוא).

When the connection is a close one, the governing *b* part of speech referring to all is put only once: לכל דהבא וכסף „all gold and silver“. The objective pronoun

in the sg.: שדיתה „she threw it“, which follows, proves that both nouns are conceived as a unit. Similarly a preposition is put only once: ממשה ושיתין ריבון „than Moses and the 600 000“. On the other hand: בשוקי „in the market-places and streets“; so also in a negative sentence: דאבריה ואברתיה לא חס „who spared neither his son nor his daughter“. The sign of the genit. ד may equally be placed but once: בי דינא דר' „the court of justice of R. Ami and (or) that of R. Asi“; but it is repeated when both nouns are separated from each other by a word and in addition form opposites of one another, e. g. דוכחא דגברי „a separate place for men and women“.

- c Distributive repetition: לבינתא לבינתא „one brick after the other“; „all sorts of holes“; „one basket of fat after the other“.

Pronoun (§ 48—51).

48.

48. Personal Pronoun.

- a The independent pron. of the 1. or 2. person, by the side of a verb or a partic. with a subjective suffix, signifies emphasis: אנא במיא דביתו אמרי „I meant: water that has remained over night“; „... לא מצינן „we ... cannot become like you, but *you* circumcise yourselves and be like unto us“.

- b On cases like אנא הוא „I am he“, דאפיקית יתכון „you will be established“, etc., cf. §63c. Of a different character is the

„enclitic“ הוא for the purpose of strengthening individual parts of speech; thus arise the compounds *מהו, לאו*.

A determined noun is frequently anticipated by *c* means of a pronom. suffix. Such is the case (1) with the genitive relation (§44*e*, 2); || (2) with prepositions, (*a*) as in the case of the genitive, by means of *ד*: *לגויה דביתא*: „into the house“; „on a man“ (*איניש* is determined by itself); „before one who associates with scholars“; „from you“; (*b*) by repeating the preposition: *ביה בחייוא*: „in the snake“; „to the elder“; „to Caesar“; „for the righteous“; „to that woman = to me“; „for the righteous“; „his two sons“; „in the scholars“; „do not provoke death against us“; || (3) with the objective relation, by means of objective suffixes joined to the verb (§61*c*).

The independent possessive pronoun *דיל-ד*, *דיל-ד* (*d* §10*b*) is found (1) by itself: *דידך*: „is thine, belongs to thee“; „it stands in thine (= thy book)“; „Rabba is thine, and the world is thine“; || (2) in conjunction with nouns in the place of the personal suffix: *כספא ודהבא*: „his gold and silver“; „my mansion“, etc., esp. after a Hebrew phrase: *בין השמשות*: „thy twilight“. || (3) after prepositions with suffixes to add emphasis: „over me“; „with me“; || (4) in the place of a suffix, with prepositions: „if he listens to me“; „I saw“; „for us“; „for them“; „with you“; so also „for me“, etc., as objective pronouns (cf. §61*b*).

- e* The reflexive pronoun is expressed by means of „soul, person“ + personal suffix: בנפש (בנפשאי) „in myself“, בנפשי „in ourselves“; לנפשה „for herself“; על נפשיה „for the sake of himself“; נפשיה „himself“.
- f* The ethical dative (ל with a personal suffix which according to the sense is reflexive) is exceedingly frequent.

49.

49. Demonstrative Pronoun.

- a* The forms denoting that which is distant, in consequence of a shifting of the meaning which is easily explained, are employed also as indefinite pronouns. Thus *vir quidam* היהו גברא „a certain old man“, *femina quaedam* „a certain place“, *ההו אתרא* „a certain place“, *ההו יומא* „upon a certain day“, *הנך עיזי* „goats“ (the pronoun is best left untranslated). In a peculiar manner, these pronouns are used in a mysterious sense in connection with the nouns *גברא*, *איתתא*, *אינשי* to indicate the person of the speaker or the person addressed. Exx.: קודשא בריך הוא בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי ידיה „God wishes to destroy His house, and would then wipe His hands with *me*!“ פוק מאתרין ולא חיגרי „go forth from our place, lest thou provoke death against *us*“; מכדי ההו גברא בעיל דבביה „since *thou* art *my* enemy, what doest thou here?“ אמאי לא צניעא הק איתתא באיסורא עשרה בני אית לה להק איתתא ולית לה מגברה אלא חד? „why art *thou* not secretive in sin? I have ten sons, and only one from *my* husband“.
- b* All demonstr. pronouns may be employed attributively with a noun, or by themselves without a noun. Exx. for the latter: בר אינש ... כדין „a man ... like

this one"; „אידך, the other one"; „אינסיבי ליה להאי"; „I married this one"; „האי בר עלמא דאתי", „this one is a son of the world to come"; „הני נמי בני עלמא דאתי נינהו"; „these also are sons, etc."; „the whole property belongs to this one". In a neuter sense: „מאי, what is this?"; „כולי האי, all this"; „לבר מיהא, except this"; „על דא, on account of this". So esp. at the beginning of a sentence as predicate: „דין עסק, this is a bad business"; „דין גרמא דעשירא, this is the bone of my tenth son"; „האי הוא, that is he". The demonstr. pronouns are used also nominally as the antecedent of a relative pronoun: „להא דאמר ר' יוחנן, that which R. Johanan said".

When serving as an adjectival attribute, the demonstr. pron. may either precede or follow its noun: (a) „הדין ביתא, this house"; „הדא מילתא, this word"; „בהלין עשרה יומין, in these ten days"; „האי אינש, this man"; „הא איחא, this woman"; „הני מילי, these words"; „הך וויחא, that corner"; „הנך אינשי, those men"; „לאידך מית, for another dead person"; (b) „עמא דין, this document"; „שטרא דנן, this people"; „שניא אילין, these years"; „ארעא (ה)דא, this land". On the whole, the pronoun more frequently precedes the noun; I do not know of an example where האי follows the noun.

50. Interrogative Pronouns.

50.

מאן is used of persons, מה, מאי of things; thus a „מאי שמך, what is thy name?"; „מה שמך, what is thy name?"

מאן is used nominally. It may therefore be b dependent upon a preposition: „בהרי מאן נשדר, through

whom shall we send?" In the ex. **חוי מאן גברא רבא** „see, what a great man testifies for him“, **מסהיד עליה** apparently has adjectival force.

c **מאן** is not inflected; number and gender are, however, indicated in the construction. Thus **מאן הואי** **Ket 65^a M** „who (which woman) was *d*to-day in the academy?“

מאי may be accompanied by a noun in apposition: **מאי טיבותא עבדי בהו** **R. h. 20^a B** „what favor they have conferred upon them“; **מאי טעמא** „for what reason?“

51.

51. Relative Pronoun.

a The relative pronoun may be inclusive of its antecedent: **משלי לא אקרייך קהלת** „whosoever (= he who) taught thee Ecclesiastes, did not teach thee Proverbs“; **מי איכא דמטרח קמי שמיא כולי האי** „is there one who molests God so much?“ **דעלך כני** „whatsoever is hateful to thee“. So also after **כל**: **כל דצריך** „every one who is needy“.

b Just as frequently the antecedent is expressed by a demonstr. or interrog. pron. (or **מידי**): **האי דקא מחיל** „he who desecrates the holiday“; **מאן דיויף** „he who lends the sabbath“; **מה דכתיב בספר** „that which is written in the Book of the Law“; **כל מה דאית לכון למישאל** „whatsoever you have to ask“; **ולמאי דסליק אדעתין טעיקרא** „and concerning that which first came to our mind“; **מי איכא מידי דאנן** „is there anything that we do not know?“ A double antecedent: **האי מאן דיהיר** „he who is arrogant“.

52. Numerals.

52.

The cardinal numbers may stand nominally by *a* themselves: חד דמשתינ וריי „one (a single one), who is more capable than sixty“; טבא חרתי מחלה „two are better than three“. Of course, the numbered objects are easily supplied from the context.

חד, חדא as an adjectival attribute (§45*b*) properly *b* follows the object numbered: עמא חד „one people“, (א) יומא חד „one day“, וימנא חדא „once“. But the numeral may just as well precede the noun: חד וזא „one zūz; בחד מהטרא „with one beating“; אחד כתפיה „on the one shoulder“; חדא ברכתא „one benediction“. The other numerals almost without exception precede the noun, e. g., תרי קבי „two kabs“; חרתי נשי „two women“; שב בנתח „thy seven daughters“; חרתי סרי שני „twelve years“.

The numerals from 3—10 are still construed in *c* accordance with the well known Semitic rule, i. e. masc. forms go with fem. objects and conversely. The numeral is put either in the st. a. appositionally, or in the st. c. Exx. of the latter construction: שבעת לילותא „7 days and 7 nights“; שבעת אלפי „7000 *denarii*“. The circumstance that, where the numbered object is not specifically mentioned (§*a*), the numeral nevertheless appears in the correct form, proves that the Semitic (Early Aram.) principle is still alive. Thus באפי חלחא „before three (sc. men)“; חשע „9 (cubits) on the one side“. To be sure, incorrect readings occur, but they are proportionately infrequent.

d On the other hand, the fem. form seems to be on the wane in the numerals from 11—19. As far as my observation goes, we have no right to speak of a promiscuous use. It is also to be observed that, where the numbers are used absolutely, even when the numbered object is easily supplied from the context, the numeral may be taken in a neuter sense; in which case of course both the masc. and fem. are proper (§42).

e Beginning with 2, the numerals are followed by the pl. of the numbered object; after the numbers 21, 31, etc., the sg. may likewise be used: מאתן ועשרין וחד (variant לוגא) „21 logs“; עשרין וחד שחא „21 years“.

f Ordinals may be replaced by cardinals: חד בשבא, etc., „first, second day in the week“, etc. Cardinals are of course indispensable for those numbers which possess no ordinals of their own.

g על חד חרין has a multiplicative force: „twice as large“.

h אחדדי signifies „one another“; with prepositions אחדדי, אחדדי, אחדדי „To one another“ may also be expressed by the phrase אחד לחבריה.

53. Adverbial Expression.

a The adverbial accusative in specifications of place and time is uncommonly frequent.

b An adverb modifying an adj. precedes it: כמה נפיש „how great is the man!“

54. Prepositions.

a ל to introduce a point of time: למחר „to-morrow“, לעגל „soon“, לסוף „at last“. Also in general adverbial expressions: לשלם „in peace“, לחד „separately“.

ל to introduce the logical subject with passives: *b* cf. §58*i*.

מן (*l*) in a causal sense: „because of grief“; „because of joy“; (2) partitively, cf. אכל מן; (3) comparatively, e. g., חילמא בישא עדיף „an evil dream is better than a good dream“; frequently with טפי superadded, cf. סומק טפי „is redder (מדם דחברך) than the blood of thy fellow-man“.

מן pleonastically in מקמי, מתוחי and the like. *d*

בנו and בהדי take the place of ב both in a local *e* and in an instrumental sense. ב has orig. a local force in מתפסת בנגבי „thou wilt be caught into the thieves (among the thieves, as a thief)“.

B. The Verb (§ 55—62).

55. Person and Gender.

55.

With a finite verb, the personal pronoun is expressed solely for the purpose of emphasis (§48*a*). Nevertheless, even in the latter case, the pronoun of the 3. person may be wanting: איתקיל ואיתקילא ביה „he stumbled, and his camel stumbled over him“ (so HM*; M^{superscr} adds איהו).

The 3. person is often omitted with the participle *b* serving as predicate, both when the subject is indefinite („they“, „one“) and when the definite subject is easily supplied from the context. Exx.: (a) גמירי „they say“; „to everybody else they measure with a small measure“; מיהב יהבין משקל לא „they give, but they do not take back“;

(b) מי שביק לי מידי מיניה „does he (sc. the tenant) leave aught thereof for me?”

c An indefinite personal subject may remain unexpressed with the finite verb as predicate; thus אקרינן „it was recited to me (by God or by an angel)”; לא אהני לך „they have not benefited thee”. When the subject is a human person, איניש or איניש is usually added.

d On the other hand, when the indefinite subject is to be conceived as an impersonal, neutral one, the mere verbal (or participial) form is sufficient, the fem. and masc. being equally permissible (§42): לא איכפת ליה אכפונא דחבריה „his fellow-man's property does not concern him”; אי הווי לי „if I had it (= means)”; מאי קהויא עליה „how does he fare (how fares it with him)?” לא שמיעא לי „I have heard nothing”; ניהא ליה למר דליהוי ריש מתיבתא (with the epexegetical infin.) „is it acceptable to you, that you become the head of the college?” איחשך „it grew dark”; מידי שמיע לך בהא „hast thou heard aught in this matter?” The indefinite neutral subject may, however, also be expressed by means of מילתא, עלמא and the like; thus מילתא „it is troublesome for me”; דחיקא להו מילתא „it was straitened about them, they were in straitened circumstances”; דחיק ליה עלמא „it is straitened about him.” Incorrect readings: איבראי ליה עלמא „he became well”; דחיקא ליה עלמא.

56.

56. The Perfect.

a As historical tense; exx. uncommonly frequent (though the participle is used likewise, §58f).

As a perfect proper: מחייאן רבאי „my master has *b* struck me“; סליק למתיבתא דרקיעא „he is gone up to the heavenly college“.

Occasionally in a subordinate clause to express *c* coincidence in the past (the partic., however, is more frequent, §58*b*); the main clause, of course, has the perfect likewise: בהדי דחוינך בריכין עלך תרתי „when we saw thee, we pronounced over thee two benedictions“. To designate the pluperfect: עד דאתא שמואל מבי רב נח „before S. had come from school, his father died“; „I saw, that the house had fallen in“. So also after the conjunction כי (§71*d*).

In conditional clauses to designate unreality (§73*c*). *d* So also שואי נפשאי כמאן דשקלי מיניה „I acted as if I had taken from him“.

In cases like שרא ליה מריה לפלניא the perf. de- *e* signates a fact (not a wish).

57. The Imperfect.

57.

For the future proper only few exx. are available *a* קוץ דידך והדר איקוץ אנא „cut off thine, then I shall cut off mine“; ווי לדין כד יקום דין[†] „woe to the one, when the other will arise“.

Usually a modal force attaches to the impf.; we *b* then use the auxiliaries „be able, may, shall“: מאי איזיל ואימליך באינשי ביחאי „what shall I do?“ „let me go and take counsel with my family“; ליהוי תיורע ולא „let us all be one people“; רחמנא ידכרין „thou shalt sow, but not reap“; לשלם „God remember thee for peace“. So also in

indirect questions: לא ידעיתו היכי תעבדו „you do not know what you are to do“ (it continues then epexegetically תקטלונתו כולו... תקטלונתו להנך „if you are to slay them all . . . , if on the other hand you are to slay only those“).

c The impf. has a modal force in subordinate clauses after the conjunction **אי** „when“ and esp. after final conjunctions like **כי היכי ד**, **ד** „when a rustic becomes king“; „I do not like to trouble myself (prop. „I have not the strength that I should trouble myself“); במטותא מינייכו „dלא תהוו קמאי לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי דלא תטרדו „I pray you that you be not with me either in Nisan or in Tishri, in order that you may not be concerned about your sustenance the entire year“; „honor your wives, אוקירו נשיכו כי היכי דתיתעתרו; in order that you may become rich“.

d On a line with the Hebr. perf. with **ו** consecutive or the voluntative with weak **ו**, we find in Talmud. Aram. the imperf. with **ו** continuing an imperf. (imptv.) (or a partic. replacing an impf.) with modal force: ליכנפי ליה למר עשרה וליצלי „let them assemble for my lord ten persons, that he may pray“; „cause me to arise likewise, in order that I may pray“; „take off thy garment, שלח מדרך ואנא אלבשיה; in order that I may put it on“; „soon days are coming . . . , when we shall sleep“; „teach your sons the Torah, that they may study therein“; „would that we had feet of iron, that we might be able to hear thee“.

58. The Participle.

58.

I. As in Hebrew, the partic. denotes: (1) duration *a* in the present, but also the simple or real present: „דע אבון בהאי צערא „dost thou stand with hy back in the presence of thy Lord?“, „וּרְחַמְנָא הִכָּא יִתֵּיב „does our father know of this grief?“, „and where does God dwell?“

(2) a continuous state in the past, esp. in sub-*b* ordinate clauses: „חֻוִּיָּהּ לִלּוּי דִּיתִיב אֲבֵרָא „he saw Levi sitting outside“; „אֲשֶׁכָּה בִּיה חֻוִּיָּא דְּפָסִיק וְשָׂדִי בְּתַרְתִּי גֻּבִּי „he found therein a snake which was cut through and lay in two pieces“. So also after the conjunctions „אֲדִיתְבִּי אֹל וְאַתָּא „while they were sitting there, he went and returned“; „בְּהָדִי דְּמַחֲוֹרִי לְהוּ נָפַל בְּהוּ „while they were cleaning them (the fish), an odor arose in them“.

(3) imminent or certain futurity: „וְאַתָּא חֻוִּינָא בְּחֵלְמָא „you say that you are wise; tell me then, what I am going to see in my dream“; „חֻוִּיָּת „thou wilt see“; „בִּידָא דְּפִלְנִיתָא בְּת פִּלְנִיתָא דֵּאחֵיא לְמַחַר „by the hand of N. N. who is coming to morrow“; „הִשְׁתָּא אָחֻו יוֹמִי „soon days are coming“; „בְּרִיךְ גִּנְבָא הוּי „thy son will (is destined to) be a thief“; „תְּרוּיכוּ רַבְנָן הוּיָתוּ „both of you will be scholars“.

II. The partic. is met with very frequently (as in *d* Hebrew) in gnomic sentences. It is furthermore used to designate a habitual action in the present as well as in the past: „לְמָאן מְבָרְכִין „whom are we in the habit of blessing?“; „מָאן דִּיהִיב לִיה זֻוּא מְפָשֵׁר לִיה חֵלְמָא „

לטיבו „whoever gave him a zūz, he would interpret his dream favorably“.

e The partic. denotes a future action after the conjunctions כד, כי, בחר ד, עד ד; thus כד מפיקנא לכו עבידנא „when I cause you to go forth, I shall do for you a miracle“; עד דגניתון לי גננא איזיל ואשמע מילתא „until you prepare for me the bridal chamber, I will go and hear something“. The partic. has replaced the impf. even in conditional and final clauses: מאן דילמא מתבעינא „(מי יתן) (Hebr.) would that we had“ „lest I am sought“; „in order that ye may know“ (כי היכי) דידעיתו „lest I am sought“. We find ומצלינא as a variant for ואצלי in the ex. §57*d*. The partic. shares likewise in the modal nuances of the impf.: הוא אכיל ואנא משינא „he is eating, and I am to wash myself!“ The partic. is particularly employed in the sense of the imptv.: אתון מהליתו והוו כוותן „rather you circumcise yourselves and be like unto us“.

f The partic. is frequently used in the narrative as historical present in continuation of a perf. Through this device, the style ceases to be monotonous, and the narrative becomes more vivid, description taking the place of mere narration. The retarding tempo serves in particular to describe concomitant conditions, or to emphasize a marked event with which the narrative is rounded off at a certain point: למחר איתבר מוונא „on the following day the royal customs house was broken into, — then they came and arrested Raba“; דרשה . . . שקלי כולי עלמא „he discoursed on it . . . , then everybody took his pitcher and came to him“; לא

„they did not know what he meant; so they came to R. Banna'a“.

The partic. is frequently strengthened by a prefixed *g* שָׁמַע דְּקָאָמַר „why art thou weeping?“; אָמַי קִבֵּית : (ק) קָא „he heard a godless person say to his wife“; בְּהָדִי דְּקָא סָלִיק נָפִל סָפְרָא מִינִיה „as he was departing, he dropped a book“; אִידְמִי לֵהוֹן כְּאִינְשָׁא וְקָא „he appeared to them in the guise of a man, and called at the door“; אַתָּה לֵאחֲחוּאָה לִיָּה קָא „she came to show herself to him; but the disciples pushed her away“; יָחִיב אֵהוּא מַעֲיִנָּא קָא „he seated himself beside a spring and ate bread“. In a conative sense: קָא קָטְלִי לִיָּה „they were about to kill him“; וְקָא בִלְעָה לְסָפִינְתָא „and it was about to swallow the ship“.

Very frequently the idea of duration in the past *h* conveyed by the partic. is made more precise by the addition of the verb הוּהּ. | Occasionally הוּהּ also is inflected, e. g., הוּיְתִי דִיָּר = *habitabam*; כִּי הוּתָּ אֲתִיָּא לִיָּה „whenever a woman came to him, he would have her put on“. Almost universally, when the partic. is placed in the pl.: הוּוּ יָתְבִי = *sedebant*, הוּוּ קָאָזְלִי = *ibant*. As a rule, however, הוּהּ remains uninflected: הוּהּ קָאִימְנָא Suk 44^b M₁ (M, however, reads הוּאִי = *stabam*; הוּהּ יָתְבָּא = *sedebat*, etc. The partic. with הוּהּ and the simple partic. are frequently found by the side of each other, e. g., הוּהּ קָא מַצְטַעֵר רַבִּי „Rabbi endeavored (on various occasions) to ordain him, but he never succeeded in bringing it about“. For the use of the partic. with הוּהּ in conditional clauses cf. §73c.

i Just as the act. partic. succeeds to the functions of the impf., the pass. partic. takes the place of the perf., e. g., כתיב „it is written“; מידע ידיע „it is well known“; שקילן טופריה „its claws have been taken away“; שכיב חד מיניה „one of them died“; שכיב ליה ברתיה „his daughter died“. The pass. partic. with הוה takes on the sense of a pluperf., e. g., חזא תוב דהוה כתיב „he saw again that it was written“; לא הוו ידעי היכא הוה „they did not know where he had died“.

j Quite popular is the construction: Pass. partic. with ל introducing the agent, with the connotation of an active perf., e. g., שמיע לי „I have heard“; לא שמיע לי „I have never heard it“; חזאי = לדידי חזי לי „I saw a gazelle“; with no attempt at concord: מן דשמיע ליה „any one who has heard anything“; לדידי חזי לי „I saw a frog“.

k The (pass.) partic. of the form פעיל in an active sense occurs with doubly transitive verbs and elsewhere, e. g., טעין „(laden with,) bearing“; לביש „(clothed in,) having on“; גמירי „they say“; דכירנא „I remember“; נקיטין „we hold“; עסקין and עסיקין „we are occupied“.

The imptv. is really the 2. person of the impf. minus the prefix. With a negative, the impf. is used; hence קטול „kill“, לא תיקטול „do not kill, thou shalt not kill“.

60. The Infinitive.

60.

The infin., when corresponding to the infin. constr. *a* in Hebrew, is usually preceded by the preposition ל, particularly when an aim or a purpose is to be expressed: חמר למירכב „an ass for riding“; קריבו יומך „thy days are drawn nigh that thou must die“; רהוטו... למעבד רעוחא דמריכו „be alert to do the will of your Lord“. This function goes over into the objective one, so esp. after verbs like „wish, be able to, permit“: בעא למיעבד קרבא בהדיהו „he wished to wage war with them“; לבר מיהא דלא מצינא למיעבד „barring that which I am not able to do“; הדיא „a certain province which they were not able to conquer“; ולא שבקא ליה למיפק לבי „she would not permit him to go to the academy“, etc. The infin. with ל may epexegetically also represent the subject, e. g., לאו אורא ארעא למעבד „it is not customary, to act thus“. Exx. without ל: לא בעי מר מינא „does not my lord wish to sleep?“; לא מצינן מיהוי כוותיכו „we cannot be like unto you“; לא שבקתיה גלויי רישיה „she did not permit him to uncover his head“.

In the place of the infin. with ל, the finite verb *b* with ד may be found to express the functions referred to, e. g., בעינא דאיויל „I wish to go“; אי רגיל את דררית „if thou art accustomed to carry in thy city“ (cf. אי רגיליתו לקדומי „if you are accustomed to dine early“); עתידה דשדיא B. b. 74^b מ (M on the other hand reads 'למישד' „she is destined to throw“).

With איכא, איבעי, הוה, איכא, the infin. denotes obligation, *c* necessity, or ability: מאי איכא לכימר „what shall (may)

one say?“; הוּה לך לְמִיָּהב „thou shouldst have given“; אִיבְעִי לִיה (ל)עֵוִי וּמִיּוֹל „he should have taken heed“.

d I find a subject by the side of the infin. in the ex. לְמַבְעָא רַחֲמֵי וּמִיָּתָא מַטְרָא „that you may pray and that rain may come“.

e For the infin. absol. cf. §61*g*.

61.

61. Government of the Verb.

a In the older language we meet with the independent objective particle יָת, but only with suffixes, hence in the place of objective suffixes. Cf. אִפִּיקִית יִתְכוּן Ber 38^a = אִפִּיקְתְּנוּ M.

b In the later language, the pronominal object is expressed either by means of objective suffixes or by means of ל (or 'לִידִיד' §48*d*) with its (nominal) suffixes. In the case of the partic., the latter mode of expression predominates; but even there the simpler method of appending suffixes directly to the verbal stem is met with. — || Exx.: אִפְסִיל לִיה „he rendered him unfit“; אִשְׁמַעֲן לִי „cause (f.) me to hear“; חוּי לִידִיד „look at me“. — With the partic.: מַצְעֵרן „who vexes me“; מְלַפֵּךְ „teaches thee“; מוֹדְעִיה „he informs him“; מוֹמִינְתִּיה „she invites him“; בְּנִייה „he rebuilds it“; קָטִיל לִיה „he fills it“; פְּרַעֲתִין „thou payest me“; מוֹדַעֲתִין „thou informest me“. Much more frequent, however, are exx. like קָטִיל לִיה „he slays him“, קָטִיל לָן „thou slayest us“.

c Where the object is particularly emphasized, the pronominal object is pleonastically expressed by means of an objective suffix plus 'לִידִיד' with its suffix: שְׂדִיּוּה „they cast him“, שְׂיִלִּיה דִּידִיה „ask him“.

The nominal object when (syntactically) undetermined, requires no specific designation: „I have built a house“; „הבנו לי מספרה“, „give me a pair of scissors“; „אפיק גלימי דתכלתא“, „take out purple garments“; „הוא גברא“, „he saw a man“ (accordingly also „הוא יהוה גברא“). On the other hand, when the nominal object is determined, the following modes of expression are possible: (1) „בעינא אבא“, „I am looking for my father“. So esp. when the verb and the object constitute as it were a compound, as in the case of „אהדרה“, „beat the grave of your father“; „חבוטו לקבריה דאבוכון (2) || „מסרנא נפשי, אפך“, „if they slay me“, „אי קטלי להווא גברא“, „who planted this carob-tree?“ „מאן שחיל להאי חרובא“, „his brother's sons he has appointed“, „לבני אחוה שוי“, „whom are we in the habit of blessing?“ „למאן מברכין (3) || „I shall destroy the world“, „שמעא לדביתו“, „he heard his wife“, „לאיתויניהו“, „thou hast brought their sons“, „איתחיתניהו לבניהו“, „to fetch his garments“. This is the most usual construction. The object may again precede: „לאחור“, „his brother he has appointed“, „שוי“, „קרעו ליה (4) || „they cut open his belly“, „לכריסיה“, „קטלונתו להו לכולהו“, „they slew all of the villagers“.

Exx. of the construction of doubly transitive verbs: „אחוי“, „teach your sons the Torah“, „(ל)בניכו תורה“, „אחוי“, „permit me to see the righteous scholars“, „לי רבנן צדיקי“, „he made of him a great man“, „שווייה גברא רבא“.

Exx. of the transitive construction of the passive *f* of a doubly transitive verb: „איכסיתניהו“, „she covered herself therewith (with the garments)“, „פארי איפרע“, „be paid with bran“, „מִי־חַיִּיבָתָּ חֲרִי קִטְלִי“, „thou art worthy of

two deaths“. The verbs לָבַשׁ, מָלֵא and the like are similarly construed: לְבִישָׁתִּנְהוּ „she clothed herself therewith“; מָלֵא דוּכְתָא דְמָא „the spot was filled with blood“. אָדָּכֵר and אֶשְׁתַּמֵּיט are equally construed as transitives: „if you remember the date of the document“; אֶשְׁתַּמֵּיטֵנוּ „it escaped us“. Note also: אֶבְדָּן „it was lost to me“.

- g* Very frequent is the absolute object (the infin. absol.). Usually it precedes, e. g. מִיחֲשָׁב חֲשִׁיבָנָא „I am esteemed“; מִימָר שְׁפִיר קָא אִמְרָא „thou speakest well“; מִימְחָא נְמִי מְחִית „thou strikest in addition“; מִידַּע יָדִיעַ „it is well known“. Rarely it follows: דְּמַצְלוּ אֲצִלֵּי „as they bent (their body)“.

62.

62. אִית.

- a* לִית (negatively אִית is properly a noun in the st. c. signifying „existence“. Gradually, however, it becomes independent so that it may be separated from its noun and assume verbal force („is, are, there is, there are“). Thus it coalesces with כָּא into אִיכָא (לִיכָא). Exx.: בְּאַתֵּר דְּלִית גְּבַר „where there is no man“; אִית לָן בְּגוֹיְכוּ חוֹלְקָא „have we a share in you?“; מִי אִיכָא מִיִּדִּי „is there anything?“ In accordance with §44e: אִיכָא דְאִמְרִי „there are those who say“; וְלִיכָא דְשִׁמְעִיה „and there was none who heard him“. The noun may even precede אִיכָא: אִיכָא הַכָּא „there are many Abbas here“. Of course, the interrog. pronoun always comes first: מָאן אִיכָא „who is there?“
- b* The noun in the genit. may, of course, be replaced by a personal pronoun (pronominal suffix): בְּרִיה לִיתִיה

בר בריה איתיה „his son no longer lives, but his grandson does“; ליתה הכא „she is not here“. — The suffixes are originally possessives, but, as the forms become independent (§a), objective suffixes may be appended exactly as in the case of the verb: איתנין „we are“; איתניכו „you are“; איתנהו „they are“; ליתנהו „they are not“. Even the independent pronoun is met with: איתי אנן (read thus for איתו) Pes 50^a B.

Conformably to the construction with objective *c* suffixes, the noun may be conceived as an object and thus be introduced by means of ל: לבריה ליתיה לבר ל: לבריה איתיה Taan 23^a M. The pronominal object may likewise be introduced by means of ל: לית לכו כמה שני גבן „you have been with us these many years“ Pes 87^b M.

As a mere copula: לית הוא עביד (var. ליתיה עביד) *d* „he does not do“.

Although in itself אית possesses no temporal *e* connotation, it may, when referring to the past, be strengthened by הוה איכא חד מינן הוה: „there was one among us“.

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

63. The Copula.

63.

The function of a copula is assumed not only by *a* אית (§62*d*), but much more frequently by the independent pronoun of the 3 person, originally being nothing more than an emphatic resumptive of the subject. Whereas, however, the forms †הוא, †היא, †איהו, †איהי, †אינון, †אינהו, †אינהי are used both as subject and as copula, Talm.

Aram. possesses the distinctive resumptive forms ניהו, נינהי, נינהו, ניהי.

b The copula lends emphasis to the part of speech which precedes it; hence it drops out when no emphasis is intended, e.g., טור חלג „the mountain is (covered with) snow“; so esp. with an adjectival predicate: אורחן רחיקא וצוותין בסימא „our road was long, but our society pleasant“. Contrast, on the other hand: עדי מוראה הוא „this man comes from Sora“; הכא אתרא דשמואל הוא „here is the place of Samuel“; מר ניהו (הוא. var.) רב „you are master“; כולהי חדא ברכתא ננהי „all of these (benedictions) are one“.

c הוא may be resumptive of a pronoun of the 1. person serving as subject: דאנא הוא דאפיקית „that it is I who brought out“. But the pronominal subject may be resumed by the corresponding person: אנא „I will rise and throw together“.

64.

64. The Casus Pendens.

A noun which is to be emphasized is very frequently taken out of the sentence and placed at the beginning as a *casus pendens*. It is then resumed in the sentence by a corresponding personal pronoun, and its syntactical relation to the sentence is thus indicated, e.g., כולי עלמא כיילי ליה בקבא ווטא האי מרבנן כיילי ליה „to everybody they deal out with a small measure, but to this disciple with a large measure“; ינוקי מאי אעביד להו „what shall I do with the children?“ „I was not acquainted with the saying of R. Hamnuna“.

65. Concord of the Parts of Speech.

65.

Exx. of the masc. form gradually becoming pre-^a dominant at the expense of the fem. have been met with in the preceding sections (§§45^a; 50^c; 52; 55^d; 57ⁱ). In the verb and in the partic. (or adj.) with subjective suffixes, the specific forms of the fem. in the 2 and 3 pl. are found but rarely; for the most part they are not used at all. With an adj. or partic. serving as predicate, concord is imperative.

Incorrect readings are easily removed in the face of the evidence of the older MSS.

Constructio ad sensum: בעדנא דמצלו צבורא Ber 7^b ^b
M^{ms} (מצלי M) „when the congregation prays“; ודייני
כולי עלמא „and everybody concludes“; on the other hand,
כולי עלמא כיילי ליה (§64). When מלכותא is subject, the
predicate may be placed either in the sg. (masc. or
fem.) or in the pl.

For the construction of מאן cf. §50^c. ^c

מידי construed as a fem.: מידי סריא „something that ^d
stinks“.

When two or more nouns are joined by means of ^e
ו, the predicate is put in the pl. and agrees so far as
the gender is concerned with the subject next preced-
ing or following: בנך ובנתן מסירן Ber 56^a M, but ואחו בניה
ובנתיה *ibid*.

66. The Order of Words.

66.

Normally the predicate follows the subject whether ^a
in the verbal or in the nominal clause. The least
emphasis suffices to reverse the order. Exx.: קריביה

שימשא „a relative of R. Ide died“; דרב אידי שכיב „the sun sets of itself“; ממילא ערבא הוצפא מלכותא „impudence is uncrowned royalty“; קידרא דבי „a pot belonging to partners is neither hot nor cold“; on the other hand: נבח „a dog barked at her“; בה כלבא „let Nahum of Gimzo go“; קמחללי רבנן שבתא „the disciples are desecrating the sabbath“; ולא ידע „a poor man is hungry, and knows it not“.

b The object follows normally the verb, but it may also precede it, e. g., הב לי ירך „give me thy hand“; לכנפי למר עשרה „let them assemble for you ten persons“; on the other hand: למיהב לך „thou shouldst have paid the reward“; רחמנא לבא בעי „God demands the heart“.

c Exx. illustrative of the position of adverbs and adverbial specifications: הרחרר כולי יומא „he mused over it the whole day“; שפיר קאמרת „thou speakest well“; ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחוו קמאי „do not appear before me either in Nisan or in Tischri“. || נמי is with preference given the second place in the sentence. מימחא נמי מחית „thou strikest in addition“.

a לא is in the main used to negative a verb which it then immediately precedes, e. g.: אפילו גברא כוותיך „I have not flattered even a man like thyself“; לא אשגח בה „he paid no attention to her“; אהדורי „he does not go about begging“. — When the predicate is a noun or when a single word

is negated, לא is used, which is placed immediately before the negated word: „לאו בר הכי הוא“, „he is not capable thereof“; „לאו אורה ארעא למעבד הכי“, „it is not customary to act thus“; „לאו עכברא גנב אלא חורא גנב“, „not the mouse, but the hole stole“; „הא דרבא לאו“, „this opinion of Raba was not said expressly, but is only inferred“; „לאו“, „a miracle does not happen every day“.

לא, however, is used (1) in בלא (e. g., בלא מרחאי, „outside of my home“; בלא שניה, „prematurely“), דלא (e. g., דלא חאגא, „uncrowned“), לא איניש, „nobody“, לא, „nothing“. || (2) in repetitions: לא דינא ולא דיינא, „there is neither law nor judge“. — Note double negation: . . . ולא פילא . . . ולא דיקלא, „they show a man neither a palm-tree . . . nor an elephant . . .“; לא אמר ליה ולא מידי, „he said to him nothing“; || (3) elliptically: לא „no“, ואי לא „and if not“.

68. Interrogative Sentences.

68.

A direct question concerning the predicate is introduced by מי or אטו, which is always placed at the beginning of the sentence: מי קא שביק לי מידי מיניה, „does he leave ought thereof for me?“; מי איכא מידי, „is there anything that we do not know, but the scribes know?“ — A *casus pendens*, however, may precede: רישא מי אמרינן דפליגא אמתניחין, „shall we say that the first case is at variance with our Mishnah?“

b Much more frequently the interrogative particle is dispensed with: ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?"; תרנגולתא אפיקת מביתך „has thou taken out of thy house a hen?" אית לכו ארעא „have you land?"

c With a negative: לא לישדר ליה מר שלמא לילתה „does not my lord wish to send greetings to Jaltha?" לא בעי מר מינם פורחא „does not my lord wish to sleep a little?" — Together with מי לא מכתפינן קמיה: מי „should we not carry before him?"

d The interrogative pronouns and adverbs are for the most part placed at the head of the sentence, e. g., מאן איכא בהאי שוקא „who is in this market-place?" אמאי יתבת אבראי „why dost thou sit outside?" עד „how long will ye act thus?" Frequently also after the word to which the question refers, e. g.: וווי היכא „where is my money?" ורחמנא „and where does God dwell?" אנה אמאי „and why I?"

e The phrase מהו דתימא is to be taken interrogatively = *quid est, quod dicas?*

f Interrogative sentences often assume the meaning of exclamatory ones: כמה נפיש גברא מ... „how greater is this man than ...!"

D. Compound Sentences (§ 64—73).

69.

69. Copulative Sentences.

a Two verbs designating actions closely following each other, or congruous, or one of which expresses a modification of the other, are very frequently joined by

means of ו, but may frequently enough be placed beside each other without ו, e. g.: „אייל ואשמע“, „I will go and hear“, but „אייל איהוי“, „I will go and see“; „ניפוק וניהני“, „let him go forth and enjoy himself“, but „פוק הוי“, „go forth and see“; „איקום ואגלי“, „I will arise and go into exile“, but „קם גלא“, „come, let us go and do business“. || Very frequently one of the two verbs is best rendered adverbially, e. g.: „קדום סלוק“, „the clouds rose first at the corner where his wife was“; „ענני מהר וויתא דרבייתהו“, „set thyself aright (ease thyself) early and late“; „נפשך“, „enter early and go out early“; „הדרת שקלתינהו“, „thou tookest them again“. || In the same manner „כצי“, „be able“ is construed: „לא מצינא“, „I am not able to fulfill“; „לא מציית אמרת“, „thou art not able to say“.

b בפניא אחא עניא . . . והוה טריד כולי: Circumstantial ו: „in the evening a poor man came, while everyone was busy and there was none to hear him (= Hebr. וְאֵין שִׁמֵּעַ)“; with the perf. in the sense of a pluperf.: „נח נפשה דרביחא ולא פקידא“, „the girl died, having left no will“. || „=“, „nevertheless“: „בדידך קיימא וצערתן כולי האי“, „it is written in thy book, nevertheless thou hast vexed me so much“. Cf. also §57*d*.

או serves to introduce the second alternative in a double question: „לדריה הוא דחקין או דילמא לדרי עלמא“, „did he ordain it only for his generation, or perhaps also for all the generations of the world?“

70.

70. Attributive Relative Sentences.

- a*   דִּי, ד, orig. a demonstrative, has been reduced to a relative particle. The precise specification of the relation is expressed in the relative clause by means of a personal pronoun.
- b*   This pronoun is usually dispensed with in the case of the subject even in nominal clauses: יומי דאריכי וקמיני „days which are (at the same time) long and short“. Nor is it always necessary to indicate the object; contrast גברא דקא בעינא ליה „the man whom I am seeking“ and שקלתיה לדסתנא דיהבת לי „I took the portion which thou gavest me“; „of the excellent things which R. Huna was wont to do“.
- c*   On the other hand, the pronoun is indispensable in the genitive relation and with prepositions: דהוא אחרא „a place the name of which was Truth-town“; „a certain Gentile who had great wealth“; „מחא דלית בה מקרי דרדקי“ „a city in which there is no teacher“; „הנך דמלכיתו עילויהו“ „those over whom you are ruling“.
- d*   The pronoun is usually wanting, when the antecedent is an expression denoting place or time: באחר „דלית גבר“ „in the place where there is no man“; „וויחא דהות קימא דביתו“ „at the corner in which his wife stood“; „ההוא יומא דעיילא“ „on the day on which she enters“; „מן יומא דמיתת שרה“ „from the day that Sarah died“; „כל כי הנך שני דלא עיילת“ „all the years during which thou didst not go in“. | So always after certain adverbs: „כל אימא דהוה עייל לבי מדרשא“ „as often as he entered the house of study“.

The pronoun may be found occasionally in a second relative clause: **ההוא חסידא דהוה רגיל אליהו** „a certain saint with whom Elijah was wont to associate“.

When a relative sentence refers to the 1. or 2. person, the resumptive pronoun will be placed in the corresponding person; esp. is this true of the 1. person: **אנא הוא דאפיקוּת** „it is I who brought out“; **שואי נפשאי כמאן דשקלי** „I acted as (one who had taken) if I had taken“.

71. Conjunctional Relative Sentences.

71.

as a conjunction transforms a whole clause into a noun; it may then serve as subj. or obj. or be found in the genitive relation or in dependence upon a preposition.

Exx. of subjective sentences: **בניחא ליה למר דליהוי** „is it acceptable to my lord that he become the head of the college?“ **ווי לן דמייתנין** „woe unto us that we must die!“ A pronominal antecedent may precede: **האי דלא אכלוה** „the circumstance that they did not eat him“.

Exx. of objective clauses: **אמריתו דחכ[י]מיתו** „you say that you are wise“; **הכא ניהו . . .** **מידע ידענא דגברא** „I know that the man . . . is here“.

The most important of the prepositional compounds is **כד** „while, as, when“ which occurs only in the older language: **כד נפיק ואחי** „as he went away“; **כד הוינן זוטרי** „when we were small“; **כד יקום דין** „when this one will arise“; **כד מפיקנא לכו** „when I bring you out“. || In the later language **כד** is replaced by **כי**:

כי לא משית ידך „while thou hadst not washed thy hands“; כי מטאי לגביה „when I came to him“; כי אתי „when a poor man comes“. — כי is found also in front of an unfinished clause: הוה כי דובא „he was as a bear (is) = like unto a bear“. כי may be strengthened by a preceding ל; מכי = „since“.

e Other combinations: בהדי ד „while, as“; אמטול ד „because“; אף על גב ד „while, until“; (אד) עד ד „although“; כי היכי ד „in order that, that“; מקמי ד „before“; בחר ד „after“; משום ד „because“. In some cases, ד alone suffices; thus it signifies „because“, „in order that“.

72. Indirect Interrogative Sentences

are treated exactly as the direct ones.

73. Conditional Sentences.

a אי with the partic., אית, or a nominal clause signifies a condition conceived as real or realizable: אי הדרת בך יהיבנא לך אחתי „if thou wilt reform (begin a new life), I shall give thee my sister“; אי גנבי „if they steal, let them steal of yours“; אי חשיבנא כולי האי ניעייליה ללוי „if I am esteemed thus much, let them cause Levi to go in“; אי איכא מאן „if there is any one who has heard anything, let him say it“; אי בר ישראל הוא אויל „if he is an Israelite, he will return“; אי הכי הכי „if it is so, he means as follows“.

b When the condition is placed in the past, the perf. is used: אי נקטת חרתי נקוט תלת „if thou hast married two, marry three“.

Unreality is expressed by means of the pf. both in the *c* protasis and in the apodosis: איכו השתא לא אחאי סכנתון „if I had not come this moment, you would have endangered my son“; השתא איכו לא חויתך ספית לי איסורא „if I had not seen thee this moment, thou wouldst have given me something forbidden to eat“. Frequently we find in the apodosis הוה with the partic.: אי איחיב מר „if my lord had given himself to study, would he not have become the head of the college?“ Note also: אי לאו דנחמני אח לא הוה משדרינן „if it were not that thou art Nahmani, we should not have sent it back to you“ (the conditional particle is strengthened by *ד* and the protasis is a nominal clause).

Sometimes the conditional particle is dispensed *d* with entirely: בחר גנבא גנוב ומעמא טעום „when you steal after a thief, you taste thereof“; ריש חורא בדיקולא סק „when the head of the ox is in the basket, go up to the roof“.

Literature.

---

1. Introductions.

Hermann L Strack, Einleitung in den Talmud, L. 1887, 1908.

M Mielziner, Introduction to the Talmud, Cincinnati 1894.

S Schechter, Art. „Talmud“ in Hasting's Dictionary of the Bible V (1904), 57—66.

W Bacher et alii, Art. „Talmud“ in Jewish Encyclopedia XII (1906), 1—37.

Margolis, Gr. Bab. Talm.

2. Dictionaries. Lexicographical Works.

- Michael Sachs*, Beiträge zur Sprach- u. Alterthumsforschung, B. 1852—54.
- Joseph Perles*, Etymologische Studien zur Kunde der rabbinischen Sprache u. Alterthümer, Breslau 1871.
- Jacob Levy*, Neuhebräisches und chaldäisches Wörterbuch über die Talmudim und Midraschim, 4 volumes, L. 1876—1889.
- Alexander Kohut*, Aruch Completum, Wien-New York 1878—1892.
- M Jastrow*, Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi and the Midrashic Literature, New York 1886—1903.
- Samuel Krauss*, Griechische und Lateinische Lehnwörter im Talmud, Midrasch und Targum, B. 1898—99.
- G Dalman*, Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud u. Midrasch, Frkf. a. M. 1901.
- W Bacher*, Die exegetische Terminologie der jüdischen Traditionsliteratur, II: Die Bibel- und Traditionsexegetische Terminologie der Amoräer, L. 1905.

3. Grammars and Grammatical Treatises.

- SD Luzzatto*, Elementi grammaticali del Caldeo Biblico e del dialetto Talmudico Babilonese, Padua 1865. || Grammatik der biblisch-chaldäischen Sprache und des Idioms des Talmud Babli. Deutsch von MS Krüger, Breslau 1873. || Grammar of the Bibl. Chaldaic Language and of the Idiom of the Talmud Babli. Translated by J Goldammer, New York 1876.
- Is Rosenberg*, D. aramäische Verbum im Babyl. Talmud, Marburg 1888.
- Arthur Liebermann*, Das Pronomen und das Adverbium des babylonisch-talmudischen Dialektes, B. 1895.
- C Leviaš*, Grammar of the Aramaic Idiom contained in the Babylonian Talmud, Cincinnati 1900 (= AJSL., XIII—XVI [1897—1900]).

4. Other Linguistic Works.

1. *CBrockelmann*, Grundriß der vergleichenden Grammatik der semitischen Sprachen, I, B. 1908.

- W Wright*, Lectures on the Comparative Grammar of the Semitic Languages, Cambridge 1890.
- Th Nöldeke*, Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft, Straßburg 1904.
- J Barth*, Sprachwissenschaftliche Untersuchungen zum Semitischen I, L. 1907.
- Etymologische Studien, L. 1893.
- Die Nominalbildung in den semitischen Sprachen, ²L. 1894.
- P de Lagarde*, Übersicht über die im Aramäischen, Arabischen und Hebräischen übliche Bildung der Nomina, Göttingen 1889. Register und Nachträge, 1891.
2. — Gesammelte Abhandlungen, L. 1866.
- Armenische Studien, Gött. 1877.
- S Fraenkel*, Die aramäischen Fremdwörter im Arabischen. Leiden 1886.
- Imm Löw*, Aramäische Pflanzennamen, L. 1881.
- Aramäische Fischnamen, in: Orientalische Studien, Th. Nöldeke zum siebenzigsten Geburtstage gewidmet, Gießen I (1906), 549—570.
3. *MLidzbarski*, Handbuch der nordsemitischen Epigraphik, Weimar 1898.
4. *E Kautzsch*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen, L. 1884.
- HL Strack*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen mit den nach Handschriften berichtigten Texten und einem Wörterbuch, ⁴L. 1905.
- K Marti*, Kurzgefaßte Grammatik der biblisch-aramäischen Sprache, B. 1896.
- HHPowell*, The Supposed Hebraisms in the Grammar of the Biblical Aramaic, Berkeley 1907.
5. *GDalman*, Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch, ²L. 1905.
6. *Th Nöldeke*, Über den christlich-palästinischen Dialekt, ZDMG 1868, 443—527.
7. — Kurzgefaßte syrische Grammatik, ²L. 1898.
8. — Mandäische Grammatik, Halle 1875.
9. *AJ Maclean*, Grammar of the Dialects of Vernacular Syriac, Cambridge 1895.

I. Formen und Sätze.

Forms and Sentences.

13. 14c A. כסף, חמר, עמר, אניש, איניש, עסק, עיסק | עמר גופנא, ריש ירחא; אורח ארעא, טור מלכא | טור תלג¹. דעל² סוס מלך. (43a; 44ab).
- (43b; 44c) בריש כל מותא אנא דם³. הוא גבר בכולא. || B. קטלא, גרפא; גפא, דירכא, טעמא, ועפא, ענא, רישא, קרא, דנא דחלא, רווחא, יומא ופלגא, סופא, סיפא, גייסא, חילא, רעוא, כריא; גירסא, חילמא, פיקעא, פיקא, כיבא, כאיבא, עיוא, חולשא דליבא, דינא, חידווא, ריעיא; שופרא, אודנא, אונא, טונא, טולא, גופא, חוליא | אגרא דפירקא ריהטא⁴. נו"ן סמ"ך עי"ן, נונא סמא לעינא⁵.
- 14b A. נהר מלכא, באתר דלית גבר. || B. כפנא, כווא חדתא, דיקנא דכלבא, שיכרא; חברא, כתפא, כפא, גברא רבא⁶; קניא, ריחיא, רחיא; ארעא דחשוכא, אתרא חשוכא | לפום גמלא שחנא. מגמלא אונא. צנא דדובשא בווא. שימשא דבתר מיטרא כמיטרא⁷. ווי מברא, ווי מביחא.
- 14df. A. אשיד דמא, מרי ביחא. || B. בר עלמא, ספרא דחמה⁸, רעיא ד⁹בן כלבא שבוע⁹, ינוקא | כשורא במתא בווא, כשורא בדברא בווא⁸.
- 14e. A. ומר, חמר, בר אנש, בר אינש, בר נש. || B. שלמא, לישנא, חולקא, גופא דעובדא, גללא.
- 14ef. A. זרוי, עביד ביש, ביש גדא. || B. חמירא, לישנא בישא, כלילא דוורדא, עינא עוירא, סימא בביחא; לבושא; אווילא | שיקרא שכיח⁹, קושטא לא שכיח¹⁰.

¹ §63b. || ² §§10a; 51a. || ³ B. b. 58a HM. || ⁴ Ber 6b. || ⁵ Ned 54b M. ||

⁶ §45a. || ⁷ Taan 3b M. || ⁸ B. k. 11a. || ⁹ §43d. || ¹⁰ Šab 104a.

14g A. כִּף ימָא; שלם טב לרב טב. || B. דרא, מלא חוטא דחלא, כסא, שקא, ריחא דבישרא | חילמא בישא עדיף¹ מחילמא טבא². VIII—IX β. סבא בביתא פאחא בביתא³.

A. בנין, גוברין, גברין, גמל חסדין, יומין, זמנין, ויקין דנור 19—20 ובעורין דאישא | ביומי תמוז, בני חרי, כל חללי עלמא | כווא דמיא, abjk. ארויא, כרמיא, זיתיא; פוריא; חבריא, בשמי שמיא; חשוכיא; פריטיא; רויא | סמנין, צלמניא | בראש כל חין אנא חמר⁴. בריש כל מרעין אנא דם⁵. B. בני, אחי, גוברי, גברי, חיי, יומי; ביועי, בוי, חנגי; אודני; וזוי דיתמי; ספרי; אינשי בדוחי, בוטטי דנורא; טבי, קני | סמני, ביורני | בר אמודאי, ספונאי | תעלי בני תעלי. נפיש גמלי ס(א)בי דטעיני משכי דהונני⁶.

22. 1 sg. A. אסוירוס בר, בר, אח, יד, נפשי, נפש, רישי, מרי, מר, אבוכון, 1 pl. אבונא, ארענא, מרנא | 2 sg. f. בנייכי | 2 pl. m. אבוכון, בחיכון, ארעכון | 3 sg. m. אבוהי, בנוהי, רגלוהי, ריגלוהי, ענפוהי, שנאוהי, רזוהי | 3 sg. f. אבוהא, אחאה, מנהא, מצרנהא | 3 pl. m. אבוהון, רגליהון, שנאהון, מנייהון, כולהון | כלבוהי לא נבחין, טחנהי לא טחנין⁷. || B. 1 sg. בניי, בנאי, סמנאי; בראי, ידאי, נפשאי, רישיי, ליבאי, מוחאי, פוריאי, פורי, רבאי, שטראי | 1 pl. אבון, דבנן | אורחון, גמלון, איסדון; חילמין, אורחין, אתרין, איסדין | 2 sg. m. אבוה, מינה, נכסיד, נגריד, כנפיד, כרעיד, ככיד; יומך | בר ברך, דמר, ירך, מביתך, עיסקך, מרך, פתורך, קרייך; ארעיה, ליטעמך, רישך, שקיך, כיסך, ארחיך, מריך, בעיל דבכך, קראיך | 2 sg. f. אבוה, בנה, כשוריד; כשורה; ברה, לחמר, אימך, עפריך | 2 pl. m. בנייכו, מנייכו; נפשיכו, עובדייכו | 2 pl. f. גברייכי; פומיכי | 3 sg. m. אבוה דשמואל, בניה, מגרמיה, מאניה, חוביה דדרא, בעניה דחוי(א), בירכיה, מיליה, אודניה, טופריה, חבריה, במעיה, כעובדיה, מעיניה | בריה, בשמיה דאבוהי, אינשי ביתיה, קיניה, כוליה יומא, כולי עלמא, באורייה, אתריה דרב שמואל⁸, בישריה,

¹ § 43d. || ² Ber 55^a M. || ³ Ar 19^a XB. || ⁴ B. b. 58^b XB. || ⁵ ib. HM. || ⁶ Sanh 52^a. || ⁷ Šab 152^a.

בעיל דבביה, גלימיה, אָסייה דרבי, בָּבִיָּה | 3 sg. f. שְׁמָה, מְגַבְרָה,
גבְּרָא, בְּמַתָּא דרישה (דרישא) אָסִיָּא, לכולה מתא, לְמַרְהָ |
3 pl. m. בְּנֵייהוּ, יְדִייהוּ, מִייהוּ, גְּדַפִּייהוּ, מְנִייהוּ, כְּרַעִייהוּ, גְּלִימִייהוּ;
טַעמִייהוּ, שְׁמַנִּייהוּ, שְׁמוֹנִייהוּ, מְטַרִייהוּ, מֶן מְרִייהוּ, מְתִייהוּ; כּוֹלְהוּ |
3 pl. f. קְתִיָּהּ; שְׁמִיָּהּ; כּוֹלְהִי | כְּחִישׁ לִי חִילָאִי. חֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית
לִיָּהּ, וְחֲבֵרָא דְחֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית לִיָּהּ. עֲשִׂיךָ לְגַבִּיךָ וְשׁוּי לְכַרְיָ(סִיךָ)¹.
נִהְרָא נִהְרָא וּפְשִׁטִּיָּהּ.

A. שְׁנָא, מְלָה; צִבּוֹ | בַּת קְלָא, בַּת יוֹמָא, אִיתָא אַחֲרָה, אִיתָא
13. 14. 19. חֲבֵרָה, בְּרַעוּת נַפְשִׁיָּהּ, צִבּוֹ² בִּיתָהּ, סְפִינָת צִיּוּדִין. || B. אָמְתָא, 20bcl.
בְּרַתָּא וּבְרָא, קְשִׁתָּא, שִׁיפְתָּא, יֶרֶחַ שְׁתָּא, אֶחָתָא; מְלַכְתָּא, תַּאֲנִתָּא,
חֲתָנָא וְכֻלְתָּא, גִּינְתָּא, בִּיתָא, חֻזְבְּתָּא, אִימְתָּא דְשִׁמְיָא, חִיּוּתָא,
רַעוּתָא דְמַרְיָכָא, אֱלִיָּתָא, קְרָתָא; בִּיּוּתָא, אִינְתָּתָא, אִיתָתָא, מִילְתָּא,
דִּירְתָּא, שִׁיעָתָא דְדִנָּא, רְשׁוּתָא, שְׁלִייתָא, שְׁלִיתָא, סִילְתָּא; חֻזְמְתָּא,
דּוּכְתָּא; בְּרַכְתָּא; הִילְכְתָּא, צְדָקְתָּא, עֵינְבְתָּא, עֲנַבְתָּא, מְדִיבְחָא
לְעַצְרָתָא, פְּדַעְתָּא, שְׁמַעְתָּא, שְׁמַעְתָּתָא; לְבִינְתָּא, גּוֹיְרְתָּא, אֲדַעְתָּא
דְּרַבְנָן, סַמָּא דְשִׁינְתָּא; סַעוּדְתָּא; כְּהִנְתָּא, אֲשִׁיתָא, זְוִיתָא, חֲבִיתָא
דְּעַפְרָא; יִנּוּקְתָּא; שְׁעָרְתָּא, שִׁיבְכְתָּא, חֲמִרְתָּא; מְצִיעָתָא, בִּי כְּנִישְׁתָּא,
סְפִינְתָּא, צְפִירְתָּא, שְׁכִינְתָּא, עֲבִידְתָּא, עֵיבִידְתָּא; גְּבוּרְתָּא; דְּרָתָא,
עֻקְתָּא; שְׁתָּא חֲדָתִי, הִילְכְתָּא רַבְתִּי | שׁוּתָא דִּינּוּקָא בְּשׁוּקָא או
דַּאבוּהָ³ או דַּאֲמִיָּהּ. אֲגָרָא דְשְׁמַעְתָּא סְבָרָא⁴. דַּאבָא⁵ עֲדִיפָא
מִדְּבָרָא⁶. סְבַתָּא בְּבִיתָא סִימָא בְּבִיתָא⁶.

A. בָּנָן | בְּנַת יִשְׂרָאֵל. || B. בְּנֶתְךָ, צִנְעָתְךָ | בְּנָתָא; מְלַכְתָּא,
19. 20d—gi. חִיּוּתָא, בְּנִי קִי(רִייתָא); אִילּוּתָא, חִיִּי דְבִרְיָתָא; מִיָּא דְכּוֹלִייתָא;
בְּרַכְתָּא, חֲדַתָּא, קְשִׁייתָא, קְשִׁיאתָא; שְׁכִינְתָּא; שְׁמַעְתָּתָא; אָמְהָתָא
דְּבִי רַבִּי, אָמְהָתָא, אִימְהָתָא דִּינּוּקִי, נְפּוּתָא | יְהוּדָהּ וְחוּקִיָּהּ אַחִי,
פּוּיָא וְטוּיָא אַחֲוּתָא.

A. אֲרַחַן דְּתֻקְנָן, קֶרְנִין, בַּר אַבְהֵן, שְׁנִין, כְּבַשְׁנִי חוּנִיָּהּ, מִלִּין. || 20gh. 21.
B. קֶרְנִי, קֶרְנָתָא; אֲסוּתָא, מְרוּתָא, חֲתָנוּתָא, אַבְהָתָא דִּינּוּקִי;

¹ B. m. 52^a B. H. || ² §44c. || ³ ib.f. || ⁴ Ber 6^b. || ⁵ B. b. 90^b H. ||
⁶ Ar 19^a B.

שני דחוני^פ, סאוי; כלמי, תאני, יוני, בְּווי, כאווי, כאוי, כוי, ביעי;
דמע, חיטי, מילי דשמא, מילי דעלמא; כסא דגומרי, חמרא
חדתא בעינבי; ליבני; נהמא דשערי; פתילי, פתילתא; נשי דמחואו |
אבב¹ חוטרא מילי.

22. | 1 sg. A. בְּרְתִי, בְּרַת, אחתי; סנוותי, אבהתי | 1 pl. אבהתנא |
3 sg. f. שיבבתהא | 3 pl. m. אבהתהון דינוקי. || 1 sg. B. אחתאי,
ס(י)לתאי, דעתאי, אשיתאי; בְּנְתִי, שיבבתאי | 1 pl. דעתן, דעתין;
בְּנְתִין, אבהתין, שמעתתין | 2 sg. m. ברתך, אימתך, איתתך, אשיתך,
בר אחתך, איתתך, סעודתך, יוניך; בְּנְתְךָ | 2 sg. f. ריפתך |
2 pl. m. ברשותי(י)כו, עיבדתיכו; אבהתיכו | 3 sg. m. ברתיה דרב
חסדא^פ, אימא שלום^פ אחתיה דרבן גמליאל^פ, אַמְתִּיה, אלתיה,
לֹא(י)נתתיה, איתתיה, אומתיה; בְּנְתִיה, אחוותיה, שיפוותיה, אבהתיה,
שמעתתיה | 3 sg. f. ברתה | 3 pl. m. גוירתייהו; אבהתיהו | תורא
אריכא גנובתיה.

8. A. אנחנא שהדי, אנת אנחתי, אנתו גופיכו. || B. אנא.

אלכסנדרוס^פ אנתו גופיכו. אינשי בדוחי אנן. וכן את. מאן את (f)?

אנא הוא. אינהי כהנתא. אנא ניהו. הוא ניהו. (63a.)

9. A. שטרא דנן, מן יומא דנן ולעלם, ארעא דא, מילתא דא, (49).

שניא אילן, שניא אלון, הדין ביתא, הדין לישנא, הדין פסוקא,
עמא הדין, הדין מילתא, בארעא דא, דא מילתא, מרי דיכי |
דין עסק ביש. דין כבר לקישא²? דין גירא בעיניה דסטנא³.

עדי סורא הוא. עדי גוברין ונהרדעי גוברין. || B. האי אנש,
הא איתתא, האי מילתא, הני מילי; דמא דהאיך, הך וותא, הנך
אינשי, הנך שני, הני בהנך והנך בהני; ההוא גברא, ההיא
איתתא, הנהו ביתרי, הנהו צפרי, איִךְ, איִךְ, אינך, אידי ואידי |
האי ניהי. היני הא. הנהו גומרי ריתמא.

15. A. אימר, שריר וקים, בנאי, זנאי, תנא | איגר שורא, עיבר.

ימינ[א], סגי נהור, שיעור זווי, ברחוק מילא | אימריא, קצביא,
רשיעיא | יהיר(א), עקן סגיאן | מאיגר רם לבירא עמיקתא. נכסוהי

¹ = פֶּל-בָּב || ² §68b. || ³ Suk 38a. ||

דבר איניש אינן ערבין ביה. זוודין קלילין ואורחא רחיקא. ||
 B. ציפרא, צפורתא, צפרי, ככרי, חגרא, עיקרא, טפשאי, בר חמרא,
 חגרא, פחרא, פרשא, גונדא דפרשי, ברחא קרחא, צללא, גווא,
 דיינא, דייני, וייפא, טייעא, תקנתא, שבשתא, חיר, זווא חירא,
 חירתי לחיורתי, חמרי חירות[א], ירוק, ירוקתי, ירוקי, מעיקרא;
 פתיא אוכמא, שילייתא דשונרתא אוכמתא, אוכמתי לאוכמתי, ירוק,
 יורקא, ברוא סומקא, חביחא דאודדי; גובתא דחמרא עתיקא,
 יבישא לרטיבא ורטיבא ליבישא, עתירתא דירושלם, יהיר, סכינא
 חריפתא, סגי נהורי; חרובא; איסורא, מיעוטא, זיבורא, זיבורתא,
 זיבורי, ויבורת[א] | טבא דנפחא מדבר נפחא¹. ערבא וערבא
 דערבא. בריה דחוני המעגל² מי קיים? או גנבא או אומנא או
 טבחא או מהולא. קבא מארעא ולא כורא מאיגרא³. לית
 דעני מכלבא, ולית דעתיר מחזירא⁴. חמרא אפילו⁵ בתקופת
 תמוז⁶ קריר ליה⁷. רווחא לבסימא שכיח⁸. יציבא בארעא,
 וגירא בשמי שמיא!⁹ אסיא רחיקא עינא עוירא¹⁰. אורחן
 רחיקא וצוותין בסימא¹¹. נהירי לי שבילי דרקיעא כשבילי
 דנהרדעא¹². רישך בקרירי, ורישא דרישך בחמימי¹³. מילתא
 אלבישייהי יקרא¹⁴. אנרא דבי הלולי מילי¹⁵.

16. A. ממון, במותב תלחא, ספר אורייתא, מספריי[א], מחצליא |
 בריך מיחיין לשלם. אבוב לחרי זמר. חמרא וחיי לפום רבנן,
 חמרא וחיי לפום תלמידיהון¹⁶. דעל חמור¹⁷ בר חורין¹⁸, דמנעלין
 ברגלוהי בר אינש¹⁹. B. מדבכא, מדברא, מספרא, מספורתא, מדינחא,
 משיכלא, משיכלי, משכלתא, משיכלתא, מלאכא דמותא, מלאכי,
 מברא, מחשבתי, מיכלא, מגלא, מתנתא טמירתא, מפקתיה,
 ממשא, קופא דמחטא, מיכסא, מטללתא, מטללי, מזוניה, מזוני,
 מזונייכו, משתיא, משתיא, מכתבא, מרובא, מרו(י) בי דצפורי, ריש

¹ Sanh 96^a. N. = Johanan Nappaha; Bar N. = Jishak bar
 Joh. N. || ² Pes 113^a MM₁. || ³ Šab 155^b. || ⁴ ib. 53^a. || ⁵ Meg 7^b
 Ra^M. || ⁶ Erub 9^a +. || ⁷ B. k. 85^a; §45^a. || ⁸ Suk 52^a M.
 (Ar^M). || ⁹ Ber 58^b M. || ¹⁰ Šab. 55^a. || ¹¹ ib. 10^b M. ||
¹² Ber 6^b B. || ¹³ Šab 67^b M. || ¹⁴ ib. 152^a M.

מתיבתא, מתיבתיה, מתניתא, מתניתין, מתנייתא דמר, מסותא,
גובתא דכוחלא ומסרקאי, מתקליה, בי מדרשא, מסאנא דרב
מכרעאי, מסאני אוכמי, מודעא, תלמודא, אסמכתא, ספרא דאגדתא |
את מלוד ומותבך בנהרדעא. סמא דכולא משתקא¹. אגרא
דתעניתא צדקתא². במתאי שמאי, בלא³ מתאי תותבאי⁴.

17. A. רברבנוהי | גזוליא רכיכין ואימריא דעדקין. || B. גלגלא.

(דרקיעא), גילגלא דעיניה, קילקילתא, קילקתא, קיקילתא, קילקלי
דמתא מחסיא, קיקלי דמתא, שושילתא, שושילתא דרבן גמליאל,
דקדקתא, דרדקי, כוכבא זוטא, סומקא דלוליבא, בליליא, לילותא,
לילוי, גגירא, ירקרתי, שברירי דשימשא, שמנוניה, בחללא דבי
צוארא, מצואריה, צוורא, עקרבי, כרכשתא, כרכשיה, כרכושתא,
ערפילא, פרזלא, זוטרא, זוטרת, זוטרי, ווטי | רברבן אודניה ווטר
גנובתיה. לית בקא בר יומא, ולית דידבא בת שתא⁵. תוקפא
בביתא כי קריא לשומשמא⁶. ונית[א] בביתא כי קריא לשומשמא⁷.
ממהדורי מילי ומטרטוטי כלמי⁸. קידרא דבי שותפי לא חמימא
ולא קירא⁹. עכברא דשכיב אדיני¹⁰. כל קיטרי בשמאלא¹¹.
טבא שתא דטבתא ארמלחא¹².

18. 20ik. A. שולטן, לדוך פלן, רגון, ויותן, עילאי, תתאי, בישו, טיבו.

חירו, אסו דרבי¹, עידן² קריאת שמע³, דוכרן פתגמי, וכות אבהתא;
אילניא, רוחצני, עניות, בשיבבותי, עתירותי. || B. סדנא, מותנא,
בעידניה, חיליה דאילנא, בנינא, קורבנא, שומעניה, חמריה דפלניא
בר פלניתא, שלמנא, תרבא דחיפושתא גמלניתא, מילחא גללניתא,
ריחתנא, מפקנא, מסקנא, מעלנא, מצוינא, רחמנא, תולענא,
שומשמנא, שושמנא, וורדינא, סהד[א] אחרינ[א], אתתא אחריתי,
לאחריני, מילי אחרינייתא, חקלאה, גירדאי, תתא, פיקעא תתאה,
סדאה, גינאה, גינאי, גוני(י)תא, גיראה, פיקעא עילאה, עמא נוכראה,
בשוקי ובבריייתא, חנואה, חנונאה, ירחינאה, ליסטאה, שיראי, ארמאה,

¹ Meg 18^a GMM₁. || ² Ber 6^b. || ³ § 67b. || ⁴ Šab 145^b Ar. ||

⁵ Hul 58^b XB. || ⁶ Soṭa 3^b. || ⁷ ib. M. (Ar; ונייהא XB ונוחא) || ⁸ Ber 51^b XB (M; מסמטוטי) || ⁹ Erub 3^a M. ||

¹⁰ Sanh 29^b. || ¹¹ Šab 66^b. || ¹² Taan 6^b M₁.

גלילאה, רב יהודה² הינדואה, כלדאי, בר ליואי, חמרי לובייתא,
הללא מצראה, הלילא דמצראי, פרסאי, רומאי, טיבותך, טיבותך,
בשיבותיה, אסותיה דרבי³, חנוון, מטותא, שטותא, גריעותא, שירותך,
דוכתא דצניעותא, וילותא, צילותא, מפנקותא, מעליותא, הימנותא,
שותפותא, ליצנותא, ליסטיותיה, חבוליא, כנופאי, סוסיא, סוסותיהו,
כודניא, כודניאתא | טובא בטלני איכא בשוקא¹. כל מנייני
בשמא דאמא². רבא דעמיה, מדברנא דאומתיה, בוצינא דנהורא³.
בוצינא טב מקרא⁴. איהו בי קרי ואיתתיה בי בוציני⁵. חמרא
דמריה וטיבותא דשקיא⁶. או חברותא או מיתותא⁷. חוצפא
מלכותא דלא חאגא⁸. ינקותא כלילא דוורדא, סבותא כלילא
דחילפי⁹. אבב חנותא נפישא אחי ורחמי, אבב בי ויונא לא
אחי ולא רחמי¹⁰. נא¹¹ ליהודאי עניותא כבדא סומקא לסוסיא
חורא¹².

25 (54).

A. משום לישנא בישא, בדיל הוצא; אנב אורחיה, בגו ביתא,
חלא לגו חמרא, מגו מרעיה, בין טב לביש, מן גברא רבא, אטו
שבת¹, בתר מרי (נ)י כסי, תחות צינורא, אמטול מטרא, אמטו וווא;
קמי רבנן, באנפי חבריי, באפי גברייכי, לגבי דיינא, ביני חילפי,
בהדי הוצא, להדי יומא, עילוי קיברי, מעילוי רישיה, אחורי ביתיה,
תחותי ההיא אשיתא, תותי כנפיד | 1 sg. בי, לי, ניהלי, מיני, מין,
לקיבלי, כוותי, כוות, לותי, לוות | 1 pl. לנא, לקיבלנא, באנפנא,
ביננא, קדמנא, לקדמנא | 2 sg. f. בגויכי | 2 pl. m. דילכון,
מינכון, קדמיכון | 3 sg. m. באנפוהי, באפויי, עלוהי, מן קדמוהי,
אמטולתיה | 3 pl. m. דילהון, עליהון, אבתריהון, מ(י)נהון |
לפום חורפא שבשתא. מלכותא דארעא כעין מלכותא דשמיא.
חלק שופרא כיבא. חברותא כלפי שמיא? סחרנוהי גלידין¹². ||
B. 1 sg. מינאי, כוותאי, לאפאי, לגבאי, בהדאי, עלי, עלאי, עילואי,

¹ Pes 51^b M₁. || ² Šab 66^b M. || ³ Sanh 14^a K; דברנא || ⁴ Suk 56^b MM₁ Ar. || ⁵ Meg 12^{ab} GAR^M. || ⁶ B. k. 92^b M. || ⁷ Taan 23^a B. || ⁸ Sanh 105^a KM. || ⁹ Šab 152^a. || ¹⁰ ib. 32^a Ar. זיונא || sic l. pro זיירנא, ביזיירנא || cf Ber 56^a F. || ¹¹ Hag 9^b G. || ¹² Šab 152^a [סחרנוהי] Ram^M.

עילויאי | 1 pl. בן, לן, דילן, ניהלן, מינן, גבן, עילון | 2 sg. m.
 כך, ביר, לך, ליד, ניהלך, מינך, בתרך, כוותר, כוותר, לוותר,
 לותר, קטר, באפך, עליך, עלך, עילוך, עילוך | 2 sg. f. לך,
 לך, בגויך | 2 pl. m. לכו, מיניכו, כוותרכו, גביכו, בגביכו,
 בהדיכו | 3 sg. m. ביה בחיויא, ליה, ניהליה, הוא ניהלי, לגויה
 דביתא, מיניה וביה, לאחוריה, כותיה דרב, לגביה, גבי דאבוכון,
 בהדיה, עליה דאיניש, עילויה, מתותיה | 3 sg. f. לה, לה, לה
 ניהלה, מינה, בתרה, אבתרה, עילוה | 3 pl. m. בהו, ניהליהו,
 מיניהו, מיניהו, בתריהו, כוותריהו, קמיהו, באנפיהו, באפיהו,
 בגוייהו, ביניהו, עליהו, עילויהו, עיליהו, בהדיהו, מתותיהו |
 3 pl. f. בהי, להי, מיניהי, בהדיהי | משח אודניה, וחוטרא אבתריה.
 קמין[ה] דשתי חמרא חמרא, קמין[ה] דרפוקא גריוויא דיבלי¹.
 בהדי כיבשי דרחמנא למה לך²?

23. (52.) A. בתרין, על חד תרין, תרתין שנין, תלת שנין, שבע (52.)
 שנין, בהלין עשרה יומין דבי ריש שתא ליומא דכיפורי, באילך
 עשרה יומי דבי ריש שתא ליומא דכפורי, תרי עשר ירחי שתא,
 תרתי סרי שנין אחרנייתא, תלת עשר תכטין, תלת עשרה תעניתא,
 תלת עשרי אפי הילכתא, תלת סרי, תליסרי שנין, ארבע עשרה
 שנין, חמש עשרה, חמש סרי, כבר שית עשרה וכבר שב עשרה,
 מאתן ושבע עשרה ביעין, תמני עשרה, תשע עשרה, תשע סרי,
 מאתן ועשרין וחד לוגא, עשרין וחד שתא, עשרין ותלת דאוויל
 מרודך, תלתין יומין, תלתין ושבע, ארבעין וחמש, חמשין, ש(י)תין
 ותלת, בר שבעין וארבע, תמנין, בתמנן וזוי, בר תמנן נכי תרתין,
 עשרין וארבעה אלפין דינרין; כי ענינא קדמאה, תומנתא קדמיתא,
 תלת שעין קדמיתא, תניין, ארבא תניין[א] דגישרא, אוריאן תליתאי
 לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירח תליתאי³, לישן
 תליתאי קטיל תלתא⁴ || B. חד דמשתינן ורין, חד וזוא, בחד מחטרא,
 עמא חד, יומא חד, זימנא חדא, אחד כתפיה, אכתפיה חד, ולא

¹ Sotā 10^a M. (גריוויא) || ² Ber 10^a H.; §68d. ||

³ Šab 88^a B (בירח) Mssg. || ⁴ Ar 16^b M.

חדא ביה, בחדא ידיה, כל חד וחד, חד לחבריה, בהדי הדדי, חד בשבא, כחדא, חד כרעא לחוד וחד כרעא לחוד, לחודך, לחודיה, דוכתא דגברי לחודי(ו)הו ודנשי לחודי(ו)הו; תרי אודי יבישי וחד רטיבא, תרי בנך, תרתי נשי, אתלתי חבייתא, מתרוינן, תרוויכו, תרוויהו; אתלת שיני, תלת סאוי, בהני תלת מילי, הנהו תלתא עתירי, באפי תלתא, בארבע שעי, ארבעא זווי, חמש [ביניתא], חמשה חומשי לחמשה ינוקי, שית דליליא ותרתי דיטמא, שיתא סידרי לשיתא ינוקי, שב שני, שב שמעתתא, שבועא זמני, שבעה יומי, לך ולשב בנתיך ולתמני כלתך; עשרה, תמניא, שיתא, ארבעה [כסי], תשע אמהתא להאי גיסא ותשע להאי גיסא, עשרה דרי, בחד סר בתשרי¹, בחדיסר, תריסר, תרתי סרי, תרתי סרי שני, תרי סרי שני אחריני, תליסר, בתליסרי עליאתא דדינרי, ארבעסר וחמסר, ארבעסר וחמסר, בארביסר ובחמיסר, ארביסרי, ארבעסרי, חמסרי סעודות², חמיסרי, שיתסר כסי, שיתסר ושיבסר, שבסר זווי, בר שית סרי, כבר שיבסרי וכבר תמני סרי, שבסרי ביעין, שבסרי, תמניסר, תשסר, תישסרי, תשיסרי; ארבעי גריוי חרדלא, פוריא בר שיתי גרמידי; מאה ושית סר, תלת מאה ספסלי, ארבע מאה ספסלי, שבע מאה ספסלי, תמני מאה חמשין ותרתי; אלפא משמאליה ורבותא מימיניה, אלפא פרסי, תרי אלפי וחמש מאה גרמידי, שיתא אלפי פרסי, שבעת אלפי דינרי, תריסר אלפי גברי, שית מאה אלפי, תלת מאה ריבוותא, בתריסר רבוותא, בחד סרי ריבוותא; קמא קמא, קמייתא, קמאי קמאי, תלת שעי קמייתא, יומא תמינאה, בתרייתא, מיא בתראי, כרעיה בתרייתא; תרי ופלגא, פלגו נוקא; תילתא שמעתא, תילתא אנדחא, תילתא מתלי¹; תמני מאה ותלתין ותלתא ותילתא, תרי תילתי, עגלא תלתא, אישתא תילתא, שיבסר נכי חומשא, שתיתא, שתותא | חדא שמה זיבורתא, וחדא שמה כרכושתא. טבא חדא פלפלתא חריפתא ממלא צנא דקרי². כולהי חדא ברכתא ננהי. מתנייתא קשיין אהדדי. תרי קבי תמרי³ קבא קשייתא וסרת. וחד מינייהו

¹ Sanh 38^b 18. || ² Meg 7^a M. || ³ §45^d.

עדיף כחרי מינן. מולא דבי תרי עדיף. טבא תרתי מתלת. ארבעה לצלא, ארבעה לצללא¹. בר שית למקרא², בר עשר למשנה³, בר תריסר לחעניתא⁴. שב בירי לשלמנא, וחדא לעביד ביש⁵. בצירן חד סרי. ארבסרי, תרי שבועי. משב ועד תמני סרי, חד סרי. משב ועד תשסרי, תרתי סרי. תמני ותלתין ושבע הא ארבעין וחמש. מאה פפי⁶, ולא חדא רבינא⁷. מאה זווי בעי(י)סקא בישראל וחמרא, מאה זווי בארעא מילחא וחפורא⁸. כמה נפיש גברא ממשח⁹ ושיתין ריבון⁶. יומא קמא דריש שתא אי חמים כולה שתא חמימא, ואי קריר כולה שתא קרירא. והלכתא כלישנא בתרא דריש לקיש⁷. תשעה מתלתין ושיתא ריבעא. כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא⁷.

A. שקלת, שמעית, אפכית, שפילית, שאילית, יכילית | סברנא, (56) 29

פתחנא, סברנן, אנרנן, הבנן, שכיבנן | שבקתון | בלעת, שבקת, שקלת, אולת, ילדת, עריקת | בדקן, מלחו, מדרו, שקלו, אולו, אכלו, אמרו, נפלו, יהבו, הבו, קריבו, שכיבו, אישתיקו, שאילו, נחיתו, סליקו, סקו, יתיבו | נתון, שלחן | אנא אמרית ניהליה, ומשמיה דרבא⁸ אמרת ניהליה. יהבנא לך שלמא. ולעניין שאילתא דשאינא קדמיכון. ההיא שעתא לא עברין ירדנא. אנן לשום אמהותא פרקין לה ניהלה. אולת ועברת על דעתיה. אף היא עבדת ווודתא לנפשה. האי הוא, דלא איכפת ליה אטמונא דחבריה. כרכושתא ושונרא עבדו הלולא מתרבא דביש גדא. || B. ובני, סברי, סמכי, שמעי, שתלי, אולי, אמרי, אפכי, עברי, נדרי, שפילי, שאל, נסיבי, יכולי | שכחן, הדרן, שכיבן | זבנת, סברת, שבקת, שקלת, הדרת, עברת, נקטת, יהבת, נסיבת, סלקת, יתיבת, איתיבת | שבקת, עבדת | עבדיתו | בחש, בטש, טרק, מלך, שקל, תפס, אול, חטף, נפל, נפק, שתיק, אישתיק, טעים, קדיש, רהיט, רהט, באיש, שמע, יתיב, איתיב, איתב | טרפא, סברה, שקלה, אולא, שכיבא, שמעה, ילדה | סבור, אוול, אכול,

¹ B. b. 5 a. || ² Ket 50 a. || ³ Sanh 7 a. || ⁴ Pes 89 b (חד M₁). ||
⁵ Ieb 63 a MM₁ (יהפירא M₁). || ⁶ Hul 7 a. || ⁷ Suk 8 a MM₁.

אטור, פרוח, נפול, נפוק, נהוג (f.), רהוט, טעון, חרוב, סלוק |
 אנא לא בעניתי אכלי ירקא, ולא בעתירותי אכלי ירקא¹. אין,
 חטפי, ודידי חטפי². תורא שאילי, אריא לא שאילי³. אי שתיקי
 לך כדשתיקו ליה חבריה לרבי יהודה⁴, נפק מיניה חורבא⁵. אמאי
 לא טעמת מדי? עמא קטילא קטלת. קיטחא טחינא טחנת.
 דילמא שקלת מידי מינייהו? קטלת לך תלתא. לאו⁶ עכברא
 גנב, אלא חורא גנב⁷. גזר רבי⁸ תעניתא. וכך עמא דבר. ואפלו הכי
 לא סמך רבי אלעזר⁹ בר שמעון אנפשיה. חבר גויז דברדא
 ונחית וטבל. אול אנקט תרנוגלא ואסר כרעיה לפורייה ויתיב
 קמיה. ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא. אמר מר. מלא חוטא
 חלא ולית דעבר. נבח בה כלבא. בריך רחמנא דיהב מלכותא
 דארעא כעין מלכותא דשמיא ויהב ליה שולטן ורחמי דינא⁷.
 גחין ולחיש ליה לרבה⁸. קריביה דרב אידי⁹ בר אבין¹⁰ שכיב
 ושבק דקלא ואמר: „האי דקלא לקריבי“. צפרא נהור. אמרה
 לי אם. אסור חד כרעיה לחד ארוא, וחד כרעיה לחד ארוא.

A. (תי) דחלין | תדרשון, תיובנון, תאמרון, תימרון | ימלוק, יספור, 30a (57).

יאמר, ילבש | יספור, יסבון, ליפקון (f.), ליתנון | ננטרון, לנטרון,
 לילפן | במטותא מיניכו, לא תירתון תרתי גיהנם⁸. לא תיכלון
 נהמא בהדי גברייכי. מאן ייזיל? מי יימר? אי גדיא יאי,
 יסק לתמידא! ברא וברחא כחדא ירתון⁹. || B. א(י) שקול, איפוק,
 אשתיל, איעביד, אשטר, איהדר, איזיל, אימר, אחן, איתיב, אטרח,
 אסק | ניקטול, ניסק, ניתיב | תיכול, תחליף, תעב(י)ד, תימר,
 תינסיב, תיתיב | תובנו, תובינו, תעבדו, תימרו | לשלוט, לישקול,
 ג(י) שקול, ליחרוק, לשחוט, נישחוט, לישחוק, לימוד, ניפוק, ליזבין,
 לחליף, ניוזיל, ניתיב, נימשח, ליסק | תיערוק, תיעירוק | ליגנבו,
 ליגרסו, נגרסו, ניפלגי, ניכלו, ליכלי, ליפקו, ניקוטו, ניקוט, לעיבדו,
 לימרו, ליהדרו, ליהדור, לישמעו, לידעו | איזיל איכול¹⁰ בהו קורצא

¹ Šab 140^b. || ² B. b. 33^b. || ³ B. k. 29^b. || ⁴ Šab 29^b M. ||

⁵ §67a. || ⁶ Git 45^a. || ⁷ Ber 58^a M. || ⁸ Ioma 72^b XB. || ⁹ Šab 116^b XB. ||

¹⁰ §69a.

בי מלכא. איזל ואשמע מ(י)לתא מבי מדרשא. אימר דאמור
 רבנן היכא דאיכא סכנה^א, היכא דליכא סכנה^א מי אמור? אינקוט
 שטרא בידי כל דהוא. ניפוק ונעביד שלמא בהדי(י)הו. ניוזל
 נעביד עיסקא. הכא אתרא דשמואל^ב הוא, נעביד כותיה דרב^ב?
 לא תיקטול. לא תינסיב גיורתא. לכרמא לא תקרב. ת(י)זרע
 (ו)לא ת(י)חצד. לא ת(י)רתח. לא תשוור יניגרא. לא תיסק
 לפוריא בלא מקריט שמע^א. לא תעבדי הכי. לא תידחלי מינאי.
 לא תיתבו בשוקי ובבריייתא ותכתבו ליה. לא תינקטו בדעתיכו.
 לא תיחותו הכא. אטו תנא כי רוכלא ליחשוב וליוזל^א? ת(י)כחוש
 ארעא, ולא ליכחוש מרה^א. ליטעום מר מדי. בר בי רב לא
 ליכול ירקא. ליגמר איניש והדר ליסבר^א. ל(י)חרוב בית(י)ך
 וליתבי אושפיון. נהרא כפשטיה ליוזל. נתיב מר אפוריא.
 מאן דאית ליה דינא, ליקרב לגבי דיינא. במקום^א ברא, ברתא
 לא תירות^א. תיוזל לעיל. ליוזל רבנן בשלמא^א.

A. כול, קטולן | למת ירקא ירקא שקול^א. כל מן דין, כל מן (59) 30b

דין, סמוכו לנא. אמר לנא „כתובו וחתומו והבו ליה“. ||
 B. פשוט, קטול, קבוץ, שפוך, שקול, לבוש, רכוב, רהוט, חטוף,
 אכול, טול, כוס, פוץ, פוק, נשוט, שאיל, שאל, קרב, פתח, סק |
 שקולי, שבקי, וילי | כרוכו, כתובו, כתבו, פלוגו, רהוטו, אכלו,
 חותו, טבילו (f), שקילו, טעימו, עבידו, זילו, איזילו, איתבו, פתחו |
 בתר גנבא גנוב וטעמא טעום^א. פסוק לי פסוק(י)ך. הפוך
 בנבילתה ולא תיפוך במילי^א. לא תנקוט תרתי; ואי נקטת תרתי,
 נקוט תלת^א. נחות דרגא ונסיב איתתא, סק דרגא בחר שושבינא.
 איתת(י)ך גוצא, גחין ותלחוש לה. תעלא בעידיניה סגיד ליה.
 שטיא, שפיל לסיפיה דקרא. הכא אתרא דשמואל^ב הוא, זיל
 עיביד לה כרב^ב. תיב אפוריא. זרע ולא תובין. נטר עד למחר.
 סק עילואי לפוריך. הב לי ירך. הב לי ברתך. וילי נהוגי

¹ Git 33^a M. || ² B. m. 104^b HM [ליכחוש] HM; an
 (Afel legendum?). || ³ Šab 63^a. || ⁴ ib. 116^b. || ⁵ Taan 9^b X. ||
⁶ Men 85^a En. || ⁷ Ber 5^b Ar^M vid. || ⁸ Pes 113^a X. || ⁹ ib. M₁.

נויפותא חד יומא בנפשיך. ויל אמרי לאימך. טרוקו גלי.
מהולו נפשיכו ועיבידו פסח⁴. לדידיה לא תימרו ליה, לאחרני
אימרו להו. אקיקלי דמתא מחסיא⁵ חיבו, ולא על אפדני
דפומבדיתא⁶.

30c (60). A. עמר למילבש. טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו.
שאילו כל מה דאית לכון למישאל. || B. למ(י)ובן, מ(י)צמת, למסעד,
למ(י)הדר, מיחטף, למיכל, למילף, למימר, למיטרא, מישב, למיפק,
מיתב, מ(י)תבא, למיחת, למיסק, מידע | מיגמר בעתיקתא⁷ קשי
מבחדתא⁸. לאו אורח ארעא למעבד הכי.

31 (58). A. אבדין, אכלין, בטלין, דחלין, נסבין, עבדין, צלבין, קטלין,
קטרין, רהטין, תפסין, אמריתון, ידעיתון | כד רגיו רעיא על עאניה,
עביד לנגודא סמיחא⁴. תלת אמרת, תלת את שמע! ,,לך לך,
אמרין, ,,נוירא! סחור סחור, לכרמא לא תקרב⁶“. כלבוהי לא
נבחין, טחנהי לא טחנין. מיהב יהבין, משקל לא שקלין. ||
B. אחיך, אסר, כפר, מסר, סתר, סחיר, דאיג, שאיל, שייב |
יהבא | אסרי, גנבי, טחני, עבדי, שמעי, שי(י)לי, שייבי, נהגי, נפקי,
סלקי, יהבי, יהבו, קטלו | עבדן, שקלן, אולן, יהבן, שיבה | אוילנא,
אוילנא, אכילנא, בחישנא, רחימנא⁶, יהיבנא, כחיבנא, פשיטנא,
נפילנא, סליקנא, עבידנא, עבדינא, קטילנא, טרחנא, טבענא, אוגרנא,
אגירנא, סכרנא, סחרנא, אמרנא, הדרנא, אסרנא, מסרנא | שקלינן,
קטלינן, שבקינן | אכלת, בלעת, טבחת, יהבת, קטלת | עברת (f.) |
אמריתו, ידעיתו, מלכיתו, אוילתו⁷, עבידיתו | מי שביק לי מידי
מיניה? חמרא מולא דמ(א)ריה גרים⁸. דכאיב ליה כ(א)יבא, הוא
אויל לבי אסיא. חמור⁹ מקל⁹ יליף, קל⁹ מחמור⁹ לא יליף.
כלבא בלא מ(א)תיה שב שנין לא נבח. כלבא לכפניה גללי בלע.
כודניא עקרא, מאי פרע לי? מכתבא גללא בוע, ודגלא בחבריה
ידע⁹. כפין ענייא ולא ידע. רטין מגושא ולא ידע מאי אמר¹⁰.

¹ Ker 6^a M. || ² §42a. || ³ Ioma 29^a. || ⁴ B. k. 52^a H (סמירא)
H* ArM). || ⁵ Šab 13^a M; Pes 40^b MM₁. || ⁶ Sanh 89^b K. || ⁷ Pes
101^a B. || ⁸ B. b. 98^a. || ⁹ A. z. 22^b Ar v. דגל. || ¹⁰ Soṭa 22^a ArM.

חטרא אכתפא דמאריה שוואר¹. איתתא בהדי שותא פלכא. בחר עניא אולא עניותא. ש(י)משא ממילא ערבא. מאי נפקא לן מינה? למאי נפקא מינה? לא סלקא דעתך. מלא צנא דדובשא בווא, ובבלאי לא עסקי באוריתא! לא אכלי מינן, ולא נסבי מינן. וזויה דאיניש עבדי ליה ספסרותא. רעיא חגרא ועיוי רהטן, אבב חוטרא מילי, ואבי דרי חושבנא. אי אמר[א] מלכ[ות]א: „עקנא טורא“, עקר[א] ולא הדר[א] בה². סלקת לאיגרא, שירותיך בכנפיך. משה! שפיר קאמרת. מי איכא מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי? מר סבר: דרשינן וביום³, ומר סבר: לא דרשינן וביום³. במאי עסקינן? בהא סלקינן ובהא נחתינן. והא אמרת „ולא במרכבה ביחיד“⁴? אי הדרת בך, יהיבנא לך אחתי דשפירא מנאי. ידעת מאן שתיל להאי חרובא? היכי יכלת להו? דילמא שקלת צדיקי ושבת רשעיי? שמעת מינה: „יש ברירה“⁵. אמאי יתבת אבראי? מאי טעמא לא סלקת? ואת (f.) להיכא אולת? במאי עסקיתו? עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?

A. גלידין, נפישין | דעל סוס מלך, דעל חמור⁶ בר חורין⁷, דמנעלין ברגלוהי בר איניש; דלא הא ולא הא, דחפיר וקביר טב מינה. עביד איניש דכל תלתין יומין טריד בשוקא. B. גמיר, פסיק, קטיל, שליף, אכיל, אניס, ידיע, רויח | כסיפא, עציבא, פשיטא, מלכותא קטיעתא | מתילי, עבידי, נקיטי | מסירן, שקילן, תמיהא, שביקא | גמירנא, חשיבנא | חשיבינן | חשיבת, צניעת (f.), אסירת (f.) | צריכותו, רגילותו | גביל לחורא, גביל לתורי. קרא כתיב. דמבי דינא שקיל גלימיה, וְמָרְ וְאוֹיֹל באורחיה. הוא עסיק בחיי דברייחא, ואת אמרת: „במילי דעלמא“! עביד איניש דגוים ולא עביד. עביד איניש דפרע בנו ז(י)מניה. עביד איניש דזבין דיניה. עביד איניש דסיאר ארעיה ולא זבין⁴. מידי שמיע לך בהא? טריחא לי מ(י)לחא. לא שמיעא לי (כלומר⁸): לא סבירא לי. סיפא ודאי⁹ פליגא אמתניתין; רישא מי אמרינן

¹ B. b. 96^b 28. || ² ib. 3^b H*M. || ³ Ieb 72^b. || ⁴ B. b. 41^b 28.

דפליגא אמתניתין? פשיטא! — לא צריכא¹ דהדר ביה. גמירי:
 „קללת חכם אפילו על תנאי באה“². הא מפלג פליגי ביה!
 אליבא דרבי מאיר כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי אליבא דרבנן.
 כל מילי דכדי לא דכירי אינשי. בינקותיה לא דכירנא, בסיבותיה
 דכירנא. בשופטני עסיקין? מכלל ד³בנותן טעם⁴ עסיקין.
 הכא במאי עסיקין. אנן עדיפין מיניכו. בתי⁵, אמאי עציבת?
 לא בדיקיתו לי. השתא דחתימי, אמרין להו: „אמאי חתימיתו“?⁶
 32. Perf. 1 sg. A. | איקלעית | 1 pl. | אידבקנא, איקלעין,
 איקלענן | 3 sg. f. | איתנסבת, א(י)תהיבת, אינטילת | 3 pl. m.
 א(י)תהפיקו, אפילגו, איתעקרו, איעקרו | 3 pl. f. | איקרען | Impf.
 3 sg. m. | 3 sg. f. | תתעביד | 3 p. f. | לישתמען | Inf.
 איתנסבא | Pt. pl. m. | מקלעין | pl. f. | מישתקל[ן], משתמען, מנסבן,
 מכתבן | כי כתביתון הני תברי, אי אדכרתון⁷ זמניה דשטרא,
 כתובו; ואי לא, כתובו סתמא. זילו חתומו ולא תתקטלון. זילו
 איטמרו וכתובו ליה. צבתא בצבתא מתעבדא. עבדא בישא,
 בתר דעבדין מתמלכין? חבל על דאבדין ולא משתכחין. ||
 Perf. 1 sg. B. | אישחבעי, א(י)צטריכי, איקלעי, איתשלי | 1 pl. | איקלען |
 2 sg. m. | איתנחת | 2 pl. | איפטירתו, איפטירתו | 3 sg. m. | א(י)תהפיק,
 איתעקר, איתנגיד, אינגיד, איגניב, איעריב, איבלע, אשתפ(י)ך,
 א(י)שתמע, איודריק, איזריק, א(י)צטריך, אתבר, איתחיד, איתמר,
 איתנת, איתרע, איתשיל, איתידע | 3 sg. f. | איכנעאי, אבלעא,
 איבליעא, אינסבא, אינסבא, אצטריכא, איתרעא | 3 pl. m. | איפטור |
 3 pl. f. | איתילידא | Impf. 1 sg. | איתסר | 2 pl. m. | תיכספו,
 חטדרו | 3 sg. m. | ליתעבד, ליתמסר, ליכסף, ליתמסר, נמסר,
 לישתבע, ל(י)תבר, ליתסר, נ(י)תשיל | 3 sg. f. | תיתסר | 3 pl. m.
 ליכספו | Imp. sg. m. | איטמר | pl. m. | איטמון[ר] | Inf. | ליפטורי,
 אישתכוחי, לאסתמורי, לאיודהורי, לאיטרודי, אתנוחי, א(י)תשולי |
 Pt. sg. m. | מיגניב, מידביק, מיקטיף, מיחלף, מינגד, מיקלע, מצטרך,
 מיטריד, מיתביד, מתנת, מ(י)תשיל | sg. f. | מ(י)שתמטא, מימסרא,

¹ sc. אלא. || ² Ket 19^a M. || ³ §61e.

מנסבה | pl. m. מתרחשי, מימנעי, מ(י)נסבי, מ(י)פלגי, מיחכלי |
 pl. f. מינטרא, מישתמטא | 1 sg. מ(י)טרידנא, מינסבינא (f.) |
 1 pl. מינסבינן | 2 sg. מתפסת, מ(י)תנחת, מ(י)נסבת (f.) | מעיקרא
 אכלי בתרומה^א דבי נְשִׁי; אינסבי ליה להאי, אכלי בתרומה
 דגבראי; והשתא הדרי לי למילחא קמייתא. אטו בקבא דקירא
 אידבקי בכו? אִיתְגַּרְתָּ ליה, פוץ עמריה. א(י)שתקיל מילוליה.
 אימסר עלמא בידא דטפשא. איטריד עלמא. אמאי? והא
 מינס איתנים! הא דרבא^א לאו בפירוש איתמר, אלא מכללא
 איתמר. איתקיל, ואיתקילא ביה גמליה. בעיין איפשיטא;
 מתנייתא קשיין אהדדי. איזיל וא(י)מליך באינשי ביתאי. רבנותיה
 דמר וסרבנותיה דמר גרמא ליה דלא תיתמר שמעתא משמיה.
 ממרי רשות(י)ך פארי אפרע. קרב לגבי דהינא ואידהן. לאו כל
 יומא מתרחיש ניסא. לאו כל שעתא מתרחיש ניסא. בהדי גברא
 דמתרחיש ליה ניסא למה לי? כל מילתא דמתאמרא קמי תלחא
 לית בה משום לישינא בישא¹.

33. Pf. 1 sg. A. קבילת | 1 pl. קבילנא, נקירנא, בריכנא, ברכינן.
 2 pl. m. קב(י)לתון, סכ(י)נתון | 3 pl. m. קריבו, שדרו, שבחו, שיילו
 Impf. 3 pl. f. ליעכבן | Pt. act. sg. m. מפשר ח(י)למי | pl. m.
 מבטלין, מחשבין, מצערין, מקריבין, מנגדין, מנסרין, משיילין | 2 pl.
 משלמתון | pass. pl. f. מבדרון, מסרגאן | 2 pl. מרחקיתון | הא
 קריבית נפשי קמך. ולא שיירית בזבני אילן קדמאי כלום. פטרתון
 יתי. איזיל אפריש אינון מאיסורא. יקבר דיקברון יתיה. בבלאי
 טפשאי, אמטול דיתבי בארעא דחשוכא אמרייתון שמעתא דמחשכין.
 הני נשי דמחזוא^א, אף על גב דלא עבדן עיבדתא במעלי שבתא
 משום דמפנקן, דהא כל יומא נמי לא עבדן².

Pf. 1 sg. B. בריכי | 2 sg. m. קבילת, שיירת | 3 sg. m. קביל,
 שדר, שער, בריך | 3 sg. f. פקידא, שדרה, שיילה | 3 pl. שדור |
 Impf. 1 sg. אוזבין, אישלם, א(י)שדר, איבר(י)ך | 1 pl. נשדר |
 2 sg. m. חשפיץ | 3 sg. m. ליובין, נחליט, ליחרוך, נחרוך,

¹ B. b. 39^{ab} HM. || ² Pes 50^b M₁.

נ(י)ברִיךְ, לִישְׁדֵּר | 3 sg. f. תִּשְׁדֵּר | 3 pl. לִיקְבֹּלוּ, לִיכְנֹפִי, לִיחְקֹנִי,
 לִישִׁי(י)לוּ | Imp. sg. f. בִּשְׁלִי | pl. m. וּבִינוּ, קְדִימוּ, חֲשִׁיכוּ, בַּעֲרִי,
 קְרִיבוּ | Inf. קְדוּמִי, קְדוּשִׁי, צַעוּרִי, בְּרוּכִי, נְגוּדִי, סְלוּקִי | Pt. act.
 sg. m. מוֹבִין, מְקַבְּלִי, מַחְרִיךְ, מַפְרֵק, מַטְבֵּעַ, מִידוּאֵר | sg. f. מַעֲכָבָא,
 מוֹבְנָה, מִיקְרָא | pl. m. מְדַבְּרִי, מַצְלָחִי, מַשְׁדְּרִי, מַשְׁחֲרִי, מַצְעָרִי, מַגְנְבוּ,
 מַרְחֲמוּ | pl. f. מַרְמוֹן | 1 sg. מוֹבִינָא, מוֹבִינָא, מַשְׁדְּרָנָא | 1 pl.
 מְבַדְּחִין, מַסְלִיקִין | 2 sg. מוֹבְנָתָא, מְדַבְּרָתָא (f.), מַצְעָרָתָא (f.) | 2 pl.
 מַקְבָּלִיתָא, מַגְרִשִׁיתָא | pass. sg. m. מַדְבָּק, מַפְשֵׁר, מַתְקֵן, מַקְרֵב, מַרוּחַ |
 sg. f. מַתְקָנָא, מַקְרָבָא, מַשְׁבִּשְׁחָא, מַתְרַצָּתָא, מַחוּוֹרָתָא, מִ(י)תְבָּא |
 pl. m. מִיִּבְשִׁי, מַרְחָחוּ | pl. f. מַקְרָבָא, מַרְחָקָא | 1 sg. מַשְׁמַתְנָא,
 מַקְרָבָנָא | 1 pl. מַרְחָקִין | 2 sg. מַפְקָתָא | בִּירָא וּבִינִי לָךְ, מֵא לֹא וּבִינִי
 לָךְ. כִּי אוֹלִינָן לַהֲוָא עֲלֵמָא, בְּדִיחָא דַּעְתָּאִי דֹאפִילוּ גְבֵרָא כּוּוֹתִיךְ לֹא
 חֲנִיפִי לִיה. אֲנָא שְׁדְרִי לִיה חוֹלִיא, (ו)אִיהוּ שְׁדֵּר לִי חוֹרְפָא. חִיתָא
 דְקִטְרִי סְבֵרָת וּקְבֵלָתָא. קְדוּמִי קְדִים לְגֵרְסִיָּה. קְדוּם סְלוּקִי¹ עֲנִי מֵהָךְ
 וּוִיתָא דְדַבְּ[י]תְהוּ. אֲטוּ² כָּל הַשְּׁנָה כּוֹלָה³ מִי עֲבַדִּין כְּרָבִי עֲקִיבָא
 דְהִשְׁתָּא נַעֲבִיד כְּרָבִי עֲקִיבָא? — כָּל הַשְּׁנָה כּוֹלָה מֵאִי טַעְמָא לֹא
 עֲבַדִּין כְּרָבִי עֲקִיבָא, תַּמְנִי סְרִי תְקוּן, תְּשִׁיסְרִי לֹא תְקוּן; הֵכָא נְמִי
 שֵׁב תְקוּן, תַּמְנִי לֹא תְקוּן. נִקְדִים וְנִיזִיל בְּאַרְחָא. לְמַחֵר לִיקְדִים
 וְלִיזִיל בְּאַוֲרַחָא פִלְן². הֵב לֶן וְנִבְרִיךְ. הֵב נִבְרִיךְ. הֵב נִיבְרִיךְ. לֹא
 תַעֲקֵר כְּכָא. לִישְׁתַּף אִינִישׁ נַפְשִׁיה בְּהַדִּי צְבוּרָא. לֹא לִישְׁדֵּר לִיה
 מֵר שְׁלֵמָא לִילְתָּה? נִשְׁדֵּר לִיה מֵר שְׁלֵמָא לִילְתָּא! אֲרַחְלָא אֲכַרְעִיךְ,
 וּבִינָךְ וּבִין. חֲשִׁיךְ תְקִין נַפְשֵׁךְ, וּקְדִים תְקִין נַפְשֵׁךְ. שְׁדֵּר לְהוּ
 ק(ו)רְבָנָא. פְּטוּמִי מִלִּי בַעֲלָמָא הוּא. סְכִינָא דְחֲרִיפָא לְפִסּוּקִי קְרָאִי.
 אִי אִמְרַת בְּשִׁלְמָא: חַד דְקִדְשָׁ⁴ וְחַד דְתִרּוּמָה⁵, הֵיינּוּ דֹאצְטְרִיכָא
 לְשִׁיולִי; אֵלֹא אִי אִמְרַת: אִידִי וְאִידִי דְקִדְשָׁ, לְמָה לִי לְמַהֲדֵּר וּלְשִׁיולִי?³
 כָּל דְמִשְׁאִיל לִי מִלְתָּא בְדְבִי רַבִּי חֵיִיא וּבְדְבִי רַבִּי הוֹשְׁעִיָּה וְלֹא
 פְּשִׁיטָנָא לִיה מִמַּתְנִיתִין, נְפִילָנָא מֵאִיסְקְרִיא וּטְבַעְנָא. קֶאָקִי חִיּוּרִי,
 מַשְׁלַחִי גְלִימִי דֹאִינְשִׁי. דְמִלְפָּא תְכֵלִי לֹא בִהְתָּא. כָּל מַנִּינִי דְמַפְרְשִׁי
 כְּדַמְפְּרִשִׁי, וְדִלָּא מַפְרְשִׁי אַרְבַּעִין וְחַד זִימְנָא.

¹ §69 a. || ² Suk 52^a M₁. || ³ Nid 6^b M.

Margolis, Chr. Bab. Talm.

34. Impf. 3 pl. m. | איעתרו 3 pl. m. | איתקדשת Pf. 3 sg. f. A.
 ליבטלון | 3 pl. f. ליסתכלן | Inf. לאיסתכלא | יתעסקון ביה עמטין.
 || Pf. 1 sg. B. אשתטחי, אסתכלי | 2 sg. m. איתעסקת, איעסקת
 | 3 sg. m. א(י)צטער, אודבן, איחרד, אשתייר, אייקר | 3 sg. f.
 איודמנא, איקשטא, אינגעאי | 3 pl. אישתבוש, אשתכור, איעתור |
 | Impf. 1 sg. אצטער, איעכב | 1 pl. נצטער | 2 sg. m. ת(י)סתכל |
 | 2 pl. m. ת(י)תעתור | 3 sg. m. לשתתף, ל(י)סתכן, ניסתכל, ליצטרף,
 לכפר | 3 sg. f. תתקבל, תיקבל | 3 pl. m. ליודבנו, ליעתרו, ליצטרפי,
 ניבדחי | Imp. sg. m. א(י)סתכל | sg. f. איקשטי | Inf. א(י)שתמושי,
 לאסתכולי, לאיבסומי, ליבסומי, א(י)חרוכי, איתי(י)קורי | Pt. sg. m.
 מתכפר, משתלם, מ(י)סתכן, מצטער, מ(י)עטף, מתנדב | sg. f.
 מתעו(ו)רא | pl. m. מ(י)צטרפי, מודבני, מיבסמי, מיתקפו | pl. f.
 מסתכלא | 1 sg. משתמישנא, מסתלקנא | 1 pl. מיודבנינן | 2 sg.
 מודבנת | 2 pl. מסתליקיתו | אי לא נסיבנא¹ כהנתא, לא איעתרי.
 בר ברך קירא ליובין, ואת לא תצטער. כל מילי זבין ותתחרט, בר
 מחמרא דתובין ולא תתחרט. לא ל(י)צטער מר. האי מאן דיהיר,
 אפילו אינשי ביתיה לא מ(י)קבל. אמא בברתה מצטבתא, ברתא
 באימא לא מצטבתא². להכי שקלי כספים³, דאי מיגנבי לא
 מישתלמנא מינך; להכי שקלת קרקע⁴, דאי מיפּרפא לא מישתלמט
 מינאי⁵.

35. Pf. 1 pl. A. אשכחינן | 2 sg. m. הודעת | 3 sg. f. הקרבת,
 אשנחת | 3 pl. m. אדליקו, אסהידו, אשכחו, אפיקו, אחיתו, אסיקו
 | Impf. 3 pl. m. יחסנון, יפקון, לרגשון | Pt. act. pl. m. מפקין,
 מובלין (f.) | pl. f. מפסדון, מבען, מובלן | pass. pl. f. מחתן | הדא
 היא קרתא דירושלם דעלה ארגשית כל משריית ועלה כבשית כל
 מדינת[א]? הלא היא ועירא. הלא היא חלשא מכל כרכי עמטין[א]
 דכבשית בחקוף ידי? כד מפיקנא לכו, עבידנא לכו מלתא, כי היכי
 דידעיתו דאנא הוא דאפיקית יתכון ממצרים. מה דין אתריסתון
 לקבלי? כגון אתון דיתביתון אציפונא דפארץ ישראל⁶, אדרומי

¹ § 73c. || ² B. b. 80a Ar. || ³ B. m. 109a H.

אדרימו. קטלן ואשמען לי קלא דסנוותי. || Pf. 1 sg. B. אשלימי,
 אחזיק, אותיבי | 1 pl. אשכחן | 2 sg. m. אשלימת, אחריסת, אהדרת,
 אוופת | 2 pl. אשגחיתו | 3 sg. m. אסהיד, אפקיד, אפסיל, אפסיק,
 איפסיק, אהדר, אוריק, אוגר, אפיק, אניד, אסיק, אותיב | 3 sg. f.
 אוקינה, אהדרא, אושלה, אפיקה, אחתה | 3 pl. אצרוך | Impf. 1 sg.
 אחזיק, אשמע | 1 pl. נחזיק, נשכח, נחית | 2 sg. m. תשכח, תוריק,
 תפיק, תוליד | 2 pl. תחזקו, תורכו | 3 sg. m. לשבע, להדר, ליהדר,
 נוכח | 3 sg. f. תפיש | 3 pl. ליקדמו | Imp. sg. m. אקדים (f.),
 אפקר, אוביד, אפיק | pl. m. אשלימו, אחריפו, אפיקו | Inf. אגמורי,
 אדכורי, אחטוהי, אתחולי, איפרוכי, לאוכולי, אושולי, אווקי, לאסוקי,
 אוסופי, אותובי | Pt. act. sg. m. מדליק, מסהיד, משכח, מתמה,
 מאכיל, מוגר, מושיל, מויק, מחית, מנקיס, מנסיב, מותיב, מוקיר,
 מודע | sg. f. מ(י)תחלא, מפלא, מפקא, מנקטא, מוקרא | pl. m.
 מדלקי, מפקדי, מסרחי, מושלי, מפקי, מוופי, מותבי | 1 sg. משכחנא,
 מהדרנא, מצילנא, מודענא | 1 pl. מתחלינן, מפקינן, מותבינן |
 2 sg. מאפלת, מחרבת, מוקרת | 2 pl. מגבהיתו, משכחיתו |
 pass. sg. m. מחת | sg. f. מוכחא, מותבא | pl. m. מחתי | בירא
 אקדשי, מיא לא אקדשי. הכי אמר לי קודשא בריך הוא, והכי
 אהדרי ליה. בשלמא לדידי אשכחן דפלגו רבנן בין יממא לליליא...
 אלא לדידך ביממא גופיה היכא אשכחן דפלגו רבנן? אשכחן
 צ(י)בורא¹, משיחא² מנלן? ארבעת לי אריא אמצראי. תרנגולתא
 אפיקת מביתך? לא אשגח בה. לא אסבר להו אפי. קרא אשכח
 ודרש. דאיימין ליה סמא דחיי, דלא איימין ליה סמא דמותא¹.
 קרא אשכח ודרוש. דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר
 להו! איתתך ילדה שתין, מאי הנאה אית לך? איפּפּל ואוליד חד
 משתין וריו. אקדימו ואחשיכו לבי כנישתא, כי היכי דתורכו חיי.
 אגמירו בנייכו תורה², כי היכי דליגרסו בה. אוקירו נשיכו, כי
 היכי דתיתעתרו. לאפוקי מאי? מתקיף לה רב אשי: ומי מאיס?²
 דפרע קיניה, מחריב ביתיה. אהדורי אפיתחא לא מהדר. מי

¹ Sab 88^b M. || ² A. Z. 68^b M.

איכא דמטרח קמי שמיא כולי האי? כל עבדא דמריד האי שעתא מצלח. ב,,מוציא"^h כולי עלמא לא פליגי ד,,אפיק" משמע (דכתיב¹: ,,אל מוציאו מצרים"); כי פליגי ב,,המוציא", רבנן סברי: ,,המוציא" נמי ,,דאפיק" משמע (שנאמר²:³ ,,המוציא לך מים מצור החלמיש"), ורבי נחמיה סבר: ,,המוציא", ,,דמפיק" משמע (שנאמר⁴: ,,המוציא אתכם מבת סבלות מצרים")⁴. מאי קמשמע לן? מאן דאית ליה סיסיא, ברחמיה מסיק ליה? סכינא חריפתא טפסקא קראי. בשלמא למאן דאמר: ,,בששה בסיון"^h, משכחת לה (דאמר טר: ,,בשבעה באדר נולד משה"^h, ומ,^hשבעה באדר"^h עד ,,ששה בסיון"^h תלחא ירחי); אלא למאן דאמר: ,,בעשרים ואחד בניסן"^h, היכי משכחת לה?

36. Pf. 3 pl. m. A. | א(י)תוספו | ארי כמה דמיתותב עולם עם.
 3 sg. m. | איתוקת Pf. 2 sg. m. B. || יתותבון בגויכי בניכי.
 3 pl. m. | איתוק 3 sg. f. | איתוספא Impf. 3 sg. m. | ניתוק
 לתוספו | Pt. sg. m. | מתוגר sg. f. | מיתוגרא pl. m. | מיתוקי
 2 sg. מ(י)תצלח | אנא סמכי וא(י)תוקי.

37. Pf. 1 sg. A. | עלית, חיית | 1 pl. קשינא, קשינן, קשישנא,
 קשישן | 3 sg. f. ולת, עלת, חשת, רקת | 3 pl. m. גוו, קצו, עלו |
 3 pl. m. Impf. | ליעלון | Pt. act. pl. m. | עלין | pl. f. | עיילן |
 2 pl. | גניתון | pass. pl. f. | כיפן || Pf. 1 pl. Itpe. | איודקקין | 2 pl.
 איטליתון || Pf. 3 pl. m. Pa. | 3 pl. m. | עיילו | Pt. act. pl. m. ||
 Pt. act. pl. m. | איתקצו || Pf. 3 pl. m. Af. | אחילו | Pt. act. pl. m. |
 מחליין | באתר דויקין דנור ובעורין דאישא, מאן מעייל בר נפחא לתמן?
 2 sg. m. | Pf. 1 sg. B. | חשי, חיי, חאיי, חשאי, קשאי | 1 pl. | קשישן | 2 sg. m.
 מצת, מצית, חיית | 2 pl. | תפיתו | 3 sg. m. | חש, חש, על, עאל,
 צר, קש, גרר | 3 sg. f. | ולא, חשא, קשא, עלא, רקת, רקקת | 3 pl. m.
 עול | 1 sg. Impf. | איעול | 1 pl. | נ(י)חוש | 2 sg. m. | תקוץ |
 2 pl. m. | תגוון | 3 sg. m. | ניעול, ליעול, ליציל | 3 sg. f. | תירוק |
 3 pl. m. | ניקצו, ליגוון, ליגוון | Imp. sg. m. | כוף, מוך, עול |

¹ Nu 24⁶. || ² De 8¹⁵. || ³ Ex 6⁷. || ⁴ Ber 38^a M.

¹ Pes 118^b M (ל. ניקיר). || ² A. z. 66^b ב (sic l. pro מירקלא; sequitur א).

לא קיירא ולא חיימא. רבי אמר ורבי אסי מכתפי ועיילי, מכתפי ונפקי, אמרי: „אילו מיקלע לן רבי יוחנן, מי לא מכתפינן קמיה“? לאו אורח ארעא לזלוולי במלכותא. מן האי? ליתחל גופיה דקא מחיל ליה לשבתא. מאן האי? לתחיל גופיה דמחיל יומא טבא. נתחל גופיה האי דקא מחיל יומא טבא. כי יויף איניש בצנעה יויף, כי היכי דלא ליתולו נכסיה; וכי זבין איניש בפרהסיא זבין, כי היכי דליפוק ליה קלא.

38. 3 pl. m. | מיתח | 3 sg. f. | קמת, מיתח | Pf. 1 pl. A. | קמו, מיתו | 3 sg. m. | Impf. 3 sg. m. | 3 sg. f. | תמות, תמות | 3 pl. m. | ימותו, לימותו, ימותו | Inf. | ממת, ממת | Pt. act. pl. m. | מי(י)תין | Pf. 1 sg. Pa. || אחשעו | Pf. 3 pl. m. | Itpē. = Ittaf. || 3 pl. f. | קיימת | 1 pl. | עיינינן | 3 pl. m. | עיינו | Pt. pass. pl. f. | מכו(ו)נן || Pf. 1 pl. Af. | אותיבנא, אנחנא | 2 pl. | אוקימתו || בעשרי[ן] ותמני[א] | ביה תבנ[א] | לדינ[נא]. | אנא במיא דביתו אמרי. | לא תדור במחא דרישה אסיא, ולא תדור במתא דלא צניף בה סוסיא. | ווי לדין, כד יקום דין. | שלם טב לרב טב מריבון טב דמטוביה מטיב לעמיה¹.
 3 sg. m. | B. | 2 sg. m. | Pf. | קמת | 3 sg. m. | גר, חס, פש, קס, מית, נים, סיב | 3 sg. f. | קמה, מיתא | 3 pl. m. | קום, צוד | 3 pl. f. | פשא | 1 sg. | Impf. | איקום, איקו, אימות | 1 pl. | נינום | 2 pl. m. | תלושו, תלישו | 3 sg. m. | ליקום, ליקו, לידון, לידון, נידון, נינום, ליכיל, ניסים, ניסום | 3 sg. f. | תיקום, תיקו | 3 pl. m. | ליקומו, ליקמו, לימותו, לימתו, ליחסו | Imp. sg. m. | מוש | 3 sg. f. | תובי, קום | pl. m. | דונו, לושו, לישו | Inf. | מידר, מיון, מילט, למימח | Pt. act. sg. m. | דאיק, מאית, קאים, קאי, d. | לאטא, חייר, נים, פייש, דייר, ני(י)ח | sg. f. | דיירא, נדיא | pl. m. | דיירי, חייכי, מייחי, קי(י)מי, קימו, שאפו | 1 sg. | דאירנא, דיירנא, וינא, חייכנא, ניימנא, קאימנא, קאמינא (f.)² | 1 pl. | לישנין | 2 sg. | חייכת, לייטת, מיתח, צייתח (f.) | 2 pl. | צייתיתו | pass. sg. m. | קים, d. | לוטא | sg. f. | דיקא | pl. m. | שיפי, שיפי || Itpē. = Ittaf. | 3 sg. m. | Pf. | איתער

¹ Taan 24^b X. || ² Šab 156^b XM (sed l. קאימנא).

| 3 sg. f. איתנחא | 3 pl. א(י)תדון | Impf. 3 sg. m. ליתער
 | 3 pl. m. ניתוני | 3 pl. f. ליתצדה | Inf. איתנוחי, א(י)תצודי
 | Pt. sg. m. מתקים, מ(י)תדר | sg. f. מיתדנא | pl. m. מ(י)תצדי ||
 | Pf. 1 sg. Pa. ניימי | 3 sg. m. כוין, עיין, ציין | 1 sg. Impf.
 | 1 pl. נקיים, נעיין | 3 sg. m. ליבון, ליעיין | 3 pl. m.
 | Imp. sg. m. עיין | Inf. סיועי | Pt. act. sg. m. מציין |
 | sg. f. מסייעא | pl. m. מחייכי, מסיימי | 1 sg. מְקִימנא,
 | pass. sg. m. מקים | sg. f. מקיימא | pl. m. מחייבי ||
 | Pf. 1 sg. Itpa. איכווני | 3 sg. m. איתחייב, איחייב, איגיר,
 | 3 sg. f. חקיים Impf. | Pt. act. | Inf. Palp. | 3 sg. f. מלטולי
 | 3 sg. f. מנמנא | pass. pl. m. מטלטלי || Pf. 3 sg. f. Itpalp.
 | 1 sg. Af. | Pt. act. sg. d. Pā. | 1 sg. Pf. אנהי |
 | 2 sg. אחיכת | 3 sg. m. אחיד, אוקים | 1 sg. Impf. אוקים
 | 3 sg. m. לוקים, ננח | Imp. אצית | Inf. אוקומי, אחוכי, אנוחי |
 | Pt. act. sg. m. מתיב, מותיב, מוריק, מורח, מנח | pl. m. מוקמי,
 | 1 sg. מוקימנא | pl. 1 מוקמינן | 2 sg. מוקמת |
 | pass. sg. m. מנח | sg. f. מנחא || Pf. 3 sg. m. Ittaf. |
 | נח דק ואשכח. נח נפשיה. נח דעתיה. |
 | קם ליה בדרכה מיניה. „חברך מית“, אשר; „אי(ת)עתר“, לא
 | תאשר. עד אימת אידון ואיוול בהאי דוחקא? ¹ ניקום ניויל נעביד
 | עיסקא! השתא מספיקא ניקו וניקטול? לכי תיכול עלה כורא
 | דמ(י)לחא. בעידנא דבי מדרשא לא תקומו אבראי. ניקום מר
 | ונמליך. ליתבי מר לינח. מר ניהו רב, נינח מר! תינח נפשיה
 | דההוא גברא, ולא ליתמסר לידא דמלכותא. תינח ² קרבן אנשים,
 | קרבן נשים ³ מאי איכא למימר? קום לבוש הני מ(א)ני. שוף
 | כר(י)סך עול, שוף כרסך (ו)פוק. גברא דאבריה ואברתיה לא חס,
 | עלי ידי חיים? שליח ערטיל וסיים מסאניה. תנא היכא
 | קאי...? תנא אקרא קאי. אשיתא פלגא חדחא ופלגא עתיקא
 | לא קי(י)מא. היא ני(י)מא ודיקולא שפיל. כולי עלמא כילי ליה

¹ Taan 25a G.

בקבא ווטא, האי מרבנן כיילי ליה בקבא רבא. קים לי בנפשאי
 דידענא טפי. עבדא בהפקירא ניהא ליה, וילא ליה, שכיחא
 ליה (ו) פריצא ליה. הניהא למאן דאמר: „עד דמנקיב קרמא
 תתאה“; אלא למאן דאמר: „אנקיב עילאה אף על גב דלא
 אינקיב תתאה“, ניהוש דלמא עילאה אינקיב, תתאה לא אינקיב?
 מתניתין נמי דיקא. הא קיימא לן ד^אעד צאת הכוכבים^א יממא
 הוא? מכדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי, רב^ב מאי טעמא
 לא אמר כשמואל^ב? ווי לן דמייחין. אי צייתת, צייתת; ואי
 לא, מפיקנא לך רב מאוניך. בדובר קיימת קמי מרך?^א וילו
 קיימו שטריכו וחותרו לדינא. פתא אוכמא, מינאי ומינך תסתים
 שמעתא. לא חלמא טבא מקיים כוליה, ולא חלמא בישא
 מקיים כוליה. גברא רבה אמר מ(י) לתא, לא תחיכו עליה! לא
 תציתו להני כללי דכליל יהודה^א אחי משמיה דשמואל^א. דון
 מינה ומינה. דון מינה ואוקי באתרה. אוקי ממנא בחוקת^א
 מריה. מוקים לה כרבי בנימין^ב בר יפת^א. מוקי לה דנגעי
 כולהו בראשון^א. חגא מידע לא ידע מאי קאמרי רבנן, תיובתא
 קא מוטיב? מחכו עלה במערבא. ומדרבי אליעזר קטותבת
 ליה למר? האי קרא במערבא במאי מוקמיתו ליה? כוליה קרא
 בפרה^א לא מ(י) תוקם.

39. Pf. 1 sg. A. בניתי, חיותי, בני[ת], חוית | 1 pl. בעינא, 39.
 חוינא, תנינא, אחינן, בענן, גלינן, חוינן, תלינן | 2 pl. הויתון |
 3 sg. f. את(א)ת, בנת, הוות, חות, שדת | 3 pl. m. מלאו, אתון |
 Impf. 2 sg. f. ת(י)צביין, תיהוין | 2 pl. תשתון (f.), תיחזון |
 3 sg. m. יבכה, יחד, יהוי, יהי, יהא | 3 pl. m. יבכו, יגבו, |
 ליבעון (f.) | Pt. act. pl. m. גְעִין, סגין, סגן, אחאן | 2 pl.
 בעיתון | pass. pl. m. מְלִין, גלן, כסן || אנא^א עון גיליון^א לא
 למיפחת מן אורייתא דמשה^א אחיתי, אלא לאוספי על אורייתא
 דמשה אחיתי. כדו הויתי דייר בארעא דא ארבעין שנין, ולא
 חמיתי בר אינש מהלך בארחן דתקנן כדין. במותב תלתא הוינא,
 וחד ליתוהי. אפשר איתא להא דאמר רבי יוחנן, ולא תנינא לה
 במתניתין[ין]? כד הוינן זוטרי, לגברי; השתא דקשישנא, לדרדקי.

דילמא מפומבדיתא אחית, דמעילין פילא בקופא דמחטא? מן יומא דגליתון מעל ארעכון אינטילת אורייתא דמשה ואתיהיב[ת] ביה עון גליון. איך פלניא בר פלניתא פטר ותרין ית פלניתא אינתתיה דהות אינתתיה מן קדמת דנא מן יומא דנן ולעלם. עד דגניתון לי גננא, איול ואשמע מילתא מבי מדרשא ואיתי ואימר לכו. יהא רעוא דאימא מילתא ותתקבל. ייתי ואיזכי דאיתיב בטולא דכפותא דחמריה. ייתון בני עמטין לשלם דעבדין עובדא דאהרן, ולא ייתי בר אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן. ולת, קפוץ קנה מינה; באחר דלית גבר, תמן הוי גבר. דדא ביה, כולא ביה; דלא דא ביה, מה ביה? דא קני, מה חסר? דא לא קני, מה קני? בר אנש דאתי לקיבלנא, הוא יאי וגולתיה יאי. לא ליהוי לך פקר בהדי יהודאי, דכל דבעון מן מריהו עביד להו¹. דאכיל אליתא טשי בעיליתא, דאכיל בקקולי אקיקלי מתא שכיב. דחית נפיש, או דחיינא? עד דכפנת, אכיל; עד דצחית, שתי; עד דרתחא קדרך, שפוך.

Pf. 1 sg. B. אחאי, בעאי, גלאי, הואי, חואי, מטאי, מצאי, קראי, שדאי, תנאי | 1 pl. הויין, אתן, בען, חון, תנן | 2 sg. m. חוית, קלית | 2 sg. f. אחית | 2 pl. m. אחיתו, בעיתו | 3 sg. m. בכא, דרא, הוה, סנא, תנא, אימצי, צחי, שתי | 3 sg. f. אחאי, חואי, סנאי, אחאי, הויא, חויא, מטיא | 3 pl. m. בעו, הוו, חוו, טשו, מטו | 3 pl. f. אחאן, הויין, שדיאן, שדיין | 1 sg. m. Impf. א(י)גלי, איחו | 1 pl. (ני)בעי, נישדי, ניחי | 2 sg. m. תיגני, תשדי, ת(י)חוי | 2 pl. m. תחו | 3 sg. m. ליקלי, ליקני, לישדי, לישרי, ניתני, לתני, ליתי, ניחי, לימא, נהי | 3 sg. f. ת(י)מלי, ת(י)הוי, תהא, תיתי | 3 pl. m. (f.) לבעו, (לי)בעי, לטעו, ליטעי, נימטו, ליחרו, ליחו, ניתו | Imp. sg. m. בעי, דחי, שתי, אישתי, הוי, בקי (f.), חואי (m.) | sg. f. חואי, תאי | pl. m. חוו, שתו, אשתו, אישתו, אתו | Inf. מיבעא, מיגנא, מיחדא, מיטעא, מקרא, משתא, למירמא, למישרא, למיפא, מיחא, למיבעי, למיחו, למימני, למ(י)רעי, מיחי | Pt. act. sg. m. בכי, בני, ג(א)ני, חוי, שאני, חיי | sg. f. בכיא, מטיא, סניא, שדיא, הויא | pl. m. בכיי, רעיי, רעי, שדי, בכו,

בעו, גנו, דמו, חדו, חוו, מלו, שבו, ש(א)רו, אתו | pl. f. דמיון,
 מטיין, מלי(י), מליא, הויין | 1 sg. בנינא, בעינא, בעינא (f.),
 שדינא, שתינא, אמינא, אחינא, חיינא | 1 pl. חוינן, מחינן, קרינן |
 2 sg. דרית, חוית, מטית, הוית, חיית, גבית (f.) | pass. sg. m.
 בעי, לדידי חוי לי, משי, מצי, שדי, שרי | sg. f. טפא, תליא |
 pl. m. דלו, טשו, מלו, סנו | pl. f. שדיין, רמייאן || ובנת, קנית;
 ובין, אוביד. אפילו בר בי רב לא קרית. בעא מיניה רב חסדא
 מרב הונא: מה הוא לקדושי אשיכרא? טוביה? חטא, וויגוד?
 מינגד! שב שני הוה מותנא, ואיניש בלא שניה לא אוא¹. ד(י)רמא
 לך הא, לא חש לקימחיה. תלא לסילחיה, תלא למוניה. חד
 סרי ולא גנב, נפשיה בשלמ(א)ני נקט. מסיגי ושלטי הואי איואן?
 לגברי ניגדי². שיתין מני דפרולא תלו ליה לבקה בקורנסיה. תנו
 רבנן. (ו)אימא: „לבו“³. . . . (ו)אימא: „אונו“⁴. . . ? נימא
 קסבר: „נותן טעם לפגם אסור“⁵? לא תרתח ולא תחטי. לא
 תרוי ולא תחטי. לא תשתי סמא. וכי חימא: „גילף מיניה“,
 ממנא מאיסורא לא ילפינן; וכי חימא: „גילף מקנסא“, ממנא
 מקנסא לא ילפינן. תהא לוטא ולא ליטא⁶. לא תיתלו בוקי
 סריקי ברב נחמן. במטותא מיניכו דלא תהוו קמאי לא ביומי
 ניסן⁷ ולא ביומי תשרי⁸, דלא תטרדו במווניכו כולה שתא. לעולם⁹
 ליבעי איניש רחמי על נפשיה, ואפילו עד ובילא בחרייתא, לשלמא.
 בר בי רב דלית ליה משחא, נימשי במיא דחריצי. טאן נימא לן?
 תפיש תירוס אמתא, בחד מחטרא ל(י)הוי. אי חקלאה מלכא
 ליהוי, דיקולא מצוואריה לא נחית. קרחא בביתיה, פרדכשא
 ל(י)הוי. קריינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא. מאה קרי במתא
 בווא, תותי כנפיך ניהו. מיטרא במ(י)פתח בבא — בר חמרא,
 מוך שקיך וגני. קום משי ידך. פוק קרי קרייך לברא. כי
 עיילת לקמיה דרבי אבהו¹⁰, רמי ליה. ריש תורא בדיקולא —
 סק לאיגרא ושדי דרגא מתותך. שרי שקיך ועייל ביה נהמא.
 שרי שקך ופתח כיסך. פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני; כי היכי

¹ Sanh 29^a M. || ² ib. 106^a cf. Teš-geon; pro ניגדי
 l. (נגדי). || ³ ib. 49^a M (ליטא = לירטא).

דחקים ביך ותור[יך] חיי. פוק תני לברא. חוי, מאן גברא רבא מסהיד עליה! לא תימא: „מפני שיכול לאומרה“¹, אלא אימא: „הואיל ואומרה על הכוס“². תא שמע. חדאי, נפש, חדאי, נפש! לך קראי, לך תנאי. אדמגרשיתו גרמי בי אביי, תו אכלו בשרא שמינא בי רבא. חטוף ואכול, חטוף ואישתי; דעלמא דאולינן מיניה לבי הלולא דמי. בהדי הוצא לקי כרבא. מאן דרחים לי, לבעי עלי רחמי; ומאן דסני לי, לחדי לי. רבי וריקא רמי קראי קמיה דרבי אלעזר (ואמרי לה: אמר רבי וריקא: רבי אלעזר רמי): כתיב¹: „ולא יכול משה לב(ו)א אל אהל מועד כי שכן עליו הענן“, וכתיב²: „ויבא משה בתוך הענן?“ טוט אסר, (ו)טוט שרי. ³מעשה לסתור! — חסורי מחסרא והכי קתני. מאי שנא הכא דקתני „שנים שהן ארבע בפנים ושנים שהן ארבע בחוץ“⁴, ומאי שנא התם קתני „שנים שהן ארבע“ ותו לא? במשלם שערי מכדא, נקיש ואתי חיגרא. אי בר אחתיך דיילא הוי, חוי, בשוקא קמיה לא תחליף. הלכה⁵ בעיא צילותא כיומא דאסתנא. טבא תרתי מתלת; ווי לה לחדא דאולא ולא אתיא. בכו ליה למר ולא ידע, חייכי ליה למר ולא ידע; ווי ליה למר דלא ידע בין טב לביש. גופני קנו דיקלי, דיקלי לא קנו גופני. רהיט ונפיל תורא, ושדו לסוסיא באורייה. דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן; דמוק[ר] רבנן הוו ליה חתנוותא רבנן; דדחיל מרבנן, הוא גופיה הוי צורבא מרבנן; ואי לאו בר הכי הוא, משחמען מיליה כצורבא מרבנן. דעלך סני לחברך לא תעב(י)ד. לא נאי להו יוהרא לנשי; תרתי הוין בהי דיהירן, וסני שמייה; חדא זיבורתא, וחדא כרכושתא. שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באחרא דלא ידעי ליה. נשוט נבילתא בשוקא ושקול אגרא, ולא תימא: „כהנא אנא וגברא רבה אנא, וסניא בי מילתא“³. היכלא קליא קלית. כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש, אמר לה ולאן אדעתיה. שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי. כל ליצנותא אסירא, בר מליצנותא דלעבודה ורה⁴ דשריא. מריה דאברהם,

¹ Ex 40³⁵. || ² ib. 24¹⁸. || ³ Pes 113^a M₁ (Ar.) [נשיט].

ת(א) לי תניא בדלא תניא? מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא. כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא דלא מצינא למיעבד. לא מצינא דאמרת. מאי טעמא (קא) בכית? מאי בעית בהאי ארעא? אי דלית, דלינא; ואי לא דלית, לא דלינא. כי מחית לינוקא, לא תמחי אלא בערקתא דמסאני; דקארי, קארי, ודלא קארי, ליהוי צותא בעלמא לחבריה. אי לא אתית, מחינא לך בסילוא דלא מבע דמא. בירא דשתי מניה מיא, חוי, קלא לא שדית ביה. לא מצית אמרת. בעירו חמירא דבני חילא; דכיון דאילו מיגניב ואילו מיתביד, ברשותיכו קאי ובעיתו שלומי, כדידכו דמי.

Itp. | 3 pl. m. A. Pf. 3 pl. m. A. (י)תחמיאו, אישתניו | 3 pl. f. א(י)שתביין |
 2 pl. Impf. ת(י)פנו | 3 sg. m. יתקרי | 3 pl. m. יפנו | Pt. pl. f.
 מתקרין, מקריין, מיקלי(י)ן | אפילו מילי דמיטמרן איגליין להון.
 רגלוהי דבר אינש אנון ערבין ביה, לאתר דמיתבעי חמן מובלן יתיה.
 באתר דלית חמר, חמן מתבעין סמנין. || Pf. 1 sg. B. אנשיי,
 אנשאי | 1 pl. אישתליין | 2 sg. m. א(י)תהני | 3 sg. m. איתרמי,
 איבעי, איפני, אשתב[י] | 3 sg. f. איתרמאי, איגלאי, אשתביי,
 אתרמאי, איסתגיא, איברייא | 3 pl. איברו, אימנו, איתלו | Impf.
 1 sg. אתהני | 1 pl. ניתהני | 2 sg. תיסתפי (f.) | 3 sg. m. ליתהני |
 3 pl. ליפנו | Inf. א(י)תרמוי | Pt. sg. m. מתרמי, מיקרי, מינצי(י)א |
 pl. m. מתבעו, מתבעי, מינצו, מינצי, מפני | 1 sg. מתבעינא, מיבעינא |
 1 pl. מקלינן | 2 sg. מתברית, מינצית | 2 pl. מסתפיתו | אידלי
 יומא, אידלי קצירא. איבעיא להו. יהא רעוא דתישתרו חרבא.
 ומאי תיבעי ליה? זכון וזבין, תגרא איקרי. מבעי ליה לאיניש
 לאסתמורי מעינא בישא. נקיטינן: האי צורבא מרבנן לא מעני.
 השתא סיפא דלא קמשבח כלל, אסרי רבנן; רישא מיבעיא? חלמא
 דלא מפשר כאגרתא דלא מקריא.

Pa. Itpa. Impf. | 1 sg. A. Pf. צליתי | 1 pl. טוינא, שנינא, שנינן |
 3 sg. m. ילוה | Inf. אסאה | Pt. act. pl. m. מפין | pl. f.
 משניין | pass. pl. f. מרמין || Itpa. 3 sg. f. איתסיאת,
 איעלית | Pt. pass. sg. f. מגניא | יהא רעוא כל כי הני מילי
 מעלייתא תדרשון משמאי. || Pf. 1 sg. B. צליי, מחאי | 2 sg. m.

שנית | 3 sg. m. דלי, שני | 3 sg. f. מחאי, דליא | 3 pl. מחו |
 2 sg. m. | Impf. 1 sg. א(י)מלי, אצלי, אישני | 1 pl. ניתחי |
 תיגרי | 2 pl. ת(י)גלו | 3 sg. m. ניצלי, ליתחי | 3 sg. f. תרבי |
 Pt. act. | Imp. sg. m. כסי, דל | pl. m. דלו | Inf. גלוי, אסוי |
 3 sg. m. | sg. m. מגלי, מצלי, משני | sg. f. מסכיא | pl. m. מגלו, מצלו,
 מסו | pl. f. משניא | 1 sg. מגלינא, מצלינא | 1 pl. משוינן |
 1 pl. | pass. sg. m. d. איניש מעליא | f. d. טענתא מעלייתא | 1 pl.
 מעלינן | 2 sg. || מכסיית | 1 sg. Itpa. | 3 sg. m. |
 איכסי, אירצי, א(י)שתעי, א(י)תסי | 3 sg. f. | א(י)שתעיא, איעליא |
 3 pl. | Impf. 2 sg. m. | תתגרי | 3 sg. m. | לחסי | 3 pl.
 לישתחי | Imp. אשתעי | Pt. sg. m. | מרצי | sg. f. | מיגניא || אלא
 מחוורתא כדשנין מעיקרא. גיורא עד עשרה דרי לא תבוי ארמא[ה]
 קמיה. לא תקנא בארמא. לא תקנא בח(י)ויא. ליכנפי ליה
 למר עשרה וליצלי. ניתי מר ונתני. רבי רבי, בר ברתך אנא.
 אנא שנאי חדא, ואת שני חדא. דלי כרעיך טקמי גהינמ¹. גלוי
 מ(י)לתא בעלמא הוא. אגרא דהספדא דלויי. לא חציף איניש
 לשווי שמיה דאבוה סימנא. מיקרי ומיתני במטללתא, ותנווי בר
 ממטללתא. חציף עלן מאן דמצלי בפקתא. בר בי רב לא ליתבי
 אציפתא חדתא דמכליא מאניה. בהני תלת מילי עבידי רבנן
 דמשנו בד(י)בוריהו: במסכתא, בפוריא, (ו)באושפיוא. לכל מילי
 עותקא מעלי, לבר מתמרי ושכרא והרסנא. תלתא מוקמי, חמשה
 מסו, שבעא אפילו לכשפים² מעלו. הב לי לדידי, (ו)אנא מסינא
 נפשאי. איַעֲרֵב² שימשא ואידכי יומא. ומי מישתעי ריש לקיש
 בהדי רבה³ בר בר חנה⁴? השתא בהדי רבי אלעזר מרה דארעא
 דישראל לא מישתעי (דמאן דמשתעי ריש לקיש בהדיה בשוקא,
 מופי ליה וזוי בלא סהדי), בהדי רבה בר בר חנה מישתעי?

Af. Ittaf. | 1 pl. A. | Pf. 1 pl. A. | 3 sg. f. | 3 pl. |
 | Imp. pl. m. | איתחיו | Pt. act. pl. m. | מסגן, מורן, מיתין |
 | pl. f. | מהניאן, מייתין || 1 sg. B. | Pf. 1 sg. B. | אהנאי, אהניי, איתאי
 | 2 sg. m. | אמטית, אהנית, אייתית | 3 sg. m. | אשרי, אהני, אחוי,
 אייתי, אורי | 3 sg. f. | איתלאי, אייתאי | 3 pl. m. | אמטו, אתנו, אייתי,

- 3 sg. f. | ליחי | 3 sg. m. | לייתי | אחוי, Impf. 1 sg. | אחו
 תיהני | 3 pl. m. | ליתו, נחי | Imp. sg. m. | אנני, אשני, אחוי,
 אייתי, איבראי | sg. f. | אחא | pl. m. | אייתו | Inf. | אננוי, אצלווי,
 איתוי, אחוי, אודוי | Pt. act. sg. m. | מקרי דרדקי, מקשי, מתני,
 מחי, מודי | sg. f. | מגניא, מרמיא, מתיא | pl. m. | מגנו, ממטו,
 מצלו, משקו, מייתו | 1 sg. | מגניא, מקרינא, מתנינא, מי(י)תינא |
 1 pl. | מגנינן, מרמינן, מדינן || Ittaf. | 3 sg. m. | Pf. | א(י)תחוי |
 2 pl. m. | Impf. | תתחוו | Inf. | איתחוווי || ארמלתא לא תרבי כלבא,
 ולא תשרי בר בי רב באושפיוה. עד בר שית לא תקביל, ^אמיכן
 ואילך ^אקביל ואספי ליה כי תורא. עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי
 ואתנו בהדי הדדי. אשוו ובינו; ואי לא, דרישנא לכו כרבי שמעון.
 „זה הכלל“, לאיתויי מאי? לאו לאיתויי ^אתענית צבור ותשעה
 באב? ^אלא מייתי איניש חובתא לנפשיה. לא מחוו ליה לאיניש
 לא דיקלא דדהבא, ולא פילא דעייל בקופא דמחטא.
40. משלחי ולאי Pt. pass. sg. m. || תרגימו Perf. 3 pl. m. A.
 Impf. 3 sg. m. | משכ(י)ן | 3 sg. m. | הימני Perf. 1 sg. B. ||
 ניגנדר | Inf. | כרושי, שעבודי, כרווי | Pt. act. sg. m. | משעביד |
 1 pl. | מתרגמינן | pass. sg. m. | מהימן | 1 sg. | מהימנא, מהימנא ||
 3 sg. m. | Perf. | אישתרבוני אישתרבב, א(י)מרטוטי אימרטט,
 איזוטד | Pt. sg. m. | מיגנדר | sg. f. | מ(י)דוטטר[א].
41. 2 sg. | חכרנוה | אשתמודענוהי | חכרנוה | Perf. 1 pl. A. .
 פטרתינון | 3 sg. | טעימינון | 3 pl. | אדחוי | אומנוהא | קטלינון |
 Impf. | איקטלינון, נקטלינון | יקברוניה | Inf. | למ(י)דייניה || שטרא
 דנן דכתבנוהי לא למגבא ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי, אלא
 כי היכי דתקום ארעא בידיה. שיתין רהוטי רהטין, ולא דוורוה לגברא
 דמצפרא כרך. אבוב לחרי זמר, גירדאי השתא לא קבלוה. רחמנא
 ידכרינך לשלם. מאן דלביש מדא ילבש מדא; מאן דלא לביש מדא
 יאמר לגברא דלביש מדא: „שלח מדא ואנא אלבישיניה.“
 במטותא בעינא מינייכו, לא תחלוניה. כי מטית להתם, ארהיטני¹.

¹ A. z. 48b.

Perf. 1 sg. B. | פרעתוך, סננתוך, קריבתך, אויפתך | גרשתוך |
 בדרחינכו, אפקינכו, אשבעתיכו | קטלתי, שאילתי, לָטַתיה,
 שדרתי, צערתי, אומינתי, אשכחתי | ובנתה, ובניתה, אכלתה,
 אמרתי, אמרת[ה], קיימתה, אשכחתה, אנחתה | בדקתינהו, שקלינהו,
 שאילתינהו, שאילינהו, קב(י)לתינהו, אהדרתינהו, אשכחתינהו,
 אשכחתינהו, אסחתינהו, אהדרינהו | אשכחתינהי | 1 pl. קב(י)לנך,
 אוטיבנך | קרעניה, חכרני[ה], בדקיניה, אוכליניה, אוטיבניה |
 אוקימנה | שכחנינהו, שקלינהו, אוטיבניה | 2 sg. ופנתן, קב(י)לתן,
 צערתן, אדכרתן, אודעתן, אוטיבתן | חשדתינן, כספיתין | שתלתי,
 כספיתיה, קבילתי, חריבתי, אמליכתי, אחלישתי, אפיקתי |
 אמרתי, אדרתה, אוקימתא | קטלתינהו, סיימתינהו, אפסדתינהו |
 2 pl. סכינתין | תפסותה, תפסיתוה | 3 sg. m. נקטן, דגן, אישטמטן,
 אותבן | אשבען, אשמעינן | נשק(י)ך, ופנך, אבטחך, אומנך | קטליה,
 גזיה, גזייה, גזוי[ה], דצייה, קבליה, שי(י)ליה, עייליה, גששיה,
 אכשליה, אוכליה, אפקיה, אסקיה, אותביה, איחיביה, אחיביה, שובי[ה] |
 אמרה, שמעא, ופנה, אותבה | קטלינהו, ובנינהו, תרצינהו, אשכחיהו,
 אחתינהו, אותבינהו | חככינהו, מלחינהו, שפצינהו, אחתינהו |
 3 sg. f. קרצתן, אישטמיטתן[ן], אויקתן | שבקתי, ופינתי, שדרתי,
 אפיקתי | אסרתה, דצתה, אדרתה | אסרתינהו, תבעתינהו, לבישתינהו |
 כבשתנהי | 3 pl. שבקין, צערון, ברכון | שבקין, שדרינן | קדמוך |
 זקפוח, חבשוה, שחטוה, קבלוה, שדרוה, עיילוה, אטרוה, אסקוה,
 המנוה | אכלוה, אמרוה, בטלוה, טייפוה, אותבוה, אוקטוה | שבקוהו,
 שקלוהו, כרכינהו, עיילוהו, חרכינהו, אהדרוהו, אטרוהו |
 Imperf. | ניסבן, למנען, תבדחן, תצערן, ליברכן, ליגמרן, ליצלן,
 לישובן | נשמעינן | אגוייך, אגמרך, לישבך | אוכליך | אי(י)בדינכו |
 אי(י)שבקיה, אלטייה, נגרייה, נשדריה, ליכייפיה, לצייריה, ליהדריה,
 נודעיה | אי(י)קבלה, ני(י)קבלה, לשבקינה, נפרחה, אוקמינ[ה] |
 איקטלינהו, אי(י)שבקינהו, תשבקינהו, לימרינהו, ניהמנינהו, לוקמינהו |
 3 pl. ניגמרינן | ליברכוך | נידחקוה, ני(י)עי(י)לוה, נידינוה, נותבוה |
 תקטלוהו, תיכלינהו, ניובנינהו, להימנינהו | ניכלינהי | sg. m. Imp. |
 שבקן, שיבקן, פרע(י)ן, צערן, אושלן, אוופן | שקליה, תיפשי[ה],

חדדיה, שייליה | קטלה, שבקה, אהדרה, אותבה | שבקינהו, שקלינהו, סיעינהו | sg. f. אסקין | שבקיה | pl. אותיבון | שבקוה, תפסוה, שחטוה, אפקוה | תיפסוה, אחרוה, אקדמוה | Inf. לצעורן, לאגמרן | לאשמועינן | לאותוכך | למ(י)קטליה, מיקצייה, למילטייה, לזבונה, לאחוריה, לפרוקיה, לש(י)זביה | למיכבשה, למינסה, לזבונה, אטבולה, אוגורה, משכונה | למינקטינהו, לזבונינהו, לנטורינהו, לאבדינהו, לאקדומינהו, לאשלמינהו, לאנוחינהו, לאנחינהו | למינקטינהו, ובוננה, חילופינהו, חלופנהו, אוזפנהו | Part. מצערן, מלפך, פסליה, מודעיה, תברינהו | מומינתיה | דברינהו | פרעתין, מודעתן | מובינתה || לתקוני שדרתיך ולא לעו(ו)תי. אנא הא דרב המנונא^א לא שמיע לי, אלא מדעתאי בריכתינהו לכלהו. אנן אחתיניה, אנן מסקינן ליה; לזילותא דבי דינא לא חיישינן. גרעתיה לארמאה ושפר ליה, אתלי ליה נורא בדיקניה, ולא שבעת חוכא מיניה. לא הדרת שקלתינהו מינאי? אדלא אבדן¹ בחישנא. בריך רחמנא דיהבך ניהלן, ולא יהב(י)ך לעפרא. פלגא אוקמינכו?² כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה. הא מילתא אמר לן רב ששת³, ואנהרינהו לעינינן⁴. טוביה דשמע ואדיש, חלפוא בישתא⁴ מאה. עבדא הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה, אוקמוה, וקא משקו ביה מיא, לא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא יהבו לי. גברא דנשי קטלוה, לא דינא ולא דיינא. על דא אפקוה לרבי ירמיה מבי מדרשא. ועל דא עילוה לרבי ירמיה לבי מדרשא. תרי קיסי יבישי וחד רטיבא, אוקדוה יבישי לרטיבא⁵. מיין אשפלוה⁶ לארעין. גמלא דאול למיבעי קרני, אודני דהוו ליה גוון⁷ מיניה. כל כי האי ריתחא לירתח רחמנא עלן ול(י)פרוקינן. מאן יהיב לן נ(י)גרי דפרולא ונשמעינך. דנפיק מינך טעמא נלפך. האי מאן דאית ליה סעודתא ניכלה ביטמא. האי צורבא מרבנן דשמע ליה מילתא ולא ידע פירושה, לישיילה קמיה דשכיח קמי רבנן, דלא איפשר דלא שמיע ליה מגברא רבא. ליקטלוך ולא תיקטול. אוקמן נמי לדידי ואצלי. שבקוה לרויא, דמנפשיה נפיל. לא לימא איניש לינוקא: „היבנא לך האי מידי“, ולא יהיב ליה, דילמא אתי לאגמוריה שקרא.

לר"י 3 pl. A. שריוהא, אי(י) תינן | אי(י) חמ(י) ניה, לייתיהא, ילווניה ||
 איך פלני[תא] בת פלני[תא] הקרבת ית פלן לקדמנא ואישתמודענו[הי]
 דאחוהי דמיתנא ^אמן האב^ב הוא, ואמרנא ליה: „אי צבית לייבוסה,
 ייבם; ואי לא, אטלע לה רגלא ימינא“, ואיטלע לה רגלא ימיניה
 ושרת סיניה מעל ריגליה, ורקת באנפוהי רוקא דאיתחוי לנא בבי
 דינא על ארעא . . . ואקרינוהי מה דכתיב בספר אורייתא דמשה
 ואשתמודענוהי. || 1 sg. Perf. B. קרית(י), חותינכו, שו(ו)ינכו |
 שדיתיה, חותיה, רביתיה, שויתיה, אגניתיה, אמשיתיה | אי(י) תיתיה |
 חותינהו, עשיתנהו, שויהו, אי(י) תינהו | 1 pl. אשקיניה | חונהו,
 שנינהו | חונגהי, תננהי | 2 sg. אקרית | אי(י) שיתיה | אי(י) תיתיה |
 אייתיתנהו | 2 pl. תניתוה | 3 sg. m. מחיין, כפיין | דלינן, אקרינן |
 אתיין | חוייה, שתייה, דלייה, כבייה, שוייה, אמשייה, אקרייה,
 ארמיה, אשקיה, אתניה, איתיה, אייתית[ה], אחייה, אגביה,
 אסחיה | חוייה, תליה | חונהו, חוניהו, שדנהו, שדינהו, שרנהו,
 קרנהו, דלינהו, שוניהו, אשקינהו | תלנהי, בננהי | 3 sg. f. שרתיה,
 שדיתיה, חותיה, רביתיה, אייתיתיה | רמחא | איכסתינהו | 3 pl.
 אקריון | שויון | חויוה, מחיוה, מחוה, תלוה, אינשויה, דלוה,
 סמיוה, אשקיוה, איתיוה, אתיוה, מחונהו, שרונהו, קלונהו, חונהו,
 חוונהו, מלינהו, סמונהו, אמטינהו, אי(י) תינהו | שרונהי, חוינהי |
 Imperf. לישוויך, אשקיך | אי(י) בנייה, לימחי[ה], ליתלייה, ליקליה,
 לימלייה | לתלייה, למלייה | לישדינהו, לסמינהו, נשהינהו | לשדיוה,
 נתיוה || sg. Imp. אגניין(f), אשקיין | שדייה, דלייה | כפינהו, אייתינהו |
 רמינהי | pl. אמטיוה, אשקיוה | אתיוה | אמטונהו || Inf. מסנייה,
 מסניה, למימחיה, לבווייה, לשויה, איתויה | למימנינהו, מ(י) טוניהו,
 ל(י) מפינהו, עשוניהו, לאי(י) תוינהו | למבנינהי || Part. בנייה,
 ממל[ניה] || השתא איכו לא חויתך, ספית לי איסורא. בהדי דקא
 חוינך, ברכינן עליך תרתי. ואנן היכי חויתינך? שב שני אימראי
 בקת[א] מבקה, דאמרה ליה: „חוייתיה לבי מחוון[אה] דסחי מיא
 ואיכרך בסדיניה ויתיבת עליה ומצית מיניה דמא ולא אודעתן
 לי.“ קריתיה לבר עמית(י)ך ולא עני(י)ך, דחי גודא רבה (ו) שדי
 עילויה. חברך קרייך חמרא, אוכפא מוש לגב(י)ך. נרשאה

נשקיד, מני ככיד; נהר פקודאה לוויך, מגלימא שפירא דחוא
 עלך; פוטבדיחא[ה] לוויך אשני אושפיוך. דאקרייך קהלת^א,
 לא אקרייך משלי^א. כי היכי דלימטיין שיבא מבשורא. נתניאן
 מר^א ספר יוחסין^א.

II. Zusammenhangende Lesestücke. Connected Texts.

A.

1. Ungenaue Aussprache. *Inaccurate Pronunciation.*

Erub 53^b B.

ההוא בר גלילא^א דאמר להו: „אמר למאן? אמר למאן?
 אמרו ליה: „גלילאה שוטה^א! חמר למירכב, או חמר למישחי?
 עמר למילבש, או אימר לניכסא^ב?”

2. Liebenswürdigkeit, die zu spät kommt.

Kindness Coming too late. Šab 63^b M.

ההיא איתתא דעלת למיפא בההוא^א ביתא, נבח בה כלבא,
 איתעקרי^ב ולדה. אמר לה מרי דביתא: „לא תדחלין; שקילן ניביה,
 שקילן טופריה“. אמרה ליה: „שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי!
 כבר נע ולד“.

3. Übermäßige Trauer. *Excessive Mourning.* M. k. 27^b M₁.

ההיא איתתא דהות^א בשיבבותיה דרב הונא, הוו לה שבעה
 בני. שכיב חד מיניהו, והות קא בכיא עליה ביתרתא^ב. שלח
 לה רב הונא: „לא תעבדי^ג הכי^ג“. לא אשגחת. אמר: „אי
 צייתא, מוטב^א; ואי לא, תמוש^א ההיא איתתא^א ווודתא לאידך
 מית“. ומיתו כולהו. אף היא עבדת ווודתא לנפשה ומיתת.

1. ^a M. | ^b RaM. || 2. ^a cf. B. | ^b B. || 3. ^a M. | ^b B. | ^c BM.

4. Ein frommer Laie. *A Pious Layman*. Suk 44^b M₁.

אמר איבו: הוה^a קאימנא קמיה דרבי אלעזר ברבי יצחק ואיתי ההוא גברא ערבה^b לקמיה. אמר ליה: „קריתא אית לי, כרמיא^c אית לי, ויתיא אית לי; ואתאנ^d בני קריתא, ומקשקשין בכרמיא, ואכלין בויתא; אריך, או לא אריך?“ אמר ליה: „לא אריך“. הוה שביק ליה ואויל. אמר: „כדו הויתי דייר^e בארעא הדא ארבעין שנין, לא חויתי בר נש דמהלך בארחן דחקנן כדין.“ הדר אתי^f אמר ליה: „מאי אעביד?“ אמר ליה: „אפקר ויתיא לחשוכיא^g, ותן פרימיא^h לקשקשיאⁱ כרמיא.“

5. Die Gattin des R. Akiba. *R. Akiba's Spouse*. Ned 50^a B.

רבי עקיבא איתקדשת ליה ברתיה דבר כלבא שבוע. שמע^a בר כלבא שבוע^a, אדרה הנאה^b מכל ניכסיה. אולה ואיתנסבת ליה בסיתוא. הוה^c גנ^b בי תיבנא, הוה קא מנקיט לה^d תיבנא מן מויה. אמר לה: „אי הואי לי, רמינא לך ירושלם דדהבא“. אתא אליהו, אידמי להון כאנישא, וקא קרי אבבא אמר להו: „הבו לי פורתא דתיבנא, דילידת^e איתתי, ולית לי מידעם לאנגויה^f“. אמר לה רבי עקיבא לאינתתיה: „חוי גברא דאפילו^g תיבנא לא אית ליה“. אמרה ליה: „ויל^h הוי בביⁱ רב“. אול הוה^j תרתי סרי שנין קמי רבי^k אליעזר ורבי^l יהושע. למישלם תרתי סרי שנין, אקם ואתא^m לביתיה. שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשעⁿ לדביתהו: „שפיר עביד לך אבוק: חדא, דלא דמי לך; ועוד^o ארסלות חיות^p כולהון שנין“. אמרה ליה: „אי צאית לדילי, ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא^q“. אמר: הואיל^r ויהבת לי רשותא, איהדר לאחורי“. הדר אול הוה תרתי סרי שנין^s אחרנייתא, אתא בעשרין וארבעה אלפין ווגין תלמידין^t. נפק כל עלמא^u לאפיה,

4. ^a M. הואר | ^b M. | ^c RaM. דאיר | ^d M. אתא | ^e M₁^{ms} B. | ^f B. | ^g BM. || 5. ^a M (sed pro בן) En. | ^b M. | ^c En.

ואף היא קמת למיפק לאפיה. אמר לה ההוא רשיעא: „ואת להיכא אזלת^a?” אמרה ליה: „יודע צדיק נפש בהמת^d“. אתת לאתחוא^ה] ליה, קא מדחן לה רבנן. אמר להון: „הניחו לה, שלי ושלכם שלה הוא^ה“. שמע בר כלבא שבוע ואיתשיל על נידריה, ואישתרי מן נכסיה^e.

6. Alexander und die Amazonen.

Alexander and the Amazons. Tam 32 F.

אמר להון: „בעינא דאיויל למדינת אפריקי“. אמרו ליה: „לא מצית אולת, דפסקי^ה הרי חושך^ה“. אמר להון: „לא סגי דלא אזילנא; ^aאטו הכי משיילנא^a לכו; אלא מאי אעביד?” אמרו ליה: „אייתי חמרי לובאיⁱ דפרשי בהברא, ואייתי קיבורי דמתני וקטר בהאי גיסא; וכי אתית, נקטת בגווייה^ה ואיתית^d“. עבד הכי ואזל. מטא לההוא מחווא דכוליה^e נשי. בעי^f למיעבד קרבא בהדיה. אמרי ליה: „אי קטלת לן, אמרי: נשי קטל; אי קטלינן^g לך, אמרי דנשי קטלוה^ה“. אמר להי: „אייתו^h לי נהמא“. אייתו ליה נהמא דדהבא^h אפתורא דדהבא^h. אמר להי: „מי אכלי אינשי נהמא דדהבא?” אמרו ליה: „אלא לא הוהⁱ לך נהמא באתרך, דשקלת ואתית להבא?” כד נפיק ואתי, כתב אבבא דמחוא, אנא אלכסנדרוס הויתי שטיא, עד דאתיתי למדינת אפריקי דנשייא ויליפית עצה^ה מן נשייא. כי שקיל ואתי, יתיב אההוא מעיינא, קא אכיל נהמא. הוּו בהדיה^j גילדני דמליחיא^k. בהדי^l דמחורי להו, נפל בהו ריחא^m. אמר: שמע מינה, האי מעיינא מ^gגן עדן^g קאתי. איכא דאמרי: שקא מהנהו מיא וטרא באפיה. איכא דאמרי: אידלי כוליה, עד

d Pr 12¹⁰. || 6. ^a mg laud lect: דאמטול הכי קא משייראילנא. | ^b XB לובי FM. | ^c mg. | ^d גאתית F. | ^e XB. | ^f = M בעא XB. | ^g M קטילנא XB. | ^h XB. | ⁱ M הו(ו)ת F. | ^j בהדי F. | ^k דמלחי F. | ^l בהדיה F. | ^m Fvid M. רוחא XB. | ⁿ F מילחי M. מלאי mg.

דמטא לפתחא דגן עדן; ם רמא קלא: „פתחו לי בבא“. אמרו ליה: „זה השער ליי צדיקים יבואו בו“^o. אמר להו: „אנא מלכא, אנא מיחשב חשיבנא; הבו לי מידי“. יהבו ליה גולגלתא חדא, אתא תקליה לכוליה כספא ודהבא דיליה בהדיה, ולא הוה תקיל. אמר להו לרבנן: „מאי האי?“ אמרו ליה: „גילגלא דבשרא ודמא הוא, דלא קא שבע“. אמר להו: „ממאי דהכי הוא?“ שקלו קליל עפרא^r, אלתר תקל. דכתיב: „שאל ואבדון לא תשבענה, ועיני אדם לא תשבענה“.

B.

1. Ein reifer Knabe. *A Ripe Boy*. Ber 48^a B.

אביי ורבא^a בריה דרב חננ^a הוו יתבי קמיה דרבה. אמר להו רבה: „ב^b למאן מברכינ^b?“ אמרו ליה: „לרחמנא“. — „ורחמנא היכי יתיב?“ — רבא אחוי לשמי טללא; אביי נפק לברא, אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: „תרויכו רבנן הויתו, מיהו^b, ם בוצינא מכניה ידיע^c“.

2. Ein strenger Lehrer. *A Strict Teacher*. Hul 107^b M.

אבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דהוה קבני. אמר ליה: „אמאי קבכית?“ אמר ליה: „דמחייאן רבאי“. אמר ליה: „אמאי מחייך?“ אמר ליה: „דאמר לי, ספית^a לבראי, כי לא משית ידך“. אמר ליה: „אמאי לא משית?“ אמר ליה: „איהו אכיל, ואנא משינא?“ אמר ליה: „לא מיסתא דלא גמרת, אלא מימחא נמי מחית!“

דעינא + p | Ps 118²⁰. | o Ps 118²⁰. | Fsuperser. כי מטא לפתחא דגן עדן + n
BM. | q M שקלי FB. | r (י) כסיוה + r | BM. | s Pr 27²⁰. | t נגדו + F,
cf Jb 26⁶.

1. a M. | b Hal-ged. | c Teš-geon. || 2. a B.

3. Ein grausamer Vater. *A Cruel Father*. Erub 22^a B.

רב אדא בר מתנא הוה קאויל לבי רב. אמרה ליה דביתהו:
 „ינוקי מאי אעביד להו?“ אמר לה: „מי שלימו^a להו קראמי^b
 דאגמא?“

4. Ein gleichgiltiger Vater. *An Indifferent Father*.

Šab 151^b M.

רבי חנינא שכיבא ליה ברתיא, ולא הוה קבכי עילוה.
 אמרה^a ליה דביתהו: „תרנגולא אפק[ת] מביתך?“ אמר לה:
 „תרת, תכלא ועיורא?“

5. Eine grausame Schwiegermutter. *A Cruel Mother-in-law*.

Šab 26^a M.

ההיא^a חטתא דהוה סניא לבלתא, אמרה לה: „וילי איקשטי
 במשחא דאפרסמא.“ אולא איקשטא. כי אתאי, אמרה לה: „וילי
 ואתלי אשרגא.“ אולא איתלאי אשרגא, אינפח בה נורא ואכלתה.

6. Ein Mißverständnis. *A Misunderstanding*. Pes 42^a M₁.

אמר רב יהודה: „אשה לא תלוש אלא במים שלנו^a.“
 דרשה רב מתנה בפפוניא, „שקלי כולי עלמא חצביהו ואתו לגביה.
 אמר להו: „אנא במיא דביתו^a אמרי.“

7. Ein rätselhaftes Testament. *An Enigmatic Will*.

B. b. 58^a F.

ההוא דאמר להו: „חביתא דעפרא לחד בראי, חביתא דגרמי
 לחד בראי, חביתא דאודדי^a לחד בראי. לא ידעי מאי קאמר.
 אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו: „אית לכו ארעא?“ אמרו
 ליה: „אין.“ — „אית לכו חיותא?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אית
 לכו ביסחרקי?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אי הכי, הכי קאמר.“

3. ^a ArM. | ^b קוראמי RaM, קירמי B, קירמי En. ||
 4. ^a B. || 5. ^a B. || 6. ^a B. דביתח MM₁. || 7. ^a F. דאודדיה.

8. Ein fleißiger Gelehrter. *An Industrious Scholar.*Erub 65^a B.

אמרה ליה ברתיה דרב חסדא לרב חסדא: „לא בעי מר מינם פורתא?“ אמר לה: „השתא אתו יומי דאריכי וקטיני, ונינום טובא.“

9. Ein zuvorkommender Lehrer. *An Obliging Master.*Sanh 10^b B.

אמר ליה אבוי לרב יוסף: „עד האידנא מאי טעמא לא פריש לן מר הכי?“ אמר להו: „לא הוה ידענא דצריכותו; מי בעיתו מנאי מילתא ולא אמרי לכו?“

10. Ein gewissenhafter Richter. *A Conscientious Judge.*Ib. 7^b—8^a M.

אושפיוכניה דרב אחא לקמיה לדינא, אמר ליה: „דינא אית לי.“ אמר ליה: „פסילנא לך לדינא.“ אמר ליה רב לרב כהנא: „פוק דייניה.“ חוייה דהוה קגיים ביה, אמר ליה: „אי צייתת, צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאוניך.“

11. Ein Weiser, aber kein Rabbi. *A Sage, but no Rabbi.*B. m. 85^b H.

שמואל ירחנאה אסייה דרבי הוה. חלש רבי בעיניה, אמר ליה: „אימלי לך סמא.“ אמר ליה: „לא יכילנא.“ — „אשטר לך משטר.“ — „לא יכילנא.“ אוחיב ליה גובתא דקניא תותי בי סדייה, ואיתסי. הוה קא מצטער רבי למסמכיה, ולא קא מסתייעא מלתא. אמר ליה: „לא ליצטער מר כולי האי. לידי חוי לי סיפרא דאדם הראשון^א, וכתוב ביה: „שמואל ירחנא חכים יהוי, ורבי לא יתקרי; ואמותיה דרבי על ידיה תהא.“

12. Das Eigentum des Nächsten.

The Property of one's Fellow-man. B. m. 24^a H.

מר ווטרא חסידא אנגיב ליה כסא דכספא מאושפיוא^a,
 חוייה לבר בי רב דמשי ידיה וכפר בגלימא דחבריה. אמר:
 „האי הוא, דלא איכפת ליה אמטונא דחבריה.“ כפתיה ואודי.

13. Du sollst nicht töten. *Thou shalt not kill.*Pes 25^b (= Ioma 82^b; Sanh 74^a).

ההוא דאתא לקמיה דרבא, אמר ליה: „אמר לי מרי
 דוראי^{ab}: ויל קטליה לפלניא; ואי לא, קטילנא^c לך?“. אמר
 ליה: „דניקטלך ולא תקטול! מאי חוית דדמך סומק טפי, דילמא
 דמא דחברך סומק טפי^d?“

14. Gib, daß man den Deinen gebe.

Give that they may give to thy Children. Šab 151^b B.

אמר לה רבי חייא לדביתהו: „כי אתי עניא, אקדים ליה
 ריפתא, כי היכי דליקדמו לבניך.“ אמרה ליה: „טילט קא לייטת
 להו.“ אמר לה^a: „קרא קא כתיב^b: כי בגלל הדבר הזה.“

15. Wohltätigkeit erlöst aus dem Tode.

Charity delivereth from Death. Šab 156^b B.

רבי עקיבא הוא ליה ברתא, אמרי ליה כלדאי: „ההוא
 יומא דעיילא לבי גננא, טריק לה חויה ומיתא.“ הוה^a דאיג
 אמילתא^a טובא. ההוא יומא שקלתה למכבנתא, דצתא^a בגודא,
 איתרמי איתיב בעיניה דחויא. לצפרא, כי קא שקלא לה, הוה

12. ^a H*: חוייה Hc. || 13. ^a MM₁. | ^b B Ra^M Han^M; דוראי
 MAr? רירי M₁. | ^c B Ioma. | ^d M₁ Ioma. || 14. ^a M. | ^b De 15¹⁰. ||
 15. ^a מילתא B En mend. | ^b En.

קא סריך ואתי חייוא בתרה. אמר לה אבוה: „מאי עבדת?“ אמרה לה: „בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והוה טריד כולי עלמא בסעודתא, וליכא דשמעיה: קאמינא אנא^a שקלתיה לדסתנא^d דיהבת לי, יהבתיה ניהליה^b.“ אמר לה: „מצוה עבדת.“ נפק רבי עקיבא ודרש: „וצדקה תציל ממות^e,“ ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה^f.

16. Idem. Ib.

שמואל ואבלט הוו יתבי, והוו קאזלי הנך אינשי לאגמא. אמר ליה אבלט לשמואל: „האי גברא אויל ולא אתי, טריק ליה חייוא ומיית“. אמר ליה שמואל: „אי בר ישראל הוא, אויל ואתי“. אדיתבי, אול ואתא^a. קם אבלט^b שדיה לטוניה^c, אשכח ביה חייוא דפסיק ושדי בתרתי גובי. אמר ליה שמואל: „מאי עבדת?“ אמר ליה: „כל יומא הוה מרמינן ריפתא בהדי הדדי ואכלינן. האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ריפתא בהדיה^e, הוה קמכסיף^e. אמינא להו: „אנא קאימנא ומרמינא^e.“ כי מטאי לגביה^d, שואי נפשאי כמאן דשקלי^b מיניה, כי היכי דלא ליכסיף“. אמר ליה: „מצוה^f עבדת“. נפק שמואל ודרש: „וצדקה תציל ממות, ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה^f.“

17. Bedecke dein Haupt. Cover thy Head. Ib.

אימיה דרב נחמן בר יצחק אמרי לה כלדאי: „ברוך גבא הוי^a.“ לא שבקתיה גלויי רישיה. אמרה ליה: „כסי רישך, כי היכי דתיהוי עלך אימתא^a דשמיא, ובעי רחמי“. לא הוה^a ידע אמאי קאמרה ליה. יומא חד יתיב קא גרים תותי דיקלא, נפל גלימא מעילוי^b רישיה, דלי עיניה, חוא^b לדיקלא, אלמיה יצריה, סליק פסקיה לקיבורא^a בשיניה.

c M. | d Ar. | e Pr. 11⁴. || 16. a M. | b En לטוניה b. | c En. | d En
b. || 17. a M. | b חזאה b En.

18. Die Zerstreuung Israels. *Israel's Dispersion*. Pes 86^b M₁.

אמר ליה ההוא מינא לרבי יהודה נשיאה: „אנן עדיפין מיניכו: בדידכו כתיב^a: „כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום“, ואנן הא כמה שני איתנכו גבן, ולא קא עבדינן לכו מידי“. ^aאמר לו: „רצונך יטפל לך תלמיד אחד?“ נטפל לוי^a רבי אושעיה, אמר ליה: „משום דלא ידעיתו, היכי תעבדו: תקטלונתו כולוהו, לא מלכיתו עילויהו; תקטלונתו להנך דמלכיתו עילויהו, קרו לכו מלכותא קטעתא“. אמר ליה: „גפה של^a רומי^p, בה סלקינן ובה נחתינן“.

19. Werdet ihr wie wir. *Be ye like unto us*. Sanh 39^a B.

אמר ליה קיסר לרבי תנחום: „תא ליהוי כולן לעמא חד“. אמר: „לחיי; אנן דמהלינן, לא מצינן מיהוי כוותייכו; אתון מהליתו והוו כוותן“. אמר ליה: „מימר שפיר קאמרת^a, מיהו כל דוכי למלכא לשדויה לביבר“. שדויה לביבר, ולא אכלוה. אמר ליה ההוא מינא: „האי דלא אכלוה^a, משום דלא כפון הוא“. שדויה לדידיה ואכלוה.

20. Der Esel des Messias. *The Messiah's Ass*. Ib. 98^b B.

אמר ליה שבור מלכא לשמואל: „אמרייתו, משיח^a על חמרא אתי; אישדר ליה סוסיא ברקא^b דאית לי“. אמר ליה: מי אית לך^a כאר הור גונא?^a

21. Heute, wenn ihr gehorcht. *To-day, if ye hearken*.Ib. 98^a K.

רבי יהושע בן לוי אשכחיה לאליהו ולרבי שמעון בן יוחי דהוו קיימי אפיתחא דגן עדן, אמר להו: „אתינא לעלמא דאתי?“

ח
18. ^a 1 Reg 11¹⁶. || 19. ^a MEn. || 20. ^a Ar. | ^b בהרג Arlect. |
c גו(ר)נג KM.

א[מרו] ליה: „אם ירצה אדון זה^h“. אמר רבי יהושע בן לוי: ^hשנים ראיתי, וקול שלשה שמעתי^h“. אמר לה: „לאימת אתי משיח?״ אמרו ליה: „ויל שייליה לדידיה!“ — „היכא יתיב?“ — „אפיתחא דרומי“ — „ומאי סימניה?“ — „יחיב ביני עניי^h סובלי חלאים^h, וכולהו שרו ואסרי בחד זימנא, ואיהו שרי חד ואסיר חד, אמר: דילמא מתבעינא^a ולא איעכב“. אול לגביה, אמר ליה: „שלום עליך, רבי^b!“ אמר ליה: שלום עליך, בר ליואי!“ אמר ליה: „לאימת אתי מר?“ אמר ליה: „היום^h“. אתא לגבי^c אליהו, אמר ליה: „שקורי שקר בי, דאמר לי היום^h“. אמר ליה: „היום אם בקולו תשמעו“^d. אמר ליה: מאי אמר לך?״ אמר ליה: „שלום עליך, בר ליואי“. אמר ליה: „אבטחך לך וְלְאַבוֹךְ לעלמא דאתי“.

22. Weder freien noch sich freien lassen.

They neither marry, nor are given in Marriage. B. b. 28^a F.

רבי בנאה הוה קא מציין מערחה. כי מטא^a למערחה דאברהם, אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי אבבא. אמר ליה: „מאי קעביד אברהם?“ אמר ליה: „גאני בכנפה דשרה, וקא מעיינא ליה ברישיה“. אמר ליה: „ויל אימא ליה: בנאה קאי אבבא“. אמר ליה: „ליעול וליתי: מידע ידיע^b דליצר הרע^h בהאי עלמא לא שליט“. ציין ונפק.

23. Das Wissen der Toten. *The Knowledge of the Dead.* Ib.

ההוא אמגושא דהוה קא חטיט שכבי, כי מטא למערחה דרב טובי בר מתנה, תפסיה בדיקניה^a. אתא אבבי, בעא במטותא מיניה, שבקיה. הדר אתא, תפסיה בדיקניה^a. אתא אבבי, ולא שבקיה, עד דאיתי מספרא, וגויה^b לדיקניה^a.

21. ^a ח superscr. | ^b + ומורי superscr. | ^c לגביה K. | H. וגזו F וגיוזה b | 23. ^a B. | ^b ידע M. || 22. ^a מחא F | ^b ^d Ps 95[?].

24. Idem. Ber 18^b M.

ועירי אפקיד זווי גבי ^a בת אושפיוכניה^a. עד דאתא מבי רב, נח נפשה דרבי^a ולא פקידא. אול בתרה ל^a חצר מות^a, אמר לה: „זוויי היכא?“ — אמרה ליה: „מתותי^a צינורא דדשא בדוך פלן; זיל שקלינהו; ואימ' לי לאימא, תשרד גובתא דכוחלא ומסרקאי בידה דפלניתא בת פלניתא דאתיא למחר“.

25. Idem. Ber 18^b M.

אבוה דשמואל הוו מפקדי זווי דיתמי גביה. עד דאתא שמואל מבי רב, נח נפשיה דאבוה והוו קא קרו ליה בר אכיל^a זווי דיתמי. אול בתריה^a לחצר מות. אמר להו: „בעינא אבא“. אמרו ליה: „אבא טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא“. אמרו ליה: „אבא בר אבא^a טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא אבוה דשמואל“. אמרו ליה: „סליק למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, חוייה ללוי דיתבי אבראי. אמר ליה: „מאי טעמא דיתבת אבראי?“ — „דאמרי לי: כל כי הנך שני דלא עיילת למתיבתא דרב אפס וחלישתיה^d לדעתיה, לא מעיילינן לך למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, אתא אבוה, ^eחוייה, בכא^a ואחין. אמר ליה: „מאי טעמא בכית?“ אמר ליה: „דלעגל אתית, דקריבו יומך לממט“. — „ואמאי חייכת^f?“ אמר ליה: „דחשיבת טובא בהאי עלמא“. אמר ליה: „אי חשיבנא כולי האי, נייעילוה ללוי“. — דבריה ללוי ועיילוה. — אמר ליה: „זווי דיתמי היכא יהיבי?“ — „יהיבי באמתא דריחיא, עילאי ותחאי דידך, ואמצעי^g דיתמי; דאי גנבי, ליגנבו מדידך; ואי אכלא ארעא, תיכול מדידך“.

24. ^a אשפיוכניה B. | ^b superser. | ^c מחזות Ar. || 25. ^a prm B. | נמי + ^c B. | אבתריה B. | ^b superser. | מאן ד ^d B. | אחלישתיה ^e B. | חזריה דהוה קא בכי ^e B. | אחיכת ^f B. | ומיצעי ^g B.

26. Was Gott tut, das ist wohlgetan.

Whatever the Lord doeth, is for the Best. Ber 60^b M.

רבי עקיבא הוה קאויל באורחא, הוה בהדיה תרנוגלא חמרא ושרגא. כי מטא להווא [ביתא], בעא למבת בליליא, לא יהבו ליה אושפיוזא. נפק ובת בדברא; אחא אריא ואכלא לחמרא, אחא תעלא ואכלה לתרנוגלא, אחא זיקא כבייה לשרגא. אמר: „כל דעביד רחמנא לטב“. אחא גייסא שבייה לביתא. אמר: „היינו דאמרי לכו: כל דעביד רחמנא לטב.“

27. Heilige den Sabbat. *Keep the Sabbath Holy.* Šab 119^a B.

יוסף מוקר^a שבי הוה ההוא גוי^b בשבבותיה, דהו^a נפיש נכסיה טובא. אמרו ליה כלדאי: „כולהו נכסיך^b יוסף מוקר שבי אכיל להו“. אול ופנינהו לכולהו נכסיה^b, זבן בהו מרגניתא, אותבה בסייניה. בהדי דקא עבר מברא, אפרחיה זיקא שדייה במיא, בלעיה כוורא. אסקוה אייתוה אפניא דמעלי שבתא, אמרי: „מאן זבין כי השתא?“ אמרי להו: „זילו אמטיוה לגבי יוסף מוקר שבי דרגיל דובין“. אמטיוה ניהליה, זבניה, קרעיה, אשכח ביה מרגניתא, זבנה^b בתליסר עיליתא דדינרי דדהבא. פגע ביה ההוא סבא, אמר: „מאן דיויף שבתא, פרעיה שבתא“.

28. Wahrheitsstadt. *Truth-town.* Sanh. 97^a M.

אמר רבינא: מריש הוה אמינא, ליכא קושטא בעלמא. אמר לי ההוא מרבנן ורב טבות שמיה (ואמרי לה: רב טביומי שמיה), דאי הוו יהבי ליה כל חללי עלמא, לא הוה משני בדיבוריה: „כי איקלעי להווא אתרא דקושטא שמיה, ולא משני בדיבורי[הו], ולא הוה מאית איניש מהתם ולא^a שניה; נסיבי איתתא מיניהו, והוו לי תרי בני“. יומא חד הוה יתבא דביתהו וקא חייפא רישיה, אתיא שבבתא טרפא אדשא. א[מר]: „אמינא

26. ^a B. En. || 27. ^a M. | ^b Ar. || 28. ^a B. rel.

לאו אורח ארעא; אמרי לה: ,ליחה הכא'.“ שכיבו לה בני^ב; אתו אינשי לקמי[ה], אמרו: „מאי האי?“, „אמינא להו: ,הכי הוה מעשה^ה“; אמרו לי: ,במטותא מינך בענן, פוק מאתרין, ולא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי.“

29. Wie man sich als Gast benimmt.

The Etiquette of a Guest. Pes 86^b M₁.

רב הונא בריה דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק. אמרי ליה: „מאי שמך?“ אמר להו: „רב הונא“. אמרי ליה: „תיב אפוריא“, ואיתיב. יהבו ליה כסא, קבליה בחדא וימנא, שתייה, איפסיק ביה, ולא אהדר אפיה. אמרי ליה: „מאי טעמא קרית נפשך, רב הונא?“ אמר להו: „בעל השם^ה אנא. — „מאי טעמא קבילת כסא בחדא וימנא?“ אמר להו: „מסרבין לקטן, ואין מסרבין לגדול^ה. — „ומאי טעמא כי אמרו לך: ,תיב אפוריא‘, איתיבת?“ אמר להו: „כל שאומר לך בעל הבית עשה^ה. — „ומאי טעמא אישיתיה לכסך בתרי^ה וימני?“ אמר להו: „דתניא: ,השותה כוסו בבת אחת, הרי זה גרגרן^ה.“ — „ומאי טעמא לא אהדרת אפך?“ אמר להו: „כלה^ה תנן.“

30. Eine kluge Frau und eine törichte Frau.

A Wise Woman and a Foolish Woman. Sanh 109^b—110^a K.

אמר רב: ^האון בן פלת אשתו הצילתו^ה. אמרה ליה: „מאי נפקא לך מינה? אי מר רבה, ואנת תלמידה; ואי מר רבה, אנת תלמידה“. אמר לה: „ומאי איעביד? הואי בעיעה^ה ואישתבעי בהדיהו“. אמרה ליה: „ידענא^ה דכולה כנישתא^ה קדישי ניהו, (דכתיב: ,כי כל העדה כולם קדושים‘)“. אמרה ליה: „תיב דאנא מצילנא לך“. אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי, איתיבה^ה על בבא וסתרה לטווייה; כל דאָתי, חזויה, הדר. אדהכי והכי, איבלעו להו. — איתתיה דקרח אמרה

ליה: „חיות מאי קא עביד משה? איהו הוה^a מלכא, לאחור
 שויה כהנא רבא, לבני אחור שוי^b לסגני כהנים^c; אי אתיא
 תרומה^d, אמר: תיהוי לכהן^e; אי אתיא חלה^f, אמר: תיהוי
 לכהן^g; „מעשר ראשון^h דשקליתוⁱ אַתו^j, אמר^k: הבו חד מעשר
 לכהן; ותו, גייזו לכו למזייכו ומטליל בכו^l ככפותא, עייניה^m יהיב
 במזייכוⁿ“. אמר לה: „הא איהו נמי קא עביד!“ אמרה ליה:
 „כיון דכולהו^o רבותא בהדיה נינהו^p, תמות נפשי עם פלשתים^q
 הוא דקא עביד“. ועוד דקאמר לנו: עיבידו תכלת^r; אי סלקא
 דעתך תכלתא חשיבא היא^s מצוה^t, אפיק^u גלימי דתכלתא^v
 וכסינהו לכולהו מתיבתך“. והינו דכתיב^w: חכמת^x נשים בנתה
 ביתה^y, וזו אשתו של און^z; ואולת בידה^{aa} תהרסנה^{ab}, וזו אשתו
 של קרח^{ac}.

31. Die Männer von Sodom. *The Men of Sodom.*

Sanh 109 M (ordo qui in B).

^a אמרי אנשי סדום^a: דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא;
 דלית ליה, נרעי^c תרי יומי^d. ההוא יתמא בר ארמלתא יהבו
 ליה תורי למרעי, אול שקלינהו וקטלינהו; אמר להו: „דאית
 ליה תורא^e, נישקול חד משכא; דלית ליה, נישקול תרי“. אמרו
 ליה: „מאי האי?“ אמר להו: „סוף דינא כתחלת^f דינא; מה
 תחלת דינא דאית ליה תורא נרעי^g חד יומא, דלית ליה נרעי^h
 תרי יומי, אף סוף דינא דאית ליה נישקול חד משכא, דלית
 ליה נישקול תרי“.

דעבר במברא, ניתיב וזוא; דלא עבר במברא, ניתיב תרי.
 דהוה רמי ליבני, אתי כל חד, שקיל חד; אמר ליה: „אנא חדא
 דשקלי!“ דהוה שדי תומי או שמכי, אתי כל חד, שקיל חד;
 אמר ליה: „אנא חד דשקלי!“

d Ke. | e superscr. | f M. | g Ke. | h mg. | i Pr 14¹. | j sic;
 חכמה BM (ut Biblia). | k En ביריה^l || 31. ^a superscr. |
 b En Ar. | c K.

ארבעה^d דייני הוו בסדום: שקראי ושקוראיי וייפאיי ומצלי דין. דמחי ליה לאיתת חבריה ומפלה, אמרי ליה: „הבה ניהליה דמיעברה ניהליך^e. דפסיק ליה לאודנא דחמרא דחבריה, אמרי ליה: „הבה ניהליה^f עד דקדחה^g“.

דפדיז ליה לחבריה, אמרי ליה: „הב ליה אנרא, דשקיל לך דמא“. מאן דעבר אארבא^h יהיבⁱ ארבעה וווי; דעבר במיא, יהיב^j תמניא וווי. וימנא חדא אתא ההוא כובס^k, איקלע להתם. אמרו ליה: „הב ארבעה וווי“. אמר להו: „אנא במיא עברי“. אמרו ליה: „אם כן^l, הב תמניא וווי“. לא יהב. פדיוה^m. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „ויל הב ליה ארבעה וווי, דשקיל לך דמא, ותמניא דעברת במיא“. אליעזר עבדⁿ אברהם איתרמי להתם, פדיוה^o. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „הב ליה אנרא, דשקיל לך דמא“. שקל גללתא, פדיה^p לדיינא. אמר ליה: „מאי האי?“ אמר ליה: „אנרא דנפיק לי מינך, יהביה ניהליה להאי!“ אמר ליה: „ולואי כדקיימי, קיימי!“

הויא להו פורייתא^q דהוו מגנו עלה^r אורחי; כי מאריך, גיזי מניה; דהוו גוז מתחי ליה. אליעזר עבד אברהם איקלע להתם, אמרו ליה: „קום גני אפוריא!“ אמר להו: „נידרא נדרי, מן יומא דמיתת שרה, לא גנינא אפוריא“.

כי הוה מתרמי להו עניא, יהבי ליה כל חד וחד דינרא, וכתיב שמה עליה, וריפתא לא הוו מטטו ליה^s. כי הוה מאית, אתו כל חד וחד שקיל דידיה.

כי^t הוו עבדי הלולא, והוה אתי אכסניא, ומזמין יתיה חד מנהון, הוה להו איסרא דהוו צלבין ליה. אליעזר עבד אברהם אול אשכח להו הלולא, אול יתיב לגבי סעודתא בעקבא דכולהו.

d M* = rell; ששה Mc, duo nomina קפשקר Mmg addit. | e זיפא K. | f + לאמרא Msuperscr. | g M*KtF; פדיוה McKe. | h פדיוה Kmg. | i פדיוה Mc. | j M*KF; פדיוה Mc. | k En K כורסייתא M. | l rell; עליה M. | m mg.

אמר ליה: „מאן זמנך הכא?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. עבד לכולהו הכי, עד דמטא לגבי דיינא. אמר ליה: „מאן זמנך?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. שקלו כוליהו גלימיהו ורהוט. יתיב עלוי^ה סעודתא ואכלה^ה.
 ההיא רבי^ה דקא מפקא ריפתא לעניא בחצבא, איגלאי^ה מילתא; שפיוה דובשא ואוקמוה על איגר שורא, אתו זיבורתא^ה ואכלהו. והיינו דכתיב^ה: „ויאמר יי זעקת סדום ועמורה כי רבה“, ואמר רב יהודה אמר רב: „על עסקי ריבה“^ה.

32. Sanherib. *Sennacherib*. Sanh. 95^b M.

אמר רבי אבהו: „אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו^ה, דכתיב^ה: „ביום ההוא יגלח יי בתער השכירה“. אתא קודשא בריך הוא, אידמי ליה כגברא סבא, אמר ליה: „אי אולת לגבי הנך מלכי מורח ומערב^ה דאיתיתניהו לבניהו וקטלתינהו, מאי אמרת להו?“ אמר ליה: „ההוא גברא נמי בההוא פחדא הוא^ה יתיב“. אמר ליה: „היכי נעביד?“ אמר ליה: „ויל שני נפשך, כי היכי דלא לידעוך“. — „במאי אשני?“ אמר ליה: „ויל אייתי לי מספרא ואיגוייך“. — „מהיכא?“ אמר ליה: „עול לההוא^ה ביתא ואייתי“. אול אשכתינהו למלאכי, אידמו ליה לגברי, והוו קטחני קשייתא. אמר להו: „הבו לי מספרא“. אמרו ליה: טחון^ה חד גריוא דקשייתא^ה עוניתן לך“. טחון חד גריווא דקשייתא^ה, יהבו ליה מספרא. עד דאתא^ה א^ה, איחשיך^ה. אמר ליה: „ויל אייתי נורא“. אייתי ליה^ה. בהדי דקנפח^ה ליה, איתלי נורא בדקניה. אול גוויה ולרישיה^ה. היינו דכתיב^ה: „וגם את הזקן תספה“. (אמר רב פפא: היינו דאמרי אינשי: גרדת^ה א^ה לארמאה שפיר^ה, איתלי נורא בדיקניה, לא שבעת

n En. | q Gen 18²⁰. || ז(ר)בורי B^h | o rell. | Mmg. | עלויה n
 32. a Is 7²⁰. | b K. | c mg. | d B En. | e K. | f B En K. |
 K. | g דאתי K. | h superscr. | i פח eras. | j לרישיה rell. | k = K
 En K שפר ליה | quod postea deletum. | l + Ar. | גרעיה Ar.
 Ar. ושפר ליה

33. Eleazar, Sohn des R. Simeon.

Eleazar Son of R. Simeon. B. m. 83^b—84^b F.

רבי אלעזר ברבי שמעון אשכחיה ל^אפרהגבנא^א דמלכא דתפיש גנבי. אמר ליה: „היכי יכלת להו? לאו בחיותא^א מתילי, דכתיב^ב בהו: „בו תרמוש כל חיתו יער“?׃ (איכא דאמרי: מהאי קרא^א אמר ליה: „יארוב במסתר כאריה בסוכו יארב לחטף עני יחטף עני^ב במשכנו ברשתו^ג׃׃^ד אמר ליה: „מאי אעביד? הרמנא דמלכא הוא׃׃ אמר ליה: „תא אגמרך, היכי תעביד: עול בארבע^ה שעי לחנותא וחזי מאן שתי חמרא וקמנטמס^ו, עין אבתריה: אי עיבדתיא בליליא הוא, רדודי קא רדיד, ואי לא, גנבא הוא; אי צורבא מרבנן הוא, קדומי קדים לגירסיה; אי פועל^ז הוא, קדומי קדים לעבידתיא^ח; דלא הכי והכי, תפשיה^ט. אישתמעת מילתא בי מלכא, אמ' ל': „קרנינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא׃׃ הוה קא תפיש ואויל. שלח ליה רבי יהושע בן קרחה: „חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר בנוי של אלהינו להריגה?^י׃׃ שלח ליה: „קוצים אני מכלה מן הכרם^{יא}.׃׃ שלח^{יב}: „כעל הכרם יכלה את קוציו^{יג}.׃׃ פגע! ההוא כובס^{יד}, אמר ליה: „חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר עמו של אלהינו להריגה?^{טו}׃׃ אמר: „מדחציף כולי האי, שמע מינה, רשע^{טז} הוא׃׃ אחוי עליה, תפשוה. בתר דעכד, תב מדעתיה, ובעי

א
 En. | פרהגונה H פרה גנבא K. || 33. a = M Ar רשוזבניית מ
 למשכו e | Ps. 10⁹. | d Ps. 104²⁰. | c Ps 104²⁰. | b HM^{vid} = ב ב
 H) א"ל) דילמא (פ) שקלת צדיקי (וק) שבקת F. | f ברשוהו
 F. | i לקבודתיה F. | h וקמנמט g rel. | En HM. | רשעי H) (רשיעא
 rel. | i ברה j rel. | k ליה M. | תפשי' j

לפרוקיה, ולא הוה קא מסתייעת מילתא. קרי אנפשיה: שומר פיו ולשונו שומר מצדה^m נפשוⁿ. אסקוה לוקיפה, קא אויל ואתי תותיה וקא מצטער. ^aאמ[ר]ן לו: „רבי, אל ירע לך! הוא ובנו בעלו נערה המאורסה^o ביום הכיפורים“. הניח ידו על כריסו, אמר: „כרסי ובני מעיי, שישו! ומה ספיקות שלכם כך, ודאות על אחת כמה וכמה! מובטחני בכם שאין דימה ותוליעה שולטת בכם^u“. ואפילו הכי, לא מיתבא דעתיה. אשקויה^v סמא דשינתה^z, ועילוה לביתא^z דשישא, וקרעוה^z לכרסיה, והוו מפקי מיניה דיקולי דיקולי דתרבא, ומותבי בשיטשא בתמוז^z ואב^z, ולא מסרח^z.

ואפילו הכי לא סמיך ר' אלעזר בר' שמעון אדעתיה^u. קביל עליה יסורי. בליליא הוו מייכין ליה שיתין נמטי, לצפרא מפקין מיניה שיתין משכלי דמא וכיבא. וכל יומא עבדא ליה דב[י]תהו שיתין מיני^v ליפדא דהוה אכיל ובארי^v, ולא שבקא ליה למיפק לבי מדרשא, סברא, דילמא חל[ו]ש. בליליא אָמר: „אחי וריעי, בואו^u!“ לצפרא אָמר: „אחיי וריעי, צאו (מפני ביטול תורה)^u! יומא חד שמעתי דביתהו, אָמרה ליה: „כיליתה ממון של בית אבא^u!“ שבקתיה ונפקת לבי^v נשה. ההוא יומא אתו^v שיתין^z ספוני^z, ואייתי ליה שיתין ארנקי, ועבדו ליה שיתין מיני לפדא. אָמרה לה דביתהו לברתא: „איזילי חוי אבוך מאי קא הויא עליה!“ אתאי חואי, אמר לה: „שלנו גדולה משלכם^u“. קרי אנפשיה: היתה כאניות סוחר מטרחק תביא לחמה^u.

^m text. masor. מצרות. | ⁿ Pr 21²³. | ^o = HM; art. > B En. | ^p = H. | ^q דשוונאחא H. | ^r + בי F* (רבי F^o); confusae sunt duae lectt. | ^s H ציה F-vid. | ^t + כל — כל מסרח? | ^u חרבא כי אית ביה סוריקי סומקי מסרח, האי אצ"ג דאית ביה שורייקי H שורייקי M = [סוריקי Fmg; סורייקי סומקי לא מסרח] B En; שורייקי H שורייקי M שורייקי [סורייקי] B En. | ^v rell. | ^w F. | ^x inscr. | ^y אייהו F. | ^z > rell. | ^a סיפני F. | ^b Pr 31¹⁴.

ההוא יומא איברי^י ליה עלמא ונפק^ד לבי מדרשא. איתיו^י שיתין מיני דמא, טהרינהו. הוו קא מרנני רבנן, אַמרי: סלקא דעתך, לא הוה בהו חד טמא^א? אמר להו: „אם כמותי הוא, יהו כולם זכרים; ואם לאו, תהא נקבה אחת ביניהן“. היו^י כולם זכרים, והעלו^ז להם אלעזר על שמו. (אמר רבא^ב: אַכמה פיריה וריביה בטלה אשה^י וו מישראל^א!)

כי נח נפשיה, אמר לה לביתיה: „מידע ידענא דרבנן נקטי בדעתיהו עילוי^י, ולא נהגי בי יקרא כדמבעי ליה^א; אסקין אנניין בעיליתא, ולא תיסתפי מינאי“. אמר רבי שמואל בר נחמני: אישתעיא לי אימא דמר נתן^י דאישתעיא לה^י דביתיהו דרבי אלעזר בר' שמעון: לא בציר מתמני סרי^י ולא טפי מעשרין וארבע^י דאננייתיה בעיליתא; וכי הוה מעיינא ליה ברישיה, והוה מיתעקר שעריה, מלא דוכתא דמא. יומא חד חוייה מורנא דקא נפיק מאוניה, חלש דעתה^י; איתחוי^י: „לההיא דשמעית בצורבא^א מרבנן, ולא מחאי^י כי דימבעי ליה“. כי הוו אָתו בתרי^י לדינא, מר מסדר דיניה ומר מסדר דיניה, נפקא בת קלא מעיליתא ואמ[רה]: „איש פלוני, אתה זכאי! איש פלוני, אתה חייב! אַ“ יומא חד הות קא מינציא שיבכתה^י, אַמרה: „תהי כבעליך שלא ניתן לקבורה^א“. אַמרי רבנן: הא ודאי לאו אורח ארעא. שלחו ליה^י לבני בירי לאסוקיה^י, סליקו רבנן לאיעסוקי ביה, לא שבקינהו בני בירי, דכל כמה דהוה מנח גביהו, לא שלמא^י בהו אַחיה רעה^א. איתחוי ליה רבי שמעון בן יוחי אבוב דרבי אלעזר לרבנן בחילמא: „אפרידא אחת יש לי ביניכם, ואי אתם מביאין אותה אצלי^א“. יומא חד מעלי יומא דכיפורא הוה,

F. ויעלה g. | F. יהו f. | rell. איתו M איתו e. | F. ונפקא d. | F. ראי e. | F. להו k. | H. ואי F. ויהי j. | rell. רשעה i. cf. Ra. | HM. ר' h. | FH. סר EnM x. | F. ליה m. | En. יונתן HM יוחנן l. | לי בחילמא + q. | F. חיה p. | En. וחירין HM ותרתי F וארבעה o. | EnM x. | Fe. בזילוחא דצורבא r. | Fmg. אל לזי?? מירי אלא | rell. בהרי u. | F. בחריה H. | F. מיחאי H אמחאי | v l. להו. | F. שליטא x. | quaedam hic omitta videntur.

אגב דהוו טרידי, סליקו רבנן ואסקו^z, "אול ואמטיה" למערתא דאבוה, אשכחו עכנא דאהדרה^a למערתא דאבוה. אמרו ליה^b: "עכנא עכנא, פתח^c פין, ויכנס בן אצל אביו^a". פתחה להו, עיילוה.

34. Die Bedeutung des R. Hija. *The Greatness of R. Hiyya.*

Ib. 85^b H.

כי הוו מינצו רבי חנינה ורבי חייא, אָמר ליה רבי חנינא: "בהדאי ידי מינצית? דאי משתכחא תורה^a מישראל^b, מהדרנא לה מפילפולאי". אָמר ליה רבי חייא: "בהדאי ידי מינצית? אנא עבידנא^a לתורה שלא תשתכח מישראל^b: שדינא כיתנא, וגדילנא נשבי, וציידנא טאבי, ועבדינא מגילאי טפי, וכתיבנא חמשא חומשי, וסליקנא למחא דלית בה מקרי דרדקי, ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי בשיתא סידי, ואמינא להו: עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי, ואתנו בהדי הדדי; ועבדי לתורה^a דלא משתכחא מישראל^b".

35. Idem. Ib.

אמר רב חביבא: אישתעי לי רב חביבא בר סומקי: חוא ליהוא מרבנן דהוה שכיח אליהו גביה; בפניא הוו שפירן עיניה, לצפרא הוה כדמיקליין עיניה בנורא. אמרי ליה: "מאי האי?" אמר: "דאמרי לאליהו: אחוי לי רבנן צדיקי כי סלקי ונחתי למתיבתא דרקיעא; ואמר לי: בכולהון גוהרקין איסתכל לבר מגוהרקא דרבי חייא דלא תיסתכל". — ומאי סימני^a? — בכולהו גוהרקין עיילי מלאכי, לבר מגוהרקא דרבי חייא, דלא עיילי מלאכי, דמנפשיה סליק ונחית. לא מצאי לאוקומי אנפשאי, ואסתכלי ביה". אתו תרי בוטאטי^b דנורא, מחו לעיניה וסמיוה. "אולי ואשתטחי אמערתיה, אמרי ליה: מתניתא דמר תנינא. ואיתפאי".

y l. יוה. | z l. ואמטיה. | a F. ירו. | b l. לה. = rell. | c rell. פתחי. |
35. a סימניה F. | b בוטאטי = FM Ar בוטאטי.

36. Idem. Ib. F.

אליהו הוה שכיח במתיבתא^a דרבי. יומא חד איעכב ולא
 אתא; כי אתא, אמר ליה: „מאי טעמא איעכב^b?“ אמר ליה:
 „אדמוקימנא לאברהם וממשינה ליה ידיה ומצלי ומגיננא^c ליה,
 ואדמוקימנא ליה ליצחק וממשינא ליה ידיה ומצלי^d ומגיננא, וכן
 ליעקב“. אמר ליה: „ואוקמינהו להו בהדי הדדי!“ — „דחקי
 ליה^e שעתא, ואתי משיח^f בלא זמניה“. אמר ליה: „יש דוגמתן
 בעולם הוה^g?“ אמר: „איכא ר' חייא ובניו^h“. גורⁱ תעניתא,
 אותבינהו קמיה^j תיבתא^k, אמ[ר], „משיב הרוח^l, נשא זיקא;
 אמ[ר], „מוריד הגשם^m, אתא מיטרא; כי מטא, מחייה המתיםⁿ,
 אמרו ברקיעא: „מאן גליא להא מילתא?“ — „אליהו“. אתיוה
 ומחיוה שיתין פולסי דנורא. אתיהיב ליה רשותא, הוה
 כי דובא; עלⁱ ביניהו וטרדינהו.

37. Die Weisheit des R. Banna'a. *The Wisdom of R. Banna'a.*

B. b. 58 H.

ההוא גברא דשמעא לדביתו דהוה אמרה לברתה: „אמאי
 לא צניעא הך איתתא באיסורא? עשרה בני אית לה להך
 איתתא ולית לה מגברה אלא חד“. כי קא שכיב, אמר להו:
 „כלהו נכסי לחד ברא“. לא ידעי להי מיניהו; אתו לקמיה
 דרבי בנאה, אמר להו: „וילו חבוטו^a לקבריה דאבוכון, עד דאמר
 לכו“. אוול, פש חד מיניהו דלא אול. אמר: „כולהו נכסי
 דהאי“. אוולו ואכלו ביה קורצא^b בי מלכא^c, אמרו ליה:
 „איכא חד גברא ביהודאי דמפיק ממנא בלא סהדי ובלא
 מידי^d“. אתיוה, חבשוה^d. אתת דביתו, אמרה להו: „עבדא
 הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה; אוקמוה, וקא

36. a F^e. | b adde מר. | c rel. ומגיננא | d F. ומצליה | e l. | f לה? | g F. גזור | h קמיה | i Fvid. | j תיבתא | k H. | l Feuperscr. ||
 37. a B En F חבטו | b H. | c rel מלכא | d H. קמיה דשבור | e H. | f rel > H. ראייה

משקו ביה מוא: לא דמי קא יהבו לי, ולא אנרא קא יהבו לי. לא הוה ידעי, מאי קאמרה להו. אמרו: ..אפקה לסבא דיהודאי, דילמא ידעי. נפק אמר להו: ..והנוקא קאמרה. אמרו: ..הואילא והמים כולי האי, ליתוב אבבא ולדון דינא. הוא דכתיב אבבא דאבולא: ..כל דיון דמתקרי לדון, לא שמה דיון. אמר: ..אלא מעתה, אפלו אתי אינוש מעלמא ומקבע ליה ומנא לבי דינא, הכי נמי דאפסיל ליה? אלא יהבי כתרובי: ..כל דיון דמתקרי לדון ויגבון מיניה כמון בדון, לא שמה דיון. כתבו הכי: ..ברם סבא דיהודאי כן אמר: ..כל דיון דמתקרי לדון ויגבון מיניה כמון בדון, לא שמה דיון. הוא טוב דהוה כתיב: ..בריש כל מותא אנא דם, ובריש כל היין אנא חמר. אמר להו: ..אלא מעתה, הנפיל מאגרא ומית, הנפיל כן דקלא ומית, הכי נמי דם קמיל ליה? ודיממא למסתא ואשקוה חמר, חיי? אלא כתובו הכי: ..בריש כל כדעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר. כתבו: ..ברם סבא דיהודאי כן אמר: ..בריש כל כדעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר; באחד דלית חמר, תמן כתבעין סמני.

38. Die Bekehrung des Beš Lakīš.

The Conversion of Resh Lakīsh. B. m. 84^a F.

יומא חד הוה קא סחי במיא בירדנא, אתא יוש לקיש דמטיה באיתתא, דצייה להומחא, בשחי לירדנא אבתייה. אמר ליה: ..חילך לאודייתא^d אמר ליה: ..שופך לנשוי אמר ליה: ..אי קדחת בך, אית לי אחתא דשפירא מינאי וקייבנא לך. הדר ביתא בעא למיחדר לאיתויינהו למניה, ולא אכמי. אקרייה ואיתנייה ושנייה גברא דבה. יומא חד הוה יתיב בית כדרשא וקאמרי: ..הסייה והסכין והרוסח והפנין מל קציר ומל

HEn. | חיי M חייא F | f B F | H, sed cf. infra. | חייב כתרובי e
ובאגרא H באגרא rel | i mg. | H. | ליבית En B למיחז FM s
Hm. | 38. a | H. | סחי איתתא הוא M = איתתא באיתת' a
F. | e H | d Fe. | e H | f > F. | s L. | יתיב F. | אבתייה e

יד מאימחי מקבלין טומאה? משעת גמר מלאכה. איוהו גמר מלאכתן? ^ה ר' יוחנן אמר: ^ה משעה שיצרפינו בכבשן^ה; ריש לקיש אמר: ^ה משעה שיצחצחינו במים^ה. אמר ליה: „ליסטאה בלסטיותיה^ה ידע“. אמר ליה: „מאי אהנית לי? התם קרו לי רבי, הכא קרו לי רבי“. אמר ליה: „לא אהנאי לך, דקריבתך לתחת כנפי השכינה^ה?“

חלש דעתיה דר' יוחנן; איחלש ריש לקיש. אתאי דביתהו אמרה ליה: „חוי לדידי!“ לא אשגח בה^ה. — „חוי לבניה^ה ולבנתיה^ה!“ לא אשגח בה^ה. קרי עלה: עובה יתומיך אני אחייה ואלמנותיך עלי תבטחום^ה. נח נפשיה דריש לקיש, הוה קא מצטער ר' יוחנן אבתריה. אמרי רבנן: מאי נעביד ליה דמיטבא^ה דעתיה? ליתי ר' אלעזר בן פדת דמחדדן^ה שמעתתיה, נייעול. עייל לקמיה. כל מילתא דהוה קאמר, הוה אמר ליה: „תניא דמסייעא לך“. אמר ליה: „את^ה כבר לקישא? בר לקישא כי הוה אמינא שמעתא, מקשי לי^ה עשרין וארבעה קושייתא^ה, ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פירוקי^ה, וממילא^ה רווחא שמעתא; ואת אמרת: תניא דמסייעא לך! אטו אנא^ה לא ידענא דשפיר קאמינא?“ הוה אויל קא קרע מניה^ה ואמר: „בר לקישא היכא את? בר לקישא היכא את?“ עד דשף דעתיה, ובעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה.

39. Der Tod des Rabba b. Nahmani.

The Death of Rabba b. Nahmani. Ib. 86^a F.

אמר רבינא^ה: אישתעי לי חמא בר ברתיה דחמא^ה, דרבה בר נחמני בשמדא נח נפשיה. אולו אכלו ביה קורצא בי מלכא,

^h H B En בליסטאיותיה M בליסטאיה F. | ⁱ ליה F. | ^j ביה H F. | F-חתי ⁿ | ביה F. | ^m ? ולבנתיה I. | F-נוחיה ^l | ? לבניי I. | א En-חנה F. | ^q HM דר F. | ^p H דליתויבה F. | ^o Je 49¹¹. | En-חנה F. | שמעתהא M-ראתא H En B ^u | ליה F. | ^t Fc. | ^s H > F. | ^v HM פירקי En B פירקי F. | ^w En M וממילא F. | ^x H. | ^y H אן F. | ^z מיניה F. || 39. ^a rell. רב כחנא ^b superser.

אָמרי: „איכא גברא ביהודאי דקמבטל תליסר אלפי גברי ירחא בקיטא וירחא בסיתוא מכרגא“. שדרו פריסתקא^c דמלכא אבחריה, ערק^d לַצריפא דעינא, ומצריפא דעינא לשיחא, ומשיחא לאפדנא דשבח^e, אול פריסתקא דמלכא אבחריה, ^fאיקלע להווא אושפיוא דהוה ביה^g, אשקיוה תרי כסי ודליוה לתכא מקמיה^g, הדר פרצופיה לאחוריה. אתח^h לגביה אמרו ליה: „מאי נעביד? גברא דמלכא הוא“. אמר להו: „הדרוⁱ לתכא ויהבו ליה כסא, דהשתא הדר^j פרצופיה“. עבדו ליה הכי ואיתסו. אמר: „מידע ידענא דגברא דקא בעינא ליה הכא ניהו; מיהו, אי קטלי להווא גברא, לא מודע; אי מצערו ליה, מודע“. עיליה^k לביתיה, אחדא לבבא. איתרחיש ליה ניסא, פרק אשיתא, נפק. אול לאגמא. אשכח גירדא דדיקלא, הוה קא יתיב עליה. קא מיפלגי במתיבתא דרקיעא: ^lאם בהרת קודמת^l לשער לבן, טמא; ואם שער לבן קודם לבהרת, טהור; ספק^m מאי? אמר ⁿהקדוש ברוך הוא: טהור^h, מתיבתא דרקיעא אָמרי: „טמא^h“. אָמרי: מאן נוכח? נוכח רבה בר נחמני, דאמר רבה בר נחמני: ^hאני יחיד בנגעים ואהילות^h. אתא שלוח אבחריה, לא הוה יכיל למיקרבא ליה, דלא הוה שתיק פומיה מגירסיה. שמע קלא דריגשא^m באגמא. הוה סבר, פריסתקא דמלכא הוא; אישתיק, יכיל ליה. כי קא ניחא נפשיה, אמר: ^hטהור, טהור^h. ^hיצתה בת קול ואמרה: אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור ויצתה נשמתךⁿ בטהרה^h. נפל פיתקא ארישא דאביי: רבה בר נחמני ^hנתבקש לשיבה של מעלה^h. לא הוו ידעי, היכא הוה שכיב. חוו ציפרי דהוו קיימי באגמא, וקא עבדו ליה^o טולא^p. אולו אשכחו, וספדוה תלתא יומין ותלתא לילותא. נפק להו פיתקא דרקיעא: ^hכל הפורש יהא בנדוי^h. ספדוה שבעת יומין ושבעת לילותא. נפק להו פיתקא מרקיעא: ^hאלכו לביתכם^q לשלום^h. ^rההוא יומא דנח

^c prm פירי | ^d HM. | ^e codd. inter se omnino differunt. | ^f cf. H. | ^g H. | ^h אהא F. | ⁱ הדרו F. | ^j הדר F. | ^k עיליה F. | ^l rell. | ^m F. ריגשא, sed prm גירסיה, quod deletum est. | ⁿ rell. חייך F. | ^o H. להו F. | ^p H. חולא F. | ^q rell. כו F.

נפשיה, דלי ועפא, דלייה להווא טייעא כי רכיב אנמלא מחד גיסא דנהר פפא, שדייה באידך גיסא. אמר: „מאי היא?“ אמרי ליה: „נח נפשיה דרבה בר נחמני“. אמר לפניו: „ריבוניה דעלמא! רבה דידך, ועלמא דידך; אמאי מחרבת ליה?״ מיד נח ועפא.

40. Stücke aus dem „Kapitel der Frommen“.
Stories from the „Chapter of the Saints“.

a) Taan 20^b — 21^a M₁.

אמר ליה רבא לפרסם בר פפא: „לימא לן מר מהני מילי מעליה דהוה עביד רב הונא“. אמר ליה: „ביומא דעיבא מפקין ליה בגוהרקא דדהבא, וסייד ליה לכולה מתא: כל אשיתא דהוה רעיעא, הוה סתר לה; אי איפשר ליה למרה, בני לה; ואי לא, בני לה איהו מדנפשיה. וכל בהדי פניא דמעלי שבחא משדר שליחא, וכל ירקא דהוה יתיר להו לנינאי, ובין ליה ושדי ליה לנהרא. . . כי הוה כריך ריפתא, הוה פתח לה לדשא, אמר: כל דצריך ליעול וליתי. (ואיכא דאמרי: מילתא דשיבחה הוה גמיר, הוה ^dמומין ליה ^dכוזא דמיא ותלי ליה, אמר: כל דצריך, ליעול ליתי, דלא ליסתכן.) אמר ליה: „כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא, משום דנפישו בני חילא במחוא“.

b) Ib. 21^a M₁.

אילפא ורבי יוחנן הוה דחיקא להו מילתא טובא, אמרי: „ניקום ניויל נעביד עיסקא ונקיים בנפשינא, אפס כי לא יהיה בך אביון.“ אולו איתיבו תחותי ההיא אשיתא רעיעא^d. הוה קא כרכי ריפתא, שמעיה רבי יוחנן דקאמר ליה מלאך

r H. || 40a. a לה En. | b דהו(ו)ת id. | c M₁c. | d M₁c מלי En. | e En לה M₁. | f + ולירכי ידיה || 40b. a rell ומקיים M₁. | b De 15^d. | c M₁c. | d exspectaveris רעיעתא. | e M₁c.

לִּפְחֶרְיָה: „תא נשדייה עלייהו ונקטלינהו^f, אִשְׁמַנְחִין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה^h“. אמר ליה אידך: „שבקינהו, דחד מניהו קיימא ליה שעתא“. אמר ליה רבי יוחנן לאילפא: „שמע מר מידי?“ אמר ליה: „לא“. אמר: „שמע מינה, אנא הוא דקיימא לי שעתא. אִיהֵדֵר אִזִּיל^g אנא אקיים בנפש^h, כי לא יחדל אביון מקרב הארץⁱ!“. עד דאתא אילפא, מלך רבי יוחנן. כי אתא אילפא, אמרו ליה: „אי איחיב כר וגרים, לא מר הוה מליך?“

c) Ib. M.

ומאי^a קרו ליה נחום איש גם זו? דכל דהוה סלקא ביה, הוה אמר: „גם זו לטובה^h“. וימנא חדא שדרו רבנן דורון לקיסר מלכא. אמרי: „בהדי מאן נשדר?“ אמרי: „בהדי נחום איש גם זו, דלִּמְלוּמַד בניסין^h“. שדרוה בהדיה. אול גנא בהווא דיורא, קמו הני דיוראי שקלו כל מה דהוה בסיפטיהו ומלונהו עפרא. כי מטא להתם, שרינהוⁱ לסיפטיהו, חונהו דמלו עפרא, אמר: „אחוכי קא מחייכי ביⁱ יהודאי; פקידוⁱ עליה לִּמְקַטְלִיהⁱ“. אמר: „גם זו לטובה“. אתא אליהו, אידמי ליה כחד מיניה. אמר להו: „דילמא מעפרא דאברהם הוא, דהוו שדו מיניה גילי והוו גירי וחרבי לִּמְקַטְל שְׁנֵאוֹהִי (שנאמר^e): יתן כעפר חרבⁱ)“. הווא ההיאⁱ מדינתא דלא מצו לִּמְיַכְבְּשָׁה; בדקו מיניהⁱ עלה, וכבשוה. עיילוניהו לבי גנוא, ומלנהו^d לסיפטיהו^e אִבְנִים טובות ומרגליות^h. אטמו להווא דיורא. אמרו ליה: „מאי אמטית בהדך, דעבדו לך כולי האי?“ אמר להו: „מאי דשקליⁱ מהכא, אמטאי להתם“. קמו אינהו נמי, אטמו מהווא עפרא. קם מלכא, בדקו וקטלונהו להו לכולהו דיוראיⁱ.

^f M₁^c. | ^g אִזִּיל אִזִּיל אִזִּיל | ^h M₁^c. | ⁱ M₁^c. | ^a M₁^c. | ^b M₁. | ^c Is 41². | ^d M₁. | ^e M₁. | ^f M₁. | ^g M₁. | ^h M₁. | ⁱ M₁. | ^j M₁. | ^k M₁. | ^l M₁. | ^m M₁. | ⁿ M₁. | ^o M₁. | ^p M₁. | ^q M₁. | ^r M₁. | ^s M₁. | ^t M₁. | ^u M₁. | ^v M₁. | ^w M₁. | ^x M₁. | ^y M₁. | ^z M₁. | ^{aa} M₁. | ^{ab} M₁. | ^{ac} M₁. | ^{ad} M₁. | ^{ae} M₁. | ^{af} M₁. | ^{ag} M₁. | ^{ah} M₁. | ^{ai} M₁. | ^{aj} M₁. | ^{ak} M₁. | ^{al} M₁. | ^{am} M₁. | ^{an} M₁. | ^{ao} M₁. | ^{ap} M₁. | ^{aq} M₁. | ^{ar} M₁. | ^{as} M₁. | ^{at} M₁. | ^{au} M₁. | ^{av} M₁. | ^{aw} M₁. | ^{ax} M₁. | ^{ay} M₁. | ^{az} M₁. | ^{ba} M₁. | ^{bb} M₁. | ^{bc} M₁. | ^{bd} M₁. | ^{be} M₁. | ^{bf} M₁. | ^{bg} M₁. | ^{bh} M₁. | ^{bi} M₁. | ^{bj} M₁. | ^{bk} M₁. | ^{bl} M₁. | ^{bm} M₁. | ^{bn} M₁. | ^{bo} M₁. | ^{bp} M₁. | ^{bq} M₁. | ^{br} M₁. | ^{bs} M₁. | ^{bt} M₁. | ^{bu} M₁. | ^{bv} M₁. | ^{bw} M₁. | ^{bx} M₁. | ^{by} M₁. | ^{bz} M₁. | ^{ca} M₁. | ^{cb} M₁. | ^{cc} M₁. | ^{cd} M₁. | ^{ce} M₁. | ^{cf} M₁. | ^{cg} M₁. | ^{ch} M₁. | ^{ci} M₁. | ^{cj} M₁. | ^{ck} M₁. | ^{cl} M₁. | ^{cm} M₁. | ^{cn} M₁. | ^{co} M₁. | ^{cp} M₁. | ^{cq} M₁. | ^{cr} M₁. | ^{cs} M₁. | ^{ct} M₁. | ^{cu} M₁. | ^{cv} M₁. | ^{cw} M₁. | ^{cx} M₁. | ^{cy} M₁. | ^{cz} M₁. | ^{da} M₁. | ^{db} M₁. | ^{dc} M₁. | ^{dd} M₁. | ^{de} M₁. | ^{df} M₁. | ^{dg} M₁. | ^{dh} M₁. | ^{di} M₁. | ^{dj} M₁. | ^{dk} M₁. | ^{dl} M₁. | ^{dm} M₁. | ^{dn} M₁. | ^{do} M₁. | ^{dp} M₁. | ^{dq} M₁. | ^{dr} M₁. | ^{ds} M₁. | ^{dt} M₁. | ^{du} M₁. | ^{dv} M₁. | ^{dw} M₁. | ^{dx} M₁. | ^{dy} M₁. | ^{dz} M₁. | ^{ea} M₁. | ^{eb} M₁. | ^{ec} M₁. | ^{ed} M₁. | ^{ee} M₁. | ^{ef} M₁. | ^{eg} M₁. | ^{eh} M₁. | ^{ei} M₁. | ^{ej} M₁. | ^{ek} M₁. | ^{el} M₁. | ^{em} M₁. | ^{en} M₁. | ^{eo} M₁. | ^{ep} M₁. | ^{eq} M₁. | ^{er} M₁. | ^{es} M₁. | ^{et} M₁. | ^{eu} M₁. | ^{ev} M₁. | ^{ew} M₁. | ^{ex} M₁. | ^{ey} M₁. | ^{ez} M₁. | ^{fa} M₁. | ^{fb} M₁. | ^{fc} M₁. | ^{fd} M₁. | ^{fe} M₁. | ^{ff} M₁. | ^{fg} M₁. | ^{fh} M₁. | ^{fi} M₁. | ^{fj} M₁. | ^{fk} M₁. | ^{fl} M₁. | ^{fm} M₁. | ^{fn} M₁. | ^{fo} M₁. | ^{fp} M₁. | ^{fq} M₁. | ^{fr} M₁. | ^{fs} M₁. | ^{ft} M₁. | ^{fu} M₁. | ^{fv} M₁. | ^{fw} M₁. | ^{fx} M₁. | ^{fy} M₁. | ^{fz} M₁. | ^{ga} M₁. | ^{gb} M₁. | ^{gc} M₁. | ^{gd} M₁. | ^{ge} M₁. | ^{gf} M₁. | ^{gg} M₁. | ^{gh} M₁. | ^{gi} M₁. | ^{gj} M₁. | ^{gk} M₁. | ^{gl} M₁. | ^{gm} M₁. | ^{gn} M₁. | ^{go} M₁. | ^{gp} M₁. | ^{gq} M₁. | ^{gr} M₁. | ^{gs} M₁. | ^{gt} M₁. | ^{gu} M₁. | ^{gv} M₁. | ^{gw} M₁. | ^{gx} M₁. | ^{gy} M₁. | ^{gz} M₁. | ^{ha} M₁. | ^{hb} M₁. | ^{hc} M₁. | ^{hd} M₁. | ^{he} M₁. | ^{hf} M₁. | ^{hg} M₁. | ^{hh} M₁. | ^{hi} M₁. | ^{hj} M₁. | ^{hk} M₁. | ^{hl} M₁. | ^{hm} M₁. | ^{hn} M₁. | ^{ho} M₁. | ^{hp} M₁. | ^{hq} M₁. | ^{hr} M₁. | ^{hs} M₁. | ^{ht} M₁. | ^{hu} M₁. | ^{hv} M₁. | ^{hw} M₁. | ^{hx} M₁. | ^{hy} M₁. | ^{hz} M₁. | ^{ia} M₁. | ^{ib} M₁. | ^{ic} M₁. | ^{id} M₁. | ^{ie} M₁. | ^{if} M₁. | ^{ig} M₁. | ^{ih} M₁. | ⁱⁱ M₁. | ^{ij} M₁. | ^{ik} M₁. | ^{il} M₁. | ^{im} M₁. | ⁱⁿ M₁. | ^{io} M₁. | ^{ip} M₁. | ^{iq} M₁. | ^{ir} M₁. | ^{is} M₁. | ^{it} M₁. | ^{iu} M₁. | ^{iv} M₁. | ^{iw} M₁. | ^{ix} M₁. | ^{iy} M₁. | ^{iz} M₁. | ^{ja} M₁. | ^{jb} M₁. | ^{jc} M₁. | ^{jd} M₁. | ^{je} M₁. | ^{jf} M₁. | ^{jj} M₁. | ^{jk} M₁. | ^{jl} M₁. | ^{jm} M₁. | ^{jn} M₁. | ^{jo} M₁. | ^{jp} M₁. | ^{jq} M₁. | ^{jr} M₁. | ^{js} M₁. | ^{jt} M₁. | ^{ju} M₁. | ^{jv} M₁. | ^{jw} M₁. | ^{jx} M₁. | ^{jy} M₁. | ^{jz} M₁. | ^{ka} M₁. | ^{kb} M₁. | ^{kc} M₁. | ^{kd} M₁. | ^{ke} M₁. | ^{kf} M₁. | ^{kg} M₁. | ^{kh} M₁. | ^{ki} M₁. | ^{kj} M₁. | ^{kl} M₁. | ^{km} M₁. | ^{kn} M₁. | ^{ko} M₁. | ^{kp} M₁. | ^{kq} M₁. | ^{kr} M₁. | ^{ks} M₁. | ^{kt} M₁. | ^{ku} M₁. | ^{kv} M₁. | ^{kx} M₁. | ^{ky} M₁. | ^{kz} M₁. | ^{la} M₁. | ^{lb} M₁. | ^{lc} M₁. | ^{ld} M₁. | ^{le} M₁. | ^{lf} M₁. | ^{lg} M₁. | ^{lh} M₁. | ^{li} M₁. | ^{lj} M₁. | ^{lk} M₁. | ^{lm} M₁. | ^{ln} M₁. | ^{lo} M₁. | ^{lp} M₁. | ^{lq} M₁. | ^{lr} M₁. | ^{ls} M₁. | ^{lt} M₁. | ^{lu} M₁. | ^{lv} M₁. | ^{lw} M₁. | ^{lx} M₁. | ^{ly} M₁. | ^{lz} M₁. | ^{ma} M₁. | ^{mb} M₁. | ^{mc} M₁. | ^{md} M₁. | ^{me} M₁. | ^{mf} M₁. | ^{mg} M₁. | ^{mh} M₁. | ^{mi} M₁. | ^{mj} M₁. | ^{mk} M₁. | ^{ml} M₁. | ^{mn} M₁. | ^{mo} M₁. | ^{mp} M₁. | ^{mq} M₁. | ^{mr} M₁. | ^{ms} M₁. | ^{mt} M₁. | ^{mu} M₁. | ^{mv} M₁. | ^{mw} M₁. | ^{mx} M₁. | ^{my} M₁. | ^{mz} M₁. | ^{na} M₁. | ^{nb} M₁. | ^{nc} M₁. | nd M₁. | ^{ne} M₁. | ^{nf} M₁. | ^{ng} M₁. | ^{nh} M₁. | ⁿⁱ M₁. | ^{nj} M₁. | ^{nk} M₁. | ^{nl} M₁. | ^{nm} M₁. | ^{no} M₁. | ^{np} M₁. | ^{nq} M₁. | ^{nr} M₁. | ^{ns} M₁. | ^{nt} M₁. | ^{nu} M₁. | ^{nv} M₁. | ^{nw} M₁. | ^{nx} M₁. | ^{ny} M₁. | ^{nz} M₁. | ^{oa} M₁. | ^{ob} M₁. | ^{oc} M₁. | ^{od} M₁. | ^{oe} M₁. | ^{of} M₁. | ^{og} M₁. | ^{oh} M₁. | ^{oi} M₁. | ^{oj} M₁. | ^{ok} M₁. | ^{ol} M₁. | ^{om} M₁. | ^{on} M₁. | ^{oo} M₁. | ^{op} M₁. | ^{oq} M₁. | ^{or} M₁. | ^{os} M₁. | ^{ot} M₁. | ^{ou} M₁. | ^{ov} M₁. | ^{ow} M₁. | ^{ox} M₁. | ^{oy} M₁. | ^{oz} M₁. | ^{pa} M₁. | ^{pb} M₁. | ^{pc} M₁. | ^{pd} M₁. | ^{pe} M₁. | ^{pf} M₁. | ^{pg} M₁. | ^{ph} M₁. | ^{pi} M₁. | ^{pj} M₁. | ^{pk} M₁. | ^{pl} M₁. | ^{pm} M₁. | ^{pn} M₁. | ^{po} M₁. | ^{pp} M₁. | ^{pq} M₁. | ^{pr} M₁. | ^{ps} M₁. | ^{pt} M₁. | ^{pu} M₁. | ^{pv} M₁. | ^{pw} M₁. | ^{px} M₁. | ^{py} M₁. | ^{pz} M₁. | ^{qa} M₁. | ^{qb} M₁. | ^{qc} M₁. | ^{qd} M₁. | ^{qe} M₁. | ^{qf} M₁. | ^{qg} M₁. | ^{qh} M₁. | ^{qi} M₁. | ^{qj} M₁. | ^{qk} M₁. | ^{ql} M₁. | ^{qm} M₁. | ^{qn} M₁. | ^{qo} M₁. | ^{qp} M₁. | ^{qq} M₁. | ^{qr} M₁. | ^{qs} M₁. | ^{qt} M₁. | ^{qu} M₁. | ^{qv} M₁. | ^{qw} M₁. | ^{qx} M₁. | ^{qy} M₁. | ^{qz} M₁. | ^{ra} M₁. | ^{rb} M₁. | ^{rc} M₁. | rd M₁. | ^{re} M₁. | ^{rf} M₁. | ^{rg} M₁. | ^{rh} M₁. | ^{ri} M₁. | ^{rj} M₁. | ^{rk} M₁. | ^{rl} M₁. | ^{rm} M₁. | ^{rn} M₁. | ^{ro} M₁. | ^{rp} M₁. | ^{rq} M₁. | ^{rr} M₁. | ^{rs} M₁. | ^{rt} M₁. | ^{ru} M₁. | ^{rv} M₁. | ^{rw} M₁. | ^{rx} M₁. | ^{ry} M₁. | ^{rz} M₁. | ^{sa} M₁. | ^{sb} M₁. | ^{sc} M₁. | ^{sd} M₁. | ^{se} M₁. | ^{sf} M₁. | ^{sg} M₁. | ^{sh} M₁. | ^{si} M₁. | ^{sj} M₁. | ^{sk} M₁. | ^{sl} M₁. | ^{sm} M₁. | ^{sn} M₁. | ^{so} M₁. | ^{sp} M₁. | ^{sq} M₁. | ^{sr} M₁. | ^{ss} M₁. | st M₁. | ^{su} M₁. | ^{sv} M₁. | ^{sw} M₁. | ^{sx} M₁. | ^{sy} M₁. | ^{sz} M₁. | ^{ta} M₁. | ^{tb} M₁. | ^{tc} M₁. | ^{td} M₁. | ^{te} M₁. | ^{tf} M₁. | ^{tg} M₁. | th M₁. | ^{ti} M₁. | ^{tj} M₁. | ^{tk} M₁. | ^{tl} M₁. | ^{tm} M₁. | ^{tn} M₁. | ^{to} M₁. | ^{tp} M₁. | ^{tq} M₁. | ^{tr} M₁. | ^{ts} M₁. | ^{tt} M₁. | ^{tu} M₁. | ^{tv} M₁. | ^{tw} M₁. | ^{tx} M₁. | ^{ty} M₁. | ^{tz} M₁. | ^{ua} M₁. | ^{ub} M₁. | ^{uc} M₁. | ^{ud} M₁. | ^{ue} M₁. | ^{uf} M₁. | ^{ug} M₁. | ^{uh} M₁. | ^{ui} M₁. | ^{uj} M₁. | ^{uk} M₁. | ^{ul} M₁. | ^{um} M₁. | ^{un} M₁. | ^{uo} M₁. | ^{up} M₁. | ^{uq} M₁. | ^{ur} M₁. | ^{us} M₁. | ^{ut} M₁. | ^{uu} M₁. | ^{uv} M₁. | ^{uw} M₁. | ^{ux} M₁. | ^{uy} M₁. | ^{uz} M₁. | ^{va} M₁. | ^{vb} M₁. | ^{vc} M₁. | ^{vd} M₁. | ^{ve} M₁. | ^{vf} M₁. | ^{vg} M₁. | ^{vh} M₁. | ^{vi} M₁. | ^{vj} M₁. | ^{vk} M₁. | ^{vl} M₁. | ^{vm} M₁. | ^{vn} M₁. | ^{vo} M₁. | ^{vp} M₁. | ^{vq} M₁. | ^{vr} M₁. | ^{vs} M₁. | ^{vt} M₁. | ^{vu} M₁. | ^{vv} M₁. | ^{vw} M₁. | ^{vx} M₁. | ^{vy} M₁. | ^{vz} M₁. | ^{wa} M₁. | ^{wb} M₁. | ^{wc} M₁. | ^{wd} M₁. | ^{we} M₁. | ^{wf} M₁. | ^{wg} M₁. | ^{wh} M₁. | ^{wi} M₁. | ^{wj} M₁. | ^{wk} M₁. | ^{wl} M₁. | ^{wm} M₁. | ^{wn} M₁. | ^{wo} M₁. | ^{wp} M₁. | ^{wq} M₁. | ^{wr} M₁. | ^{ws} M₁. | ^{wt} M₁. | ^{wu} M₁. | ^{wv} M₁. | ^{ww} M₁. | ^{wx} M₁. | ^{wy} M₁. | ^{wz} M₁. | ^{xa} M₁. | ^{xb} M₁. | ^{xc} M₁. | ^{xd} M₁. | ^{xe} M₁. | ^{xf} M₁. | ^{xg} M₁. | ^{xh} M₁. | ^{xi} M₁. | ^{xj} M₁. | ^{xk} M₁. | ^{xl} M₁. | ^{xm} M₁. | ^{xn} M₁. | ^{xo} M₁. | ^{xp} M₁. | ^{xq} M₁. | ^{xr} M₁. | ^{xs} M₁. | ^{xt} M₁. | ^{xu} M₁. | ^{xv} M₁. | ^{xw} M₁. | ^{xx} M₁. | ^{xy} M₁. | ^{xz} M₁. | ^{ya} M₁. | ^{yb} M₁. | ^{yc} M₁. | ^{yd} M₁. | ^{ye} M₁. | ^{yf} M₁. | ^{yg} M₁. | ^{yh} M₁. | ^{yi} M₁. | ^{yj} M₁. | ^{yk} M₁. | ^{yl} M₁. | ^{ym} M₁. | ^{yn} M₁. | ^{yo} M₁. | ^{yp} M₁. | ^{yq} M₁. | ^{yr} M₁. | ^{ys} M₁. | ^{yt} M₁. | ^{yu} M₁. | ^{yv} M₁. | ^{yw} M₁. | ^{yx} M₁. | ^{yy} M₁. | ^{yz} M₁. | ^{za} M₁. | ^{zb} M₁. | ^{zc} M₁. | ^{zd} M₁. | ^{ze} M₁. | ^{zf} M₁. | ^{zg} M₁. | ^{zh} M₁. | ^{zi} M₁. | ^{zj} M₁. | ^{zk} M₁. | ^{zl} M₁. | ^{zm} M₁. | ^{zn} M₁. | ^{zo} M₁. | ^{zp} M₁. | ^{zq} M₁. | ^{zr} M₁. | ^{zs} M₁. | ^{zt} M₁. | ^{zu} M₁. | ^{zv} M₁. | ^{zw} M₁. | ^{zx} M₁. | ^{zy} M₁. | ^{zz} M₁. | ^{aa} M₁. | ^{ab} M₁. | ^{ac} M₁. | ^{ad} M₁. | ^{ae} M₁. | ^{af} M₁. |

d) Ib. 21^b—22^a M.

אבא אומנא כל יומא אתי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא,
 לאבבי ממעלי שבתא למעלי שבתא, לרבא ממעלי יומא דכפורי
 למעלי יומא דכפורי. חלשא דעתיה דרבא מדאבבי, והוה קחלשא
 דעתיה דאבבי משום דאבא אומנא. אמרו ליה: „לא מצית
 למעבד כעובדי דאבא אומנא“. מאי עובדיה דאבא אומנא?
 כי הוה עביד מילתא, הוה ליה דוכתא דגברי לחודייהו ודנשי
 לחודייהו, והוה ליה לבושא^a דאית ביה ביועי ביועי^a, דכי אתיא
 איתתא, הוה מלביש לה, כי היכי דלא ליסתכל בה. והוה ליה
 דוכתא דצניעותא מאבראי למרמי ביה פשיטי: דאית ליה, קמי;
 דלית ליה, עייל ונפיק, אתי אויל, ולא מיכסיף. כי הוה חוי
 צורבא מרבנן דלא אפשר ליה, אמר ליה: „שקול הנך פריטי
 בהלואה^h ואיבראי נפשך^a“. וימנא חדא^a שדור ווגא דרבנן
 למיבדקה^a, אולו לביתיה, אוכלינהו^a ואשקינהו ומך להו ביסתרקי.
 לצפרא כרכינהו^l ואייתניהו לשוקא. ^aאמרו ליה: „לישימינהו
 מר“. אמר להו: „הכי והכי שוו“. אמרי: „דילמא שוו טפי“. אמר
 להו: „בהכי שקלי להו“. אמרו ליה: „במה חשדתינן?“ אמר
 להו: „מילתא דמצוה^h איודמנא להו לרבנן, וכסיפא להו
 למימרא“. אמרו ליה: „לישקלינהו מר“. אמר להו: „מהדיא
 שעתא אסחתינהו מדעתאי לצדקה^h“. הוה קא חלשא^a דעתיה
 דרבא באבבי, אמרו ליה: „מסתיך דקא מגנא זכותיך אכולה
 כרכא“.

e) Ib. 22^a M₁.

רב ברוקא חוואה הוה קאי בשוקא דבי לפט, אתא אליהו
 איתחזי ליה. אמר ליה: „מאן איכא בהאי שוקא דאתי לעלמא
 דאתי?“ אמר ליה: „לא איניש“. אדהכי, אתא גברא דסיים
 מסאני אוכמי ולא הוה רמי חוטי, אמר ליה: „האי בר עלמא

דאתי". קרא ליה ולא אתא לגביה. אול^ב בתריה. אמר ליה: „מאי עובדך?" אמר ליה: „ונדקנא^א אנא, ואסרנא גברי לחודיהו ונשי לחודיהו, ובליליא רמינא פוריי בין גברי לנשי, כי היכי דלא ליתעבד איסורא. כי חזינא^א לבת ישראל^א דיהבי גויס^א עיניהו עלה, מסרנא נפשי ומצילנא לה. וימנא חדא איתרמאי^א הנערה המאורסה^א, בעו למינסה^א; איתאי דורדיא דחמרא, שדאי^א לה בשיפולח^א, אמינא להו: „דשתנא היא". — „מאי שנא דסיימת מסני אוכמי?" — „כי היכי דלא לידעו דיהודא אנא; דכי הוה מילתא דצינעא ובעו למיגור גזירתא, מגלו לי ואמינא להו לרבנן ובעו רחמי ומבטלין לה". — „מאי טעמא כי קריתך, לא אתית?" — „בההיא שעתא הוו גורי גזירתא, אמינא: „ברישא אשמעה ואשלח להו לרבנן דליבעי רחמי עלה דמילתא". אדהכי^א אתו תרי אחריני^א, אמר ליה: „הני נמי בני עלמא דאתי נינהו". אמר להו: „מאי עובדיכו?" אמרו ליה: „אינשי בדוחי^א אנן; וכי חזינן איניש דעציבא דעתיה, מבדחינן ליה. אי נמי, בתרי דאית להו תגרא בהדי הדדי, טרחינן ועבדינן להו שלמא".

f) Ib. 23^a M₁.

אמר רבי יוחנן: „כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה^א, שיר המעלות בשוב יי את שיבת ציון היינו כחולמים". אמר: „איפשר^א שבועים שנה^א כחלמא?" יומא חד הוה קא אויל באורחא, חזא ההוא גברא דקא נטע חרובא, אמר: „מכדי חרובא עד שבועין שנין לא טעין; פשיטא לך דחייית שבועין שנין ואכלת מיניה?" אמר ליה: „ואנא עלמא אשכחתי: כי היכי דשתלי^א לי אבהתי, אנא נמי אשתיל לבנאי". איתיב קא כריך^א ריפתא, אתיא ליה שניתיה, ניים. אהדריה ליה משינחא, איכפי טעינא, ניים שבועין שנין. כי קס^א, חזא גברא דקא מנקיט חרובי

ב ?ונדקנא En; an leg. est זנדוקא זנדוקא^א | M. איהו + b
d En למינסבה MM₁ mend. | e Ar. | f M. | g אחי M. || 40f. a Ps
126¹. | M. שחילו En שחלו ב | e rell.

מהווא^d חרובא. אמר ליה: „ידעת מאן שתיל להאי חרובא?“
 אמר ליה: „הכי, אבוא דאבא“. — „ומאן את?“ — „בר בריה
 דהווא סבא“. אמר: „ודאי^e שבעין שנין כחלמא. אול לביתיה,
 אמר להו: „בריה דחוני^f המעגל^g מי מקים?“ אמרו ליה:
 „בריה לייתה, בר בריה איתיה“. אמר להו: „אנא הוא“. לא
 המנוה^e. אול לבי מדרשא, שמעינהו לרבנן דקא אמרי, נהירא
 להו^f שמעתא כהנך שני דחוני המעגל, כי הוה עייל לבי מדרשא,
 כל קושיא דהוה להו לרבנן, הוה מפריק. אמר להו: „אנא הוא“. לא
 המנוה, לא נהגו^g ביה יקרא כד מבעי ליה. בעי רחמי, נח
 נפשיה. (אמר רבה^h: הינו דאמרי אינאשי: ,או חברא או
 מיתותאⁱ.)

g) Ib. 23 M₁.

אבא חלקיה^g בר בריה דחוני המעגל הוה. וימנא חדא
 איצטריך עלמא למטרא, שדור רבנן ווגא דרבנן לגביה למבעא
 רחמי ומיתא מטרא. אוול^a לביתיה, לא אשכחוה. אולו לגביה
 לדברא, אשכחוה דהוה קא רפיק ריפקא; יהבו ליה שלמא, לא
 אסבר להו אפי. בפניא הוה קא מנקיט ציבא; כי קא אתא, דרא
 ציבי אחד כתפיה, וגלימיה אחד כתפיה. כולא אורחא לא סיים
 מסאניה; כי מטא למיא, סיים מסאניה. ^bכי מטא היומו והגי,
 דלייה ללבושיה^b. ^cכי מטא למתא, נפקא דביתהו לאפיה כי
 מקשטא^b. כי מטא לביתיה, עילא דביתהו ברישא, והדר עייל
 איהו אבתרה. איתבי, כך ריפתא, ולא אמר להו לרבנן:
 „איתבו כרוכו ריפתא“. פלג ריפתא לינוקי; יהב ליה לקשישא
 חדא, ולוותרא תרתי. אמר לה לדביתהו: „ידענא דרבנן^d אמטול
 מטרא^d אתו להו; קום נסלק לאיגרא נבעי רחמי, איפשר דמרצי
 קודשא בריך הוא ואתי מטרא“. קם איהו בהא וזיתא, ודביתהו
 בהא וזיתא; קדים סליק ענגא מוויחא דדביתהו. נחית, אמר

^d En. | ^e + אנא הוא M₁. | ^f לן rell. | ^g נהגיה M₁. | ^h רבא En. |
ⁱ מיתתא M₁. || 40g. ^a M₁^c. | ^b M₁^c; tr ord M₁^{*}. | ^c M. | ^d אמטו
 M₁. | ^e En. ולמטרא.

להו: „מאי^f אתו רבנן?“ אמרו ליה: „שדרינן לגביה דמר למבעא רחמי ומית^g מטר^hא“. אמר להו: „ברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא^h חלקיה^h“. אמרו ליה: „ידעינן דמטרא מחמת מר הוא דאתא, אלא נימא לן מר הני מילי דתמיהא לן טובא! מאי טעמא כי יהבינן ליה שלמא למר, לא אסבר לן אפי?“ — „אגיד יומא הואי, אמינא: לא איפגר^h“. — „מאי טעמא דרא מר ציבי אכתפיה חד, וגלימיה אחד כתפיה?“ — „טלית שאולה היא^h: להכי שאילה לי, להכי לא שאילה ליⁱ“. — „מאי טעמא כל^j אורחא לא סיים מר מסאניה, כי מטא מר מייא סיים מסאניה?“ — „כולא אורחא קא חוינא, במיא לא קא חוינא“. — „מאי טעמא כי מטא מר היומי והגי, דלייה מר ללבושיה?“ אמר להו: „זוה מעלה ארוכה^k, וזה אינו מעלה ארוכה^h“. — „מאי טעמא נפקא דביתו דמר לאפיה כי מקשטא?“ — „שלא אתן עיני באשה אחרת^h“. — „מאי טעמא עילא איהי ברישא, ומר אכתרה?“ אמר להו: „לא בדיקתו לי“. — „מאי טעמא לא אמר לן מר: כרוכו ריפתא^h“. — „לא הוה נפישא רפתא^h, ואמינא: לא אחזיק בהו ברבנן טובת חנם^h“. — „מאי טעמא יהיב^l ליה לקשישא חדא, ולוטרדא תרתי?“ — „האי קאי בביתא, והאי קאי בבי מדרשא“. — „מאי טעמא קדים וסליק עננא מההיא זויתא דהות קימא דביתו דמר?“ — „משום דאיתתא שכיחא בביתא ומקרבה הנייתה^m“(אי נמי, „הנך ביריוני דהו בשביבתי, אנא בעינא רחמי עליהו דימותו, והיא בעיא רחמי דמהדרי בתיובתא“)^m.

h) Ib. 24^b—25^a M₁.

אמר רב יהודה אמר רב: ^h בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: כל העולם כולו אינו נוון אלא בשביל חנינא בני, וחנינא בני דיו קב חרובין מערב שבת לערב שבת^h. כל מעלי

⌘ כולא M En | i ליה M₁. | h rell. | g מית^g M₁. | f מאי M₁ > M₁. | k quod sequitur deletum est. | l יהב En. | m > M.

שבתא הוה רגילא דביתהו דשדיא אקטרתא בתנורא משום כסופא. הות לה ההיא שיבבתא, אמרה: מכדי ידענא דמידי לית לה, גזיל אחוי, מאי האי. אזלא אשכחתיה לתנורא דמלי ריפתא ואגנה דמליא^a לישח^b, אמרה לה: „פלניתא, איתא^c מסא, דחריכא^d לך ריפתיך^d“ (תנא: ^aאף היא להביא מרדה נכנסת, מפני שטלומדת בניסין^h).

אמרה ליה^e דביתהו: „מטיבותא דגניזא להו לצדיקי דעלמא דאתי בעי רחמי דליתנן לך מידי.“ בעא רחמי, שדו ליה כרעא דפתורא דדהבא. חואי בחילמה^f דכולי עלמא קא אכיל אפתורא דחלת כרעי, גואינהו^g על תרתי כרעי^g. אמרה: „בעי רחמי ולשקלוה.“ בעא רחמי ושקלוה. (תנא: ^hגדול נם האחרון יותר מן הראשון^h, דגמירי: מיהב יהבין, משקל לא שקלין.)

i) Ib. 25^a G.

חד יומא דמעלי שבתא חו[ייה] לברתיה דהוה^a עציבה. אמר לה: „בתי^h, אמאי עציבת?“ אמרה ליה^b: „אבא, חליף^c לי כווא דמשחא לכווא דחלא, ושדיתיה בשרגא.“ אמר לה: „בתי, מי שאמר לשמן והדליק, יאמר לחומץ וידליק^h.“ (תנא: ^hהיתה דולקת והולכת עד שנטלו ממנה אור להבדלה^h). הוה^d ליה הנך עיוי. אמרו ליה: „קא מפסדן עיוך.“ אמר להו: „אי קא מפסדן, ליכלינהי דובי; ואי לא, כל חדא וחדא תיתי דובא בקרנא.“ לפניא אתיא כל חדא וחדא דובא בקרנא. הווא ליה ההיא^e שיבבתא דבנת ביתא, ולא מטו כשורי, אתיא לקמיה, אמרה ליה: „רבי, בנתי ביתא, ולא קא מטו כשורי.“ אמר לה^f: „מה שמך?“ אמרה ליה: „איכוס.“ אמר לה: „איכוס, איכוס^g, נימטו^h כשוריך.“ (תנא: ^hפלימוט אומר:

40h. ^a = En דמלי M. | לירשא^b M. | איתי^c M. | איתאי ArM. | d M. | e M₁e. | f בחילמיה M₁. | g mg. | h ואיהו EnM. || 40i. ^a איתחלף EnM. | דחו(ו)ח^b M. | c איתחלף M₁. | d G. | e לה EnM. | f חוירין M. | g איתחלף EnMM₁. | h אימטו En לימטו MM₁. |

אני ראיתי את הבית שהיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן, אמרו: ,זה הבית שקירה רבי חנינא בן דוסא בתפלתו'.^a ואמרי לה: ^hסניפין עשאו^{hi}).

k) Ib.

רבי אלעזר בן פדת הוה דחיק^a ליה עלמא טובא. אול ועבד מילתא; אתא לביתיה, ולא אשכח מידי למיכל. אשכח ברה דתומה, שדיה ליה בפומיה. חלש ליביה, אול גנא לבי מדרשא. אתו רבנן לשיולי ביה, וחזויה דבכא וחיין ונפקⁱ צוציתא דנורא מאפותיה. כי איתער, אמרו ליה: ,,אמאי בכית וחייכת ונפק צוציתא דנורא מאפותיך?" אמר להו: ,,אתא שכינה^h, אמרי קמיה: ,רבניה דעלמא כולי, עד אימא אידון ואיויל^e בהאי דוחקא?" אמר לי: ,ניחא לך דאחרביה לעלמא והדר איבריה? איפשר דמתרמי לך שעתא דמווני!" אמרי קמיה: ,,כולי האי, ואיפשר? — שני דתיי נפיש, או דחיינא?" אמר לי: ,דתיית'. — אי הכי, לא בעינא. — לעלמא דאתי מאי יִהבת לי?" — ,יהיבנא לך תליסר נהרי דמשכי אפרסמא, דמשיח בהו ידך ומענגת בהו'. ואמרי קמיה: ,ריבניה דעלמא! הני, ותו לא?" — אמר לי: ,ולחברך מאי ניתיב להו?" אמרי קמיה: ,ריבניה דעלמא! ומגברא דלית ליה קא בעינא'. טרק לי באסקוטלא^d באפותאי ואמר לי: ,אלעזר ברי, גרו^e בך גיראי."

41. Der Untergang des jüdischen Staates.

The Fall of the Jewish State. Git 55^b — 57^a M.

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב^a, אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה? אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, אתרנגול ואתרנגולתא חריב טור מלכא, אשקא דדייספק^b חריב ביתר. ||

ⁱ G. | ונפיק EnM₁ 28^b | G. | דחיקא 40^k. || M₁. סנאפי הוה ^h | G. | ואיויל EnMM₁ | G. | ואיויל ^e | Gc. | א(ר)גרו ^e | EnMM₁. || 41. a Pr 28¹⁴. | En Ar. דדיספק ^b |

אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, דההוא גברא דרחמיה קמצא ובעיל דבביה בר קמצא עבד סעודתא, אמר לשמעיה: „זיל אייתי לי קמצא“. אזל אייתי ליה בר קמצא. אתא אשכחיה דהוה יתיב, אמר ליה: „מכדי ההוא גברא בעיל דבביה דההוא גברא הוא, מאי בעית הכא?“ א"ל: „הואיל^ה ואחאי, שבקן, ויהיבנא לך דמי דאכילנא ושתינא.“ א"ל: „לא.“ — „יהיבנא לך דמי פלגא דסעודתיך.“ א"ל: „לא.“ — „יהיבנא לך דמי כולא סעודתיך.“ א"ל: „לא.“ נקטיה בידיה ואפקיה. אמר: „הואיל והווי יתבי רבנן ולא סחז ביה, איזיל איכול בהו קורצא בי מלכא“. אזל אמר ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ א"ל: „מי יימר?“ א"ל: „שדר להו קרבנא, חזית אי מקרבי ליה.“ אזל שדר בידיה עיגלא תילתא^ה. בהדי דקאתי, שדא ביה מומא ב^הניב שפתים^ה (ואמרי לה: ב^הדוקין^ה שבעין^ה), דוכתא דלדידן מומא ולדידהו לאו מומא. סבור רבנן לקרוביה משום ^השלום מלכות^ה. אמר להו ר' זכריה בן אבקולס: „^היאמרו, בעלי מומין קרבין לגבי מוכח^ה“. סבור למיקטליה, דלא לזיויל ולימא. א' להו ר' זכריה בן אבקולס: „^היאמרו, מטיל מום בקדשים יהרג^ה“. א"ר יוחנן: ^הענותותו של ר' זכריה בן אבקולס החריבה ביתנו ושרפה את היכלנו, והגלתנו מארצנו^ה. || שדר עילויהו לנירון קיסר. כי אתא, שדא^ה גירא למורח^ה, אתא ונפל בירושלם; ^הלמערב^ה, אתא ונפל בירושלם^ה; ^הלארבע רוחות השמים^ה, אתא ונפל בירושלם. א"ל לינוקא: „פסוק לי פסוקך.“ א"ל: „ונתתי את נקמתי באדום ביד עמי ישראל^ה.“ ^ה(וההוא ינוקא הוה מגמגם בין, באדום^ה ובין באדם^ה). אמר: קודשא בריך הוא ^הבעי לחרובי ביתיה, ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא! ערק ואזל איגיר, ונפק מיניה ר' מאיר. || שדריה עילויהו לאספסיינוס, אתא צר עלה תלת שני. הוו בה הנהו תלתא^ה עתירי: נקדימון בן גוריון ובן כלבא שבוע ובן ציצ[ת] הכסת ... חד אמר: „אנא וייננא^ה לכו בדחיטי ושערי“;

° M. שדר BEn. | Ar. בחריץ^d. | Ar. חולתא BEn. חלחא °
BEn. זיירנאⁱ. | BEn. >h. | Ez 25¹⁴ g

וחד אמר: בדמשחא ומילחא; וחד אמר: בדציבי. ושבתו רבנן
 לדציבי מכולהו (דרב חסדא כל אקלידיה הוה מסר ליה לשמיעה,
 בר מציבי; דאמר רב חסדא: אכלבא דחיטי בעיא שיתין אכלבי
 דציבי). הוה^f להו מיון עשרין וחדא שתא. || הוו בהו הנהו בריוני.
 אמרו להו רבנן: „ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו“. לא שבקוניה^f.
 אמרו להו אינהו: „ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו“. אמרו להו
 רבנן: „לא מסתייעא מילתא“. קמו קלוניה להנהו אמברי, והוה
 כפנא. || מרתא בת ביתוס עתירתא דירושלם הואי. שדרה לשלוחה,
 אמרה: „אייתי לי סמידא“. אדאול, אודבן. אמר לה: „סמידא
 ליכא, חיוורתא] איכא“. אמרה ליה: „זיל אייתי“. אדאול,
 אודבן. אתא אמר לה: „חיוורתא] ליכא, גושקרא איכא“. אמרה
 ליה: „זיל אייתי“. אדאול, איודבן. אתא אמר לה: „גושקרא
 ליכא, קמחא דשערי איכא“. אמרה ליה: „זיל אייתי“. אדאול,
 אודבן. הוה שליפא מסאנא, אמרה: איפוק ואחוי אי משכחנא
 מידי למיכל. איתיב לה פרתא בכרעא, ומתה^h. קרי עלה רבן
 יוחנן בן זכאי: הרכה בך והענוגה וגו'.^k (ואיכא דאמרי:
 גרוגרת^h אכלה סדרבי צדוק, ומתה^h. דר' צדוק איתיב ארבעין
 שנין בתעניתא^l. כי הוה אכיל מידי, הוה מתחוי מאבראי; וכי
 הוה ברי, מיתו ליה גרוגרת], מייץ מיהו ושדי להי). כי הוה
 נוחא נפשה, אפיק[ה] לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא. אמרה:
 האי למאי מבעי לי? והיינו דכתיב: „כספם בחוצות ישליכו
 וגו'“. || אבא סקרא ריש בריוני דירושלם בר אחתיה דרבן יוחנן
 בן זכאי הוה. שלח ליה: „תא בצנעא לגבאי“. אתא אמר ליה:
 „עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?“. א"ל:
 „ומאי אעביד? דאי אמינא להו מידי, קטלי לי“. א"ל: „חוי^f
 לי תקנתא לדידי; איפוק, איפשר דהוי הצלה^h פורתא“. א"ל: „נקוט
 נפשך בקצירי, וליתו כולי עלמא, ולישיילו בך, ולימרו דנח נפשיה;
 ואייתי מידי סריא ואנח גבך, וליעסקו בך תלמידך; דאינהו ידעי
 דחייא קליל ממיתא“. עבד הכי. ^hנכנס בו רבי אליעזר מצד

^k De 28⁶⁶. | ^l דלא ליחרוב ירושלם + 1 | ^m Ez 7¹⁰.

אחד, ורבי יהושע מצד אחד^h. כי מטו לפיתחא, בעו למידקריה. אמר להו: „יֵאמְרוּ: רִבֵּן דְּקִרְיָ^h.“ בעו למדחפיה, אמר להו: „יֵאמְרוּ: רִבֵּן דְּחַפְיָ^h.“ פתחו ליה בבא. כי מטא התם, אמר: „שְׁלֹמֹה עַל־ךְ מֶלֶכָא, שְׁלֹמֹה עַל־ךְ מֶלֶכָא.“ א”ל: „מִי־חִיִּיבִית תְּרִי קִטְלִי: חֲדָא, דְּלֹאֻ מֶלֶכָא אֲנָא וְקָא קִרִּית לִי מֶלֶכָא; וְעוֹד^h, אִי מֶלֶכָא אֲנָא, עַד הָאִידִנָּא אֲמָאִי לֹא אֲתִית לִגְבָאִי?“ א”ל: „דְּקֵאֲמַרְתָּ, לֹאֻ מֶלֶכָא אֲנָא, סְבֵרָא^h מֶלֶכָא אַתָּ; אִי לֹאֻ מֶלֶכָא אַתָּ, לֹא מִי־סְרָא יְרוּשָׁלַם בִּידֶךְ, דְּכִתִּיב^o: „וְהִלְבֵּנוּן בִּי־אֲדִיר יְפוּלָּה, יֵאֵין אֲדִיר, אֲלֵא מֶלֶךְ^h, שְׁנֵאֲמַר^q: „וְהִיא אֲדִירוֹ מִמֶּנּוּ^r“; וְדְקֵאֲמַרְתָּ, אִי מֶלֶכָא אֲנָא, אֲמָאִי לֹא אֲתִית לִגְבָאִי“, בְּרִיּוֹנִי^s דְּאִית בֶּן^t לֹא שְׁבָקִין.“ א”ל: „אֵילֻ חֲבִית שֶׁל דְּבִשׁ וְדִרְקוֹן כְּרוֹךְ עֲלֶיהָ, לֹא הָיוּ שׁוֹבְרִין אֶת הַחֲבִית בְּשִׁבִּיל דְּרִקוֹן^u?“ (קִרִּי עֲלֶיהָ רַב יוֹסֵף (וְאִיתִימָא רַבִּי עֲקִיבָא): „מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲרֵי וּדְעָתָם יִסְכְּלוּ“; אִיבְעִי לִיה לְמִימַר: „שְׁקִלִין צִבְחָא וְשְׁקִלִין לִיה לְדִרְקוֹן וְקִטְלִין לִיה, וְחִבִּיתָא^v שְׁבָקִין לָהּ.“ אֲדַהֲכִי, אַתָּא פְּרִיסְתָּקָא, א”ל: „קוֹם, דְּמִית קִיסָר, וְאִימְנוּ חֲשִׁיבִי דְּרומֵאִי לְאוֹתוֹבֶךְ בְּרִישָׁא.“ הוּהּ סִיִּים מִסָּאֲנִיָּה חֲדָא, בְּעִי לְמִסִּימִיָּה לְאַחֲרִינָא, לֹא עֵייל; בְּעֵיל [א] לְמִישְׁלָפִיָּה לְאִידֶךְ, לֹא נִפְקָא. א”ל: „לֹא תִצְטַעַר, דְּכִתִּיב^o: „וְשִׁמּוּעָה טוֹבָה תִּדְשֵׁן עַצְמִי.“ א”ל: „מָאִי תִקְנִיתָּהּ?“ — „לִיתִי אִינִישׁ דְּלֹא מִיִּיתְבָּא דַּעֲתָךְ מִינִיָּה, וְלִיחְלוּף קִמָּךְ, דְּכִתִּיב^v: „וְרוּחַ נִכְאָה תִיבֵשׁ גִּרְם.“ עֲבַד הֵכִי, עֵייל. — „וּמֵאֲחֵרָה דְּחִימִיתוּ כּוֹלֵי הָאִי, אֲמָאִי לֹא אֲתִיתוּ לִגְבָאִי?“ א”ל: „וְלֹא אֲמָרִי לָךְ?“ — „אֲנָא נָמִי אֲמָרִי לָךְ.“ א”ל: „מִיּוֹל אוּלֵּלָנָא, וְאִינִישׁ אַחֲרִינָא מְשִׁדְּרָנָא.“ א”ל: „בְּעִי מִינִיא מִלִּחְתָּא, וְאַתָּן לָךְ.“ א”ל: „תֵּן לִי יִבְנָה וְחִכְמִיָּה^h, וְשׁוֹשִׁילִחְתָּא דְּרִבֵּן גְּמִלְיָאֻל, וְאַסּוּתָא דְּמִסִּיין לִיה לְרַבִּי צְדוֹק.“ (קִרִּי עֲלֶיהָ רַב יוֹסֵף (וְאִיתִימָא רַבִּי עֲקִיבָא): „מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲרֵי וּדְעָתָם יִסְכְּלוּ“; אִיבְעִי לִיה לְמִימַר: „שְׁבָקִינְהוּ הָאִי וְיִמְנָא.“ וְהוּא סְבֵר: „דִּילְמָא

יֵאֵין לִבְנוֹן אֲלֵא + r | q Je 30²¹. | p Mc. | o Is 10²⁴. | En. אִיבְרָא n
M. דְּאִיבֵן En. s | En. בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּי הָחֵר הַטּוֹב הַזֶּה וְהִלְבֵּנוּן
t Is 44²⁶. | u Pr 15³⁰. | v ib. 17²².

כולי האי לא יהבו^ו, והצלה פורתא נמי לא הויא. — אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא? — יומא קמא אשקויה מיא דפארי, למחר מיא דסיפוסקא, למחר מיא דקימחא, עד דרויח מעיה פורתא פורתא. . . .

אתרנגול ותרנגולתא חריב טור מלכא. דהוו נהיגי כי הוו מפקי חתנא וכלתא מפקי קמיהו תרנגולא ותרנגולתא, ^אכלומר: פרו ורבו כתרנגולין^א. יומא חד הוה קחליף גונדא דרומאי, שקלונהו מיניהו; נפול עליהו, מחונהו. אתו אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עליהו. הוה בהו חד בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו. שקליה קיסר לחאגיה ואותביה אארעא, אמר: רבוני דעלמא כולי! אי ניחא קמך, לא תמסריה לההוא גברא לדידיה ולמלכותיה ביד[יה] דחד גברא. “אכשליה פומיה לההוא בר דרומא ואמר: הלא אתה אלהים ונתתנו פרצתנו ולא תצא בצבאותינו. x (דוד נמי אמר הכי? — דוד אתמוהי קמתמה.) על ל^א בית הכסא^א, אתא דרקנא, שמטיה לכרכשיה. אמר: הואיל ואתרחיש לי ניסא, אשבקינהו האי ויטנא. שבקינהו, ואול^א. איודקור, אכול ושתו, ואדליקו שרגי עד דאתחוי ביליונא^א דגושפנקא ברחוק מילא. אמר: מיחד[א] קא חדו לי. הדר אתא עליהו. א”ר יוסי: תלת מאה אלפי שלופי סייפי עיול לטור מלכא, וקטלו בה תלתא יומי ותלתא לילווחא, ובהך גיסא הלולי וחניגני, ולא הוו ידעי הני בהנך והנך בהני . . .

אשקא דדייספק חריב ביתר. דהוו נהיגי כי הוה מתייליד ינוקא, שתלי ארוא, ינוקתא תו שתלי תורניתא, וכי הוו מינסבי, קייצי להו ועבדי להו גננא. יומא חד הוה קחלפה ברתיה דקיסר, איתבר שקא דדייספק. קצו ארוא ועיילו לה. נפול עליהו, מחונהו. אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עילווייהו.

^ו M; est alt lectio. | ^x Ps 60¹².

42. Wundererzählungen. *Wonder-stories*.B. b. 73^a—74^b H.

אמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: בין גלא לגלא חלת מאה פרסי, ורומיה^a דגלא חלת מאה פרסי, ומנא חדא דלינן גלא וחיתיה בי^b מרבעתיה דכוכבא, והוה כי מיבוק^c ארבעי גריוי חרדלא; ואי דלי לן טפי, הוה קלי לן מהבלא. רמא ליה גלא קלא לחבריה: „מי שבקת מידי בעלמא דלא חריבתיה?“ אמר ליה: „תא חוי בגבורתיה דמריך, דאפלו כמלא חוטא דחלא^d לא עברי; שנאמר^e: האותי לא תיראו נאם, י.“

ואמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: האי גלא דאתי^f לטבועי ספינתא אית ליה ברישיה כי ציצתא דנורא חורא, ואית להו^g אילואתא דחקיק עליהו, אהיה אשר אהיה יי, צבאות^h, ומחנינן ליה בגויהו^h, ונייח.

ואמר רבא: לדידי חוי לי הורמיוⁱ בר לילואתא^k דהוה קא משואר אקובנאה^l דמחוזא, ורהיט פרשא בי רכבי סוסיא מתתאי ולא יכיל ליה. ומנא חדא סרגי^m ליה חרתי כודניאתא אתרי גשרי דאנגנⁿ, ושוור מהאי להאי ומהאי להאי, ונקיט תרי מוגי מיא בדיה, ושפיך מהאי להאי ומהאי להאי, ולא נטף^o נטופתא^p מיניהו. וההוא יומא, יעלו שמים ירדו תהומות^q. שמע^r מלכותא עילוה וקטעתיה^s.

אמר רבה בר בר חנה: לדידי חוי לי אווילא^t בר יומיה דהוה אהר תבור^u (והר תבור כמה דְּהוּי? ארבעין פרסי), משכא דצואריה חלתא פרסי, בי מרבעיה^u דרישיה פרסא ופלגא; ורמא כפותא וסכריה לירדנא.

42. a 1 pr > H. | b l. | c H* = M ef Ar. | d חרדלא H. | e Je 5²². | f דאחיא H. | g l. | h בגויה H. | i = Ar ef RSbM, Ar. | j סרגי m. | k לילואתא Ar En. | l מלכותא M. | m דרונג En. | n דרונג B. | o נטפא M. | p נטופתא M. | q Ps 107²⁰. | r שמע En. | s = M. | t He = M. | u + דראימא, sed del.

נפשיכו, דנפל ליה חצינא דבי נגרי שבע^ע שנין ולא מטא ארעא?^א
ולא משום דעמיקי מיא, אלא משום דרדפי מיא. (אמר רב אשי:
ההוא ^הויו שדי^ה הוה, דכתיב^ב: ,ויוו שדי עמדי'.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא במדברא
וחוינא להנך אוווי דינתור גדפיהו משומניהו, ונגיד ואתי חוטא
דמשחא מיניהו. אמרי להו: „אית לן בגויכו חולקא לעלמא
דאתי?“ חדא דליא לי אטמא, וחדא דליא לי גרפא. כי אתאי
לקמיה דרבי אלעזר, אמר לי: „עתידין ישראל ליתן עליהן דין^ה.
אמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא במדברא,
והוה בהדן ההוא טייעא דהוה מורח בעפרא, אמר: ,האי אויל
לדוכתא פלן, והאי אויל לדוכתא פלן. הבנן ליה עפרא אמר:
„מרחקיתון ממיא תמניא פרסי.“ הבנן ליה, אמר: „מרחקיתון^א
תלתא^ב פרסי. הפכין ליה עפרא, ולא יכלין ליה.

אמר לן: „תא אחוי לכו ^המתי מדבר^ה“. אזלאי וחואי
דדמוכי כטאן דמיבסמי וגנו, והוה חד מיניהו גני אפרקיד, וכיפן
בירכיה. ועאל טייעא כי רכיב ונקיט רומחא בידיה, ולא נגע
ביה^ג. פיסקי ושקלי חוטא דתכלתא מיניהו, ולא איסתגיא גמלן.
אמר: „דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר להו. דגמירי,
דטאן דשקיל מידי מיניהו, לא מסתגי ליה.“ הדרין ליה וסגין.
כי אתאי לבי מדרשא, אמרי לי: „כל אבא חמור^ה כל בר חנה
סיכסא. מכדי הנך חוטין וחלייתא אי ^הכבית שמאי^ה אי ^הכבית
הלל^ה, הוה מיבעי לך למימניהו ומיתי ומימר.“

אמר לן: „תו אחוי לכו ^ההר סיני^ה“. אזלאי וחואי דהדרי
עקרי כחמרי לובייתא. נפק בת קלא ואמרה: „^האוי לי שנשבעת;
ועכשו שנשבעת, מי מפר ליה?^ד כי אתאי לבי מדרשא, אמרו:
„כל אבא חמור, כל בר חנה סיכסא. הוה לך למימר: „מופר לך,
מופר לך^ה“. ואנא סברי: דילמא שבועה ד^הדור המבול^ה הוה.
(ורבנן? — אוי, לא לימא.)

H. תלת M q. | H. מרחקיתון p. | Ps 50¹¹ o. | rel. הא prm n
r rel H = ביה.

אמר לן: תו אחוי לכו בי בלועי דקרת. אחוי לן ^אההוא
 בועא דהוה נפיק מיניה חוטא דקוטרא. איתי גבבא דעמרא,
 אמשייה ^בבמיא, וכרכיה ארומחיה, ודחציה ^ג; איקלי ואיחרך.
 אמר לי: „אציית אייו מאי דשמעת מהכא.“ ושמעית דקאמרי:
^ה„משה ותורתו אמת והן בדאינ ^א“. אמר לי: „כל תלתין יומין
 מהדרא להו גיהנם כ ^בבשר בקלחת ^ה, ואמרי הכי: ^ה„משה ותורתו
 אמת, והן בדאינ ^ה“.

אמר לן: „והוא אחיו לכו, היכא דסחיף” רקיעא עילוי ארעא. “
אחיו לן. חזאי לההיא כותא, שקלתה לסלתאי ואנחתה בגווה.
עד דצליי, הדר גילגלא, ולא אשכחתה.” אמרי: „דילמא חס
ושלום” גנבי איכא הכא.” אמר לי: „אינטר עד למחר כי השתא,
הדר גלגלא לדוכתיה ושקלת ליה.”

רבי יוחנן משתעי: וימנא חדא הוה קא אוילנא בלספינה^ה
ודלי ההוא כוורא רישיה, ודמיינ עיניה לתרי סיהרי, ונפלו מיא
מתרי^ז וימיה^ח כתרי מברז^ט דסורא.

רב ספרא משתעי: ומנא חדא הוה אוילנא בספינתא, ודלי
הדוא כוורא רישיה, והוה אית ליה תרי קרני, וחקוק^א עליה:
^האני בריה קלה שבים^ה, והוינא תלת מאה פרסי, ומומן לפומיה
^הדלויתן^ה. (אמר רב אשי: ההוא עיוא דימא הוא וכחישא.)
רבי יונתן משתעי: ומנא חדא הוה אוילנן בלספינה^ה, וחוינא
לההיא קרטליתא דהוה מדבק בה^ה אבנים טובות ומרגליות^ה, והדר
לה מינא דכוורא דשמיה כרשי^ה. נחית בר אמודאי לאיתווי^ה,
בעא למקטליה. סליק, דרא ויקא דחלא ונחית. נפקא בת קלא
ואמרה: מאי עב[ו]דתיכו בהרי קרטליתא דדביתיהו דרבי חנינא בן
דוסא, דאית בה תכלתא דשריא^ה חוטי לצדיקי לעלמא דאתי?

s cf Ar nomine אחרים אחרים. | t ושמשיה Ar. | u פא H. |
v שכלהא BM שקליהה En שקליהה H. | w = M חיה H. | x מתרתי
rell. | y BM Ar קימיה H אוסייה En cf RŠbM. | z Ar מכרי M
מכרי En סברי Ared. pr. #V סברי Geršms. | a וחקיק rell. |
b דבתישא rell. | c כרשא B כרשא Ar כריש M. | d לאיתויה M. |
e ל. רשריא.

רבי יהודה הינדואה משתעי: ומנא חדא הוה קא אוילנא
בספינתא וחוינא להווא^f אבן^h טבא^g דהדר לה תנינא, נחית בר
אמודאי ואיתי לה, ואחא תנינא וקא בלעה לספינתא. אחא
פשקצא וקטליה, איתהפיכו מיא לדמא. אחא תנינא חבריה,
שקלה^h, אתנחתה עילויה, ואחייה. הדר וקא בלע לספינתא,
הדר אתא ההוא פשקצא וקטליה, שקלה^h ופרח. בהדי דקא
פרח, נפלה בספינתא עילוי הנך צפוריⁱ דהוו מליחי. חזון,
שקלוח ופרוח. . . .

אמר רב אשי: אשתעי לי הונא בר נתן: ומנא חדא הוה קא
אוילנא במדברא והוה בהדן אטמא. פתחנא ונקירנא, איתנחה
עילוי עשבי וחלמה. איתנין ציבי וטוינא. לישנא הדרנא אחאי,
הוה קא מלחשן^j גומרי. כי אחאⁱ] לקמיה דאמימר, אמר לי:
„עשבי סמטרי הוה, וגומרי דריתמא הוה.“

43. Halachische Stücke. *Halakic Texts.*

a) Ber 2^a—3^a M.

תנא היכא קאי, דקתני, מאמתⁱ? ותו, מאי שנא דתני,
בערבין^j, ניתני, בשחרין^k ברישא? — תנא אקרא קאי, דכתיב^l:
בשכבך ובקומיך^j, והכי קאמר: ^hומן קרית שמע^h ד^hשכיבה^h
אימת? ^hמשעה שהכהנים נכנסין לאכול בחרומתן^h. || ואיבעית
אימא: תנא יליף מ^hבריותו של עולם^h, דכתיב^l: ,ויהי ערב ויהי
בקר יום אחד'. || אי הכי, סיפא דקתני: ,בשחר מברך שתיים
לפניה ואחת לאחריה, בערב שתיים לפניה ושתיים לאחריה,
ניתני, בערב^k ברישא? — תנא ^eתני, ערבית^k ברישא^e וחדר
תני, שחרית^k, ואדקאי^d ב, שחרית^k מפרש כל מילי ד, שחרית^k,
והדר מפרש מילי ד, ערבית^k.

f M. ההי' | j mg | i ציפרי | H. - ליה MEn | b טוב' g | M. | M. ההי' f
מלחשן | H. לחי | 43 a. | a De 6². | b Ge 1⁵. | c ordo verborum Mc. |
d & pr superscr.

מתני' ^e. משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן ^fמִכְדִּי, כֹהֵנִי מאימת קֹאכְלִי בתרומה ^h? אִמְצַאת הַכּוֹכְבִּים ^f; נִתְּנִי, מִשְׁעַת צֹאת הַכּוֹכְבִּים! — מִלְּתָא אֲגַב אֹרְחִיהָ קִשְׁמִשְׁמַע לָן, דְּכֹהֲנִי ^g אִימַת אֲכָלִי ^h בתרומתן ^h, מִשְׁעַת צֹאת הַכּוֹכְבִּים. וְהָאִי קִשְׁמִשְׁמַע לָן, דְּכֹפְרָה ^h לָא מַעֲכָבָא לְהוּ ⁱ, בְּדִתְנָא: , וּבֹא הַשֶּׁשֶׁשׁ וְטָהָר וְאַחֵר יֹאכֵל מִן הַקִּדְשִׁים ^j בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ מַעֲכַבְתּוֹ לֹאכּוֹל בְּתִרְוּמָה, וְאִין כִּפְרָתוֹ מַעֲכַבְתּוֹ לֹאכּוֹל בְּתִרְוּמָה. || וּמַמַּי דְּהָאִי, וּבֹא הַשֶּׁשֶׁשׁ וְטָהָר ^h בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ ^h הוּא, וּמַאי, וְטָהָר, טָהָר יוֹמָא, וְדִילְמָא ^h בִּיאַת אֹרְזָא ^h הוּא, וּמַאי, וְטָהָר, טָהָר גְּבֵרָא? אִמַּר רַבָּא בַר רַב שִׁילָא: ^h אִם כֵּן, לִיכְתּוּב קֵרָא, וְיִטְהָר וְאַחֵר יֹאכֵל מִן הַקִּדְשִׁים, מַאי, וְטָהָר? שְׁמַע מִינָהּ בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ הוּא, ⁱוּמַאי, וְטָהָר? טָהָר יוֹמָא ⁱ, בְּדִתְנָא ⁱ אִינְשִׁי: ⁱ, אִינְעֵרְבִי שִׁימְשָׁא וְאִידְכִי יוֹמָא.

בְּמַעֲרָבָא הָאִי דְרַבָּה בַר רַב שִׁילָא לָא שְׁמִיעַ לְהוּ, וְכָעוּ לָהּ מִיבְעָא: הָאִי ^h, וּבֹא הַשֶּׁשֶׁשׁ וְטָהָר, בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ הוּא, וּמַאי, וְטָהָר, טָהָר יוֹמָא, אִם דִּילְמָא בִּיאַת אֹרְזָא הוּא, וּמַאי, וְטָהָר, טָהָר גְּבֵרָא? וּפְשָׁטוֹ ⁱ לְהַי מַפְרִיחָא, מִדְּקִתְנִי בְּבִרְיָתָא: , סִימָן לְדַבְרָא, עַד צֹאת הַכּוֹכְבִּים, שְׁמַע מִינָהּ, בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ הוּא, וּמַאי, וְטָהָר, טָהָר יוֹמָא.

אִמַּר מַר: , מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים נִכְנָסִין לֹאכּוֹל בְּתִרְוּמָתָן. וְרַמְיָנִי: , מֵאִמַּתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּעֶרְבִין? מִשְׁעָה שְׁעִנִּי נִכְנָס לֹאכּוֹל פָּתוּ בְּמַלְחָא וְעַד שְׁעָה שְׁעוּמָד לִיפְטָר מִתּוֹךְ הַסְעוּדָה. סִיפָא וְדָאִי פְלִיגָא אִמְתְּנִיתִין, רִישָׁא מִי אֲמַרְיָנָן דְּפְלִיגָא אִמְתְּנִיתִין? — דִּילְמָא ⁱ, עֲנִי, וְכֹהֵן, חֵד שִׁיעוּרָא הוּא. || וְעֲנִי, וְכֹהֵן, חֵד שִׁיעוּרָא הוּא? וְרַמְיָנִי: , מֵאִמַּתִּי מִתְחִילִין לְקִרְתָּ קִרְתָּ שְׁמַע בְּעֶרְבִין? מִשְׁעָה שְׁבִנִי אָדָם נִכְנָסִין לֹאכּוֹל פָּתוּ בְּעֶרְבִי שְׁבִתוֹת, דְּבִרִי רַבִּי מֵאִיר; וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים זְכָאִין לֹאכּוֹל

^e sup ras. | ^f mg. | ^g Mc דְּכֹהֲנִין M*. | ^h אֲכָלִי Mc אוֹכְלִי M*. | ⁱ superscr. | ^j Le 22⁷. | ^k tr Ar; lectio Ar. in laudatur in mg; nostra est Rašiana lectio; ab interpretatione Rašiana abscedunt Tosafot q. v. | ^l M*. | ^m sic vocal. instr. | ⁿ Mc. | ^o וּפְשָׁטוֹ M. | ^p לִיָּהּ M. | ^q sic voc. instr. Mc. | ^r לִיָּהּ M.

בתרומתן, וסימן לדבר, עד צאת הככבים. ואף על פי שאין ראייה לדבר, וכר לדבר; שנאמר^q: ואנחנו חציוֹם עֲשִׂים במלאכה וחצים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הככבים; ואומר^r: והיה לנו הלילה לִמשמר, והיום לִמלאכה. (מאי, ואומר? — וכי תימא, מעלות השחר לאו יממא, ומכי איעריב שימשא ליליא הוא, ומשום^s בנין בית המקדש^t אינהו מקדמי ומחשכי; תא שמע, והיה לנו הלילה למשמר והיום מלאכה.) קסלקא דעתך ד^u, בני אדם בערבי שבתות^v היינו, עניים, ואי סלקא דעתך, עני^w וכהן^x חד שיעורא הוא, רבנן היינו רבי מאיר! אלא שמע מינה, שיעורא ד, עני^y לחוד, ושיעורא ד, כהן^z לחוד! — לא לעולם^{aa}, עני^{ab} וכהן^{ac} חד שיעורא הוא^{ad} רוב בני אדם^{ae} לאו היינו עניים^{af}. || ועני^{ag} וכהן^{ah} חד שיעורא הוא? ורמינהי: מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבית? משעה שקדש היום בערבי שבתות, דברי רבי אליעזר; רבי יהושע אומר: משעה שהכהנים טהורים^{ai} לאכול בתרומתן; רבי מאיר אומר: משעה שהכהנים טובלין לאכול בתרומתן. אמר לו רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום טובלין? רבי חנינא אומר: משעה שעני נכנס לאכול פתו בטלח; רבי אחאי (ואמרי לה: רבי אחא) אומר: משעה שבני אדם נכנסין להסב. ואי סלקא דעתך, עני^{aj} וכהן^{ak} חד שיעורא הוא, רבי חנינא היינו רבי יהושע! אלא לאו שיעורא ד, עני^{al} לחוד, ושיעורא ד, כהן^{am} לחוד? || הי מיניהו מאוחר^{an}? — אמר רב נחמן בר יצחק: מסתברא ד, עני^{ao} מאוחר, דאי סלקא דעתך, ד, עני^{ap} מוקדם^{aq}, רבי חנינא היינו רבי אליעזר! אלא שמע מינה, ד, עני^{ar} מאוחר, שמע מינה! אמר מר: א"ל רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום היו טובלין. שפיר קאמר ליה רבי יהודה לרבי מאיר! — אמר לך רבי מאיר^{as}: מי סברת א^{at} בין^{au} השמשות^{av} דידך קאמינא, אבין השמשות דרבי יוסי קאמינא, דאמר: א^{aw} בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא^{ax}. || במאי קמיפלגי? — בבית השמשות

^q Ne 4¹⁶. | ^r > text mas. | ^s ib.¹⁶ | ^t והיו text. mas. (cf Norzi). |

^u > text. mas.; cf v. ¹⁰ | ^v seq נכנסין | ^w Mc; אביר M* vid.

קמפלג; רבי יהודה סבר: בין השמשות טובא הוי, ^אהילכך, מבעוד יום טובלין^א; ורבי מאיר סבר לה כרבי יוסי, דאמר: בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא, ואי אפשר לעמוד עליו. || קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר! — תרי תנאי ואליבא דרבי מאיר. || קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר! — איבעית, אימא: סיפא רבי אליעזר הוי, רישא לאו רבי אליעזר; ואיבעית, אימא. תרי תנאי ואליבא דרבי אליעזר.

b) Pes 102^b—104^a M₁.

גופה: יום טוב שחל להיות אחר השבת, אמר רב: יקנה; ושמואל אמר: יזהק; ורבה אמר: יזהק; ולוי אמר: קנה; ^אורבנן אמרי: קנה^א; מר בריה דרבנא אמר: נקה; מרונא משמיה דרבי יהושע בן לוי אמר: נהיק. || שלח ליה אבא אבוה דשמואל לרבי: „הילמדנו רבינו, סדר הבדלות היאך? ^א” שלח ליה: „כך אמר ר' ישמעאל בר' יוסי, שאמר משום אביו, שאמר משום רבי יהושע בן חנניה: נהיק”. || אמר ר' חנינא: ^אמשל למלך יוצא והפרכוס נכנס, מליון את המלך, ואחר כך יוצאין לקראת הפרכוס^א. || היכי דאיכא זמן^א, היכי עביד? אביי אמר: יקנה; רבא אמר: יקנה. והילכתא כרבא.

רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא, איתו לקמיה ^אמאור ובשמים^א, שקל וברין אבשמים ברישא. אמרי ליה: „והא בית שמאי ובית הלל דמודו, ברישא מאור, ^אואחר כך^א בשמים (דתנן): בית שמאי אומרי: נר ומוון בשמים והבדלה; ובית הלל אומרי: נר בשמים מוון והבדלה!” עני רבא בתריה: „ו, דברי רבי מאיר; אבל ר' יהודה אומר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המוון שהוא בתחלה, ועל הבדלה שהיא בסוף; על מה נחלקו? — על המאור ועל הבשמים, שבית שמאי או: מאור, ואחר כך בשמים; ובית הלל אומרי: בשמים, ואחר כך מאור^א. דאמר ר' יוחנן: ^אנהגו העם כבית הלל^א, ואליבא דר' יהודה.”

43b. ^a mg. | ^b BM לו M₁. | ^c BM דחניא M₁. | ^d BM.

רב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא, בריך רבא אכסא קמא ואכסא דברכתא. אמר ליה: „למה לך? הא ברינא חדא ומנא!“ אמר ליה: „כי הוינן בי ריש גלותא, הכי עבדינן“. אמר ליה: „בי ריש גלותא, ספק^k מיתו לן, ספק לא מיתו לן; הכא, קמן מנח, ודעתין עילויה!“ אמר ליה: „אנא דעבדי כתלמידי דרב: דרב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב ייבא סבא; אמרו ליה: הבו^s נברוך! ולבסוף אמרו ליה: הבו נישתי. אמ' להו: „הכי אמר רב: כיון דאמריתו, הבו ניברוך“, איתסר לכו למישתי.“

אמימר ומר זוטרא ורב אשי הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב אחא בריה דרב אשי. אמימר בריך אכל כסא וכסא; מר זוטרא בריך אכסא קמא ואכסא דברכתא; רב אשי בריך אכסא קמא, ותו לא בריך. || אמר רב אחא בריה דרבא: „אנן כמאן נעביד?“ אמימר אמר: „אנא מיפלך אנא“. מר זוטרא אמר: „אנא דעבדי כתלמידי דרב“. רב אשי אמר: „לית הילכתא כתלמידי^f דרב; דהא ^hיום טוב אחר השבת^h, ואמר רב: יקנה“. — ולא היא, התם לא עקר דעתיה ממשתיא, הכא עקר דעתיה ממשתיא. || כי^s מטא לאבדולי, קם שמעיה, אדליק אבוקה^h משרגא. אמ' ליה: „והא מנחא שרגא!“ אמ' ליה: „שמעא דעתא^h דנפשיה עביד“. אמ' ליה: „אי לאו שמיע ליה מיניה דמר, מי הוה עביד?“ אמ' ליה: „ולא סבר לה מר להא דאמ' רבא: ^hאבוקה להבדלה מצוה מן המוכחר^h“? || פתח ואמר: ^hהמבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לגוים^h וכו'. אמר ליה: „למה לך כולי האי? והא אמ' רב יהודה אמ' שמואל: ^hהמבדיל בין קדש לחול? וזו היא הבדלתו של ר' יהודה הנשיא^h. אמר ליה: „אנא כי הא סבירא לי, דאמ' ר' אלעזר אמ' ר' הושעיא: ^hהפוחת לא יפחות משלש, והמוסיף לא יוסיף על שבע“^h. אמר ליה: „והא מר לא תלת אמר, ולא שבע אמר!“ אמ' ליה: ^h„בין יום השביעי לששת

e M₁*. | f M₁c = BM. | s superscr. | h אדעתא M.

ימי המעשה, מעין חתימה היא^א. דאמ' רב תחליפא בר אבימי
אמ' שמואל: ^אהמבדיל צריך שיאמר מעין חתימתה סמוך
לחתימתה^א. ופומבדיתאי אמרי: ^אמעין פתיחתה סמוך לחתימתה^א.
מאי ביניהו? — איכא ביניהו ^א, וס טוב שחל להיות אחר
השבת^א דחתמינן, המבדיל בין קדש לקדש: מאן דאמר, מעין
חתימתה סמוך לחתימתה, בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת
יום טוב הַבְּדִלְתָּהּ; ומאן דאמ': כעין פתיחתה סמוך לחתימתה,
לא בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלתה^א.

c) R. h. 2^a—3^a M₁.

למלכים] למאי הלכתא? אמר רב חסדא: לשמרות^א; דתנן:
שמרי חוב המוקדמין פסולין, והכאזהרין כשרין.
תנו רבנן: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
אחד בניסן, עלתה לו שנה; ואם לא עמד אלא באחד בניסן,
אין מונין לו שנה עד שיגיע ניסן אחר.
אמר מר: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
אחד בניסן, עלתה לו שנה^א. הא קמשמע לן, דניסן ^אראש השנה
למלכים, ויום אחד בשנה חשוב שנה^א.
ואם לא עמד אלא באחד בניסן, אין מונין לו שנה עד
שיגיע ניסן אחר^א. פשיטא! — לא צריכה דאיפנו ליה^א מאדר,
ולא אמליך עד חד בניסן, מהו דתימא נמנו ליה תרתין
שני; קמ"ל.

ת"ד: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה לזה
ושנה לזה. מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה
ולזה. מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה ראשונה
לראשון, ושנייה לשני.

אמר מר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה
לזה ולזה^א. פשיטא! — מהו דתימא שתא לבתרי לא מנינן,
קמ"ל. || מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה

ולוה'. פשיטא! — מהו דתימא כי אמרינן, יום אחד בשנה חשוב שנה^ה במסוף^ב שנה, אבל בתחלת שנה^ה לא אמרינן, קמ"ל. || מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין ראשונה לראשון, ושנייה לשני'. פשיטא! — לא צריכא דאימנו ליה^ה מאדר ו"מלך בן מלך^ה הוא, מהו דתימא נימנו ליה תרתין שנין, קמ"ל. אמ' ר' יוחנן: ^המנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן? שנאמר^ה: ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל^ה מארץ מצרים^ה בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל. מקיש מלכות שלמה ליציאת מצרים מה יציאת מצרים מניסן, אף מלכות שלמה מניסן^ה. ויציאת מצרים גופה^ה מנא לן דמניסן מנינן, דילמא מתשרי מנינן? — לא ס"ד^ה, דכתיב^ה: ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי י', וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש^ה. וכתיב^ה: ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש^ה. מדקאי באב וקרי ליה שנת הארבעים, וקאי בשבט וקרי ליה שנת ארבעים מכלל דלראש השנה^ה לאו תשרי הוא. || בשלמא האיך מפרש ליציאת מצרים, אלא האי, ממאי דליציאת מצרים, דילמא^ה להקמת המשכן^ה? כדאמר רב פפא: „שנת עשרים^ה לגזירה שוה^ה“, הכא נמי, ארבעים^ה לגזירה שוה: מה התם ליציאת מצרים, אף הכא ליציאת מצרים. || וממאי דמעשה^ה דאב קדים, דילמא מעשה דשבט קדים? — לא ס"ד, דכתיב^ה: אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי, וכי נח נפשיה דאהרן, אכתי הוה סיחון קיים (דכתיב^ה 1: וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב^ה מה שמועה שמע? — שמע שמת אהרן, ונסתלקו ענני כבוד מישראל, וכסבורין: נתנה רשות להלחם בישראל. והינו דכתיב^ה, ויראו כל העדה כי גוע אהרן, ואמר ר' אבהו: אל תיקרי, ויראו

b prm הני מילי M₁superscr. | c I Reg 6¹. | d superscr. = BM. | e BM גופיה MM₁. | f mg = BM. | g Nu 33²⁸. | h De 1³. | i Ne 1¹. | j mg. | k De 1⁴. | l Nu 21¹. | m ib. 20²⁹.

אלא ויראו^ח, וכדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: ^אכי משמש בארבע לשונות^ה: אי, דילמא, אלא, דהא. || מי דמי? הכא כנען, הכא סיחון! — חאנא: הוא כנען, הוא סיחון, הוא ערד; סיחון שדומה לסייח שבמדבר, כנען על שם מלכותו, ומה שמו? ערד שמו. איכא דאמרי: ערד שדומה לערוד שבמדבר, כנען על שם מלכותו, ומה שמו? סיחון שמו).

ואימא ראש השנה אייר? — לא ס"ד דכתיב^פ: ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן, וכתיב^ג: ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן אהל מועד; מדקאי בניסן וקרי ליה שנה שנית, נוקאי באייר וקרי ליה שנה שנית^נ, מכלל דאייר לאו ראש השנה הוא.

ואימא ראש השנה סיון? — לא ס"ד דכתיב^ז: בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים; ואם איתא, בחדש השלישי בשנה השנית^ס מיבעי ליה!

ואימא תמוז? ואימא אב? ואימא אלול? — אלא אמ' ר' אלעזר מהכא: ויחל לבנות בחדש השני בשנת ארבע למלכות^ז; מאי שני? לאו ^השני לירח שמונין בו למלכותו^ה? || מתקיף לה רבינא: ואימא שני בחדש? — אס כ^ה, שני בחדש בהדיא הוה^י כתיב. || ואימא שני בשבת? אמר רב אשי: חדא דשני בשבת לא אשכחן דכתיב; ועוד^ה, מקיש שני בתרא ל^השני קמא, מה שני קמא חדש, אף^ה שני בתראה חדש.

תניא כותיה דר' יוחנן: מנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן, שנאמר: ויהי בשמונים שנה; ואומר: ויעל אהרן; ואומ': ויהי בארבעים; ואומ': אחרי הכותו; ואומ': וישמע הכנעני מלך ערד; ואומ': ויראו כל העדה; ואומ': ויהי בחדש הראשון; ואומ': ויהי בשנה השנית; ואומ': בחדש השלישי; ואומ': ויחל לבנות בחדש השני בשני.

n vocalis in cod. | o BM. | p Ex 40¹⁷. | q Nu 10¹¹. | r Ex 19¹. |

s BM | t II Chr 3². | u BM > M₁.

d) Giṭ 36^a—37^a M.

והילל הוקן כו' תנן התם: פרוסבל אינו משמט, וזה אחד מן הדברים שהתקין הילל, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה עם זה, ועברו על מה שכתוב בתורה¹, השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך וגו', התקין פרוסבל. וזהו גופו של פרוסבל: מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני כל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה, והדיינין חותמין למטה או העדים. || ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא, והתקין² הילל דלא משמטא? אמר אבוי: ³בשביעית בזמן הזה⁴, ורבי היא; דתניא: רבי אומר: וזה דבר השמטה שמוט⁵, בשתי⁶ שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמטת קרקע, ואחת שמטת כספים: בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים, ובזמן שאין אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים — ותקינו רבנן ד⁷תשמט, וזכר לשביעית⁸; ראה הילל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה, עמד והתקין פרוסבל. || ומי איכא מידי דמאורייתא לא משמטא⁹ שביעית, ותקינו רבנן דתשמט? אמר אבוי: ¹⁰שב ואל תעשה¹¹ הוא. || רבא אמר: ¹²הפקר בית דין הפקר¹³. דאמר רבי יצחק: ¹⁴מניין שהפקר בית דין הפקר? שנאמר¹⁵: כל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. רבי אלעזר אמר: מהכא: אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וגו'¹⁶; ¹⁷וכי מה ענין ראשים אצל אבות? אלא לומר לך, מה אבות מנחילין את בניהן כל מה שירצו, אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו. || איבעיא להו: כי התקין הילל פרוסבל, לדריה הוא דתקין, או דילמא לדרי עלמא נמי דתקין? (למאי נפקא מינה? — לבטוליה; אי אמרת, לדריה תקין, מבטלינן; אלא אי אמרת, לדרי עלמא תקין, הא ¹⁸האין בית דין יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמניין¹⁹? מאי?) תא שמע, דאמר שמואל: לא כתבינן

43 d. ^a אה זב. | ^b De 15⁹. | ^c ib. ¹. | ^d זב. | ^e Ezr 10⁸. | ^f Jos 19⁵¹.

פרוסבל אלא או בבי דינא דסורא או בבי דינא דנהרדעא. ואי סלקא דעתך, לדרי עלמא נמי תקין, בשאר בי דינא נמי ליכתבו! — דילמא כי תקין הילל לדרי עלמא, כגון בי דינא דר' אמי ור' אסי דאלימי לאפקועי ממונא, אבל שאר דייני, לא. || ת"ש דא' שמואל: הא פרוסבל עולבנא דדייני היא, אלא אישר חיל^א, אבטליניה. — הכי קאמר: אי א' אישר חייל יותר מהלל^א אבטליניה. || ורב נחמן אמר: אוקמיניה, אוקמיניה? הא מיקיים^א וקאי! אלא אימא ביה מילחא דאע"ג דלא כתוב^א ככתוב דמי.

איבעיא להו: האי עולבנא לישנא דחוצפא הוא, או לישנא דניחותא הוא? ת"ש דא' עולא: א, עלובה כלה שוינתה בקרב חופתה^א. אמר רב מרי ברה דבת שמואל: מאי קראה? עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו^א. אמר רבא: אכתי חביבותא היא גבן, דכתיב, נתן^א ולא כתיב, הסריח^א. תנו רבנן: הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה^א ושמתין ביסורין^א, עליהן הכתוב אומר^א: ואהביו כצאת השמש בגבורתו^א.

מאי פרוסבל? אמ' רב חסדא: פרס בולי ובוטי; בולי, אלו עשירים^א (דכתיב^א: 1, ושברתי את גאון עוזכם). תני רב יוסף: אלו בולאות שביהודה^א, בוטי, אלו עניים^א (דכתיב^א: 2, העבט תעביטנו). א"ל רבא ללעווא: מאי פרוסבל? א"ל: פורסא דמילתא.

אבטליניה? והא אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין prm 8 | M. מיקם XB^א | h XB^א | חבירו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמניין! | i Ca 1¹². | k Jd 5³¹. | 1 Le 26¹⁹. | m De 15⁸.

Addenda.

- p 24*, l. 9. ¹ Ber 6^b Ar.
p 25*, l. 12. ¹ Taan 24^a, pr pars Ar, alt M₁.
p 29*, l. 15, 23. ¹ Kid 81^a M (דל XB). || ² sic M (אי superscr).
p 32*, l. 14 ff. ¹ Ar. || ² Kid 58^a (פלגאיה M). || ³ Ieb 58^a M. ||
⁴ En. || ⁵ Sanh 93^a Ar. || ⁶ H.

A.

Aramäisches Wörterverzeichnis. Aramaic Glossary.

א

א (§4ej) = עַל q. v.
 אב (§13c) n. m.; d. אָבא (etiam pro sf. 1 s.); sf. 1 p. † אַבּוּנָא, אָבוּן; 2 s. m. & f. אָבוּהָ; 2 p. אָבוּהָ; 3 s. m. † אָבוּהָ; 3 s. f. † אָבוּהָ; p. a. אָבוּהָ (§20g), d. אָבוּהָ; sf. 1 s. † אָבוּהָ; 1 p. אָבוּהָ; 2 p. אָבוּהָ; 3 p. אָבוּהָ: Vater, *father*; אָבוּהָ דְּאָבא mein Großvater, *my grandfather*; p. Väter, Vorfahren, *fathers, ancestors*.
 אבד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אָבַד (§61e); Pt. p. m. † אָבַד: verloren gehen, *be lost*. | Itpe., Pt. מְאָבַד id. | Pa., Inf. c. sf. 3 p. אָבַד: vernichten, *destroy*. | Af., Imp. s. m. אָבַד: verlieren, *lose*.

נבב v. אָבַב.
 אָבַל (ass.) n. m. Stadttor, *city gate*.
 [אָבַק] n. m. Staub, *dust*.
 אָבַר v. אָבַר.
 אָבַר v. אָבַר.
 אָבַר n. m. Sumpf, *swamp*.
 אָבַר n. m. (f.) Becken, *basin*.
 אָבַר vb. Pe., Pf. 1 p. † אָבַר, sf. 3 s. m. † אָבַר; Pt. act. 1 s. אָבַר, אָבַר; pass. אָבַר: mieten, *hire*. | Itpe., Pf. 2 s. אָבַר: sich vermieten, *hire oneself out*. | Af., Pf. 3 s. m. אָבַר; Inf. c. sf. 3 s. f. אָבַר; Pt. act. אָבַר: vermieten, *rent*. | Ittaf., Pt. מְאָבַר: vermietet werden, *be rented*. || אָבַר n. m. Lohn, *hire, reward*.
 אָבַר n. m.; c. אָבַר: Dach, *roof*.

אֶחָדָא n. f. Brief, *letter*.

עָדָא (= אָדָא §4k) = עָדָא
§4e v. עָדָא.

[אָדָא] §4e n. m.; p. אָדָא:
Wollflocken, *flakes of wool*.

אָדָא (et אָדָא §4j) n. f.;

sf. 3 s. m. אָדָא; p. אָדָא;

c. sf. 2 s. m. אָדָא: Ohr, *ear*.

אָא conj.: oder, *or*. אָא... אָא ent-
weder — oder, *either — or*.

אָב n. m. Wald, *forest*.

אָב n. m.; p. אָב: Schür-
holz, Brand, *kindling wood*,
firebrand.

[אָב] n. m.; p. אָב: Gans,
goose.

אָב vb. Pe., Inf. c. sf. 3 p. f.

אָב l. מִצְעָנָא; Pt. act.

אָב: drücken, *press*. | Pa.,

Inf. c. sf. 3 p. מִצְעָנָא; Pt.

act. מִצְעָנָא: id.

אָב v. אָב: אָב.

¹אָב (אָב §4o) vb. Pe., Pf. 1 s.

אָב; 3 f. אָב, אָב;

אָב, p. אָב; Impf.

1 s. אָב; 3 p. אָב; Imp.

s. m. אָב, f. אָב; Pt.

אָב, 1 s. אָב; 2 s. m.

אָב, f. אָב, p.

אָב l. אָב: 1. gehen,

go, walk; 2. fortsetzen, *go*

on: אָב אָב er
fuhr fort, (Diebe) zu fan-
gen, *he went on capturing*
(*thieves*); אָב אָב er
ging fortwährend, *he kept*
walking.

²אָב n. m. Gazellen-
junges, *the young of a*
gazelle.

אָב (§13c) n. m.; sf. 1 f. אָב,

אָב; p. אָב (§20a), sf.

3 s. f. אָב: Bruder, *bro-*

ther. || אָב n. f.; sf. 1 s.

אָב, אָב; 2 s. m. אָב;

p. אָב, sf. 3 s. m. אָב:

Schwester, *sister*.

¹אָב (§6a) adj., d. אָב,

f. אָב (constructio §52b):

eins, ein, einzeln, einzig,

one, single. | אָב ein

jeder, *every one*. | ... אָב

אָב die eine- und die an-

dere, *the one — and the*

other. | אָב Sonntag,

Sunday. | אָב dop-

pelt, *double*. || אָב zusam-

men, *together*. || אָב beson-

ders, *separately*; sf. 2 s. m.

אָב du allein, *by thyself*,

3 p. אָב. || אָב (§4e)

einander, *each other*. || אָב

(ib.) praep., sf. 1 s. בְּהִדְרִי; 2 s. m. בְּהִדְרִיכּוֹ; 2 p. m. בְּהִדְרִיכּוֹ; 3 s. m. בְּהִדְרִיכּוֹ; 3 p. m. בְּהִדְרִיכּוֹ; f. בְּהִדְרִיכּוֹ: bei, mit, *with*. || בְּהִדְרִיכּוֹ conj. während, *while*. || לְהִדְרִי präp. in der Richtung auf, *toward*. || 11. חֵד סְרִי, f. חֵד סְרִי, f. חֵד סְרִי. 2. אחד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶחָד: schließen, *close*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחָד pass. אך vb. Pe., Pt. act. s. m. אָחַךְ: lachen, *laugh*. V. חוֹךְ. אחד vb. Pa., Imp. p. c. sf. 3 s. f. אֶחָד; Inf. c. sf. 3 s. m. לְאַחֲזֶר; zurückhalten, *delay*. || אֶחָדִי adj., f. אֶחָדִי (§18b); p. m. אֶחָדִי, f. אֶחָדִי: ein anderer, *another*. || אֶחָדִי praep., sf. 1 s. לְאַחֲזֶר; 3 s. m. לְאַחֲזֶר: hinter, *behind*. אֶחָד v. אח. אֶחָד v. אֶחָד. אֶחָד (§4e) n. m. (f.) Schenkel, Hüfte, *thigh*. אֶי conj. wenn, *if* (§73). אֶי... ob — oder, *whether — or*. | אֶיכּוֹ wenn doch, *if only*, *would that*.

אֶיכּוֹ (§9e) pron. dem. אֶיכּוֹ dieses und jenes, *beides, this and that one, both*. אֶיכּוֹ v. אֶיכּוֹ. אֶיכּוֹ (§9g) pron. dem., f. אֶיכּוֹ: jener, der andere, *that, the other*. אֶיכּוֹ v. אֶיכּוֹ. אֶיכּוֹ (§8b, e) pron. pers., f. אֶיכּוֹ: er, sie, *he, she*. אֶיכּוֹ (etym.?) adv. nun, doch, *I (we) pray, now*. אֶיכּוֹ v. אֶיכּוֹ. || אֶיכּוֹ v. אֶיכּוֹ. אֶיכּוֹ v. אֶיכּוֹ. אֶיכּוֹ (§18b) n. m., p. d. אֶיכּוֹ: Baum, *tree*. אֶיכּוֹ n. f. Furcht, *fear*. אֶיכּוֹ die Furcht Gottes, *fear of God*. אֶיכּוֹ adv. ja, *yes*. אֶיכּוֹ (§24g) [אֶיכּוֹ, אֶיכּוֹ] adv.: woher? *whence?* אֶיכּוֹ part., sf. 1 p. אֶיכּוֹ; 2 p. אֶיכּוֹ; 3 s. m. אֶיכּוֹ; s. f. אֶיכּוֹ; p. m. אֶיכּוֹ, f. אֶיכּוֹ: es gibt, *there is, are* (§62). | אֶיכּוֹ id. | אֶיכּוֹ (§6b; 5d) sf. 3 s. m. לִיכּוֹ, f. לִיכּוֹ, p. m. לִיכּוֹ: es gibt

- nicht, *there is not, are not* (ib.).
- אַבֿל vb. Pe., Pf. 1 s. אַבֿלִי, sf. 3 s. f. אַבֿלִיתָּהּ; 3 p. אַבֿלִיָּהּ; אַבֿול, sf. 3 s. f. אַבֿולִיתָּהּ; Impf. 1 s. אֵיבֵל; 2 p. תִּיבֵלוּן, sf. 3 p. m. תִּיבֵלִינָהּ (pro לָנֶהוּ); 3 s. m. c. sf. 3 s. f. גִּיבֵלָהּ, 3 p. m. c. sf. 3 s. f. גִּיבֵלִינָהּ; Imp. s. m. אַבֿל, כָּלֵל; p. אַבֿלוּ; Inf. לְמִיבֵל; Pt. act. p. m. אַבֿלִין; 1 s. אַבֿלָנָהּ, 2 s. אַבֿלָּהּ; pass. אֵבֵל: essen, verzehren, *eat, consume*. 'אַבֿל קָרָצָא ב' verleumden, *slander*. | Itpe., Pt. pl. m. מַתְכֵּלִי, pass. | Af., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֹבֵלָהּ; 3 s. m. c. sf. 3 p. m. אֹבֵלָנָהּ; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. f. אֹבֵלָהּ; Inf. לְאֹבֵל; Pt. act. מַאֲבֵל: speisen, *feed*. || מִינָא (?) אַבֿלָהּ Schlammfresser, *mud-eater*. || מִיבֵלָא n. m. Speise, *food*.
- אַבֿלָא (pers.?) n. m., p. אַבֿלָי: Speicher, *store-room*. [אַבֿם] adj., d. אַבֿמָא, p. a. אַבֿמִי; f. d. אַבֿמָתָא: schwarz, *black*.
- אַבֿמִנִי (gr.) n. m. Fremder, *stranger*.
- אַבֿח vb. Pe., Pf. 3 s. f. אַבֿחָהּ אֶבֿח es kummert ihn um, es geht ihn an, *he has concern for*; Pt. act. s. f. אַבֿחָהּ sie drängt, *she urges*.
- אַבֿחָא n. m. Sattel, *saddle*.
- אַבֿחִי (etym.?) adv. noch, *yet*.
- אַבֿחָא v. אָן.
- אַבֿחָא n. m. Gott, *God*.
- [אַבֿחָא] n. f., p. אַבֿחָא: Kolben, *club*.
- אַבֿחָא n. f., sf. 3 s. m. אַבֿחָתָהּ: Fettschwanz, *fat tail*.
- אַבֿחָא (§9a) pron. dem. p. diese, *these*.
- אַבֿחָא (§9f) pron. dem. p. jene, *those*.
- אַבֿחָא (gr.) n. m. Diagonale, *diagonal*.
- אַבֿח vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אַבֿחָהּ: überwältigen, *overcome*. || אַבֿחִים adj., p. אַבֿחִי: stark, *strong*.
- אַבֿח (חֵלֶף) vb. Pe., Pf. 1 s. אַבֿחָהּ; Impf. 1 p. אַבֿחָהּ; 3 p. f. אַבֿחָהּ; Inf. לְמִיבֵל; Pt. act. אַבֿחָהּ, 1 p. אַבֿחָהּ: lernen, deduzieren, *learn, derive*. | Pa., Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. אַבֿחָהּ (§4l); Pt. act. s. m. c. sf. 2 s. m.

מִלְפָּה; pass. s. f. מִלְפָּא: unterrichten, *instruct*.
 אֶלְפִי, אֶלְפִין† n. m., p. † אלפא: tausend, *thousand*.
 אֶלְתֵּר v. אֶתֶרָא.
 אֶמֶר v. אָמַר.
 אֶמְבְּרִי (pers.) n. m., p. [אמברא]: Magazin, *store*.
 אַמַּד (§4e) vb. Pe., Impf. 3 s. m. אֶמְדָּה: tauchen, *dive*. || [אמודא] n. m., p. אֶמְוֹדָי: Taucher, *diver*. בֵּר אֶמְוֹדָי id.
 אֶמְחָא (§13b) n. f., s. f. 3 s. m. אֶמְחָה; p. d. אֶמְחָה: Magd, *maid*. || אֶמְחָה: Magd-dienst, *servitude*.
 אֶמְטוּל v. נָטַל.
 אֶמָּא n. f., sf. 1 s. אֶמָּ; 2 s. f. אֶמָּה; p. אֶמְחָה: Mutter, *mother*.
 אֶמְחָה n. f., sf. 3 s. m. אֶמְחָה; p. אֶמְחָה: 1. Elle, *cubit*. 2. membrum virile.
 אֶמְחָה n. f., c. אֶמְחָה; אֶמְחָה דְּרֵחָה, אֶמְחָה רֵחָה; das Gestell der Mühle, *the frame of a mill*.
 אֶמְחָה [אֶמְחָה] n. f., sf. 3 s. m. אֶמְחָה: Volk, *people*.
 אֶמְחָה vb. Haf., Pf. 1 s. אֶמְחָה; 3 p. c. sf. 3 s. m. אֶמְחָה; Impf. 1 p. c. sf. 3 p. m. אֶמְחָה; Pt. pass. אֶמְחָה: 1 s. אֶמְחָה (אֶמְחָה): glauben, *believe*; pt. pass. אֶמְחָה: glaubenswürdig, *trustworthy*. || אֶמְחָה n. f. Treue, *faith*.
 אֶמְחָה n. m. Handwerker, Aderlasser, *artisan, cupper*.
 אֶמְחָה vb. Pe., Pf. 1 s. אֶמְחָה, sf. אֶמְחָה (אֶמְחָה); 1 p. אֶמְחָה; 3 s. c. sf. 3 s. f. אֶמְחָה; id. אֶמְחָה; 3 p. אֶמְחָה, אֶמְחָה, sf. 3 s. f. אֶמְחָה; Impf. 1 s. אֶמְחָה; 2 p. m. אֶמְחָה (אֶמְחָה); 3 s. אֶמְחָה, sf. 3 p. m. אֶמְחָה; Imp. s. m. אֶמְחָה, f. אֶמְחָה; Inf. אֶמְחָה; Pt. act. s. m. אֶמְחָה, p. m. אֶמְחָה; 1 s. אֶמְחָה (אֶמְחָה); 1 p. אֶמְחָה; 2 s. אֶמְחָה; 2 p. אֶמְחָה (אֶמְחָה): sagen, *say*. | אֶמְחָה: ich sage, daß, *I say, that*. | אֶמְחָה: und wenn du sagst, *and if you say* = oder, *or*. | אֶמְחָה wenn etwa, *if perchance*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶמְחָה; Impf. 3 s. f. אֶמְחָה; Pt. s. f. אֶמְחָה: pass. || אֶמְחָה n. m., d. אֶמְחָה:

1. Dolmetscher, *interpreter*;
 2. Āmorā.
 אמר n. m., pl. d. †אמריא:
 Lamm, *lamb*.
 עד־אמת adv. wann? *when*. |
 wie lange? *how long*? |
 כִּלְאֶמֶת conj. so oft als,
as often as.
 [אִין: wenn, *if*.] | אִלָּא conj.
 nisi.
 אָנָּךְ (§8b) pr. pers. 1 s. ich, *I*.
 †אָנוּךְ (§8b) pron. pers.
 3 p. m.; אָנִיךְ 3 p. f. sie,
they.
 אָתָּךְ vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אִתָּךְ;
 Inf. אִתְּנוּךְ; Pt. s. m. אִתְּנָךְ;
 2 s. m. אִתְּנָךְ: seufzen, *sigh*.
 †אָנוּךְ (§8b) pron. pers. 1 p.
 wir, *we*.
 אָנֶךְ (§9g) pron. dem. pl. jene,
 die andern, *those, the others*.
 אָנֶךְ (§8b) jüngere Form für,
the common form for אָנוּךְ.
 אָנוּ vb. Pe., Inf. אָנוּ, sf. 3 s. f.
 אָנוּ; Pt. pass. אָנוּ: zwin-
 gen, notzüchtigen, *force*,
rape. | Itpe., Pf. 3 s. m.
 אָנוּ: pass.
 אָנֶךְ [אָנֶךְ] n. du., c. אָנֶךְ; sf.
 2 s. m. אָנֶךְ; 3 s. m. אָנֶךְ:
 Gesicht, *countenance*; Art,

species. || באָנֶךְ, praep.,
 sf. 1 s. אָנֶךְ; 1 p.
 †אָנוּךְ; 2 s. m. אָנֶךְ; 3 s.
 m. אָנֶךְ; 3 p. m.
 †אָנוּךְ: vor, *be-*
fore. || כִּלְפֵי praep. gegen
 hin, *towards*. || אָנוּךְ n. f.,
 sf. 1 s. אָנוּךְ; 2 s. m. אָנוּךְ;
 3 s. m. אָנוּךְ: Nase, Stirn,
nose, forehead.
 אָנֶךְ n. m., p. אָנֶךְ:
 1. Mensch, *man*; 2. jemand,
some one. אָנֶךְ: nie-
 mand, *none*. | בר אָנֶךְ, *man*
 (individual). | בֵּי אָנֶךְ:
 das Haus meiner, ihrer
 Eltern, *the home of my*,
her parents.
 אָנֶךְ (§8b) pron. pers. 2 s.
 du, *thou*.
 †אָנוּךְ n. f., s. c. †אָנוּךְ;
 sf. 2 s. m. אָנוּךְ; 3 s. m.
 †אָנוּךְ; p. אָנוּךְ;
 †אָנוּךְ, sf. 2 p. m. אָנוּךְ:
 Frau, *woman, wife*.
 אָנוּךְ (§8b) pron.
 2 p. m. ihr, *you*.
 אָנוּ vb. Pa., Inf. †אָנוּ;
 Pt. act. p. m. †אָנוּ;
 1 s. אָנוּ: heilen, *cure*. |

- Itpa.**, Pf. 1 s. אֶרְפִּי; 3 s. m. אֶרְפִּי, s. f. אֶרְפִּי; Impf. 3 s. m. לִרְפִּי: pass. || אֶרְפִּי n. m., p. d. אֶרְפִּי: Arzt, *physician*. || אֶרְפִּי n. f., d. אֶרְפִּי; p. a. אֶרְפִּי: Heilung, Heilmittel, *cure, medicalment*.
- [אֶרְפִּי] n. m., sf. 1 p. אֶרְפִּי: Polster, *cushion*. אֶרְפִּי, sf. 3 s. m. אֶרְפִּי: id. | אֶרְפִּי uns zu Häupten, *by our head-side*.
- [אֶרְפִּי] n., p. c. sf. 3 s. m. אֶרְפִּי: Nasenloch, *nostril*.
- אֶרְפִּי v. סָרַח.
- אֶרְפִּי (gr.) n. Fingerschnippen, *snapping with the thumb*.
- אֶרְפִּי (gr.) n. Segelstange, *sail-yard*.
- אֶרְפִּי vb. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf. אֶרְפִּי, 3 s. f. אֶרְפִּי, 3 p. m. אֶרְפִּי; Pt. act. אֶרְפִּי (אֶרְפִּי), p. אֶרְפִּי 1 s. אֶרְפִּי; pass. s. f. אֶרְפִּי: binden, fesseln, beschwören, verbieten, *bind, imprison, bind by spell, forbid*. | Itpa., Impf. 1 s. אֶרְפִּי; 3 s. m. לִרְפִּי, f. אֶרְפִּי: verboten werden, *be forbidden*. || אֶרְפִּי n. m. Entsagungsgelübde, *binding obligation*. || אֶרְפִּי n. m. Verbot, Verbotenes, Sünde, *prohibition, anything forbidden, sin*.
- אֶרְפִּי n. m. Nordwind, *northwind*.
- [אֶרְפִּי] denom., Pf. 3 s. f. אֶרְפִּי: siech werden, *fall sick*.
- אֶרְפִּי vb. Pe., Inf. לִרְפִּי, sf. 3 p. m. לִרְפִּי; Pt. act. 1 p. אֶרְפִּי: backen, *bake*.
- אֶרְפִּי n. m. Palast, *mansion*.
- אֶרְפִּי v. אָנַח.
- אֶרְפִּי v. רָפַח.
- אֶרְפִּי vb. Af., Pt. act. 2 s. אֶרְפִּי: dunkel machen, *darken*.
- אֶרְפִּי n. m. = βάλαμον = hebr. בָּשָׂם.
- אֶרְפִּי v. אָפַשׁ.
- אֶרְפִּי v. צָבַע.
- אֶרְפִּי v. קָטַר.
- [אֶרְפִּי] (gr.) n. m., p. אֶרְפִּי: Schlüssel, *key*.
- אֶרְפִּי (gr.) n. Burg, *citadel*.
- אֶרְפִּי (§4e) n. f. Frosch, *frog*.
- אֶרְפִּי (§4e) n. f. Boot, *boat*.
- אֶרְפִּי, אֶרְפִּי v. רָבַע.

אַרְנָא n. m., p. †אַרְנִיא, אַרְנִי:

Zeder, cedar.

אַרְחָא n. f., c. אַרְח; sf. 1 p.

אַרְחֵן; p. אַרְחֵן: Weg, Ge-

wohnheit, way, habit. אַרְח

אַרְעָא Sitte, custom. אַנְב

אַרְחָה beiläufig, by the way. ||

[אַוֹרְחָא n. m.], p. אַוֹרְחִי:

Reisender, Gast, traveller,

wayfarer.

אַרִי conj. weil, because.

אַרְיָא n. m. Löwe, lion.

[אַרְיָא] n. m., sf. 3 s. m. אַרְיָה:

Krippe, stall.

אַרְךָ vb. Af., Impf. 2 s. m.

אַרְךָ; 2 p. m. אַרְכּוּ; Pt. act.

אַרְכּוּ: 1. lang machen,

prolong; 2. lang sein, be

long. || אַרְיָה adj., p. אַרְיָי:

lang, long.

אַרְךָ adj. schicklich,

proper. || אַרְךָ vb. denom.

Pe., Pt. act. 1 s. אַרְכְּנָא:

passend machen, zuberei-

ten, make fit, prepare.

אַרְמָא n. m. Heide, pagan.

אַרְמְלָא n. f. Witwe, widow. ||

אַרְמְלוּ, c. אַרְמְלוּ n. f.

Witwenschaft, widowhood.

[אַרְנָקִי] (gr.) n. f., p. אַרְנָקִי:

Beutel, bag.

אַרְעָא n. f., sf. 1 p.

אַרְעֵינָא; 2 s. m. אַרְעֵיךָ, p.

m. אַרְעֵכּוֹן; p. אַרְעָתָא: Erde,

Land, earth, land.

אַרְעָא (§4e) vb. Itpe., Pf. 3 s.

m. אַתְרַע, f. אַתְרַעָא: sich

ereignen, occur.

אַשַׁד vb. Pe., Pt. act. s. m. c.

אַשַׁד: vergießen, shed.

אַשְׁיָתָא n. f., sf. 1 s. אַשְׁיָתִי;

2 s. m. אַשְׁיָתְךָ: Wand, wall.

אַשְׁפִּינָא (pers.), sf. 2 s. m.

אַשְׁפִּינָא: Herberge, lodging. ||

אַשְׁפִּינְכְּנָא, sf. 3 s. אַשְׁפִּינְכְּנָא:

Wirt, host, landlord.

אַשָׁא n. f. Feuer, fire.

אַשַׁר vb. Pa., Impf. 2 s. m.

אַשַׁר; Imp. אַשַׁר: glauben,

believe.

אַתָּ v. אַתָּ.

אַתָּא vb. Pe., Pf. 1 s. אַתְתִּיתִּי,

אַתְתִּי; 1 p. אַתְתִּינִן; 2 s.

אַתְתִּית, p. אַתְתִּיתוּ; 3 s. f.

אַתְתִּית, p. אַתְתִּית; p. m.

אַתְתִּית, f. אַתְתִּית; Impf. 1 p.

אַתְתִּית; 3 p. אַתְתִּית; 3 p.

אַתְתִּית; 3 p. אַתְתִּית; 3 p.

אַתְתִּית; 3 p. אַתְתִּית; 3 p.

אַתְתִּית; 3 p. אַתְתִּית; 3 p.

אַתְתִּית; 3 p. אַתְתִּית; 3 p.

אַתְתִּית; 3 p. אַתְתִּית; 3 p.

come. | Af., Pf. 1 s. אִתִּי; (אִתִּי, et sic infra), sf. 3 s. f. אִתִּיתָהּ, 3 p. m. אִתְּנָהּ; 1 p. אִתִּינִן; 2 s. m. אִתִּיתָ, sf. 3 s. f. אִתִּיתָהּ, 3 p. m. אִתְּנָהּ; 3 s. m. אִתִּי, sf. אִתִּיָּהּ, 3 s. m. אִתִּיָּהּ, 3 s. f. (אִתִּיָּהּ, אִתִּיָּהּ); 3 s. f. אִתִּיָּהּ, sf. 3 s. m. אִתִּיָּהּ, 3 p. m. אִתִּיָּהּ; (אִתִּי), sf. 3 s. m. אִתִּיָּהּ, 3 p. m. אִתִּיָּהּ; אִתִּינִן, 3 p. m. אִתִּינִן; Impf. 1 s. אִתִּי; 3 p. גִּיתָ, sf. 3 s. m. גִּיתָהּ, 3 s. f. גִּיתָהּ; Imp. s. m. אִתִּי, f. אִתָּהּ; p. m. אִתִּיָּהּ, sf. 3 s. m. אִתִּיָּהּ; Inf. אִתִּי (אִתִּי), sf. 3 s. f. אִתִּיָּהּ, 3 p. m. אִתִּיָּהּ; Pt. act. s. m. מִתִּי, f. מִתָּהּ;

p. m. מִתִּינִן, מִתִּי, f. מִתִּינִן; 1 s. מִתִּינָא: bringen, einschließen, herleiten, *bring, include, derive.*

אֶתוֹ v. אֶתוֹ(ו).

אֶתְרָא n. m., c. אֶתְרָא; sf. 1 p. אֶתְרִין; 3 s. f. אֶתְרָהּ: Ort, *place.* || בְּתַר praep., sf. 2 s. m. בְּתַרְךָ; 3 s. m. אֶתְרָהּ; 3 s. f. בְּתַרְךָ; 3 p. m. בְּתַרְיָהּ, אֶתְרָהּ; 3 p. m. בְּתַרְיָהּ, אֶתְרָהּ: nach, hinter, *after.* | בְּתַרְא adj. d., p. m. בְּתַרְא; f. d. בְּתַרְתָּהּ; p. f. d. בְּתַרְתָּהּ: der letztere, letzte, *the latter, last.* | לְבַתְרָךְ conj. nachdem, *after.* || אֶלְתֵּר (= אֶתֵּר): auf der Stelle, sofort, *on the spot, forthwith.*

ב

בַּ praep., sf. 1 s. בִּי; 1 p. בִּן; 2 s. m. בְּ(י), p. m. בְּכוֹ; 3 s. m. בְּהָ, s. f. בְּהָ, p. m. בְּהוֹ, p. f. בְּהִי: in, an, für, um, durch, *in, into, for, by, with, through.*

בְּאִנְפִּי, בְּאִנְפִּי v. אִנַּף.

בִּירָא n. f., p. בִּירִי: Grube, *pit.*

בִּישְׁתָּא adj., f. p. d. בִּישְׁתָּא: באשׁ

schlecht, böse, das Übel, *bad, evil, the evil.* | בִּישׁוֹ n. f. Bosheit, *malice.* | בִּישׁוֹת adv. böse, *angrily.*

בְּבָא n. m. (et f.?), c. בְּבָא: Tor, Tür, *gate, door.* | אֶבְבָּא: an der Tür, *at the door.*

בְּבִלְאָה adj., p. בְּבִלְאִי: Baby-lonier, *Babylonian.*

בדובר arab. = *bidubr*, mit dem Rücken, *with the back*.

ברח vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.

בְּדִיחָא: heiter, *cheerful*. |

Pa., Impf. 2 s. m. c. sf. 1 s.

מְבַדְּחִין; Pt. act. 1 p. מְבַדְּחִין:

erheitern, *cheer, make*

laugh. | **Itpa.**, Impf. 3 p. m.

נְבַדְּחִי: pass. || בְּדוּחָא n. m.,

p. בְּדוּחִי: Lustigmacher,

merry-maker.

בְּדִיל v. לְ.

ברל vb. denom. **Af.**, Inf.

לְאַבְדוּלִי: den Segenspruch

am Sabbatausgang sagen,

recite the benediction at

the outgoing of the sabbath.

בִּדֵּק vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s.

m. בִּדְקָנָה l. בִּדְקִינָה; 3. p. m.

בִּדְקוּ; Impf. 1 s. c. sf. 2 p.

m. אֲבִדְקֵנוּ; Inf. c. sf. 3 s.

m. לְמִבְדָּקָה; Pt. pass. 2 pl.

בִּדְקִיתוּ: prüfen, unter-

suchen, *try, examine*.

בדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 p.

m. בִּדְרַתְנוּ; Pt. pass. p. f.

מְבִדְרֵן: zerstreuen, *scatter*.

בְּהִיד v. אחד.

בהח vb. **Pe.**, Pt. act. s. f.

בְּהִחָא: sich fürchten, *be*

afraid.

בּוֹצִינָא n. m., p. בּוֹצִינִי: junger Kürbis, *young pumpkin*.

בּוֹצִינָא n. m. Lampe, *lamp*.

בוא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m.

תְּבִי; Inf. c. sf. 3 s. m.

לְבוֹיָה: verachten, *insult*.

בִּזַּע vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. בִּזַּע:

spalten, *cleave*. || בִּזְעָא n. m.,

pl. בִּזְעִי (בִּזִּי): Ritze, Öffnung,

cleft, rent. | בִּזְחָא n. f.: id.

בוק vb. **Pe.**, Inf. מְבִזֵּק: streuen,

scatter.

בִּזְרָא v. וְרָעָא.

בִּזְחָא v. בוע.

בִּחַש vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s.

בִּחַשָּׁא: suchen, *search*.

בטח vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

2 s. m. אֲבִטַּחָה: versichern,

assure.

[בִּטְטָא] n. m., p. בִּטְטִי: Fun-

ken, *spark*.

בִּטַּל vb. **Pe.**, Pt. act. p. m.

בִּטְלִין: nichtig sein, *be void*. |

Pa., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. f.

בִּטְלוּה; Impf. 1 s. c. sf. 3

s. m. אֲבִטְלָנָה; Inf. c. sf. 3

s. m. לְבִטּוּלָה; Pt. act. s. m.

1 p. מְבִטְלִין[†], p. m. מְבִטְלֵן

מְבִטְלֵן: müßig machen,

ungültig machen, *make idle*,

make void. | **Itpa.**, Imp. 3

p. m. לְבַטְלוֹן: pass. || בָּטְלָנָא
 n. m., p. בָּטְלָנִי: Müßig-
 gänger, *idler*.
 בָּטַט vb. Pe., stampfen,
kick.
 בִּיכָר (lat.) n. vivarium.
 דִּין בִּי דִּינָא v. דִּין בִּי.
 דִּוּר בִּי דְרִי v. דִּוּר.
 הִלּוּלָא בִּי הִלּוּלָא v. הִלּוּלָא.
 וִיוּנָא בִּי וִיוּנָא v. וִיוּנָא.
 כְּנִישָׁתָא בִּי כְנִישָׁתָא v. כְּנִישָׁתָא.
 בִּין בִּינִי praepos., sf. 1 p.
 † בִּינִנָא; 3 p. m. בִּינִיהוּ: zwi-
 schen, *between*. בִּין טָב לְבִישׁ
 zwischen dem Guten und
 Bösen, *between the good*
and the evil. || בִּינִי וּבִינִי
 adv. dazwischen, *between*.
 אָנֹשׁ בִּי נָשִׁי v. אָנֹשׁ.
 אָסְדָּא בִּי סְדָּא v. אָסְדָּא.
 בִּיעָתָא n. f., p. † בִּיעִין: *egg*.
 בִּיתָא n. m., c. בִּי; sf. 2 s. m.
 בִּיתָה; 3 s. m. בִּיתָה; p. בִּיתִי;
 sf. 2 p. m. בִּיתִיוֹן: Haus,
house. | דְּבִיתָהּוּ seine Frau,
his wife. || בִּית vb. denom.
 Pe., Pf. 3 s. m. בָּת; 3 p. m.
 בִּיתוּ; Inf. מְבַת; übernach-
 ten, *pass the night*.
 בִּית בִּי praep. zwischen,

between. בִּי חָרִי zwei zu-
 sammen, ein Paar, *a pair*.
 בָּבִית vb. Pe., Pf. 2 s. m. בָּבִית;
 Impf. 3 s. m. † וּבְבִיתָהּ; 3 p. m.
 † וּבְבִיתוֹ; Pt. act. s. m. בָּבִי,
 f. בָּבִיָּא; p. m. בָּבִי;
 weinen, *weep*.
 בָּבִיָּא v. בָּבִיָּא.
 בָּלִיּוֹנָא (etym.?) n. m. eingra-
 vierte Figur, *impression*.
 בָּלִי vb. Itpalp., Impf. 3 s. m.
 לְבָלְבֵל: vermischet werden,
be confused.
 בָּלַע vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. בָּלְעָה, 3 s. f. בָּלְעָה;
 3 s. f. † בָּלְעָתָהּ; Pt. act. s. m.
 בָּלְעָה, c. sf. 3 s. f. בָּלְעָה;
 2 s. בָּלְעָתָהּ; pass. p. m. בָּלְעִי:
 verschlingen, *swallow*. |
 אָבֵלַע Itpe., Pf. 3 s. m. אָבֵלַע,
 s. f. אָבֵלְעָא, אָבֵלְעָא: pass.
 אָבֵלַע vb. Pe., Pf. 1 s. † אָבֵלַע;
 3 s. m. c. sf. 3 s. m. c. sf. 3
 p. f. אָבֵלַע; 3 s. f. † אָבֵלַע;
 Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אָבֵלַע;
 Infin. לְמִבְנִיָּה, c. sf. 3 p. f.
 לְמִבְנִיָּה; Pt. act. s. m. בָּנִי,
 c. sf. 3 s. m. בָּנִיָּה; 1 s. בָּנִיָּא:
 bauen, *build*. || בָּנִי n. m.
 Baumeister, *builder*. || בָּנִיָּא
 n. m. Gebäude, *building*.

- בסם vb. *Itpa.*, Infin. לְאַבְסוּמִי לְאַבְסוּמִי (לֵב); Pt. p. m. מִבְּסָמִי: sich berauschen, *become drunk.* ||
 בָּסִים adj. süß, *sweet.*
 בְּסִתְרָקִי (pers.) n. p. Polster, *Teppiche, covers, rugs.*
 בָּעָא vb. *Pe.*, Pf. 1 s. בָּעִי; 1 p. בָּעִינָא, בָּעִינָא, בָּעִינָא; 2 p. m. בָּעִיחוּ; 3 p. בָּעוּ; Impf. 1 p. נִבְעִי; 3 p. לִבְעוּ, לִבְעוּ; Inf. מִבְּעָא, מִבְּעָא; Imp. s. m. בָּעִי; Pt. act. s. f. בָּעִינָא; p. m. בָּעִינָא, בָּעִינָא; 1 s. בָּעִינָא 2 s. בָּעִינָא; 2 p. m. בָּעִיחוּ; pass. s. m. בָּעִי: fragen, bitten, nötig haben, *ask, require.* | *Itpa.*, Pf. 3 s. m. אִבְעִי, s. f. אִבְעִינָא; Impf. 3 s. f. תִּבְעִי; Pt. s. m. מִתְּבִיעִי, f. מִתְּבִיעִי; p. m. מִתְּבִיעִינָא, מִתְּבִיעִינָא; 1 s. מִתְּבִיעִינָא; pass. || בָּעִינָא n. (f.), sf. 1 p. בָּעִינָא: Frage, *question.*
 [בָּעִלָא] n. m., c. בָּעִל: Herr, *master.* | בָּעִל דְּבִבְא, sf. 2 s. m. בָּעִל דְּבִבְא: Feind, *enemy.*
¹בָּעוּרִין [בָּעוּרָא] n. m., p. בָּעוּרִין: Fackel, *torch.*
²בָּעַר vb. *Pa.*, Imp. p. בָּעַר: entfernen, *remove.*
- בָּצִיר adj. wenig, *lacking*; sq. מִן weniger als, *less than.*
 בָּקָא n. m., בָּקָא n. f. Mücke, *gnat.*
 בָּקָא vb. *Pe.*, Imp. s. בָּקִי: untersuchen, *examine.*
 בָּקָא n. m., p. בָּקִי: Krug, *pitcher.*
 בָּרָא (§13b), c. בָּרָא; d. בָּרָא; sf. 1 s. בָּרִי, בָּרִי, בָּרִי; 2 s. m. בָּרָה; s. f. בָּרָה; s. f. בָּרָה; p. בָּרִינָא, בָּרִי, c. בָּרִי; sf. 1 s. בָּרִינָא, בָּרִינָא; 2 s. f. בָּרִינָא; 2 p. m. בָּרִינָא; 3 s. m. בָּרִינָא; 3 p. m. בָּרִינָא: Sohn, *son.* בָּרָא בָּרָא sein Enkel, *his grandson.* | בָּרָא, c. בָּרָא; sf. בָּרָא, בָּרָא; 2 s. m. בָּרָא; 3 s. f. בָּרָא; p. a. בָּרָא, בָּרָא, c. בָּרָא, d. בָּרָא; sf. 1 s. בָּרָא; 1 p. בָּרָא: Tochter, *daughter.*
¹בָּרָא *Pe.*, Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אִבְרִיָּה: erschaffen, *create.* | vb. *Itpa.*, Pf. 3 s. f. אִבְרִיָּה, p. אִבְרִיָּה; Pt. 2 s. m. מִתְּבִירָא: pass. || [בָּרִיָּה] n. f., p. בָּרִיָּה: Geschöpf, *creature.*
²בָּרָא vb. *Pe.*, Pt. act. בָּרִי: stark werden, *become*

strong. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֲבִירָה, אֲבִירָה עָלְמָא, אֲבִירָה er genas, *he became well.* | **Af.**, Imp. s. m. אִיבִירָא 1. אֲבִירָה: *nähren, nurse.*
 בִּרְכָא n. m. Hagel, Eis, *hail, ice.*
 בִּרְזָא (gr.) n. m. Lederriemen, *thong.*
 בִּרְחָא n. m. Ziegenbock, *he-goat.*
 בִּרְיוֹנִי (etym.?) n. m., p. בִּרְיוֹנִי: gewalttätiger Mensch, *rebel, outlaw.*
 בִּרְךְ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. בִּרְךְ; Pt. pass. בִּרְךְ; sed usitatus **Pa.**, Pf. 1 s. בִּרְכִי, sf. 2 s. m. בִּרְכְתָךְ; 3 p. m. בִּרְכְתָהּ; 1 p. m. בִּרְכִינִי; 3 s. m. בִּרְכִינִי; 3 p. m. c. sf. 1 s. בִּרְךְ; 3 p. m. c. sf. 1 s. בִּרְכִי; 3 s. m. c. sf. 1 s. בִּרְכִי; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. בִּרְכִי; Inf. בִּרְכִי; Pt. act. בִּרְכִי; 1 p. m. בִּרְכִינִי: segnen, eine

Benediktion sprechen, *bless, say a benediction.* || [בִּרְכָא] n. f., du. c. sf. 3 s. m. בִּרְכִיָה: Knie, *knee.* || בִּרְכְתָא n. f., p. d. בִּרְכְתָא: Segen, *blessing, benediction.*

בִּרְךְ v. בִּרְךְ.

בִּרְכָא (בִּרְכָא) (pers.): vortrefflich, *excellent.*

בִּרְךְ adj., d. בִּרְכָא: draußen, außenstehend, freies Feld, Außenseite, *on the outside, external, field, peel.* | בִּרְיָ adj., s. f. d. בִּרְיָ, p. f. d. בִּרְיָ: äußerer, *external.* | בִּרְכָא (ט) אֲבִירָה, לְבָרָא adv.: draußen, *outside.* | בִּרְטָר, בִּרְטָר: außer, *except.* | אֲבִירָה, בִּרְם: aber, fürwahr, *but, of a truth.*

בִּשְׂרָא n. m. Fleisch, *meat, flesh.*

בִּשְׂלִי vb. **Pa.**, Imp. s. f. בִּשְׂלִי: kochen, *seethe.*

בִּשְׂרָא n. m. Bergraute, *wild rue.*

בִּתּוּלָא n. f. Jungfrau, *virgin.*

בִּתְרָא v. אֲתָרָא.

ג

גבא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. † גִּבְוֹן; Inf. לְמַגְבָא; Pt. act. 2 s. f. גִּבְוִיתָ: erheben, *col-*

lect. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֲגִבָּה; Pt. act. 1 p. מַגְבִּינִי, 1. = **Pe.**; 2. ein-

- kassieren lassen, *order collected*.
- ¹גבב n. f. Rohr, *tube*.
- ²גבב [n. f. גבב], p. ab-
geschnittenes Stück, *a piece cut off*.
- ³גבב n. m. Flocken, *flake*.
- גבה vb. Af., Pt. 2 p. מַגְבִּיהוּ :
erheben, *lift up*.
- גביל vb. Pe., Pt. pass. גָּבִיל :
kneten, *knead*.
- גבר n. m., d. גִּבְרָא ; sf. 1 s.
גִּבְרָא, גִּבְרָה 3 s. f. גִּבְרִי ;
p. גִּבְרִי, גִּבְרִי, גִּבְרִי ;
sf. 2 p. f. גִּבְרִיכִי : Mann,
man, husband. || גִּבְרִית n. f.,
sf. 3 s. m. גִּבְרִיתָה : Macht,
power.
- ¹גדא n. m. Böckchen,
kid.
- ²גדא vb. Af., 3 s. m. c. sf. 3 s. m.
אֲגַדָּה : auswerfen, *cast up*.
- ¹גדא n. m. Geschick,
fortune.
- ²גדא (גִּדָּא) n. m. Wand,
Uferwand, *wall, bank of a river, shore*.
- ³גדא n. m. Bande, *band, troop*.
- גדל vb. Pe., Pt. act. 1 s.
גִּדְלָא : flechten, *twine*.
- גדל n. m., p. sf. 3 p.
גִּדְלָה : Flügel, *wing*.
- גִּדְלָא (pers.) n. m., p. גִּדְלָא :
Tragsessel, *litter*.
- גגו praep., sf. 2 s. f.
גִּגְוִיכִי, p. m. גִּגְוִי ;
3 s. f. גִּגְוִה, p. m. גִּגְוִה :
innerhalb, in, *within, in*. |
גגו praep., sf. 3 s. m. גִּגְוִה :
in, *into*. | גגו praep. infolge,
on account of. | גגו conj.
infolgedessen daß, *because*.
|| גגו adj., p. f. d. גִּגְוִיכָא :
innerer, *inner*.
- גגו n. m. Eunuch, *eunuch*.
- גגו n. m., p. d. גִּגְוִיכָא :
junge Taube, *pigeon*.
- גגו (גִּגְוִי) (pers.) n. m. Farbe,
color. | גגו praep. wie, *like*.
- גגו : auf diese Weise,
in this manner.
- גגו vb. Pe., Pt. act. גִּגְוִי : dreist
sein, *be bold*.
- גגו n. m., sf. 3 s. m. גִּגְוִיכָא :
Körper, Person, Wesen,
body, person, essence. | גגו
er selbst, *himself*.
גגו אִנְהוּ ihr selbst, *yourselves*.
- גגו adj., f. גִּגְוִיכָא : klein, *small*.
- גגו n. m. = hebr. גִּגְוִי.

- גִּיּוּרָתָא n. f. | גִּוֵּר vb. denom. **Itpa.**, 3 s. m. אָגִיר: Proselyt werden, *become a proselyte*.
- גִּזְזָא, גִּזְזָא (pers.) n. m. Schatz, *treasure*. גִּזְזָא בֵּי Schatzhaus, *treasury*. || גִּזָּו vb. denom. **Pe.**, Pt. pass. s. f. גִּזְזָא: aufheben, *store up*.
- גִּזָּו vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּזְזָא, גִּזְזָא; 3 p. m. גִּזְזָא, sf. 3 p. m. גִּזְזָא; 3 p. f. גִּזְזָא; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m. גִּזְזָא; 3 p. m. גִּזְזָא (לְגִזְזָא); Pt. act. גִּזְזָא, גִּזְזָא, p. m. גִּזְזָא: scheren, abschneiden, *cut, cut off*. || גִּזְזָא n. m., p. גִּזְזָא: Stück, *piece*.
- גִּזָּו vb. **Pe.**, Pt. act. גִּזָּו: drohen, *threaten*.
- גִּזָּו vb. **Pe.**, Inf. גִּזְזָא; Pt. act. p. m. גִּזְזָא: beschließen, anordnen, *determine upon, order*. || גִּזְזָא: Beschluß, Dekret, *decree*.
- גִּזָּו vb. **Pe.**, Imp. גִּזָּו: sich beugen, *bow down*.
- גִּזְזָא n. m. Räuberschar, *band of robbers*.
- גִּלָּא vb. **Pe.**, 1 s. גִּלָּא; 1 p. גִּלָּא; 2 p. גִּלָּא; Impf. 1 s. גִּלָּא; Pt. pass. p. m. גִּלָּא: 1. offenbar machen, *reveal*; 2. in die Verbannung gehen, *go into exile*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. f. גִּלָּא, p. f. גִּלָּא: geoffenbart werden, *be revealed*. | **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. גִּלָּא; Impf. 2 p. m. גִּלָּא; Inf. גִּלָּא; Pt. pl. m. גִּלָּא; 1 s. גִּלָּא: entblößen, offenbaren, *uncover, reveal*.
- גִּלָּא vb. **Pe.**, Pt. pass. pl. m. גִּלָּא: mit Eis überzogen, *covered with ice, congealed*.
- גִּלָּא ('גל') n. m., p. גִּלָּא: Name eines kleinen Fisches, *a certain small fish*.
- גִּלָּא n. m. Welle, *wave*. || גִּלָּא n. m., p. גִּלָּא: dürres Gras, *dried grass*. || גִּלָּא n. f. Mantel, *cloak*. || גִּלָּא n. m. Stein, *stone*. || גִּלָּא adj., f. d. גִּלָּא: klumpenförmig, *in lumps*. || גִּלָּא ('גל') n. m. Rad, *wheel*. || גִּלָּא ('גל') n. m. Augapfel, *apple of the eye*. || גִּלָּא

- n. f. id. || [מַגְלָחָא] (hebr.),
p. מַגְלָאִי: Rolle, *scroll*.
²גַּלְלָא n. m., p. גַּלִּי: Tür,
door.
הַגְלִילָא n. m. d. Galiläer, *Gali-
lean*.
מַגְלִימָא n. m., p. c. sf. 3 p. m.
גַּלְמִיּוֹ: Mantel, *cloak*.
מַגְלָא n. m. f., sf. 1 p. גַּמְלָן:
Kamel, *camel*. || [גַּמְלָן]
adj., f. d. גַּמְלִינִיחָא: groß,
large.
גַּמַל vb. Pe., Pt. act. c. גַּמַל:
vergelt, antun, *requite*,
deal out, *do*. גַּמַל חֲסִדִין
der Wohltaten erweist, *a*
doer of kindnesses.
גַּמַם vb. Palp., Pt. act. גַּמְמִים:
stottern, *stammer*.
¹גַּמַר vb. Pe., Pf. 2 s. m. גַּמַרָּה;
Impf. 3 s. m. לְגַמַר; Inf.
מַגְמַר; Pt. pass. s. m. גַּמִּיר;
p. m. גַּמִּירִי; 1 s. גַּמִּירָנָא;
2 s. גַּמִּירָה: lernen, *learn*. |
Af., Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
אֶגְמַרָּה; 3 s. m. c. sf. 1 s.
לְגַמַרְן; 3 p. m. c. sf. 1 p.
אֶגְמַרְנָן; Imper. p. m. אֶגְמַרְוּ;
Inf. אֶגְמַרְוּ, sf. 1 s. אֶגְמַרְוּ;
3 s. m. לְאֶגְמַרְוּה: unterrich-
ten, *instruct*.
²גַּמַרִי n. f., p. גַּמְרִי:
Kohle, *coal*.
¹גַּמַ vb. Pe., Impf. 2 s. m.
אֶגְמַי; Imp. גַּמִּי; Pt. s. m.
אֶגְמִי, p. m. גַּמְנָן, גַּמְנָן; 1 s. גַּמִּי:
schlafen, *sleep*. | Af., Pf.
1 s. c. sf. 3 s. m. אֶגְמִיחָה;
3 s. f c. sf. 3 s. m. אֶגְמִיחָה;
Imp. אֶגְמִי, sf. 1 s. אֶגְמִי;
Inf. c. sf. 3 s. f. לְאֶגְמִיחָה;
Pt. p. m. מַגְמִנָּה; 1 s. מַגְמִנָּה:
zu Bett legen, *put to bed*.
²גַּמַ vb. Itpa., Inf. מַגְמִינָּה;
Pt. s. f. מַגְמִינָּה: beschämt
werden, häßlich sein, *be*
ashamed, *be ugly*.
¹גַּמְבָּ [גַּמְבָּחָא] n. f., sf. 3 s. m.
גַּמְבָּחָה: Schwanz, *tail*.
²גַּמְבָּ [גַּמְבָּא] n. m., sf. 3 s. m.
גַּמְבָּ: Rücken, *back*. | גַּמְבִּי
praep., sf. 1 s. m. לְגַמְבִּי;
1 p. גַּמְבִּי; 2 s. m. לְגַמְבִּי;
2 p. m. גַּמְבִּיכִי; 3 s. m.
לְגַמְבִּי, bei, zu, *with*,
to. | אֶגְבִּי praep. wegen, *on*
account of. | אֶגְבִּי conj.
während, *while*. | אֶגְבִּי conj.
obgleich, *although*.
³גַּמַ vb. Pe., Impf. 3 p. m.
לְגַמְבוּ; Imp. גַּמְבוּ; Pt. act.
p. m. גַּמְבִּי: stehlen, *steal*. |

Itpe., Pt. **מַגְנֵב**, p. **מַגְנֵבִי**:
pass. | **Pa.**, Pt. act. p. m.
מַגְנֵבו = **Pe.** || **גִּנְבָּא** n. m.,
p. **גִּנְבִּי**: Dieb, *thief*. | **רִישׁ**
גִּנְבִּי: Anführer von Dieben,
chief of thieves.
גנדר vb., Impf. 3 s. m. **גִּנְדֵּר**:
rollen, *roll*. | **It.**, Pt. **מַגְנֵדֵר**:
pass.
גנו v. **גָּנָא**.
גנן vb. **אִפ.**, Inf. **אֶגְנִי**; Pt. act.
s. f. **מַגְנָא**; 2 s. **מַגְנִית** l. **מַגְנָא**;
pass. s. f. **מַגְנִיָּא** l. **מַגְנִיָּא**;
p. **מַגְנִיָּא**: beschützen, *protect*. ||
גִּנְתָּא n. f. Garten, *garden*. |
גִּנְתָּא n. m., p. **גִּנְתָּי**: Gärt-
ner, *gardener*. || **בֵּית גִּנְתָּא**
n. m.: Brautgemach, *bridal*
chamber. | **גנן** vb. denom.
Pe., Pt. act. 2 p. **גִּנְתִּי**:
das Brautgemach her-
stellen, *build the bridal*
chamber.
גסם n. m. **גָּסָא**: Seite, *side*.
גפנא n. m., p. **גִּפְנִי**: Rebe,
Weinstock, *vine*. | **עֵמֶר גִּפְנָא**:
Baumwolle, *cotton*.
גרא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m.
גִּרִי: reizen, *incite*. | **Itpa.**,
Pf. 3 p. m. **גָּרָו**; Impf.
2 s. m. **גִּרִי**: streiten,

contend. || **חִגְרָא** n. m. Streit,
quarrel.
גרב vb. **Pe.**, Pt. act. p. m.
גָּרְבִי: gefangen nehmen,
take captive.
גִּרְבָּא (pers.) n. m., p. **גִּרְבִּי**:
Krug, *pitcher*.
גִּרְגִּלִּידָא (גִּל', גִּל') (gr.) n. m.,
p. **גִּלִּידִי**: Rübe, *turnip*.
גִּרְגִּיָּא n. m. Rauke, *water-*
cress, rocket.
גדר vb. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf.
3 s. m. **גִּדְרִיתָא**: kratzen,
scratch. | **גִּדְרָא** n. m. Stumpf,
stump.
גִּדְרָא (gr.) n. m., p. **גִּדְרָאִי**:
Weber, *weaver*.
גִּרְיָא (pers.) n. m. s., p. d.
גִּרְיָא: ein Maß, *a measure*
= **סָאָה**.
גִּרְמָא n. m., sf. 3 s. m.
גִּרְמָה; p. **גִּרְמִי**; sf. 3 s. m.
גִּרְמִיה: Knochen, *bone*.
גרם vb. **Pe.**, Pt. act. **גָּרַם**:
verursachen, *cause*.
גִּרְמִידָא n. m., p. **גִּרְמִידִי**: Elle,
cubit.
גרם vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m.
גָּרְסוּ; Pt. act. s. m. **גָּרַם**,
p. m. **גָּרְסִי**: studieren, *study*. ||
גִּרְסָא n. m., Studium, *study*.

- גרע vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּרְעִיתָהּ: scheren, *cut (the hair)*.
- ¹גָּרַר vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּנְרִירָהּ; Inf. מִגְרֵר: schleppen, ziehen, *drag, draw*.
- ²גָּרָא n. m., sf. 3 s. m. גָּרִי; p. גָּרִי, sf. 1 s. Pfeil, *arrow*, || גִּרְאָה n. m.: Pfeilmacher, *arrow-maker*.
- גרשׁ vb. **Pa.**, Pt. act. 2 p. מְגַרְשִׁיתוֹ: zermalmen, *grind*.
- גרשׁ (hebr.) vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 s. f. גִּרְשִׁיתָהּ; Pt. act. 2 s. מִגְרֵשֶׁתָּהּ: scheiden, *divorce*.
- גִּשְׁפָּנָא (pers.) n. m. Siegelring, *seal ring*.
- גִּשְׁקָא (pers.) n. m. Kleie, *bran*.
- גִּשְׁרָא n. m., p. גִּשְׁרִי: Brücke, *bridge*.
- גשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּשְׁשִׁיהּ, גִּשְׁשִׂיהּ: be-tasten, *touch, feel*.

ד

- דִּי v. דִּי
- דִּא (§9a) pron. dem. s. f. diese, *this*.
- דאג vb. **Pe.**, Pt. act. דָּאָג: besorgt sein, *be anxious, concerned*.
- ¹דבב (§17b) n. m. (f.) Fliege, *fly*.
- ²דבָּא n. m., p. דָּבִי: Bär, *bear*.
- דבָּחא n. m. = חג הַפֶּסַח || מִדְּבָחָא n. m. Altar, *altar*.
- דבק vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. אֲדַבֵּקִי; 1 p. אֲדַבֵּקְנָא; Pt. מִדְּבֵק: anhängen, ankleben, *cleave*, *adhere*. | **Pa.**, Pt. pass. מִדְּבֵק: angeheftet, *clinging*.
- ¹דבורָא (hebr.) n. m., 3 p. m. דְּבוּרִיהוּ: Wort, *utterance*.
- ²דְּבַרָּהּ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דְּבַרְהָ, 3 p. m. דְּבַרְנָהּ; Pt. act. s. c. sf. 3 p. דְּבַרְנָהּ: führen, den Brauch haben, *lead, be accustomed*. | **Pa.**, Pt. act. p. מִדְּבִירִי: leiten, *guide*. || דְּבָרָא n. m. Feld, *field*. || מִדְּבָרָא n. m. Wüste, *wilderness*. || מִדְּבַרְנָא n. m. Führer, *leader*.
- דְּבָשָׁא n. m. Honig, *honey*.

דַּבְּלָא n. m. Lügner, *liar*.

דָּהָבָא n. m. Gold, *gold*.

דָּהָן vb. **Ite.**, Imp. אָדָּהָן: fett werden, *become fat*. || [דָּהָן] adj., d. דָּהָנָא: fett, *fat*.

דָּוֵן vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אָדָּוֵן: fortfahren, *go on, continue*.

דָּוֶץ (= דַּעֲץ) vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דָּוָצִיָּה; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. דָּוָצְתָּה: einstecken, *thrust in*.

דָּק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. דָּק; Pt. act. דָּקָא, דָּקִיק; pass. s. f. דָּקִיקָא, p. m. דָּקִיקִי: sorgfältig betrachten, *genau sein, observe carefully, be exact*; Pt. pass. *genau erwiesen, nach der genauen Interpretation übereinstimmend mit, proved with exactness; when correctly interpreted, in agreement with*.

¹דָּוֶר vb. **Pe.**, Pf. 1 p. דָּרִינָן; Impf. 2 s. m. דָּדִירָא; Inf. מָדַר; Pt. act. s. m. דָּרִי, f. דָּרִיא, p. m. דָּרִי; 1 s. דָּאֲרִנָּא, דָּרִינָא: wohnen, *dwel*. || **Ite.**, Pt. מְדָרֵר wohnbar, *habitable*. || דָּרְתָּא n. f., sf. 3 s. m. דָּרְתָּה: Hof, *court*. || דָּרִי Hürde, *sheepfold*. ||

דּוֹרָא n. m. Dorf, *village*. ||

דְּיוֹרָא n. m. Herberge, *inn*. ||

דְּיוֹרָאָה n. m., p. דְּיוֹרָאִי: Gastwirt, *inn-keeper*. || דְּרָא

n. m., p. דְּרִי: Geschlecht, *generation*. || דְּרָא n. m., p.

דְּרִי: Reihe, *row*.

²דוּרָא vb. **Pa.**, Pf. 3 p. sf. 3 s. m. דְּוִירוּנָה; Pt. act. מְדוּרָא: einholen, *overtake*.

דוּרֹן (gr.) n. m. Gabe, *gift*.

דחָא vb. **Pe.**, Imp. דְּחִי: stoßen, *push*. || **Af.**, Pt. act. p. m. מְדָחֵן id.

דחָל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. f. (ו) דְּחָלִי; Pt. act. דְּחָל, p. (ו) דְּחָלִי: fürchten, *fear*.

דחָף vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s. m. לְמָדָחָפָה: stoßen, *push*.

דחָץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דְּחָצִיא: einstecken, *thrust in*.

דחָא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. נְדָחָקִיָּה; Pt. act. p. m. דְּחָקִי; pass. s. m. דְּחָקָא, f. דְּחָקִיא: drängen, *crowd, push*; Pt. pass. eng, *straitened*. || דְּחָקָא (דְּחָקָא) n. m. Gedränge, Bedrängnis, *crowding, distress*.

דִּי, דְּ nota relationis (§70),

conj. (§71). | דיל v. ל; יד v. דיר.
 דילגא n. m. Staatsdiener (insbes. Steuereinnahmer), *public official (esp. tax-gatherer)*.
 דילמא v. מלמא.
 דין vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. גידון, גידון, גידון; Imp. s. m. דון, p. m. דונו: richten, *judge*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. אהדון; Pt. s. f. מחדנא: pass. | **Pa.**, Impf. 3 p. m. גדינה, sf. 3 s. m. גדינה; Imp. c. sf. 3 s. m. דינה; Inf. c. sf. 3 s. m. למדינה: = **Pe.** || דין n. m., d. דינא; sf. 1 p. דינא: Gericht, Prozeß, Gesetz, *court, lawsuit, law*. | בדינא adv. mit Recht, *rightfully*. | בי דינא Gerichtshof, *court of justice*. || דין n. m., a. דינא: Richter, *judge*. || מדינתא n. f., p. מדינתא: Bezirk, *district, province*.
 דינרא n. m., p. דינרין, denarius.
 דיספא n. m. Sänfte, *litter*.
 דכא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אדפי: abgetan sein, *be gone*.
 דבי (§9f) pron. dem. s. m.

jener, *that*. מרי דבי der Herr jenes (Windes), *the Lord of that (wind)*.
 דפתא n. f., a. דף; sf. 3 s. m. דפתה: Ort, Stelle, *place*.
 דכר vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. ידכרנה; Pt. pass. p. m. דכירי, 1 s. דכירנא: eingedenk sein, *remember*. | **Itpe.**, Pf. 2 p. אדכרתון: sich erinnern, *remember*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. אדכרתן; Inf. c. sf. 1 s. לאדכורי: erinnern, *remind*; sq. ב. erwähnen, *make mention*. || דכרנא n. m., c. דכרן: Andenken, *memorial*.
 דלא vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. דלית, 2 s. דלית; pass. p. m. דלו: schöpfen, erheben, *draw, lift*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אדלי; Pt. מדילי: sich erheben, hoch sein, *be lifted, be high*. | **Pa.**, Pf. 3 s. m. דלי, sf. 1 p. דלית, 3 s. m. דלית, 3 p. דלית; 3 s. f. דלית; 3 p. c. sf. 3 s. m. דלית; Imp. דל, דלי, p. דלו: erheben, wegnehmen, *lift up, take away, deduct*. || דלא n. m. Höhe, *height*.

רַלְל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m.
רַלְל: spinnen, *spin*.

דַּלְק vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶדְלַק;
3 p. אֶדְלְקוּ; Pt. act. מְדַלֵּק,
p. m. מְדַלְקִי: anzünden,
light, kindle.

דָּם (§13b) n. m., d. דָּמָא; sf.
2 s. m. דָּמָה: Blut, *blood*.

דַּמָּא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּמִי, p.
m. דָּמִי, f. דָּמִינִי: gleich sein,
be like. | מִי דָּמִי: ist es denn
gleich? *is it at all like (the
case mentioned)?* | **Itpe.**,
Pf. 3 s. m. אֶדְמִי: in der
Gestalt von ... erscheinen,
appear in the likeness of. |
Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
m. דָּמִיָּה; Pt. pass. p. f.
מְדַמֵּינִי: vergleichen, als ...
vorstellen, *liken, imagine*. ||
דָּמִי n. p. m., c. דָּמִי; sf. 3 p.
דָּמִיָּה: Preis, *equivalent,*
price.

דָּמוּה adj., p. m. דָּמוּחִי: schla-
fend, *sleeping*.

[דָּמְעָא] n. f., p. דָּמְעִי et
דָּמְעָא; sf. 3 s. m. דָּמְעִיָּה:
Träne, *tear*.

דָּן (§9a) pron. dem. s. m.
dieser, *this*.

דָּנָא n. m. Osten, *east*.

דָּנָא n. m., p. דָּנִי: Faß,
wine-jar.

דָּסְתָּא (pers.) n. m. Portion,
portion.

דַּק v. דַּק.

דַּעְתָּא v. יָדַע.

דַּפָּא n. m. Brett, *board*.

דָּקְלָא n. m. Dattelpalme, *palm-*
tree.

דָּקוּלָא n. m, Korb, *basket*.

דָּקְנָא n. m. Bart, *beard*.

דַּק vb. **Pe.**, Imp. דַּק; Pt. pass.

דָּיק: zermalmen, *grind*. |

דָּקְדָּק adj., s. f. d. דָּקְדָּקָא,

p. m. דָּעְדָּקִין (§4h): klein,
small. דָּרְדָּקִי: kleine Kin-

der, *small children*.

דַּקַּר vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s.

מְלַמְדָּקָרָה: durchbohren,
pierce through.

דָּרָא v. דָּוַר.

דָּרָא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּרִי, 2 s.

דָּרִיתָ (דָּרִיתָ): tragen, *carry*.

דָּרְגָא n. m. Stufe, *step*.

[דָּרְגָא] n. m., p. d. דָּרְגָא:
Hefe, *dregs*.

דַּק v. דַּק.

דָּרְגָא n. m. Weg, *way*.

דָּרוּמָא (hebr.) n. m. Süden,
south. | דָּרָם vb. denom. **Af.**,

Imp. p. אֶדְרוּמִי; Inf. אֶדְרוּמִי:

sich südwärts wenden, *turn towards the south*.
 דְּרָקוֹנָא (gr.) n. m. Drache, dragon.
 דָּרַשׁ vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. דָּרְשָׁה; p. m. דָּרוּשׁ; Impf. 2 p. דָּרְשׁוּ: 1. den Schrifttext erklären, *interpret the Scriptural text*; 2. vortragen (im allgemei-

nen), *deliver in public (in general)*. || בֵּי מִדְרָשָׁא: Haus des Vortrages, Schule, *school*.
 דָּשׁ n. m. (f.?): Tür, Tor, door, gate.
 דָּשׁ vb. Af., Pf. 3 s. m. דָּשׁ: schweigen, *be silent*.
 דְּשָׁתָנָא (pers.) n. f. menstruierendes Weib, *menstruating woman*.

ה

הָ part. interr. = num. | הָלָא = nonne.

הָ (§9c) pron. dem. s. f. diese, *this*; im neutrischen Sinne (*in a neuter sense*): dieses, *this*. || הָ, הָ interj. siehe, *behold*. || הָ conj. weil, *because*.

הָאָנָא v. עָדָר.

הָאָה (§9f) pron. dem. s. m. jener, *that*.

הָבָא n. m. Hauch, Dampf, *breath, vapor*.

הָבָרָא n. m. Finsternis, *darkness*.

הָאָ (§9a) pron. dem. s. f. diese, *this*.

הָדָר v. אָחָד.

הָדָר v. אָחָד.

הָדָרָא adv. ausdrücklich, *explicitly*.

הָדָר (§9a) pron. dem. s. m. dieser, *this*.

הָדָר vb. Pe., Pf. 1 p. דָּרַר; 2 s. m. דָּרַרְתָּ; Impf. 1 s. אָדָר; 3 p. m. לָדָר; Inf. לְדָר; Pt. act. הָדָר, הָדָר, f. הָדָרָא, p. m. הָדָרִי; 1 s. הָדָרָא: zurückkehren, *return*; sq. בְּ seinen Sinn ändern, *change one's mind*; sq. לְ umringen, *encircle*. | הָדָר adv. wiederum, *again*. | Pa., Pf. 1 p. דָּרַר: zurückerstatten, *restore*. | Af., 1 s. אָדָרִי, sf. 3 p. m. אָדָרְתָּהוּ; 2 s. m. אָדָרְתָּ; 3 s. m. אָדָרְתָּ,

הַיְנִי m., הַיְנִי f. (§9d): das ist, *it is*.

הַיְנִי (§9f) pron. dem. s. f. jene, *that*.

הַיְנִי adv. hier, *here*. | מְהַיְנִי: von hier, *hence*.

הַיְנִי adv. so, *so*. | בְּרַחֲמֵי: fähig dessen und dessen, *capable of this and that*.

הַיְנִי (§9a) pron. dem. pl. diese, *these*.

הָלַךְ vb. Pe., Imp. הָלַךְ: gehen, *go*. | Pa., Pt. act. מְהַלֵּךְ: wandeln, *walk*. || הַלְכָּתָא n. f. Brauch, Rechtssatz, Rechtsentscheidung, *custom, law, legal utterance, legal decision*.

הַלּוּלָא n. m., p. הַלּוּלִי: Festlichkeit, Hochzeit, *feast, wedding feast*. | בֵּי הַלּוּלָא id.

הַלְלָא (hebr.) n. m.: מְצַרְאָה = Ps. 113—118.

הָנָא vb. Itpe., Pf. 2 s. אֶתְהַנֵּי; Impf. 1 s. אֶתְהַנֵּי: genießen, *enjoy* | Af., Pf. 1 s. אֶתְהַנֵּי; 2 s. אֶתְהַנִּי; 3 s. m. אֶתְהַנֵּי; Pt. act. s. m. מְהַנֵּי, p. f.

מְהַנֵּי: Nutzen bringen, *benefit*. || הַנִּיתָא n. f., sf. 3 s. f. הַנִּיתָא: Nutzen, *benefit*.

הַנְדוּאָה n. m. indisch, *Hindoo*. הַנְדוּ (§9f) pron. dem. pl. jene, *those*.

הַנְי (§9c) pron. dem. pl. diese, *these*.

הַנְי (§9f) pron. dem. pl. jene, *those*.

הַסְפָּדָא v. סָפַד.

הַפֵּךְ (אָפֵךְ) vb. Pe., Pf. 1 s. †אֶפְכַּח; Impf. 2 s. m. הִפֵּךְ; Imp. 3 s. m. הִפֵּךְ, אָפֵךְ: wenden, sich beschäftigen mit, *turn, busy oneself with*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְהַפֵּךְ; 3 p. m. †אֶתְהַפְכוּ: sich wenden, sich verwandeln, *turn about, be changed*.

הַפְקָרָא v. פָּקַד.

הַרְרָא vb. Palp., Pf. 3 s. m. הַרְרָא: nachdenken, *muse*.

הַרְטָנָא (pers.) n. m. Dekret, *decree*.

הַרְסָא n. m. Gericht von zerschnittenen Fischen, *fish-hash*.

וְ conj. und, aber; *and, but*.
וְ interj. wehe, *woe*.
וְלד v. ילד.

וְרָא (pers.) n. m. Rose, *rose*. |
וְרָא n. m. Rosenstrauch,
rose-bush.

וְבִילָא n. m. (f.) Spaten, *spade*.
וְבַן vb. Pe., Pf. 1 s. וְבַנִּי, sf.
3 s. f. וְבַנְתָּה (וְבַנִּיתָה); 2 s.
m. וְבַנְתָּ; 3 s. m. c. sf. 3 s.
m. וְבַנְתָּ; Impf. 2 p. m.
וְבַנְתָּ; 3 s. m. וְבַנְתָּ; Inf.
וְבַנְתָּ; Pt. act. s. m. וְבַנְתָּ;
kaufen, *buy*. | Pa., Pf. 1 s.
וְבַנְתָּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. f.
וְבַנְתָּ; Impf. 3 p. m. וְבַנְתָּ;
2 s. m. וְבַנְתָּ; 3 p. c. sf. 3 p.
וְבַנְתָּ; Imp. וְבַנְתָּ, p. וְבַנְתָּ;
Inf. c. sf. 3 s. m. וְבַנְתָּ,
f. וְבַנְתָּ, p. m. וְבַנְתָּ;
p. f. וְבַנְתָּ; Pt. act. s. m.
וְבַנְתָּ, f. וְבַנְתָּ; 1 s. וְבַנְתָּ
(וְבַנְתָּ); 2 s. c. sf. 2 s. f.
וְבַנְתָּ: verkaufen, *sell*. |
Itpa., Pf. 3 s. m. וְבַנְתָּ;
Impf. 3 p. וְבַנְתָּ; Pt. 1 p.
וְבַנְתָּ, 2 s. וְבַנְתָּ: pass. ||
וְבַנְתָּ n. m., sf. 2 s. m.
וְבַנְתָּ; p. וְבַנְתָּ, sf. 2 p.

וְבַנְתָּ: Kauf, *purchase*. ||
וְבַנְתָּ n. m. Käufer, *buyer*.
וְבַנְתָּ n. m., וְבַנְתָּ n. f., p.
וְבַנְתָּ: Wespe, *wasp*.
וְבַנְתָּ vb. Pe., Pt. pass. וְבַנְתָּ:
klar, *clear*. || וְבַנְתָּ n. m.,
p. וְבַנְתָּ: Becher, *cup*.
וְבַנְתָּ vb. Itpe., Impf. 3 s. m.
וְבַנְתָּ; Inf. וְבַנְתָּ: vor-
sichtig sein, *take care*. ||
Af., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
וְבַנְתָּ: verwarnen, *fore-*
warn, admonish.
וְבַנְתָּ n. f. Winkel, *corner*.
וְבַנְתָּ n. m., p. וְבַנְתָּ, Paar, *pair*.
וְבַנְתָּ n. m., p. וְבַנְתָּ: Reise-
kost, *provision for a journey*;
p. וְבַנְתָּ Sterbekleid, *shroud*.
וְבַנְתָּ n. m., p. וְבַנְתָּ, sf. 1 s. וְבַנְתָּ:
Silberdenar, *silver denarius*;
p. Geld, *money*.
וְבַנְתָּ vb. It., Pf. 3 s. m. וְבַנְתָּ;
Pt. s. f. וְבַנְתָּ: klein
werden, erscheinen, *be or*

seem small. || זוטֶר adj., d. זוטֶר, זוטֶר; f. זוטֶר, זוטֶר, d. זוטֶר, זוטֶר; p. m. זוטֶר, זוטֶר, 1 p. זוטֶר: klein, *small*.
 זון vb. Pe., Inf. זון; Pt. act. 1 s. זון (זון): ernähren, *feed*. | Itpe., Impf. 3 p. זון: pass. || זון n. m., sf. 3 s. m. זון; p. זון, sf. 2 p. m. זון: Speise, *food*.
 זוע vb. Itpalp., Pf. 3 s. f. זוע: beben, *quake*.
 זונא (בי) (pers.) n. m. Zollhaus, *customs house*.
 זון adj. strahlend, *bright*.
 זנא n. f., p. c. sf. 3 s. m. זנא: Nasenloch, *nostril*.
 זנא vb. Pe., Pt. pass. d. זנא: fälschen, *falsify*. || זנא n. m. = זנא = זנא: Fälscher, *falsifier*.
 זנא n. m. Wind, *wind*.
 זנא n. m., p. זנא: Olive, Ölbaum, *olive, olive-tree*.
 זנא vb. Pe., Impf. 1 s. זנא; Pt. act. זנא: 1. würdig sein, *be worthy*; 2. überwinden, *conquer*. || זנא, c. זנא; sf. 2 s. m. זנא: Gerechtigkeit, *righteousness*.

זלל vb. Pe., Pf. 3 s. f. זלל, זלל; Pt. pass. s. f. זלל: verächtlich sein, von geringem Werte sein, *be worthless, be of little value*. | Ittaf., Impf. 3 p. m. זלל: an Wert verlieren, *lose in value*. | Palp., Inf. זלל; Pt. act. 1 s. זלל: geringschätzen, *esteem lightly, treat contemptuously*. || זלל n. f. Geringschätzung, *contempt*.
 זמנא n. m., p. זמנא: Zeit, Mal, *time*. | זמנא חדא: einmal, *once*. | זמנא: vorzeitig, *prematurely*. || זמן vb. denom. Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. זמן; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמן, 3 s. f. c. sf. 3 s. m. זמן; Pt. act. s. m. זמן; f. זמנא, sf. 3 s. m. זמן; pass. s. m. זמן: 1 einladen, *invite*; 2. bereiten, *prepare*. | Itpa., Pf. 3 s. f. זמן: sich treffen, *occur*. | Af., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. זמן; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמן; 3 p. c. sf. 3 s. f. זמן: einladen, *invite*.

זמר vb. **Pe.**, Pt. act. זָמַר: singen, *sing.* || זֶמֶר n. m. Musik, *music.*

זָנָא (§13b) n. m., p. זָנִי: Art, *kind.*

זָנָא n. f. Hure, *harlot.* || זָנִי n. m. Buhle, *whore-monger.*

זָנָקָא (pers.) n. m. Kerkermeister, *jailer.*

זַעפֿא u. m. Sturm, *storm.*

זַעִיר adj., f. זַעִירָא: klein, *small.*

זָקָא vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. זָקַפְתָּ: aufhängen, pfählen, *hang, crucify.* ||

זָקִיפֿא n. m. Kreuz, *cross.*

זָקָא¹ n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָקָא² n. m., p. זָקִין[†]: Funke, *spark.*

זָקָא vb. **Itpe.**, Pf. 1p.[†] זָקַקְתִּי; Inf. זָקִי; Pt. act. 1 s. זָקַקְתָּ, 1p. זָקַקְתִּי: sich verpflichten, *obligate oneself.*

זָקָא vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. זָקְנָה: alt werden, *grow old.*

זָקָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 p. זָקַקְתָּ: aufspringen, *leap forth.*

זָרִיז adj. rüstig, *strenuous.*

זָרִיז n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָרַע vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. זָרַע: säen, *sow.*

זָרַע vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. זָרַק, זָרַקְתָּ: gesprengt werden, *be sprinkled.*

ח

חַבִּיתָא n. f., p. חַבִּיתָא: Weinflaß, *wine-cask.*

חַבִּיבוּתָא n. f. Liebe, *affection.*

חָבַט vb. **Pe.**, Imp. p. חָבַטוּ: schlagen, klopfen, *beat.* || חָבַטָא n. m. Schlagen, *beating.*

חָבֶלָא n. m. Strick, *rope.* ||

חָבֻלָא n. Wucher, *usury.*

חָבַל sq. עַל- interj. wehe, *woe.*

חֲבֵרָא n. m., sf. 2 s. m. חֲבֵרָא; p. d. חֲבֵרָא[†], sf. 2 s. m. חֲבֵרָא;

3 s. m. חֲבֵרִיָּה: Genosse, *companion.* | חֲדָא לְחֵבֵרָה:

einer zum andern, *one to the other.* || חֲבֵרֻתָא n. f. Freundschaft, Geselligkeit, *companionship, familiarity.*

חָבַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 pl. c. sf. 3 s. m. חָבַשְׁתָּ: fesseln, *put in prison.*

חגג [חגג] n. m., p. חֲגִיגָה: Reigen, *dance*.

חֲגִיגָה n. m. lahm, *lame*. || מְחַגְגֵּה (pt. pass. d. Pa.) id.

חדר vb. Pa., Imp. חִדֵּד; Pt. pass. p. f. מְחַדְדֵּן: wetzen, *whet*; Pt. pass. scharfsinnig, *kühn*, *sagacious*, *keen*.

חדא vb. Pe., Impf. 3 s. m. חִדֵּי; לְחַדֵּי; Imp. s. f. חִדֵּי; Inf. מְחַדֵּא; Pt. act. p. m. חִדּוּ: sich freuen, *rejoice*. || חִדּוּ n. m. Freude, *joy*. || [חדות], n. f., c. חִדּוּת: id.

חדת adj., d. חִדְתָּא; f. d. חִדְתָּא; p. f. d. חִדְתָּא: neu, *new*.

חוא vb. Af., Pf. 3 s. m. חֲוִי; Impf. 1 s. חֲוִי; Imp. חֲוִי; Pt. act. s. m. מְחַוֵּי, p. m. מְחַוּ: zeigen, *show*; sq. על-: anzeigen, *inform on*.

חוב vb. Pa., Pt. pass. p. m. מְחַבֵּי: verpflichten, *obligate*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֲחַיֵּב, אֲחַיֵּב: schuldig befunden werden, *be found guilty*. || חֻבָּתָא n. f., p. חֻבִּין; sf. 3 s. f. חֻבִּיָּה: Schuld, *guilt*.

חֻבָּתָא (ass.) n. m., p. מְחַוֵּי: Stadt, *town*.

חֻטִּי, חוּטִין n. m., p. חֻט: Faden, *thread*; p. Schau-fäden, *fringes*.

חֻיָּא n. m. Schlange, *snake*.

חור vb. Pe., Pt. act. חִיָּה, p. חִיָּה, 1 s. חִיָּנָא, 2 s. חִיָּכָה: lachen, *laugh*. | Pa., Pf. 3 s. m. חִיָּה; Inf. חִיָּי: Pt. act. מְחַיֵּה, p. מְחַיֵּי: id. | Af., Pf. 2 s. m. אֲחִיָּה; 3 s. m. אֲחִיָּה; Impf. 2 p. m. אֲחִיָּי; Inf. אֲחִיָּי; Pt. act. p. m. מְחַיֵּי: id. V. אֲחִיָּה n. m. Gelächter, *laughter*.

חול n. m. Sand, *sand*. || חֻלָּתָא f. nomen unitatis.

חוס vb. Pe., Pf. 3 s. m. חָס; Impf. 3 p. m. לְחָסוּ; Pt. act. חָסוּ: schonen, Mitleid haben, *spare*, *have pity*.

חור vb. Pa., Pt. act. p. m. מְחַוֵּי: reinigen, *clean*; pass. s. f. d. מְחַוֵּתָא: die richtige Meinung, *the correct opinion*. || חֻרָּה adj., d. חֻרָּה; s. f. d. חֻרָּתָא, חֻרָּתִי, p. f. d. חֻרָּתָא: weiß, *white*. || חֻרָּתָא n. f. weißes Mehl, *white flour*.

חָזָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חָזַיתָּ, חָזַיתָּ, חָזַי, sf. 2 p. m. חָזַיתְנָהּ, 3 s. m. חָזַיתָּהּ, 3 p. m. חָזַיתְנָהּ; 1 p. חָזַיְנָהּ, sf. 2 s. m. חָזַיְנָהּ, 3 p. m. חָזַיְנָהּ, 3 p. f. חָזַיְנָהּ; 2 s. m. חָזַיְתָּ, sf. 1 p. חָזַיְתָּ, 3 s. m. חָזַיְתָּהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. חָזַיְתָּהּ, f. חָזַיְתָּהּ, p. m. חָזַיְתָּהּ; 3 s. f. חָזַיְתָּהּ, חָזַיְתָּהּ; 3 s. f. חָזַיְתָּהּ, חָזַיְתָּהּ; 3 p. m. חָזַיְתָּהּ; 3 p. m. חָזַיְתָּהּ, sf. 3 s. m. חָזַיְתָּהּ, 3 p. m. חָזַיְתָּהּ, sf. 3 s. m. חָזַיְתָּהּ, 3 p. f. חָזַיְתָּהּ, 3 p. f. חָזַיְתָּהּ; 1 s. חָזַיְתָּהּ; Impf. 1 s. חָזַיְתָּהּ; 2 p. m. חָזַיְתָּהּ; Inf. s. m. חָזַיְתָּהּ, p. m. חָזַיְתָּהּ; Pt. act. s. m. חָזַיְתָּהּ; Pt. act. s. m. חָזַיְתָּהּ; 1 s. חָזַיְתָּהּ, 1 p. חָזַיְתָּהּ, 2 s. חָזַיְתָּהּ; pass. s. m. חָזַיְתָּהּ; sehen, *see*; sq. בּ. betrachten, *look at*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. חָזַיְתָּהּ; Pt. act. s. m. חָזַיְתָּהּ; מְחָזִי: gesehen werden, *aussehen*, *be seen*, *look*. | **Af.**, Imp. חָזַיְתָּהּ: zeigen, *show*. | **Ittaf.**, Perf. 3 s. m. חָזַיְתָּהּ; Impf. 2 p. m. חָזַיְתָּהּ; Inf. חָזַיְתָּהּ; אֶתְחַזֵּי: erscheinen, *appear*.

חֹק (hebr.) vb. **Af.**, Impf. 1 s. חָזַק: halten, *hold*; sq.

חֹבָה et בּ. zu Dank verpflichten, *oblige*.

חֹרֶת n. f., p. חֹרֶת: eine Dornart, *a species of thorns*.

חֹרֶת n. m., p. חֹרֶת: Schwein, *swine*.

חָטָא vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. חָטָא: sündigen, *sin*. || חָטָא n. m., p. c. sf. 3 s. m. חָטָא: Sünde, *sin*.

חָטָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. חָטָא; Pt. act. חָטָא: aushöhlen, *ausgraben*, *hollow out*, *dig out*. | **Pa.**, Pt. act. חָטָא: ausgraben, *dig out*. | **Pā.**, Pt. act. חָטָא: id. || חָטָא n. m. Nadel, *needle*.

חָטָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חָטָא; 3 s. m. c. sf. 3 s. f. חָטָא; Imp. חָטָא; Inf. חָטָא: fortreißen, *rauben*, *snatch away*, *take by force*.

¹ חָטָא n. m. Stab, Rute, *rod*. || חָטָא n. m. Züchtigung mit dem Stock, *beating with a stick*.

² חָטָא n. m. Hürde, *sheepfold*.
חָיָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חָיָא; 2 s. m. חָיָא; 3 p. f. חָיָא; Pt. act. חָיָא, 1 s. חָיָא, 2 s. חָיָא: leben, *genesen*,

3 s. m. אֶחָלֶף; Pt. מִחָלֶף: verwechselt werden, *be changed*. || Pa., Inf. c. sf. 3 p. f. חִלְפֹנִי: umtauschen, *change*. || חֶלֶף praep. anstatt, *in the place of*.

חֶלֶפֶא n. m., p. חֶלְפִי: eine Dornart, *a species of thorns*.

חֶלֶק, חֶלְקָא n. m. Anteil, *portion*.

חָלַשׁ vb. Pe., Pf. 3 s. f. חָלְשָׁא; Pt. act. חָלַשׁ: schwach sein, werden, *be, become faint*.

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחָלַשׁ, id. | Pa., Pf. 2 s. m. c. sf.

3 s. m. חִלְשִׁיתָה: schwach machen, *weaken*. | Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶחָלַשְׁתָּה, id. || חֶלְשָׁא n. m. Schwäche, *weakness*. || חָלַשׁ adj., f.

חָלְשָׁא: schwach, *weak*.

[חם] (§13c) n. m., sf. 3 s. m. חֶמּוּהָ: Schwiegervater, *father-in-law*. || חֶמְתָּא n. f., sf. 2 s. m. חֶמְתָּה: Schwiegermutter, *mother-in-law*.

חַמַּא vb. Pe., Pf. 1 s. חֶמֵּיתִי; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. חֶמֵּיתָה: Impf. 1 s. c. 3 s. m. אֶחַמֵּנָה: sehen, *see*. | Itpe., Pf. 3 p. חֶמֵּיאוּ, pass.

חַמַּא vb. Pe., Pf. 3 s. m. חָם; Inf. מְחַם; Pt. act. חָיִם, חָיָם, s. f. חֵימָא: warm sein, *be warm*. | Af., Pt. act. מְחַם: erwärmen, *warm up*. || חֶמִּים adj., p. m. d. חֶמִּימִי: warm, *warm*.

חֶמְרָא n. m. et f., d. חֶמְרָא; p. חֶמְרִי: Esel, Eselin, *he, she-ass*. | חֶמְרָתָא n. f. Eselin, *she-ass*. | בֶּר חֶמְרָא Esel, *ass*. || חֶמְרָא (בֶּר) n. m. Eseltreiber, *ass-driver*.

חֶמְרָא n. m., d. חֶמְרָא; sf. 2 s. m. חֶמְרָה; 3 s. m. חֶמְרָה: Wein, *wine*. || חֶמִּירָא n. m. Sauerteig, *fermented dough*.

חֶמֶשׁ n. m. et f. 5. || חֶמֶשׁ עֶשְׂרֵה, f. חֶמֶשׁ(י)סָר, 15. || חֶמֶשׁ סָרִי, 15. || חֶמֶשׁ n. m., p. חֶמֶשִׁי: 15.

חֶמְתָּא v. חָם.

חֶנּוּתָא n. f., p. חֶנּוּן: Gewölbe, Kaufladen, *vaulted room, store*. || חֶנּוּתָא, חֶנּוּתָא n. m. Krämer, *shop-keeper*.

חֶנֶּט n. f., p. חֶטִּי: Weizen, *wheat*.

חֶנֶּן vb. Itpa., Pf. 3 s. f. אֶחֱנֵנָא: um Erbarmen flehen, *supplicate*.

חנף vb. **Pa.**, Pf. 1 s. m. חָנַף: schmeicheln, *flatter*.

חֶסֶד n. m., p. חֶסֶדִּין: Gnade, Huld, *favor*; p. Wohltaten, *acts of kindness*.

חָסַן vb. **Af.**, Impf. 3 p. m. יִדְחֶנּוּ: Besitz ergreifen, *occupy*.

חָסַר vb. **Pe.**, Mangel haben, *be lacking*. | **Pa.**, Inf. חֹסֵרִי; Pt. pass. s. m. מְחָסֵר, f. מְחָסֶרֶת: fehlen lassen, *cause to be wanting*.

חָפַץ vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. חָיַף, f. חֵיפָא: abreiben, *rub*.

חֶפְזָא n. m. junges Gras, *young grass*.

חַפְּשָׁתָא n. f. schwarzer Käfer, *blackbeetle*.

חֶצְבָא n. m., p. חֶצְבִּי 1 sf. 3 p. חֶצְבִּיהוּ: Krug, *pitcher*.

חָצַד vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּחְצֹד: ernten, *reap*.

חֶזֶל n. f., p. [מַחְצֶלֶת]. חֶזֶל: Matte, *mat*.

חֲצִינָא n. m. Axt, *axe*.

חֲצִיף adj. frech, *impudent*. || חֲצָפָא n. m. Frechheit, *impudence*.

חֲקֵלָא n. m. Bauer, *rustic*.

חָקַק vb. **Pe.**, Pt. pass. חָקִיק

(חָקַק): eingravieren, *engrave*.

חֶרֶבָא n. m. Johannisbrotbaum, *carob tree*.

חֶרֶב n., p. חֶרֶבִּי: Schwert, *sword*.

חָרַב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. חָרַב, חָרַב; Impf. 3 s. m. לְחָרַב, לְחָרַב: wüste sein, verwüstet werden, zerstört werden, *be, become deserted, destroyed*. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חָרַבְתָּ; Inf. לְחָרֹבִי: zerstören, *destroy*. || **Af.**, Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶחְרִיבָה; Pt. act. מְחָרֵב, 2 s. מְחָרֶבֶת, id. || חֶרְבָא n. m. Schaden, *injury*.

חֶרְדָּלָא n. m. Senf, *mustard*.

חָרַט vb. **Itpa.**, Impf. 2 s. m. תִּתְחַרֵּט; Imp. אֶחְרֹט: be-reuen, *regret*.

חָרַךְ vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. חָרִיקָא: anbrennen, *burn*. | **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. חָרְקוּנְהוּ l. חֲרִינְהוּ; Impf. 3 s. m. נִתְחַרֵּךְ; Pt. act. מְחַרֵּךְ; pass. p. f. מְחַרְכֵּן: versengen, *singe, scorch*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶחְרֹךְ; Inf. אֶחְרֹכִי, pass.

¹חָרִיף adj., s. f. d. חָרִיפָּה: scharf, *sharp, keen*. || חָרִיף n. m. Schärfe, etwas Scharfes, *keenness, something sharp (bitter)*.

²חָרַף vb. Af., Imp. p. m. אֶחָרְפוּ: früh sein, *be early*.

חָרִיצָא n. m., p. חָרִיצִי: Graben, *ditch*.

חָרַק vb. Pe., Impf. 3 s. m. לְחַרֵּק: einschneiden, *make an incision*.

¹חָרָה adj., p. m. חָרִי; p. f. חָרָה: frei, *free*. | חָרוּ n. f. Freiheit, *freedom*.

²חָרָה n. m. Loch, *hole*.

חָשַׁב vb. Pe., Impf. 3 s. m. לְחַשֵּׁב, Inf. מְחַשֵּׁב; Pt. pass. חָשִׁיב, f. חָשִׁיבָא; p. d. חָשִׁיבִי; 1 s. חָשִׁיבָנָא, 1 p. חָשִׁיבִין, 2 s. חָשִׁיבָתָּה: rechnen, *achten, count, esteem*. | Pa., Pt. act. p. m. מְחַשְׁבִּין: planen, *plan*. || מְחַשְׁבָּתָא n. f., p. c. sf. 3 s. m. מְחַשְׁבֵּתָה: Gedanken, Plan, *thought, plan*.

חָשַׁד Pe., Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 1 p. חָשַׁדְתִּנִּי, חָשַׁדְתִּנִּי: verdächtigen, *suspect*.

חָשַׁךְ vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחָשֶׁךְ: finster werden, *grow dark*. | Pa., Imp. p. m. חָשְׁכוּ; Pt. act. p. m. מְחַשְׁכִּי, pass. p. f. מְחַשְׁכֵּן: dunkel machen, *spät sein, darken, be late*. || Af., Imp. p. m. אֶחָשְׁכוּ: spät sein, *be late*. || חָשׁוֹךְ adj., d. חָשׁוֹכָא; p. d. חָשׁוֹכִי: finster, elend, *dark, poor*. || חָשׁוֹכָא n. m. Finsternis, *darkness*.

חָשַׁשׁ vb., Pe., Pf. 1 s. חָשִׁי, חָשִׁי; 3 s. m. חָשַׁשׁ; 3 s. f. חָשַׁשׁ; Impf. 1 p. נִחַשׁ; Pt. act. 1 p. חָשִׁשְׁנִי: leiden, *besorgt sein, suffer pain, care*.

חָתַךְ vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. חָתַכְנִי: schneiden, *cut*.

חָתַם vb. Pe., Imp. p. חָתְמוּ; Pt. act. 1 s. חָתַמְתִּי; pass. p. m. חָתַמְתִּי; 2 p. חָתַמְתִּי: unterzeichnen, *sign, subscribe*; schließen, *close*.

חָתָן n. m., p. חָתָנִי, חָתָנִי: Bräutigam, Schwiegersohn, *bridegroom, son-in-law*.

ט

טבח vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. טַבַּחַח: schlachten, *kill*. || טַבַּחַא n. m. Schlächter, *butcher*.

טַבְיָא n. m., p. טַבִּי: Gazelle, *antelope*.

טַבַּל vb. **Pe.**, Imp. p. טַבְלוּ: eintauchen, *be immersed*.

טַבְלָא n. m. Pauke, *drum*.

טבע vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. טַבַּעַן, 1 p. טַבַּעִין: versinken, *be drowned*. || **Pa.**, Inf. לְטַבֵּעַ Pt. act. מְטַבֵּעַ; pass. p. f. מְטַבָּעַן: versenken, einsenken, *drown, fix deep*.

¹טַהַר vb. **Pe.**, rein sein, abgeschafft sein, *be clean, be clean gone*. || **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. טַהַרְנָהוּ: für rein erklären, *pronounce clean*.

²טַהַרָא n. m. Mittag, *noon*. טא **Pa.**, Pf. 1 p. טַיִנָא: rösten, *roast*.

טוט interj. tut! *toot!*

טופָא n. m. Sintflut, *deluge*.

טור n. m. Berg, *mountain*.

טון vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טַחֲנָה; Imp. טֹחֵן; Pt. act. p. m.

† טַחֲנִי, טַחֲנִי, sf. 3 s. m. † טַחֲנוּהִי; pass. s. m. d. טַחֲנָא: mahlen, *grind*.

טיב vb. **Al.**, Pt. act. † מְטִיב: Gutes tun, *do good, deal well*. || טַב adj., d. טָבָא; s. f. טַבָּא: gut, *good*. | טַבָּא יוֹמָא Feiertag, *holiday*. || טוּבָא n. m. Güte, *goodness*. | טוֹבִיָּה דֵּי heil dem, der, *happy he, who*. || טוּבָא adv. viel, sehr, *much, very*. || טִיבוּ n. f., d. טִיבוּתָא; sf. 2 s. m. טִיבוּתִיָּה: Güte, Wohltat, *goodness, kindness*.

טִינָא n. m. Schlamm, *mud*.

טיַעַא n. m. Araber, *Arab*. | טַעֲוִית ad. arabisch, *in Arabic*.

¹טלל vb. **Itpe.**, Pf. 2 p. m. † אֶטְלִיתוּן: spielen, *play*. | **Pa.**, Pt. act. מְטַלֵּל: scherzen, *sport*.

²טללָא n. m. Schatten, *shadow*. | טלל vb. denom. **Pe.**, Pt. act. p. מְטַלֵּל: überschatten, *overshadow*. || מְטַלְלָא n. m. Dach, *roof*. || מְטַלְלָא n. f., p. מְטַלְלָתָא

- Bedachung, Hütte, *roofing*, *booth*.
 טלע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אַטלע; Imp. אַטלע: nach einer Seite stellen, *turn sidwards*.
 טמר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. d. טמירחא: verbergen, *hide*. | **Itpe.**, Imp. p. m. אַטמרו: sich verbergen, *hide oneself*. | **Pa.**, Pt. pass. p. f. טמטרן: verborgen, *hidden*.
 טמש vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. טמשה; Pt. act. טמש: eintauchen, *dip*.
 טנא v. טען.
 טנדו (pers.) adv. zu zweien, *two together*.
 טעא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. לטעו; Inf. מטעא: irren, *err*.
 טעם vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טעמח; 3 s. m. c. sf. 3 p. טעמנון; Impf. 3 s. m. לטעם; Imp. s. m. טעם, p. m. טעמו; Inf. טעם: kosten, *taste*. | טעמא n. m., sf. 2 s. m. טעמיה: Grund, Meinung, *reason, opinion*.
 טען vb. **Pe.**, Pf. 3 p. טעון; Pt. act. טען; pass. s. m. טעין, p. m. טעיני: 1. beladen, tragen, *load, bear*, 2. anklagen, *sue*. || טנא n. m. Last, *burden*. || אטו praep. um willen, wegen, *for the sake of, on account of*; part. interr. = num.
 טפא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. טפי, f. טפא, p. טפו: überfließen, *be abundant*. | טפי adv. viel, sehr, mehr, *much, very, more*.
 טפרא n. f., p. c. sf. 3 s. m. טפריה: Klaue, *claw*.
 [טפשא] n. m., p. טפשי: dummer Mensch, *fool*.
 טרא vb. **Pe.**, werfen, *throw*.
 טרד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. m. טרדנהו; Pt. pass. טריד, p. טרידי: vertreiben, *drive away*; Pt. pass. beschäftigt, *busy*. | **Itpe.**, 3 s. m. אטרד; Impf. 2 p. m. לטרוי; Inf. לטרוי; Pt. מטרד, 1 s. מטרדא: beschäftigt sein, *be busy*.
 טרה vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אטרח; Pt. act. 1 s. טרחא, 1 p. טרחין; pass. s. f. טריחא: sich mühen, *take pain, trouble oneself*; Pt. pass. lästig, *burdensome*. | **Af.**

- Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. **אַטְרוּחָהוּ**, 3 p. m. **אַטְרוּחָהוּ**; Pt. act. **מְטַרַח**: bemühen, *trouble*.
- ¹ **טַרַף** vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. **טַרְפָּא**: klopfen, *knock*. || **Itpe.**, Pt. f. s. **מְטַרְפָּא**: entrissen werden, *be snatched*.
- ² **טַרְפָּא** n. m., sf. 2 s. m. **טַרְפָּה**: ein gerichtliches Dokument, das dem Gläubiger gestattet, vom Schuldner verkaufte Grundstücke den Käufern zu entreißen, *a document which permits the seizure of property sold by the debtor*.
- טַרַק** vb. **Pe.**, Imp. p. m. **טַרְקוּ**; Pt. act. **טַרַק**: 1. schlagen, stechen, *strike, sting*; 2. verschließen, *close*.
- טַשׁ** vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. **טָשׁוּ**; Pt. pass. **טָשׁוּ**, p. **טָשׁוּ**: sich verbergen, *hide oneself*.
- יָאֵי** vb. **Pe.**, Pt. act. **יָאֵי**: schön, passend, *fair, comely*.
- יִבְלָא** n. m. Gras, *grass*.
- יבֵל** vb. **Af.**, Pt. act. p. m. **יבֵלְוּ**, p. f. **יבֵלְוּ**: hin-führen, bringen, *conduct, bring*.
- יבֵם** vb. **Pa.**, Imp. **יבֵם**; Inf. c. sf. 3 s. f. **לְיִבּוּמָה**: die Schwager-ehe vollziehen, *do a brother-in-law's office*.
- יבֵשׁ** vb. **Pa.**, Pt. pass. p. m. **יבֵשׁוּ**: trocken machen, *dry up*. || **יבֵשׁ** adj. trocken, *dry*. | **יְבִישָׁתָא** (= s. f. d.): trockenes Land, *dry land*.
- יָדָא** n. f., sf. 1 s. **יָדָא**, **יָדָא**; 2 s. m. **יָדָא**; p. (sive du.) c. sf. 3 s. m. **יָדָא**, 3 p. m. **יָדָא**: Hand, *hand*. || **אֲיָדִי דְ** (= **עַל־יָדִי**) conj. da, weil, *since, because*. || **בְּיָדִי דְ** praep. durch, *through*. || **יָדִי** etc. (§§10b; 48d) mein, *my* etc.; **לְיָדִי** etc. (§61b) mich, *me* etc.
- יָדָא** vb. **Af.**, 3 s. m. **יָדָא**; Inf. **יָדָא**; Pt. act. **יָדָא**, p. **יָדָא**: 1. gestehen, *confess*; 2. danken, *give thanks*.
- יָדַע** vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. **יָדַעוּ**, sf. 2 s. m. **יָדַעוּ**; Inf. **יָדַע**; Pt. act. s. m. **יָדַע**, p. m. **יָדַעוּ**, 1 s. **יָדַעוּ**,

1 p. יִדְעִינוּ, 2 s. יִדְעָה, 2 p. יִדְעִיתוּ; pass. s. m. יִדְעָה; wissen, *know*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. יִדְעָה, sf. 1 s. יִדְעָה; Impf. 3 s. m. c. sf. יִדְעָה; 3 s. m. נִדְעָה; Inf. יִדְעָה; Pt. act. מִדְעָה, sf. 3 s. m. מִדְעָה; 1 s. מִדְעָה; 2 s. c. sf. 1 s. מִדְעָה; kund tun, benachrichtigen, *make known, declare, inform*. || יִדְעָה n. f. (m.), sf. 1 s. יִדְעָה; 1 p. יִדְעָה; 2 s. m. יִדְעָה; 2 p. m. יִדְעָה: Bewußtsein, Verstand, Meinung, *consciousness, mind, opinion*. V. s. נִפֵּל, סֵלֶק. || מִדְעָה n. m. Erklärung, *declaration*. || מִדְעָה vb. denom., Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. יִדְעָה: anerkennen, identifizieren, *recognize, identify*. || מִדְעָה: etwas, *something*. יִדְעָה vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. יִדְעָה; 1 p. יִדְעָה, יִדְעָה; 2 s. m. יִדְעָה; 3 s. m. יִדְעָה; 3 s. c. sf. 2 s. m. יִדְעָה; 3 s. f. יִדְעָה; 3 p. m. יִדְעָה; (יִדְעָה); Impf. 1 p. יִדְעָה (§30d), 3 s. m. יִדְעָה; Imp. s. m. יִדְעָה,

sf. 3 s. m. יִדְעָה, יִדְעָה, f. מִיִּדְעָה; p. יִדְעָה; Inf. מִיִּדְעָה; Pt. act. s. m. יִדְעָה, f. יִדְעָה, p. m. יִדְעָה, יִדְעָה; 1 s. יִדְעָה, 2 s. יִדְעָה; pass. p. m. יִדְעָה: geben, *give*; Pt. pass. gegeben, *placed*. | יִדְעָה sq. לֵיִדְעָה, *greet*. | יִדְעָה sq. לֵיִדְעָה, *begehren, desire*. || **Itpe.**, Pf. 3 s. f. יִדְעָה, pass.

יִדְעָה n. m. Jude, *Jew*.

יִדְעָה vb. **Itpe.**, Pt. מִיִּדְעָה: sich überheben, *be overbearing*. || יִדְעָה adj., p. f. יִדְעָה: übermütig, *arrogant*. || יִדְעָה n. m., יִדְעָה n. f. Übermut, *arrogance*.

יִדְעָה n. m., p. a. יִדְעָה; sf. 2 s. m. יִדְעָה: Tag, Tageslicht, *day, daylight*. || יִדְעָה adv. am Tage, *during the day*. || יִדְעָה conj. seit, *since*.

[יִדְעָה] n. f., sf. 1 f. יִדְעָה; 2 s. m. יִדְעָה; p. יִדְעָה: Taube, *dove*.

יִדְעָה vb. **Pe.**, Pt. act. יִדְעָה: 1. borgen, *borrow*; 2. leihen, *lend*. | **Af.**, Pf. 1 s.

- c. sf. 2 s. m. **אִוּפַּחַךְ**; 2 s. m. **אִוּפַּחַ**; Inf. c. sf. 3 p. f. **אִוּ[ו]פְּחִי**; Pt. p. m. **מִוּפִּי**: leihen, *lend*.
- יבח** vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. **נִבַּחַ**; Pt. pass. s. f. **מִבְּחָא**: zurechtweisen, feststellen, beweisen, *reprove, decide, prove*.
- יכל** vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **יָכַלְתִּי**; **יָכַלְי**; Pt. act. **יָכַל**, 1 p. **יָכַלְיִנְי**, 2 s. **יָכַלְתִּי**: können, vermögen, *be able*; sq. **יָכַלְתִּי**: überwältigen, *overcome*.
- ילד** vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. **יָלְדָה**; **יָלְדָה**: gebären, *bear*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. f. **אֶתְיָלְדָה**; Pt. **מִתְיָלְד**, pass. | **Af.**, Impf. 2 s. m. **אִילַד**; Imp. **אִילַד**: zeugen, *beget*. || **וְלַד** n. m., sf. 3 s. f. **וְלָדָה**: Kind, *child*.
- יטם** n. m. **יָמָא**: Meer, *sea*.
- יטין** adj., s. f. **יָמִינָא**: rechte Hand (rechter Fuß), *right hand (foot)*. || **יטן** vb. denom. **Af.**, Pf. 3 s. m. **אִיִּטְנָן**: rechts stehen, *choose the right*.
- ינקא** n. m., p. **יִנְקִי**: Knabe, *boy*. | **יִנְקָתָא** n. f. Mädchen, *girl*. || **יִנְקִיתָא** n. f., sf. 3 s. m. **יִנְקִיתָא**: Jugend, *youth*.
- יסק** vb. **Af.**, Pf. 1 s. **אִסְפַּחְתִּי**; Inf. **לְאִסְפִּי**: hinzufügen, *add*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. f. **אִתְאִסְפָּא**, Impf. 3 p. m. **לְאִתְאִסְפֻּ**, pass.
- [יטורא]** n. m., p. **יִטְוִיר**: Züchtigung, *chastisement*.
- יעד** **מוֹעֲדָא** n. m., p. **מוֹעֲדָא**: Fest, *festival*.
- יעץ** (hebr.) vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. **יַעְצִי**, **יַעְצִי**: raten, *advise*. | **Pa.**, Pt. act. p. m. **מִיַּעְצִי**: Rat pflegen, *take counsel*.
- יציב** adj., d. **יַצִּיבָא**: einheimisch, *native*.
- יצרא** (hebr.) n. m. (böser) Trieb, *(evil) impulse*.
- יקר** vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. s. m. **אִזְקִדְוָה**: anzünden, *kindle*.
- יקר** vb. **Pa.**, Pt. act. s. f. **מִיִּקְרָא**: ehren, *honor*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. **אִתְיִקְרִי**; Inf. **אִתְיִקְרִי**: teuer werden, *become dear*; geehrt werden, *be honored*. | **Af.**, Imp. p. m. **אִזְקִרוּ**; Pt. act. s. m. **מִזְקִר**, 2 s. **מִזְקִרְתָּ**: ehren, *honor*. || **יקיר** adj., f. **יִקְרָא**: teuer, *dear*.
- ירא** vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. **אִוִּיר**; Pt. act. p. m. **מִוִּירִין**, **מוֹרִין**:

lehren, *teach.* || אִוְרִין n. m.,
 תֹּרָה n. f. = אִוְרִיָּא.
 יִרְחָא n. m., p. גִּרְחִי: Monat,
month. | גִּישׁ יִרְחָא: Neu-
 mond, *new moon.* || גִּרְחִינָא:
 n. m. Astronom (Berechner
 des Mondlaufes), *astronomer*
(computer of the course of
the moon).
 יִרְקָא adj., d. יִרְקָא; s. f.
 יִרְקִי; p. יִרְקִי: grün, *green.*
 | יִרְקִי adj., s. f. יִרְקִי:
 (§17c), id. || יִרְקָא n. m.
 Kraut, *herbs.*
 יִרַח vb. **Pe.**, Impf. 2 p. m.
 תִּרְחִי; 3 s. f. תִּרְחִי; 3 p.
 תִּרְחִי: erben, *inherit.*
 שִׁנָּה n. f. Schlaf, *sleep.*
 יִתְּנָה nota accus., sf. 1 s. יִתְּנָה;
 2 p. m. יִתְּנָה; 3 s. m. יִתְּנָה.
 יִתְּנָה vb. **Pe.**, Pf. 2 s.
 m. יִתְּנָה; 3 p. m.
 יִתְּנָה; Impf. 1 s. יִתְּנָה; 2 p.
 m. יִתְּנָה; 3 s. m. יִתְּנָה;
 Imp. יִתְּנָה, p. m. יִתְּנָה;
 Pt. act. s. m. יִתְּנָה, f. יִתְּנָה,
 p. m. יִתְּנָה, f. יִתְּנָה, 2 s.
 יִתְּנָה; 2 p. יִתְּנָה: sitzen,
 wohnen, bewohnt sein, *sit,*
dwell, be inhabited. | **Pa.**,
 Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

יִתְּנָה; Pt. pass. s. f. יִתְּנָה:
 beruhigen, *quiet, soothe.* |
Af., Pf. 1 s. אִתְּנָה; 1 p. c.
 sf. 3 s. m. אִתְּנָה; 3 s. m.
 אִתְּנָה; sf. 3 s. m. אִתְּנָה,
 3 p. m. אִתְּנָה; 3 p. m. c.
 sf. 3 s. f. אִתְּנָה; Impf. 3 p.
 m. c. sf. 3 s. m. אִתְּנָה;
 Imp. s. m. c. sf. 3 s. f.
 אִתְּנָה; p. m. c. sf. 1 s.
 אִתְּנָה; Inf. אִתְּנָה, sf. 2 s.
 m. אִתְּנָה; Pt. act. s. m.
 אִתְּנָה, p. m. אִתְּנָה; 1 p.
 אִתְּנָה; pass. s. f. אִתְּנָה:
 setzen, *seat, set, place.* |
Ittaf., Impf. 3 p. m. יִתְּנָה;
 Pt. s. m. אִתְּנָה: sich nie-
 derlassen, *settle.* || אִתְּנָה
 n. m., c. אִתְּנָה; sf. 2 s. m.
 אִתְּנָה: Sitzung, Sitz, Wohn-
 ort, *session, seat, home.* ||
 מְתִיבָא n. f. (§16cV^a):
 Schule, *college.* | גִּישׁ
 מְתִיבָא: Schuloberhaupt,
head of an academy.
 יִתְּנָה n. m., p. יִתְּנָה: Waise,
orphan.
 יִתְּנָה adj., d. יִתְּנָה: über-
 schüssig, *in excess.* ||
 בְּיִתְּנָה adv. übermässig,
to excess.

ב

בְּ praep. wie, *like, as.* || בְּדִי conj. als, wenn, *when.* ||
 בְּדוֹ adv. schon, jetzt, *now.*
 באב vb. **Pe.**, Pt. בָּאָב: schmerzen, *pain.* || בִּיאָב, בִּיאָבָא n. m. Schmerz, *pain.*
 באר = pers. har Esel, *ass.*
 באב vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. בִּבִּיָּה: auslöschen, *extinguish.*
 בבב¹ n. m. Eiter, *pus.*
 בבב² n. m. Stern, *star.*
 בבן n. f., sf. 3 s. f. מִבְּבִנְתָּא: Kapuze, *hood.*
 בכר adv. längst, *already.*
 בכרי vb. denom., Inf. בִּכְרוּי: schwefeln, *fumigate with sulphur.*
 בש vb. **Pe.**, Pf. 1 s. † בִּבְשַׁח; 3 s. f. c. sf. 3 p. f. בִּבְשַׁחְנִי; 3 p. c. sf. 3 s. f. בִּבְשֻׁה; Inf. c. sf. 3 s. f. לְמִבְשֵׁה; Pt. act. 1 s. בִּבְשַׁנָּא: unterdrücken, unterwerfen, *suppress, subdue.* || בִּבְשָׂא n. m., p. בִּבְשִׁי: Geheimnis, *secret.*
 בד v. בְּ.
 בדד n. m. Krug, *pitcher.*
 בדו v. בְּ.

דיא v. דיא.
 בְּדִנְיָא n. m. et f., p. בְּדִנְיָה: Maultier, *mule.*
 בְּהִנָּא n. m. = בְּהֵן || בְּהִנָּא n. f., p. בְּהִנְתָּא = בְּהֵן, יֵאֵשֶׁת בְּהֵן.
 בְּהִנָּא praep., sf. 1 s. † בְּהִנָּא, † בְּהִנָּא; 2 s. m. † בְּהִנָּא; 2 p. m. בְּהִנְכוּ; 3 s. m. בְּהִנָּה; 3 p. m. בְּהִנְהוּ = בְּ.
 בְּהִנָּא n. f., p. בְּהִי: Öffnung, Fenster, *aperture, window.*
 בְּהִנָּא (pers.) n. m. Krug, *pitcher.*
 בְּהֵן vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. בְּהֵן; Impf. 3 s. m. לְבְּהֵן; Pt. pass. p. f. † מִבְּהֵנָּה: richten, *direct.* |
 בְּהִנָּא, Pf. 1 s. אֲבִינִי: beabsichtigen, *intend.* || בְּהֵן adv. so, *thus.*
 בְּהֵן n. m., p. בְּהֵי: Becher, *cup.*
 בְּהֵן n. m., p. בְּהֵי: Fisch, *fish.*
 בְּהֵן v. אחד.
 בְּהִנָּא n. m. Schminke, *eye-paint* (stibium).
 בש vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְבַשׁ, f. תִּכַּחַשׁ; Pt. pass. בְּחִישׁ: mager werden,

become lean; Pt. pass.
schwach, *weak*.

כִּי v. בִּי

כִּיבֵּא v. כִּבֵּא.

כִּיל vb. **Pe.**, Impf. 2 s.
m. יִכּוּל; 3 s. m. יִכְלִי; Pt.
act. p. m. בִּיִּל: abmessen,
measure off.

כִּיסָא n. m., sf. 2 s. m. בִּיסָא:
Beutel, *purse*.

כִּיפָא n. m., c. בִּיף: Ufer,
shore.

כִּיף adv. so, *thus*.

כִּכך n., p. בִּכִּי; sf. 1 s.
בִּכִּי; 2 s. m. בִּכְיָה: Zahn,
tooth.

כִּכְרָא n. m., p. בִּכְרִי: Talent,
talent.

כִּלא vb. **Pa.**, Pt. act. s. f.
מִכְלִיא: vernichten, *wear out*.

כִּלא² [כִּליחא] n. f., p. בִּלִּיחָא:
Niere, *kidney*.

כִּלְבָּא n. m., p. c. sf. 3 s. m.
בִּלְבוּדִי: Hund, *dog*.

כִּלְדָּא n. m. Mager, *astrologer*.

כִּלכא = אכלכא q. v.

כִּלל n. m. כִּלָּא; sf. 3 s.
m. כִּלָּה = כִּלִּי, s. f.
כִּלְדָּא, p. m. כִּלְדָּא, p. f. כִּלְדִּי, cf. §46. ||

כִּלם: irgend etwas, *any-thing*. || כִּלָּא n. m., p. כִּלִּי:
allgemeine Regel, *general rule*. | מִכְלָלָא adv. impli-
citer, *in an implied manner*. |
מִכְלָל דִּ: es ergibt sich,
daß, *it follows that*. |
לָא . . . כִּלָּל: gar nicht, *in no way*. || כִּלל vb. denom.
Pe., Pt. act. s. m. כִּיל,
כִּלָּל: eine Regel aufstellen,
establish a rule. || כִּלָּא
n. m. Krone, *crown*.

כִּלל² n. f., sf. 3 s. f.
בִּלְחָא; p. c. sf. 2 s. m. בִּלְחָה:
Braut, Schwiegertochter,
bride, daughter-in-law.

כִּלם v. כִּלל¹.

[כִּלְמָחא] n. f., p. בִּלְמִי: Wurm,
worm.

כִּלְפִי v. אָנַף.

כִּן v. כִּן.

כִּנָּא n. m. Stamm, *stem*.

כִּנְעָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִכְנַע,
אִכְנַעִי: sich demütigen,
humble oneself.

כִּנְפָה n. f., sf. 3 s. f. כִּנְפִי;
p. (sive du.) c. sf. 2 s. m.
בִּנְפִי: Flügel, Zipfel, *wing, skirt*. || כִּנַּף vb. denom. **Pa.**,
Impf. 3 p. לְכַנְפִּי: versam-

- meln, *assemble*. || בְּנוּפִיא n. **אָכַפֵּל** vb. **Itpe.**, Imp. **אָכַפֵּל**:
 Versammlung, *assembly*.
 בְּנִי־שָׁחָא n. f., p. בְּנִי־שָׁחָא: Ver-
 sammlung, *assembly*. | בִּי
 בְּנִי־שָׁחָא: Synagoge, *syna-
 gogue*.
 כסא vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.
 בָּסַן: verbergen, *hide*. | **Pa.**,
 Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. בָּסַן;
 Imp. בָּסִי, sf. 3 p. m. בָּסִינְהוּ;
 Pt. pass. 2 s. מְכַסֶּיָה: be-
 decken, *cover*. | **Itpa.**, Pf.
 3 s. m. אָכַסִי; 3 s. f. c. sf.
 3 p. אָכַסִינְהוּ pass.
 כסם vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
 מְכַסֶּיָה n. m. Zoll, *tax*.
 כסף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
 בָּסִיפָא: בָּסִיפָא לָהּ: sie schä-
 men sich, *they are bashful*
 (§55d). | **Itpe.**, Impf. 2 p.
 m. לְכַסְפּוּ; 3 s. m. לְכַסֶּיָה;
 3 p. m. לְכַסְפּוּ; Pt. s. m.
 מְכַסֶּיָה: sich schämen, be-
 schämt werden, *be ashamed,
 be put to shame*. | **Pa.**,
 Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m.
 בְּכַסְפָּתָה: beschämen, *put to
 shame*. || בְּכַסְפָּא n. m., a.
 כֶּסֶף: Silber, *silver*. || בְּשׂוּפָא
 n. m. Scham, *shame*.
 כְּפוּרָא n. f., p. כְּפוּרָא: (כְּבוּרָא)
 Mist, *dung*.
- כפּל vb. **Itpe.**, Imp. **אָכַפֵּל**:
 sich angelegen sein lassen,
make it one's business.
 כפּן vb. **Pe.**, Pf. 1 p. כָּפַנְן;
 3 p. כָּפּוּן; Pt. act. 1 p.
 כָּפַנְיָנְן, 2 s. כָּפַנְתָּ: hungrig
 sein, *be hungry*. || כָּפַן adj.
 hungrig, *hungry*. || כָּפָנָא n.
 m. Hunger, *hunger*.
 כפּף vb. **Pe.**, Imp. כָּפֵף; Pt. act.
 כָּפַף; pass. p. f. בִּיפָן: beu-
 gen, überwinden, *bend, sub-
 due*. | **Pa.**, Impf., 3 s. m.
 c. sf. 3 s. m. לְכַיֶּפֶה: um-
 biegen, *bend over*. || כָּפָא
 n. f., Schale, *bowl*.
 כפר vb. **Pe.**, Pt. act. כָּפַר: ab-
 wischen, *wipe*. | **Pa.**, Inf.
 כְּפּוּרִי; Pt. pass. מְכַפֵּר: ab-
 wischen, sühnen, *wipe off,
 expiate*. | **Itpa.**, Impf. 3 s.
 m. לְכַפֵּר; Pt. מְכַפֵּר: ge-
 sühnt werden, *be expiated*. ||
 כְּפּוּרָא n. m., p. כְּפּוּרִי: Ver-
 söhnung, *atonement*. || יוֹמָא
 כְּפּוּרִי: Versöhnungstag,
day of atonement.
 כפת vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. בְּפָתָה: fesseln, *chain*.
 כָּרָא n. m. kōr, ein Maß, *a
 measure*.

כֶּרֶא n. m. Haufe, *heap*.

כֶּרְבֵּא n. m. Kohl, *cabbage*.

כֶּרְנָא n. m. Kopfsteuer, *poll tax*.

כֶּרַךְ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf.

3 s. m. כֶּרְכִּתָּהּ; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. כֶּרְכָּהּ; 3 p. m. c.

sf. 3 p. m. כֶּרְכִּינָהּ, 3 p. f.

כֶּרְכִּי; Imp. p. m. כֶּרְכוּ;

Pt. act. כֶּרַךְ, p. כֶּרְכִּי um-

wickeln, zusammenwickeln,

wrap, wrap up.

כֶּרַךְ רִיפְתָּא : eine Mahlzeit halten, *dine*.

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶכְרַךְ :

eingehüllt sein, *be wrapped up*.

|| כֶּרְכָּא n. m., p. c.

כֶּרְכִּי : Stadt, *city*.

כֶּרְכֵּשׁ vb., Inf. כֶּרְכֹּשִׁי : ab-

schütteln, *shake off*.

כֶּרְכֵּשָׁא n. m., sf. 3 s. m. כֶּרְכֵּשָׁה :

Mastdarm, *gut*.

כֶּרְכֵּשְׁתָּא n. f. Wiesel, *weasel*.

כֶּרְמִיא n. m., p. d. † כֶּרְמִיא :

Weingarten, *vineyard*.

כֶּרְסָא n. m., sf. 2 s. m. כֶּרְסִיָּה :

3 s. m. כֶּרְסָה : Bauch, *belly*.

כֶּרְעָא n. f., sf. 1 s. כֶּרְעִי ; 3 s. f.

כֶּרְעָא ; p. (sive du.) כֶּרְעִי,

sf. 2 s. m. כֶּרְעִיָּה ; 3 s. m.

כֶּרְעִיָּה ; 3 p. m. כֶּרְעִיָּה :

Fußgelenk, Fuß, *ankle, leg,*

foot.

כֶּרֶשׁ (כֶּרֶשָׁא, כֶּרֶישׁ) n. m.

Haifisch, *shark*.

כֶּשֶׁל vb. **Af.**, 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אֶכְשֵׁלָה : straucheln

machen, *cause to stumble*.

כֶּשׂוּרָא (ass.) n. m., p. כֶּשׂוּרִי :

Balken, *beam*.

כַּתַּב vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf.

3 s. m. כַּתְּבִנְוּהִי ; 3 s. m. c.

sf. 3 p. m. כַּתְּבִנְהוּ ; Impf.

2 p. m. חַתְּבִי ; Imp. p. m.

לִמְכַתֵּב ; Inf. כַּתְּבוּ ;

Pt. act. 1 s. כַּתְּבִנָּא, 2 p.

כַּתְּבִיתוּ ; pass. s. m. כְּתִיב :

schreiben, *write*.

|| Itpe., Pt. p. f. מְכַתֵּבָן :

eingetragen werden, *be registered*.

|| מְכַתֵּבָא n. m. Griffel, *stile*.

כַּחֲפֶא n. m. Flachs, *flax*.

כַּחֲפֶא (כַּפֶּא) n. f. (m.), sf. 3 s.

m. כַּחֲפֶה (כַּפֶּה) : Schulter,

shoulder.

|| כַּחֲפֶא vb. denom. **Pa.**, Pt. act. מְכַחֲפֶה,

p. מְכַחֲפִי ; 1 s. מְכַחֲפִנָּא,

1 p. מְכַחֲפִינָן :

aufladen, tragen, *carry on the shoulder*.

ל

לְּ praep., sf. 1 s. לִי, לְּ; 1 p. לְּנָא, לְּ; 2 s. m. לְּ, לְּ, f. לְּ, לְּ, p. m. לְּ, לְּ; 3 s. m. לְּ, לְּ, f. לְּ, לְּ, p. m. לְּ, לְּ, p. f. לְּ: zu, für, to, for; nota accusativi (§61b). | 1 p. לְּ; 2 p. m. לְּ; 3 s. m. לְּ, p. m. לְּ (§48d). | בְּדִיל praep. wegen, on account of. לְּ (§67) adv. nicht, nein, not, no. | לְּ v. לְּ: müde, tired. לְּ n. m., d. מְּ; p. מְּ: Engel, angel. לְּ n. m., sf. 1 s. לְּ; 2 s. m. לְּ: Herz, heart. לְּ: im Sinne von, according to. לְּ n. m. Palmzweig, branch of a palm. לְּ n. f., p. לְּ: Ziegel, brick. לְּ vb. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf. 3 p. לְּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לְּ; 3 s. m. לְּ; Imp. לְּ;

Inf. לְּ; Pt. pass. p. c. sf. 3 p. f. לְּ: anziehen, put on; Pt. pass. bekleidet, clothed. | Af., Pt. act. מְּ: bekleiden, clothe. || לְּ n. m., sf. 3 s. m. לְּ: Gewand, garment. לְּ vb. Šaf., Pt. pass. מְּ: ermüdet, tired. לְּ v. אַחַד. לְּ vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אַחַד: sich anschließen, join. | Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לְּ; Impf. 3 s. m. לְּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. לְּ: begleiten, accompany. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לְּ id. לְּ n. m. Levit, Levite. | לְּ id. לְּ n. m., p. m. לְּ, f. d. לְּ: aus Libyen, Libyan. לְּ n. m. Log, log (ein Maß, a measure). לְּ vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לְּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לְּ; 3 s. m. לְּ; Inf. מְּ 1 sf. 3 s. m.

לְמַלְטִיָּה; Pt. act. s. m. d. לְיָטָא, 2 s. לְיָטָא; pass. s. m. d. לוֹטָא, לוֹטָא: verfluchen, *curse*. | Pā., Pt. act. s. m. d. מְלַטָּא id. לֹשׁ vb. Pe., Impf. 2 p. m. תְּלִישׁוּ, תְּלִישׁוּ; Imp. p. m. לִישׁוּ, לִישׁוּ; Pt. act. 1 p. לִישָׁן: kneten, *knead*. || לִישָׁה n. m. Teig, *dough*. לֹחַ praep., sf. 1 s. לֹחֵי, לֹחֵי; 2 s. m. לֹחֵי(י): zu, *to*. לֹחֵד v. אָחֵד. לֹחֵי v. חֵי. לֹחֵם n. m., sf. 2 s. f. לֹחֵם: Brot, *bread*. לֹחֵשׁ vb. Pe., Impf. 2 s. m. תְּלַחֵשׁ; Imp. s. m. שִׁחֵשׁ: flüstern, *whisper*. לֹחֵשׁ vb. Pa., Pt. act. p. f. מְלַחֵשׁ: glühend, *glowing*. לֹכֵא v. אֵיח. לֵילִי n. m., p. לֵילֹתָא, לֵילֹתָא: Nacht, *night*. || לֵילִיתָא n. f. = לֵילִית (weiblicher Dämon, *female demon*).

לֵיצְנוּתָא n. f. Spott, *scoffing*. אֵיח v. לֵיח.

לְמִידָא n. m., p. תְּלִמִידִין, תְּלִמִידִי, sf. 2 s. m. תְּלִמִידִי; 3 p. m. תְּלִמִידְהוֹן: Schüler, *disciple*. || תְּלִמוּדָא n. m. Talmud.

לְסַטָּא (gr.) n. m. Räuber, *robber*. || לְסַטִּיתָא n. f. Räuberei, *the robber's business*.

לְעוּזָא n. m. Fremdsprachiger, *speaker of a foreign language*.

לְפָא (gr.) n. m. Pfanne, *pan*; eine aus Feigen verfertigte Speise, *a dish made of figs*.

לָקָא vb. Pe., Pt. act. לָקִי: geschlagen werden, *be beaten*.

לָשׁוֹן n. m., d. לָשׁוֹן: Zunge, Ausdruck, *tongue, expression*.

לָחַת vb. Pe., Pt. act. p. m. לָחֵת: anfeuchten (Getreide), *moisten (grain)*.

מ

מָאָה n. f., du. מָאָתָן, 100. מוּמָא (hebr.) n. m. Makel, *blemish*.

מִן(א)נָא n. m., p. מִן(א)נָי; c. מִנָּי; sf. 2 p. m. מִנִּיכּוֹ; 3 s. m. מִנִּיהוֹן(י): Ge-

fäß, Gerät, Gewand, *vessel, utensil, garment.*

מאס vb. **Pe.**, Inf. מִמָּאס; Pt. pass. מִמָּאִס: verachten, *despise*; Pt. pass. *widerlich, loathsome.*

מבֹרָא v. עבר. מִבְּרָא, מְבֹרָא.

מִנְּן adv. umsonst, *gratuitously.*

מִמְגִּישָׁא n. m. Magier, *magician.*

מִדְּבָרָא v. דבר. מִדְּבָרָא, מִדְּבָרָא.

מִדָּא n. m., sf. 2 s. m.

מִדָּה: Kleid, *garment.*

מִדֵּי v. ידע.

מִדִּינָתָא v. דין.

מִדְּנָחָא v. דנה.

מִדְּעָם v. ידע.

מִהָּא, מִהָּא, מִהָּא pron. interr. (§§11a;

50ad) was? *what?* | מִהָּא:

warum? *wherefore?* | מִהָּא:

worin? womit? *wherein?*

wherewith? | מִהָּא: wie, *how.*

מִהָּא: wozu? *wherefore?* |

מִהָּא: daß nicht etwa, *lest;*

vielleicht, *perchance.* | מִהָּא,

מִהָּא: dasjenige, welches,

was, *that which, what.* |

מִהָּא conj. wie, *as.*

מִהָּדוּרָא v. הדר.

מִהָּלָּא vb. **Pe.**, Imp. p. m. מִהָּלָּא;

Pt. act. 1 p. מִהָּלָּא, 2 p.

מִהָּלָּא: beschneiden, *circumcise.* || מִהָּלָּא n. m. Beschneider, *circumciser.*

מִהָּדָּעָא v. ידע.

מִהָּמוֹן n. m., d. מִהָּמוֹן (?):

Geld, *money.*

מִהָּעָדָא v. יעד.

מִהָּרְנָא n. m. Made, *worm.*

מִהָּוָשׁ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. f.

מִהָּוָשׁ; imp. מִהָּוָשׁ: zubereiten,

prepare.

מִהָּמִיתָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.

מִהָּמִיתָא, מִהָּמִיתָא; 3 p. m.

מִהָּמִיתָא; Impf. 3 s. m. מִהָּמִיתָא,

f. מִהָּמִיתָא; 3 p. m. מִהָּמִיתָא,

f. מִהָּמִיתָא; 3 p. m. מִהָּמִיתָא,

f. מִהָּמִיתָא; Inf. מִהָּמִיתָא,

f. מִהָּמִיתָא; Pt. act. s. m.

מִהָּמִיתָא, p. m. מִהָּמִיתָא,

1 p. מִהָּמִיתָא, 2 s. מִהָּמִיתָא; pass.

s. d. מִהָּמִיתָא: sterben, *die*; Pt.

pass. tot, *dead.* || מִהָּמִיתָא n. m.

Toter, *a dead person.* || מִהָּמִיתָא

n. m., מִהָּמִיתָא n. m., מִהָּמִיתָא

n. f. Tod, *death.*

מִהָּמִיתָא n. m., sf. 1 s.

מִהָּמִיתָא; 3 s. m. מִהָּמִיתָא, f. מִהָּמִיתָא:

Haar, *hair.* || מִהָּמִיתָא n. f., p.

מִהָּמִיתָא; sf. 2 p. m. מִהָּמִיתָא; 3 s.

m. מִהָּמִיתָא id.

מִהָּתָבָא v. יתב.

מִהָּתָבָא v. ווג.

מִזְלָא v. נול.

מחא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c.

sf. 1 s. מְחִין, 2 s. m. מְחִיָּה;

3 p. m. c. sf. 3 s. m. מְחִיָּה;

מְחִיָּה, 3 p. m. מְחִיָּה; Impf.

3 s. m. c. sf. 3 s. m. מְחִיָּה;

Inf. מְחִיָּה, sf. 3 s. m. מְחִיָּה;

Pt. מְחִי, 1 p. מְחִיָּן, 2 s.

מְחִיָּה: schlagen, *strike*,

smite. | **Pa.**, Pf. 1 s. מְחִי;

3 p. מְחִי: verwehren, ver-

hindern, *protest against*,

hinder.

מחבטא v. חבט.

מחונא v. חוו.

מחא n. m., sf. 1 s. מְחִי:

Gehirn, *brain*.

מחטא v. חטט.

מחטרא v. חטר.

מחל vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s.

מְחַלָּא: verzeihen, *forgive*.

מחצלתא v. חצל.

מחר(ל) adv. morgen, *to-mor-*
row.

מחשבתא v. חשב.

מטא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. מְטִי;

3 p. m. מְטִי, sf. 3 s. m.

מְטִיָּה; Impf. 3 s. m. c. sf.

1 s. מְטִיָּה; 3 p. m. מְטִיָּה; Pt.

act. s. m. מְטִי, f. מְטִיָּה, p.

m. מְטִי, f. מְטִיָּה, 2 s. מְטִיָּה

absol., sq. לִּי sive accus.:

gelingen, reichen, einholen,

arrive, reach, overtake. |

Af., Pf. 2 s. m. מְטִיָּה; 3 p.

m. מְטִיָּה, sf. 3 s. m. מְטִיָּה;

3 p. m. מְטִיָּה; Imp.

מְטִיָּה, sf. 3 s. m. מְטִיָּה;

Pt. act. p. m. מְטִיָּה: bringen,

führen, *carry, conduct*. ||

מטותא n. f. Bitte, *petition*.

במטותא מנה, מניכו:

bitte, *I pray thee, you*.

מטלל v. טלל.

מטרא n. m. Regen, *rain*.

מי part. interr. = num. || מירא,

מירא v. מירא.

מיא n. p. m., sf. 2 s. m. מְיָא;

3 p. m. מְיָא: Wasser, *water*.

מיכלא v. אכל.

מילא n. m. = *μῆλον*.

מילתא (gr.) n. f., p. מְיָלָא:

Wolle, wollener Mantel,

wool, woollen cloak.

מינא n. m., sf. 3 s. f. מְיָנָה;

p. מְיָנָה: Art, *kind*; Hä-

retiker, *heretic*.

מיתא v. אתא.

מכבנתא v. כבן.

מכדי v. מדי.

מך vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. מְךָ;

Imp. מְךָ; Pt. act. p. m. מְךָ:

unterbreiten, *lay, spread.* |

Af., Pt. act. מִבְּסָא: niedrig machen, *lay low.* || מִבְּסָא adj., 2 s. מִבְּסָא: niedrig, *low.*

מִבְּסָא v. כָּסַם.

מִבְּסָא v. כָּתַב.

מִלָּא vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. מִלָּא, מָלָא; Impf. 3 s. f. מִלִּי; Pt. act. מִלִּי, p. m. מָלָא, f. מִלָּא; pass. מִלִּי, f. מִלָּא; p. m. מִלִּי, מָלָא: voll sein, füllen; *be full, fill.* | **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. מִלִּי; Impf. 1 s. מִלִּי; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. מִלִּי, f. מִלָּא; Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. f. מִלָּא: füllen, *fill.* || מִלָּא n. m. Fülle, *fulness.*

מִלָּא v. לָאךְ.

מִלָּח n. m. (f.) Salz, *salt.* ||

מִלַּח vb. denom. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. מִלַּח; p. m. מִלַּח; Pt. pass. p. m. מִלַּח: salzen, *salt.*

¹מִלְךָ n. m., d. מִלְכָּא: König, *king.* || מִלְכָּא n. f. Königin, *queen.* || מִלְכוּתָא n. f. sf. 2 s. m. מִלְכוּתָא: Reich, königliche Person, Regierung, Herrschaft, *reign, government, kingdom, royalty.* ||

מִלְךָ vb. denom. **Pe.**, Impf. 3 s. m. מִלְךָ; Pt. act. s. m. מִלְךָ, 2 p. מִלְכִּי: regieren, *reign.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. מִלְךָ; Impf. 3 s. m. מִלְךָ id.

²מִלְךָ vb. **Itpe.**, Impf. 1 s. מִלְךָ; Inf. מִלְכִּי; Pt. s. m. מִלְכִּי, p. m. מִלְכִּי: sich beraten, andern Sinnes werden, *take counsel, change one's mind.*

מִלָּא n. f., d. מִלָּח, sf. 3 s. m. מִלָּח; p. מִלִּי, sf. 3 s. m. מִלִּי, 3 p. m. מִלִּי: Wort, Ding, *word, thing.* || מִלָּא adv. von selbst, *of itself.* || מִלָּא n. m. Rede, *speech.*

מִמֶּנּוּ v. מִן.

מִמֶּנּוּ v. מִלָּל.

מִמֶּנּוּ v. מִשָּׁשׁ.

מִן praep., sf. 1 s. מִן, מִן, מִן; 1 p. מִן; 2 s. m. מִן; 2 p. m. מִן; 3 s. m. מִן, f. מִן; p. m. מִן, f. מִן: von, aus, als, *of, from, out of, than.* || מִן v. מִן.

מִן pron. interr. (§§11a; 50): wer? *who?* || מִן, מִן

מִצְרָא n. m. Ägypter, *Egyptian*.

מִקְרָא n. m., sf. 1 s. מִקְרִי: Gehirn, *brain*.

¹ מִרָא n. m., c. מְרִי; sf. 1 s. מְרִי, מְרִי; 1 p. מְרִי; 2 s. m. מְרִי, p. m. מְרִי; 3 s. m. מְרִי, f. מְרִי, p. m. מְרִי; 1 p. מְרִי, sf. 3 p. m. מְרִי: Herr, *lord, master*.

² מִרָא vb. *Itp.*, Pf. 3 s. f. מְרִי, אֲמִרָא = מִרָא q. v.

רִבֵּעַ v. מְרִי, מְרִי.

מְרִי (gr.) n. f. Perle, *pearl*.

מְרִי vb. *Pe.*, Pf. 3 p. m. מְרִי; Pt. act. מְרִי: sich empören, *revolt*. | *Itp.*, Pf. 3 s. f. מְרִי id.

מְרִי v. רִבֵּעַ.

מְרִי vb. *It.*, Pf. 3 s. m. מְרִי; Inf. מְרִי: in Fetzen zerrissen werden, *torn in shreds*. || מְרִי n. m., p. מְרִי: Fetzen, *rag*.

מְרִי n. m., sf. 3 s. m. מְרִי; p. מְרִי: Krankheit, *sickness*.

מְרִי adj. bitter.

מִשָּׂא vb. *Pe.*, Pf. 2 s. m. מְשִׂי; Impf. 3 s. m. מְשִׂי; Imp. מְשִׂי; Pt. act. מְשִׂי, f. מְשִׂי, 1 s. מְשִׂי: waschen, *wash*. | *Af.*, 1 s. c. sf. 3 s. m. מְשִׂי; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. מְשִׂי id.

¹ מִשָּׂא vb. *Pe.*, Impf. 3 s. m. מְשִׂי: messen, *measure*. || מִשָּׂא n. m., c. מִשָּׂא: Maß, *measure*.

² מִשָּׂא n. m., c. מִשָּׂא: Öl, *oil*.

מִשָּׂא vb. *Pe.*, Pt. act. p. m. מְשִׂי: ziehen, *draw*. || מִשָּׂא n. m., sf. 3 s. m. מְשִׂי; p. מְשִׂי: Haut, Fell, *skin*. || מִשָּׂא n. m. Ausdehnung, *extent*.

מִשָּׂא n. m. Wesentliches, *something tangible*.

מִשָּׂא v. שָׂא.

מִתָּא n. f., c. מִתָּא; sf. 1 s. מִתָּא; 3 p. m. מִתָּא: Stadt, *city*.

מִתָּא vb. *Pe.*, Pt. act. p. m. מִתָּא: spannen, *stretch*.

יִתֵּב v. מְתִיבְתָּא

מחל vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.

מְחִילִי, sq. בִּ: sive בִּ: ver-
gleichen, *liken*. || מְחִילָא n.

m. Gleichnis, Sinnspruch,
simile, parable.

מִתְנָא n. m. Strick, *rope*.

מִתְנָא v. נתן.

נ

נָאִי vb. **Pe.**, Pt. act. נָאִי:
passen, *become*.

נָבֵא [נְבִיאָה] (hebr.) n. m., p.

נְבִיאָה: Prophet, *prophet*.

נָבֵא n. m. Flöte, *flute*.

נָבַח vb. **Pe.**, Pt. act. s. m.

נָבַח, p. m. נִבְחִין: bellen,
bark.

נִבְלָתָא n. f. Aas, *carcass*.

נָבַע vb. **Af.**, Pt. act. s. m.

נָבַע, p. f. מִבְעֵן: sprudeln
lassen, *cause to gush forth*.

נָבַב vb. **Pe.**, Pt. act. נָבַב: sich
trocknen, *dry oneself*.

נָגַד vb. **Pe.**, Inf. מְנַגֵּד; Pt. act.

s. m. נָגַד, p. m. נִגְדִי: 1. weg-
ziehen, *remove*; 2. fließen,
flow; 3. geißeln, *scourge*.

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחָנְגַּד,

מְנַגֵּד; Pt. s. m. מְנַגֵּד:

1. in Ohnmacht fallen, ver-
scheiden, *faint, pass away*;

2. gegeißelt werden, *be*

scourged. | **Pa.**, Inf. נִגְדִי;

Pt. act. p. m. מְנַגֵּדִין: gei-

ßeln, *scourge*. | **Af.**, Pf.

3 s. m. אֶחָנְגַּד, = נִגְדִי. ||

נִגְדִי n. m., p. m. נִגְדִי: 1.

נִגְדִי: Zieher, Schlepper,

one who draws (a ship). ||

נִגְדִי n. m. Führer, *leader*. ||

נִגְדִי n. f. = נִגְדִי, Hag-

gada.

נָגַה vb. **Pe.**, sich verspäten,

come late. נִגְהָא לָהּ, נָגַה לָהּ:

er verspätete sich, *he came*

late (§55d).

נָגַל n. m. Sichel, *sickle*.

נָגַע vb. **Pe.** sq. בִּ: berühren,

touch. || **Itpa.**, Pf. 3 s. f.

אֶחָנְגַּע, אֶחָנְגַּע: aussätzig

werden, *become leprous*.

נִגְרָא n. m. Tischler, *carpenter*.

נִגְרָא n., p. c. sf. 2 s. m. נִגְרָא:

1. Kanal, *canal*; 2. Fuß,

Schritt, *foot, step*.

נָדַד vb. **Af.**, Pt. 1 p. מְדִינָא:

sprengen, *sprinkle*.

נָדַב vb. **Pa.**, Pt. act. מְנַדֵּב,

Itpa., Pt. מְתַנַּד:

freiwillig geloben, *offer as a freemill-gift.*

נדח vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. m. אֶדְחוּדִי: ausstoßen, *thrust out.*

נדר vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נְדַרִי: geloben, *vow.* | **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶדְרַתָּה; 3 m. c. sf. 3 s. f. אֶדְרָה; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אֶדְרַתָּה: ein Gelübde auferlegen, *impose a vow.* || נְדָרָא n. m. Gelübde, *vow.*

נָהוּ m., נָהִי f. (§63a), p. נָהִי m., נָהִי f. pron. 3 pers. er, sie, *he, she*; sie, *they.*

נהג vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נִהְגָּה; Impf. s. f. נִהְגִי; Pt. act. p. m. נִהְגִי, pass. p. m. נִהְגִי: führen, beobachten, *conduct, conduct oneself, observe*; Pt. pass. gewohnt, *accustomed.* (ב) נָהַג יָקָרָא: Ehre erweisen, *honor.*

נֶחֱמָא n. m. Brot, *bread.*

¹נִהַר vb. **Pe.**, hell werden, *dawn.* | **Af.**, 3 s. m. c. sf. 3 p. f. אֶנְהַרְנִי: erleuchten, *cause to shine.* || נִהַר adj., p. m. נִהַרִי, s. f. נִהַרִי, p. f. נִהַרִי: leuchtend, klar,

bright, clear. || נְהוּרָא n. m., sf. 2 s. m. נְהוּרִיקָה: Licht, *light.* | סְגִי נְהוּרִי, p. סְגִי נְהוּרִי: blind, *blind.*

²נָהַר vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. f. אֶנְהַרְתָּה; 3 m. c. sf. 3 s. f. אֶנְהַרָה; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אֶנְהַרְתָּה: ein Gelübde auferlegen, *impose a vow.* || נְהָרָא n. m. Gelübde, *vow.*

נוד vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. נִדְרִיא: sich bewegen, *move.*

נוח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נָח; Impf. 3 s. m. נִנַּח, נָחָה, f. נָחָה; Inf. נִנַּח; Pt. act. s. m. נִנַּח, pass. s. m. d. נִנַּח, s. f. נִנַּח: ruhen, zur Ruhe kommen, *rest, enter into rest*; Pt. pass. angenehm, annehmbar, *pleasing, acceptable.* | נָחָה: es ist annehmbar, *it is acceptable.* |

Itpe., Pf. 3 s. f. אֶתְנַחֵהּ, Inf. אֶתְנַחֵהּ: sich hinlegen, *lie down*; darauf eingehen, *acquiesce.* | **Af.**, Pf. 1 s. אֶתְנַחֵהּ, sf. 3 s. f. אֶתְנַחֵהּ; 1 p. אֶתְנַחֵהּ; Impf. 3 s. m. נִנַּח; Inf. אֶתְנַחֵהּ, sf. 3 p. אֶתְנַחֵהּ; Pt. act. נִנַּח; pass. s. m. נִנַּח, s. f. נִנַּח: legen, hinlegen, lassen, *lay, place, leave.* || נִיחָא n. m., c. נִיחָא: Ruhe, *rest.* || נִיחָרָא n. f.

Sanftmut, Ruhe, *gentleness*. ||
 תנה vb. deriv. **Af.**, Pf. 3 s. m.
 m. אָתַנָה = אָנָה.
 נים vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.
 נים; Impf. 1 p. נָנוּם; 3 s.
 m. נָנוּם; Inf. מְנָם; Pt. act.
 s. m. נָנוּם, f. נִימָא, 1 s. נִימָא:
 schlummern, schlafen, *slum-*
ber, sleep. | **Pa.**, Pf. 1 s.
 נִימִי, id. | **Palp.**, Pt. act.
 מְנָמִים, id.
 נור n. m. (f.), d. נֹרָא: Feuer,
fire.
 נול n. m. שְׁכִיטָה. *Schicksal,*
fortune.
 נוף n. f. נֹיפּוּתָא. *Verweis,*
rebuke.
 נוק vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. c. sf.
 1 s. אִזְקָתָן; Inf. אִזְקִי; Pt.
 act. מִזֵּק: schädigen, *injure*. |
Ittaf., Pf. 1 s. אִתְזָקִי; 2 s.
 m. אִתְזָקָה; 3 s. m. אִתְזָק;
 Pt. p. m. מִתְזָקִי: Schaden
 erleiden, *suffer injury*.
 נִיר (hebr.) n. m. = גִּיר.
 נחלא n. m., p. נַחְלֵי: Bach,
brook.
 נחת vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נִחַת;
 Impf. 2 p. m. תִּחַתוּ (תִּחַתוּ);
 Imp. s. m. נַחַת, p. m. חַתוּ;
 Inf. לְמַחַת; Pt. act. s. m.

נַחַת, 1 p. נִחַתִּינָן: herab-
 steigen, *descend*. | **Af.**, Pf.
 1 p. c. sf. 3 s. m. אִחַתִּינִי
 l. אִחַתִּינִי; 3 s. m. c. sf. 3 p.
 m. אִחַתִּינִי, f. אִחַתִּינִי; 3 p.
 m. אִחַתִּינִי; Impf. 1 p. נַחַת;
 Pt. act. s. m. מִחַת; pass.
 p. m. מִחַתִּי, f. מִחַתִּי: herab-
 kommen lassen, niederlegen,
cause to descend, place. ||
 נחתי ימא n. m.: נַחְתִּי יִמָּא =
 יִרְדֵּי הַיָּם.
 נטל vb. **Pe.**, Imp. טַל: nehmen,
take. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f.
 אִנְטַלִּת: pass. || אִמְטַל,
 praep. wegen, um
 willen, *on account of, for*
the sake of. || אִמְטַל conj.
 weil, *because*.
 נטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. נִטְעָה: pflanzen, *plant*.
 נטר vb. **Pe.**, tropfen, *drop*. ||
 נִטְפָּתָא n. f. Tropfen, *drop*.
 נטר vb. **Pe.**, Impf. 3 p. f.
 נִנְטְרָן; Imp. s. m. נִטְרָא:
 1. bewahren, *guard*; 2. war-
 ten, *wait*. | **Itpe.**, Pt. p. f.
 מִנְטְרָא: bewacht werden,
be guarded. | **Pa.**, Inf. c.
 sf. 3 p. m. לְנִטְרָנָה: be-
 wachen, *guard*.

נִיבָא n. f., p. c. sf. 3 s. m.
נִיבִיָּה: Zahn, *tooth*.

נָכָא vb. **Pe.**, Pt. pass. נָכִי: ab-
ziehen, *subtract*.

נָכַם vb. **Pe.**, Imp. כָּם: schlach-
ten, *slaughter*. | **Pa.**, Inf.
לְנִיכְמָא leg. לְנִכְמָא, id. || נָכְסִי
n. p. m., sf. 1 s. n.; נָכְסִי
2 s. m. נָכְסִי(י); 3 s. m.
נָכְסִיָּה, נָכְסִיָּה: Besitz, *pos-
sessions*.

נָכְרָא n. m. fremd, *foreign*.

נִמְטָא n. m., p. נִמְטִי: Decke,
cover.

נָמִי adv. auch, *also*. || נָמִי:
oder, *or*.

נָסַב vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נָסַבְתִּי;
1 p. נָסַבְתָּ; 2 s. m. נָסַבְתָּ;
Impf. 2 s. m. נָסַבְתָּ, נָסַבְתָּ;
נָסַבְתָּ; 3 s. m. נָסַבְתָּ; sf. 1 s.
נָסַבְתִּי; 3 p. m. נָסַבְתִּי; Imp.
נָסַבְתִּי; Pt. act. p. m. נָסַבְתִּי;
nehmen, heiraten, *take*,
marry (take a wife). | **Itpe.**,
Pf. 3 s. f. נָסַבְתִּי; אָנְסַבְתִּי;
אָנְסַבְתִּי; Inf. אָנְסַבְתִּי; אָנְסַבְתִּי;
Pt. s. f. נָסַבְתִּי, p. m. נָסַבְתִּי;
p. f. נָסַבְתִּי; 1 s. נָסַבְתִּי;
(מָנְסַבְתִּי), 1 p. מָנְסַבְתִּי, 2 s.
f. מָנְסַבְתִּי: sich verheiraten,
verheiratet werden, *be mar-*

ried (take a husband). ||

Af., Pt. act. מָנְסַבְתִּי: verhei-
raten, *marry off (give a
wife to)*.

נָסַח vb. **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3
p. m. אָסַחְתִּי: entfernen,
remove.

נָסַח n. f. Traktat,
treatise.

נָסַח n. m. Metallbarren,
bar of metal.

נָסַח n. m., p. נָסַח: נָסַח:
Wunder, *miracle*.

נָסַח n. m. Mißmut, *bad
humor*.

נָסַח vb. **Pa.**, Pt. act. p. m.
נָסַח: נָסַח: sagen, *saw*.

נָסַח n. m., p. נָסַח: נָסַח:
Schuh, *shoe*.

נָסַח n. f., p. נָסַח: נָסַח:
Sieb, *sieve*.

נָסַח vb. **Pe.**, Pt. act. נָסַח: an-
fachen, *blow*. | **Itpe.**, Pf. 3
s. m. נָסַח pass. || נָסַח n.
m. Schmied, *smith*.

נָפַל vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. נָפַלְתִּי;
3 p. m. נָפַלְתִּי; נָפַלְתִּי; Pt. act.
s. m. נָפַלְתִּי, 1 s. נָפַלְתִּי: fallen,
fall. | **Af.**, Pt. s. f. נָפַלְתִּי:
abortieren, *give premature
birth to*.

נפץ vb. **Pe.**, Imp. נִפֹּץ: schützen, ausklopfen, *shake out, beat.*

נִפֹּץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִפְּקָא;

3 p. m. נִפּוֹק; Impf. 1 s. אֶפֶק;

1 p. נִפֵּק; 3 s. m. נִפֵּק, f.

נִפֵּק; 3 p. (ו) לְפָקוּ; Imp. פִּק,

p. פָּקוּ; Inf. לְמַפֵּק; Pt. act.

s. m. נִפֵּק, f. נִפְּקָא p. m.

נִפְּקִי, 1 s. נִפְּקָא: heraus-

gehen, hervorgehen, *come*

out, go forth. | מִי נִפְּקָא לָן

מִנֵּה: was ergibt sich uns

daraus? *what follows for us*

therefrom? | לְמִי נִפְּקָא מִנֵּה

was für Bedeutung hat es?

what is the significance

thereof? | **Af.**, Pf. 1 s. אֶפְקָה,

sf. 2 p. m. אֶפְקִיתָנִכוּ; 2 s.

m. אֶפְקִיתָ, sf. 3 s. m. אֶפְקִיתָה;

3 s. m. אֶפֶק, sf. 3 s. m.

אֶפְקָה; 3 s. f. אֶפְקָה, sf. 3

s. m. אֶפְקִיתָה; 3 p. m. אֶפְקִי,

sf. 3 s. m. אֶפְקִיתָה; Impf. 2

s. m. תִּפֵּק; 3 p. m. תִּפְּקוּ;

Imp. s. m. אֶפֶק, p. m. אֶפְקוּ;

Inf. לְאֶפְקִי; Pt. act. s. m.

מִפֵּק, f. מִפְּקָא, p. m. (ו) מִפְּקִי,

1 s. מִפְּקָא, 1 p. מִפְּקִינָן: her-

vorgehen machen, heraus-

ziehen, *cause to come out,*

cause to go forth, bring out,

lead out. || מִפְּקָתָא n. f., sf.

3 s. m. מִפְּקָתָה, מִפְּקָתָא n.

m. Ausgang, *exit.*

נִפְּשָׁא n. m., sf. 1 s. נִפְּשִׁי,

נִפְּשִׁי, 1 p. נִפְּשִׁין; 2

s. m. נִפְּשָׁה; 2 p. m. נִפְּשִׁיכוּ;

3 s. m. נִפְּשָׁה; 3 s. f. נִפְּשָׁה:

Seele, *soul*; c. suff. = pron.

reflex. (§48e). | מִנְפְּשָׁה: aus

sich selbst, *of himself.* |

מִדְּנִפְשָׁה: aus seinen eignen

Mitteln, *out of his own*

means. || נִפֹּשׁ vb. **Pe.**, Pt.

pass. s. m. נִפְּשִׁי, f. נִפְּשָׂא,

p. m. נִפְּשִׁין: viel, groß,

numerous, large. | **Af.**, Impf.

3 s. f. תִּפְּשִׁי: vermehren,

multiply.

נִצָּא vb. **Itpe.**, Pt. s. m. מִנְצִי,

f. מִנְצִיָּא, p. m. מִנְצִין, 2 s.

מִנְצִית: streiten, *quarrel.* ||

מִצְוִיָּא n. m. streitsüchtig,

quarrelsome.

נִצֵּל vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. c.

sf. 1 s. לְצִלָּן; Pt. act. 1 s.

מִצִּילָנָא: (er)retten, *save,*

deliver, rescue. | **Ittaf.**, Pf.

3 s. m. תִּצִּילָה; Pt. 2 s. תִּצִּילָה

pass.

נִקֵּב vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.

אָנְקֶב; Pt. s. m. מְנַקֵּב: durchlöchert werden, *be perforated*.
 נָקַט vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. נִקְטָה; 3 s. m. c. sf. 1 s. נִקְטָה; 3 s. m. נִקְטָה; Impf. 1 s. אָנְקַט; 2 s. m. תִּנְקַט; 2 p. m. תִּנְקָטוּ; 3 s. m. לִנְקַט; 3 p. m. נִנְקָטוּ; Imp. נָקוּט; Inf. c. sf. 3 p. m. נָקַט; Pt. act. לְמִנְקָטָנָה; f. לְמִנְקָטָנָה; act. נָקַט, 1 s. נִקְטָנָה; 1 p. נִקְטָה; 2 s. נִקְטָה; pass. p. m. נִקְטִינָה; 1 p. נִקְטִינָה: ergreifen, halten, *seize, take hold, keep*; Pt. pass. = act. | אָ (sc. מִלְחָמָה) נָקַט, jmdm es übel nehmen, auf jmdn böse sein, *be angry with*. | **Pa.**, Pt. act. מְנַקֵּט: sammeln, *gather*. | **Af.**, Pt. act. מְנַקֵּט: auflesen, *pick*.
 נָקַף vb. **Af.**, Pt. act. 1 s. מְנַקֵּף: umringen, *encompass*.
 נָקַר vb. **Pa.**, Pf. 1 p. נִקְרָא: Fett und gewisse Adern beseitigen, *remove fat and certain veins*.
 נָקַשׁ vb. **Pe.**, Pt. act. נִקְשָׁה; klopfen, *knock*. || **Af.**, Pt.

act. מִקְשָׁה: vergleichen, gleichstellen, *compare, place on an equal footing*.
 נָרְגָא n. m. Beil, *axe*.
 נָשִׂיאָה n. m. Fürst, *prince*.
 נָשַׁח vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. אֶנְשִׁי; 3 p. c. sf. 3 s. m. אֶנְשִׁיָּה; Pt. s. f. מְנַשֵּׁחַ: vergessen, *forget*.
 נָשַׁח vb. **Pe.** = נָשַׁח.
 נָשַׁח vb. **Pe.** wehen, *blow*.
 נָשַׁב n. m., p. נִשְׁבִּי: Netz, *net*.
 נָשַׁח vb. **Pe.**, Imp. נָשַׁח: enthäuten, *skin*.
 נָשַׁח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נָשַׁח: fortrücken, *depart*.
 נָשַׁח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. נִשְׁקָה; 3 p. m. נִשְׁקָה; Pt. act. s. f. נִשְׁקָה; p. m. נִשְׁקִי: küssen, sich berühren, *kiss, touch*.
 נָתַן vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֶתֵּן; 3 p. m. לִתְנוֹן; Imp. תֵּן: geben, *give*. || מִתְנָחָה n. f. Geschenk, *gift*.
 נָתַח vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נִתְחַח: abfallen, *fall off*.

ס

[סָאָהָא] n. f., p. סָאָהָא: Seah,
ein Maß, a measure.

סָאָהָא n. m., sf. 3 s. f. מְסָאָהָא;
מְסָאָהָא; p. מְסָאָהָא sf. 3 s.
m. מְסָאָהָא: Schuh, shoe. ||
סָאָהָא n. m., sf. 3 s. m.
סָאָהָא, id.

סָבַר vb. Pe., Pt. act. s. m. c.
סָבַר: ertragen, bear.

סָבַר vb. Pe., Pf. 1 s. סָבַר;
1 p. סָבַרְתָּ, סָבַרְתָּ; 2 s.
m. סָבַרְתָּ; 3 s. f. סָבַרְתָּ;
3 p. m. סָבַרְתָּ; Impf. 3 s. m.
לְסָבַר; Pt. act. s. m. סָבַר,
1 p. סָבַרְתָּ; 2 s. סָבַרְתָּ;
pass. s. f. סָבַרְתָּ: meinen,
nachdenken, verstehen,
think, reason, understand;
לִי סָבַרְתָּ: es ist meine
Meinung, it is my opinion. |

Itpa., Pt. s. f. מְסָבַרְתָּ:
für richtig befunden wer-
den, be found correct. |

Af., Pf. 3 s. m. אָסַבַר,
sq. אָפִי et לִי: freundlich
sein, anerkennen, be friend-
ly to, recognize. ||

סָבַרָא n. m. etwas mit dem
Verstande Erschlossenes,

something arrived at by
reasoning.

¹ סָנַא vb. Pe., Pf. 1 p. סָנַא;
3 s. f. סָנַא, סָנַא; Pt. p. m.
סָנַא, סָנַא, 1 p. סָנַא:
gehen, wandeln, walk. |
Itpa., Pf. 3 s. f. אָסָנַא;
Pt. s. m. מְסָנַא: vorwärts
kommen, proceed; אָסָנַא:
id. | Af., Pt. act. s. m.
מְסָנַא, f. מְסָנַא, p. מְסָנַא,
= Pe. || סָנַא adj., p. m.
סָנַא; p. f. סָנַא: viel,
numerous. סָנַא לִי: es ge-
nügt ihm, it is enough for
him. לֹא סָנַא דְּלֹא אָוִלָנָא: ich
muß gehen, I must go.
נְהוּרָא v. סָנַא נְהוּרָא.

² סָנַא vb. Pe. = סָנַר: zu-
schließen, lock.

סָנַא vb. Pe., Imp. סָנַא, sq. לִי:
sich niederwerfen vor, pro-
strate oneself before.

[סָנַא] n. m., p. סָנַא: Fürst,
prince.

סָדָא n. m., sf. 3 s. m.
סָדָא: Fußblock, stocks. ||
סָדָא n. m., סָדָא n. m.

- Verfertiger von Fußblöcken, *maker of stocks*.
 סֶדֶן n. m., sf. 3 s. m. סִינָא: leinenes Tuch, *linen wrapper*.
 סִדֵּר vb. Pa., Pt. act. סִדֵּר: ordnen, *arrange*. || סִדְרָא n. m., p. סְדִיר: Ordnung (= Teil der Mishna), *order* (= part of the Mishna).
 סִדֵּד (שִׁדְדָא): Zeuge, *witness*. || סִדֵּד vb. denom. Af., Pf. 3 s. m. וְאַסְדֵּד; 3 p. m. וְאַסְדֵּדוּ; pt. act. מְסִידֵד: Zeugnis ablegen, *bear testimony*.
 סִדְרָא n. m., p. סְדִיר: Mond, *moon*.
 סוּסִיָּא n. m., p. c. sf. 3 p. m. סוּסוֹתֵיהוּ: Pferd, *horse*.
 סוּפָא (§14g) n. m. Ende, letzter Fall, *end, latter case*. | לְסוּף adv. zuletzt, endlich, *at last*.
 סָחָא vb. Pe., baden, *bathe*. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶסְחָה: baden, *bathe*. || מְסוּחָא (§16c) n. f. Bad, *bath*.
 סָחַף vb. Pe., Pt. pass. s. f. סָחַף: niederwerfen, *throw down*; pass. ruhen, *rest*. | סָחַר adv. rings herum, *round about*. | סָחַרְנִי n. p. m., sf. 3 s. m. סָחַרְנֵי: Umgebung, *surroundings*.
 סָטָנָא (שָׁטָנָא) (hebr.) n. m. Satan.
 סָטְרָא n. m. Seite, *side*.
 סִיב vb. Pe., alt werden, *grow old*. || סָבָא n. m. Greis, *old man*; p. die Ältesten, *the elders*. || סָבְתָא n. f. Greisin, *old woman*. || סִיבּוּתָא, סְבוּתָא n. f., sf. 3 s. m. סִיבּוּתָהּ (שִׁי): Greisenalter, *old age*.
 סוּם vb. Pe., Impf. 3 s. m. וְסוּם, וְסוּם; Pt. act. וְסוּם: anlegen, *put on*. || Pa., Pf. 3 s. m. וְסוּם; Inf. לְמַסְיָא, sf. 3 s. m. לְמַסְיָהּ; Pt. act. p. m. וְסוּמִי, id.; anlegen lassen, *cause to put on*. || סִימָא n. m. Schatz, *treasure*.
 סִימָנָא (gr.?) n. m., sf. 2 s. m. סִימָנִיָּה: Zeichen, *sign*. || סִימָנִיָּה vb. denom. Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. סִימָתְנָהּ: schließen, *conclude*. | Itpa., Impf. 3 s. f. וְסִימָתִים: bestimmt werden, *be correctly ascertained, fixed*.
 סָאָן v. סִינָא¹.

² סִינָא n. m., sf. 3 s. m. סִינָה:
Hut, *hat*.

סיע vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf.
3 s. m. סִיעָה; Imp. s. m.
c. sf. 3 p. סִיעָהוּ; Inf. סִיעֵי;
Pt. act. s. m. מְסִיעַ, f. מְסִיעָא:
unterstützen, *support*. | Itpa.,
Pt. s. f. מְסִיעָא (מְסִיעֵת):
gelingen, *succeed*.

סִיף, סִיפָא, סִיפָא n., p. סִיפִי:
Schwert, *sword*. || סִיפָא n.
m.: Schwertträger, *swords-*
man.

סִיפָא v. סִיפָא.

סכא vb. Pa., Pt. act. s. f.
מְסַכֵּי: ausschauen, erwar-
ten, *look for, expect*.

סִינָא n. f.: Messer, *knife*.

סכך [מְסַכֵּי] n. f., p. סִינִי:
Pflock, *peg*.

סכל vb. Itpa., Pf. 1 s. אֶסְכַּל;
Impf. 2 s. m. תִּסְכַּל; 3 s.
מ. תִּסְכַּל, p. f. לְסַכַּל; Imp.
אֶסְכַּל; Inf. אֶסְכַּל sq. ב:
schauen, betrachten, *look*
at, consider.

סכן vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.
2 s. m. סִכְנָתָה; 2 p. † סִכְנָתוֹ;
sf. 1 s. סִכְנָתוֹ l. סִכְנָתוֹ:
gefährden, *endanger*. | Itpa.,

Impf. 3 s. m. לְסַכְכֵּן; Pt.
מְסַכְכֵּן: pass.

סִכְכָּא n. m.: dummer Mensch,
stupid person.

סכר vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.
3 s. m. סִכְרָה; Pt. act. 1 s.
מְסַכֵּר: verstopfen, *stop up*.

סִלָּא, סִלְיָא, סִלְיָא v. שְׁלִיָּא.

סִלְיָא n. m.: Dorn, *thorn*.

סִלְיָא, סִלְיָא n. f., sf. 1 s.
סִלְיָא; 2 s. m. סִלְיָה; 3 s.
m. סִלְיָה: Korb, *basket*.

סִלַּק vb. Pe., Pf. 1 s. סִלַּקִי;

2 s. m. סִלַּקָּה; 3 p. m.

† סִלַּקוֹ (סִלַּקוֹ?); Impf.

1 s. אֶסַּק; 1 p. נִסַּק (נִסַּק,

נִסַּק); 2 s. m. תִּסַּק; 3 s. m.

† יִסַּק; Imp. סַּק; Inf. לְסַסַּק;

Pt. act. s. m. סִלַּק, f. סִלַּקָּא,

p. m. סִלַּקִי, 1 s. סִלַּקָּא, 1 p.

סִלַּקִי, 2 s. סִלַּקָּה: aufstei-

gen, *ascend*. סִלַּק אֲדַעָא:

in den Sinn kommen, *come*

into the mind. דַּעָא סִלַּק:

du denkst, *you think*. | Pa.,

Inf סִלַּקִי; Pt. act. 1 p.

מְסַלַּקִי: entfernen, *remove*. |

Itpa., Pt. 1 s. מְסַלַּקָּא,

2 p. מְסַלַּקִי: sich ent-

ziehen, *withdraw*. | Af.,

Pf. 3 s. m. אֶסַּק, sf. 3 s. m.

אָפּקוֹ; 3 p. m. †אָפּקוֹ, sf.
 3 s. m. אָפּקוֹ; Imp. s. f.
 c. sf. 1 s. אָפּקוֹ; Inf. לֵאפּקוֹ;
 Pt. act. s. m. מִפּק, 1 s.
 מִפּקָא: aufsteigen lassen,
cause to ascend; wachsen
 lassen (Fleisch), *cause to
 grow (flesh)*; benennen,
name; vollenden, *complete*;
 (ווי) מִפּקָא בָּךְ: du bist mir
 (Geld) schuldig, *you owe
 me (money)*. || מִפּקָא n. m.:
 Ausgang, *result*.
 סמא vb. Pa., Pf. 3 p. m. c.
 sf. 3 s. m. סְמִיָּה, 3 p.
 סְמִיָּה: blindmachen, *blind*. ||
 [סְמִיָּה] adj., s. f. d. סְמִיָּה:
 blind. || סְמִיָּה n. f. Blind-
 heit, *blindness*.
 סְמִיָּה (gr.) n. m. Feinmehl,
fine flour.
 סְמִיָּה vb. Pe., Pf. 1 s. סְמִי;
 Imp. p. m. סְמִי; Inf.
 c. sf. 3 s. m. לְסְמִיָּה; Pt.
 act. s. m. סְמִי, 1 p. סְמִיָּה,
 2 s. סְמִיָּה; pass. s. סְמִי:
 anlehnen, sich anlehnen,
 die Hand auflegen (bei der
 Ordination), ordinieren, *join,
 lean, lay the hand upon
 (a person to be ordained)*,

ordain; pass. *lean*. | Af.,
 Pf. 3 p. m. c. sf. 3 p. m.
 אָסְמִיָּה: anlehnen (einen
 Lehrsatz an einen Bibel-
 vers), *cause (a scholastic
 proposition) to rest (on
 Scripture)*. || אָסְמִיָּה n. f.
 Anlehnen, *causing to rest*.
 סמא n. m., p. סְמִיָּה,
 סְמִיָּה: Medizin, *medicine*. ||
 סְמִיָּה: Drachenblut (Name
 eines Gewächses), *dragon's
 blood (name of a plant)*.
 סְמִיָּה adj., d. סְמִיָּה; p. m.
 סְמִיָּה: rot, *red*.
 סמא vb. Itpe., Inf. לֵאסְמִיָּה:
 sich in acht nehmen, *take
 care, beware*.
 סְמִיָּה v. סמא.
 סמא vb. Pe., Inf. c. sf. 3 s. m.
 מְסִיָּה, מְסִיָּה; Pt. act. s. m.
 מְסִי, f. מְסִיָּה, p. s. m. c. sf.
 3 s. m. שְׁנִיָּה, 3 p. m.
 †שְׁנִיָּה; p. f. c. sf. 1 s.
 †שְׁנִיָּה; pass. s. m. מְסִי, f.
 מְסִיָּה, p. m. סְנוּ: hassen,
hate. | Itpe., Pf. 3 p. m.
 †אֶשְׁתִּיָּה: pass.
 סְמִיָּה v. סמא.
 סמא vb. Pe., Inf. מְסִיָּה: spei-
 sen, *dine*. || מְסִיָּה n. f.,

- sf. 2 s. m. סַעַרְחִיָּה: Mahlzeit, *meal*.
- סַעַר vb. Pe., Pt. act. סָרַח (§5f): untersuchen, *examine*.
- ¹ סַפָּא vb. Itpe., Impf. 2 s. מִסְתַּפֵּי; Pt. 2 p. מִסְתַּפִּיתוּ: sich fürchten, *be afraid*.
- ² סַפָּא vb. Pe., Pf. 2 s. m. סָפִית: zu speisen geben, speisen, *give to eat, feed*. | Af., Imp. אָסַפִּי, id.
- סַפָּד vb. Pe., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. סָפְדוּהָ; Impf. 3 s. m. יִסְפְּדוּ; 3 p. m. יִסְפְּדוּן: trauern, klagen (um einen Toten), *wail, lament (for a dead person)*. || הַסְפָּדָא (hebr.) n. m. Trauerrede, *funeral speech*.
- סַפְטָא (pers.) n. m., p. c. sf. 3 p. m. סָפְטִיהוּ: Kasten, *chest*.
- סַפִּינְתָא n. f., c. סָפִינַת: Schiff, *ship*. || סַפּוּנָא n. m., p. סָפּוּנִי: Schiffer, *sailor*.
- סַפְסָלָא (lat.) n. m., p. סָפְסָלִי: Bank, *bench*.
- סַפּוּסְקָא (pers.) n. m. Kleie, *bran*.
- סַפְסָרָא (syr., pers.) n. m. Schwert, *sword*.
- סַפְסָרוּתָא (pers.) n. f. Vermittlung, Maklerwesen, *brokerage*.
- סַפָּא n. m. Schwelle, Pfole, *threshold, post*.
- סַפְקָא (hebr.) n. m. Zweifel, *doubt*.
- סַפְרָא n. m., c. סָפֵר: Buch, *buch*. || סַפְרָא n. m., p. סָפֵרִי: Schreiber, *scribe*. || מַסְפְּרָא n. m., p. d.† מַסְפְּרִיא, מַסְפְּרִיא n. f. Schere, *scissors*.
- סַרְגָּא vb. Pe., Pf. 3 p. m.† סָרְגָּו; Pt. act. p. m. סָרְגִי: satteln, *saddle*. | Pa., Pt. pass. p. f. מִסְרְגִין: id.
- סַרָא vb. Pe., Pf. 3 s. m. סָרָה; Pt. pass. s. f. סָרְיָא: stinken, *stink*.
- סַרְבְּנֻתָא n. f., sf. 3 s. m. יָתָה: Vornehmheit, *assumption*.
- ¹ סַרְחָא adv. mehr, *more*.
- ² סַרְיָא vb. Pe., Pt. pass. סָרִיחַ: verderben, verwesen, *spoil, decay*. | Af., Pt. act. s. m. מִסְרִיחַ, p. m. מִסְרִיחִי: id.
- סַרְחָא vb. Pe., Pt. act. סָרְחָה: anhängen, *cling to*.
- סַרְקָא n. m., sf. 1 s. יָקִי: Kamm, *comb*.

סריק adj., p. סריקי: leer, *empty*.
 סתוא n. m. Winter, *winter*.
 סתמא n. m. Unbestimmtes,
something undefined. | adv.
 schlechtweg, ohne weitere
 Bestimmung, *simply, with-*
out further qualification.

סתר vb. Pe., Pf. 3 sf. סתרה;
 3 p. m. סתרו; Impf. 1 s.
 c. sf. 3 s. m. אסתרה; Pt.
 act. סתר, 1 s. סתנא: nie-
 derreißen, *tear down*; auf-
 lösen, *loosen*.

ע

עאנא n. coll., sf. 3 s. m. עאנה:
 Kleinvieh, *small cattle, sheep*
 and goats.
 עב vb. Pe., Pf. 1 s. עבי;
 2 s. עבדח; 2 p. עבדיתו;
 3 s. f. עבדת; 3 p. m.
 עבדו; Impf. 1 s. אעבד;
 1 p. נעבד; 2 s. m. תעבד,
 f. תעבדי, p. m. תעבדו; 3 s.
 m. נעבד, p. m. לעבדו; Imp.
 s. m. עבד, p. m. עבדו; Inf.
 מעבד; Pt. act. s. m. עבד,
 f. עבדה, p. m. עבדי(ן), f.
 עבדן; 1 s. עבדנא (עבדינא),
 1 p. עבדינן, 2 p. עבדיתו;
 pass. s. m. עבד, p. m. עבדי:
 tun, arbeiten, *do, work*;
 pass. beschaffen sein, pfle-
 gen, *be liable, likely, ac-*
customed. | עבד יקרא ל:
 Ehre erweisen, *honor*.
 ע' טיבותא ב: eine Gefällig-
 Margolis, Chr. Bab. Talm.

keit erweisen, *do a favor*. |
 Itpe., Impf. 3 s. m. לחעבד,
 f. תחעבד: getan werden,
 gemacht werden, *be done,*
be made. | Šaf., Inf. שעבדי;
 Pt. act. משעבד; pass. p. m.
 d. משעבדי: unterwerfen,
 verpflichten, *subject, obli-*
gate. | Istaf., Pt. s. f.
 משתעבדה, p. m. משתעבדי,
 1 s. משתעבדנא: pass. ||
 עבדא n. m., p. עבדי: Knecht,
slave. || עבדא n. m., sf. 2 p.
 m. עבדיכו; p. c. sf. 3 s. m.
 עבדיה: Tat, Werk, Ge-
 schäft, Ereignis, *deed, work,*
business, occurrence. ||
 עבדחא n. f., sf. 2 p. m.
 עבדחיתו: Arbeit, Geschäft,
work, business. | מי עבדחיתו:
 בדי: was habet ihr zu
 tun mit . . . ? *what have*

- you to do with ...?* || עֵקֶן n. f., p. a. עֵקֶן:
 אֶשְׁבוּדָּא n. m. Verpflichtung,
 obligation.
- עֵבֶר vb. Pe., Pf. 1 s. עֵבֶר;
 1 p. † עֵבְרִינָּה; 2 s. m. עֵבְרָה;
 Pt. act. עָבַר: überschreiten,
cross; sq. עָלָה übertreten,
transgress. | Itpa., Pt. s. f.
 מְעַבְרָה: schwanger werden,
become pregnant. || עֵבְרָא n.
 m., c. עֵבֶר: Seite, Gegend,
side, region. || מְבֹרָא n. m.
 Fähre, *ferry*. || מְבֹרָא n. m.
 Führmann, *ferryman*.
- עָגַל adv. לְעָגַל alsbald, *soon*.
 עָגֵל n. m. Kalb, *calf*.
 אֲדָה, עֲדָדָה || אֲדָה praep. bis, *until*. ||
 (§4ek) conj. während, als,
while, when (§§56c; 58b).
 עָדָה (§9b) pron. dem. s. f. diese,
this.
- עָדָה n. m., c. עָדָה; sf.
 3 s. m. עֲדָה: Zeit, *time*. |
 אֲדָה adv. jetzt, *now, at
 this time*.
- עָדָה (§9b) pron. dem. s. m.
 dieser, *this*; p. diese, *these*.
- עָדָה vb. Pe., Pt. pass. s. m.
 עֲדִיפָה, f. עֲדִיפָה, 1 p. עֲדִיפִינָּה;
 2 s. עֲדִיפָה, sq. בֵּרָה better,
better.
- עֵקֶן n. f., p. a. עֵקֶן:
 Not, *distress*.
- עֵר vb. Itpa., Pf. 3 s. m.
 אֶתְעָר: erwachen, *awake*.
- עֵר vb. Itpa., Pt. s. f. מֵתְעָרָה:
 blind werden, *become blind*. ||
 עֵיר adj., f. עֵירָה: blind. ||
 עֵירָה n. m. Blindheit, *blind-
 ness*.
- עֵר vb. Pa., Inf. לְעֵוֹתִי: ver-
 derben, *spoil*.
- עָנָה v. עָנָה.
- עָנָה adj., f. עָנָה: stark, *strong*.
- עָנָה Itpa., Pt. מְעַטָּה: sich
 einhüllen, *wrap oneself*.
- עֵבֶר n. m., עֵבְרָה n. f. Wolke,
cloud.
- עֵינָה n. f., p. (du.) c. sf.
 1 p. עֵינִי; 3 s. m. עֵינֵיהֶם;
 עֵינִיה, f. עֵינֵיה: Auge,
eye. || עֵין vb. Pa., Pf. 1 p.
 עֵינִי; 3 s. m. עֵין, 3 p. m.
 לְעֵינֵי (עֵינֵי); Impf. 1 p. עֵינִי;
 = לְעֵינֵי אֲנִי; Imp. עֵין; Pt.
 act. s. m. מְעַיֵן, f. מְעַיֵנָה;
 1 s. מְעַיֵנָה: betrachten,
 untersuchen, *consider, exam-
 ine*. || מְעַיֵנָה n. m. Quelle,
spring.
- עֵבֶר vb. Pa., Pt. act. מְעַכְבֵּר:
 aufhalten, verhindern, *delay*,

check. | **Itpa.**, Impf. 1 s. **עכב**: verweilen, *tarry*.
עכברא n. m. Maus, *mouse*.
עכנא (gr.) n. m. (f.) Otter, *adder*.
[על], **עלוי** praep., sf. 1 s. **עלי**, **עלוי**; 1 p. **עלון**; 2 s. m. **עלונ(י)**, **עלונ(י)**; 3 s. m. **עלוייה**, **עלוייה**; 3 s. f. **עלוייה**; 3 p. m. **עליוהו**, **עליוהו**: auf, über, wegen, *upon, over, on account of*. || **עלעל** **מלעל** adv. oben, *above*. || **עלי** adj. **עלמא**; p. **עלמא** oberer, oberster, *upper, uppermost*; **עלמא** oben, *above*. || **עלמא** n. f., p. **עלמא**; Oberstock, Söller, *upper story, room*. || **עלמא** vb. denom. **Pa.**, Pt. pass. s. m. **מעלי**, d. **מעלי**, s. f. d. **מעלי** (**עלי**), p. m. **מעלו**, p. f. d. **מעלי**, 1 p. **מעלי**: vorzüglich, *excellent*. || **עלמא** n. f. Vorzüglichkeit, *excellence*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. f. **מעלי**, **מעלי**: vorzüglich werden, *become excellent*.
עלב **עלבנא** n. m. Bedrückung, *oppression*; p. 83: Anmaßung, *excess of authority*.

עלל **עליוחא** n. f. Ränke, *insidiousness*.
עלל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **עלל**; 3 s. m. **עלל**, f. **עלל**; 3 p. m. **עלל**; Impf. 1 s. **עלל**; 3 s. m. **עלל**; 3 p. m. **עלל**; Imp. s. m. **עלל**, p. m. **עלל**; Inf. **מעלל**; Pt. act. s. m. **עלל**, f. **עלל**, p. m. **עלל**, **עלל**, f. **עלל**; 1 s. **עלל**, 2 s. **עלל**, 2 p. **עלל**: hineingehn, *enter*. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. **עלל**; 3 s. m. **עלל**, **עלל**, sf. 3 s. m. **עלל**; 3 s., f. **עלל**; 3 p. m. **עלל**, sf. 3 s. m. **עלל**, p. m. **עלל**; Impf. 2 s. m. **עלל**; 3 s. m. **עלל**; 3 p. m. **עלל**; sf. 3 s. m. **עלל**; Imp. **עלל**; Pt. act. s. m. **עלל**, p. m. **עלל**, 1 p. **עלל**: 1. hineinbringen, hinein-
 führen, *cause to enter*; 2. intr. = **Pe.** || **עלל** **מעלי** n. p. m. c. Eingang, Rüsttag, *entrance, commencement, day before*. || **עלל** n. m. Eingang, *entrance*.
עלמא n. m. Welt, Äon, *world, aeon*; das Volk, *the people*. |

- דאָס עולָמא die zukünftige Welt, *the world to come*. |
 לעלָם adv. auf immer, *for ever*. |
 בלעלָם adv. bloß, *merely*. |
 מלֵי דעלָמא weltliche Dinge, *secular matters*; Gegensatz (*opposite*):
 מלֵי דשמיא Dinge, die sich auf Gott (Religion, Sittlichkeit) beziehen, *matters appertaining to God (religion, morality)*. |
 כלֵי עולָמא tout le monde. |
 אַנש מלֵי עולָמא irgend ein Mann, *any man*.
 עולם n. m. Jüngling, *young man*.
 עמודא n. m., p. עמודי: Säule, *column*.
 עמם n. m., sf. 3 s. m. עמא; p. עמין; d. עמא: Volk, *people*; p. = גוים Nichtjuden, *Gentiles*.
 עמיק adj., s. f. d. עמיקתא; p. עמיקי: tief, *deep*.
 עמר n. m., d. עמרא: Wolle, *wool*. |
 גפנא v. עמר גפנא
 עמא n. m., sf. 2 s. m. עמיתא; בר עמיתא: Volks-
 genosse, *fellow-tribesman*.
 ענא vb. Pe., Pf. s. m. c. sf. 2 s. m. ענך; Pt. act. עני: antworten, *answer*.
 ענא n. m., c. ענין: Angelegenheit, *affair*.
 עניא adj., d. עני; p. עני: arm, *poor*. ||
 עניתא n. f., sf. 1 s. †תני: Armut, *poverty*. ||
 ענא vb. denom. Itpe., Pt. מעני: arm werden, *become poor*. ||
 תעניתא n. f., p. תעניתא: Fasten, *fasting*.
 ענבא n. m., p. ענבי: Weintraube, *grape*. ||
 ענבתא n. f. id.; Augenbeere (ein Fehler im Auge), *pustule*.
 ענג vb. Pa., Pt. pass. 2 s. מענגת: vergnügt machen, *delight*.
 ענז n. f., p. עני: Ziege, *goat*.
 עננא n. m., p. ענני: Wolke, *cloud*.
 ענפא n. m., p. c. sf. 3 s. m. ענפיה: Zweig, *branch*.
 ענש vb. Pe., Pt. act. ענש: bestrafen, *punish*.
 עסק vb. Pe., Pt. act. 1 p. עסקינן, 2 p. עסקיתו; pass. s. m. עסקינן, 1 p. עסקינן, 2 p. עסקיתו: beschäftigt

sein, *be occupied*. | **Itpa.**,
Pf. 2 s. m. אַתְּעִסְקָה, אַעֲסִקָה;
Impf. 3 p. m. יִתְעַסְקוּ; Pt. p. m.
לְאֵתְעִסְקִי; sich beschäftigen,
busy oneself. || עֵסֵק n. m.,
d. עֵסְקָה; sf. 2 s. m. עֵסְקָה:
Geschäft, *business*.
עָפָה vb. **Pe.**, Pt. act. עָיָה;
pass. עָיָה, עָיָה: doppelt
legen, verdoppeln, *fold*
twice, double. | **Pa.**, Pt. pass.
מְעַפֵּה: verdoppeln, *double*.
עָפְרָה n. m., sf. 2 s. f. עָפְרָה;
3 s. m. עָפְרָה: Staub, *dust*.
עִצַּב vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
עִצִּיבָה, p. m. d. עִצִּיבִי, 2 s. f.
עִצִּיבָה: betrübt, *sad*. | **Itpa.**,
Pf. 3 p. m. אֶעֱצִבוּ: sich
betrüben, *become sad*. ||
עִצְבָּה n. m. Betrübniß, *sad-*
ness.
עֶצְרָה n. f. Wochenfest, *Pente-*
cost.
עֶקְבָּה n. m. Ferse, *heel*. |
בְּעֶקְבָּה: hinter, nach,
behind, after.
עֶקְרָה n. m. Wurzel, *root*. |
מֵעֶקְרָה adv. anfänglich, *at*
first. || עָקַר vb. denom. **Pe.**,
Pt. act. s. m. עָקַר, f. עָקְרָה,

1 s. עֶקְרָנָה: entwurzeln, zu
Grunde richten, losreißen,
uproot, destroy, remove. |
Itpa., Pf. 3 s. m. אֶתְעַקֵּר,
p. m. אֶתְעַקְרוּ; Pt. עֶקְרָה:
losgerissen werden, ent-
wurzelt werden, *be pulled,*
move, be uprooted. | **Pa.**,
Impf. 2 s. m. תִּעַקֵּר: ziehen,
pull out. || עֶקְרָה n. m. un-
fruchtbar, *barren*. || עֶקְרָה
עֶקְרָה n. m. Kastrierter,
castrate.
עֶקְרָב n. (m.), p. עֶקְרָבִי:
Skorpion, *scorpion*.
עֶרְבִין¹ n. m., p. עֶרְבָה: עֶרְבִין:
Bürge, *sponsor*.
עֶרַב² vb. denom. **Pe.**, Pt. act.
s. f. עֶרְבָה: untergehen, *set*. |
Itpa., Pf. 3 s. m. אֶעְרַב: id.
עֶרְטֵל adj. nackt, *naked*.
עֶרְסָה n. m., sf. 3 s. m. עֶרְסָה:
Bahre, *bier*.
עֶרְפֶּלָה n. m. Gewölk, *clouds*.
עֶרַק¹ vb. **Pe.**, Pf. 3 sf. תִּעְרַק,
עֶרַק; Impf. 3 s. f. תִּעְרַק,
תִּעְרַק: fliehen, *flee*.
עֶרְקָה² n. f. Riemen,
thong.
מְעֶרְתָּה n. f., sf. 3 s. m.
מְעֶרְתָּה: Höhle, *cave*.

עשא vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.

3 p. m. עֲשִׂיתָנָהוּ; Inf. c. sf.

3 p. m. עֲשִׂוִּינָהוּ: zwingen, *force*.

עֲשָׂבָא n. m., p. עֲשָׂבִי: Kraut, *herb, herbage*.

עֲשָׂר n. m., עֲשָׂרָה n. f. 10. ||

עֲשִׂירָא n. m. zehnter, *tenth*. ||

עֲשָׂרִין n. p. 20.

עֲשִׂיק adj. teuer, *dear*.

עֲתִיד adj. zukünftig, *future*;
sq. Inf. sive Pt. in der Zu-

kunft, *in the future*.

עֲתִיק adj., f. d. עֲתִיקָא: alt, *old*. || עֲתָקָא n. m. Alter, *old age*.

עֲתָר vb. Itpa., Pf. 1 s. אֲעֲתָרִי, 3 s. m. אֲתָעֲתָר; Impf. 2 p.

m. תִּתְעֲתָרוּ: reich werden, *grow rich*. || עֲתִיר adj., s.

f. d. עֲתִירָא; p. m. עֲתִירִי: reich, *rich*. || עֲתִירוּתָא n. f.,

sf. 1 s. רִיכּוּתָא: Reichtum, *riches*.

פ

פָּגַע vb. Pe., sq. פָּגַעֵי treffen, *meet*.

פָּגַר vb. Itpa., Impf. 1 s. אֶפְגֵּר: müßig gehen, *be idle*. || פָּגְרָא

n. m. Schadenersatz, *compensation for damages*.

פָּדַע vb. Pe., Pf. 3 s.

m. c. sf. 3 s. m. פָּדִיעָה, פָּדִיָּה;

3 p. m. c. sf. 3 s. m. פָּדְעוּהָ,

פָּדִיעָה, פָּדִיָּה; Pt. act. פָּדַעֵי,

פָּדִי: verwunden, *bruise,*

wound. || פָּדְעָא n. f. Wunde,

bruise, wound.

פּוּשׁ vb. Pe., Pf. 3 s. m. פָּשׁ;

3 p. m. פּוּשׁ, f. פָּשָׂא; Pt.

act. פָּישׁ: übrig bleiben,

remain.

פָּוּי adj., d. פָּוִיָּא: übereilt, *hasty*. || פָּוִיָּתָא n. f., sf. 2

p. m. פָּוִיָּוְתִיכּוּ: Übereilung, *haste*.

פָּחַדָּא n. m., sf. 2 s. m. פָּחַדָּה: Furcht, *fear*.

פָּחָרָא n. m. Töpfer, *potter*.

פָּחַח vb. Pe., Inf. לְמַפְחַח: sq.

פָּחַחֵי verringern, *diminish*. |

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶפְחַח: schadhaft werden, *become rickety*.

פָּטַם vb. Pa., Inf. פָּטוּמִי: (mästen), besänftigen, *mollify*.

פָּטַר vb. Itpe., Pf. 2 p. m.

אֶפְטָרוּ; 3 p. m. אֶפְטָרוּ;

Inf. לְפָטְרוּ: sich verab-

schiedenen, *take leave*. | Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. פִּטְרָהוּן; 2 p. m. פִּטְרָהוּן; 3 s. m. פִּטְרָה: entlassen, entbinden, *dismiss, free from obligation*.
 פִּילָא n. m. Elephant, *elephant*.
 פכח vb. Pa., Inf. לִפְכּוֹחַ: schwinden machen, *cause to vanish*.
 פלא adj., d. פִּלְנִיָּא; s. f. d. פִּלְנִיָּתָא: ein gewisser, *a certain one*.
 פלג vb. Pe., Pf. 3 p. m. פִּלְגוּ; Impf. 3 p. m. וּפְלִיגִי; Imp. s. m. פִּלְג, p. m. פִּלְגוּ; Inf. מִפְּלִיג; Pt. pass. s. f. פִּלְיָא; p. m. פִּלְיָא: teilen, austheilen, unterscheiden, *distribute, divide, deal out, distinguish*; Pt. pass. abweichend, verschiedener Meinung, *contrary, of a different (contrary) opinion*. | Itpe., Pf. 3 p. m. אִפְּלִיגוּ; Pt. p. m. מִפְּלִיג: geteilt werden, verschiedener Meinung sein, *be divided, be of a different (contrary) opinion, be divided in opinion*. || פִּלְגָא n. m. Hälfte, *half*. || פִּלְגָא n. m.

ein streitsüchtiger Mensch, *a quarrelsome man*.
 פלך vb. Pe., Pt. act. s. f. פִּלְכָא: spinnen, *spin*.
 פִּלְסָא (lat.?) n. m., p. פִּלְסָא: Schlag, *stroke*.
 פִּלְפִּלָּה (sansk.) n. f. Pfefferkörnchen, *grain of pepper*. || פִּלְפּוּלָא n. m., sf. 1 s. פִּלְפּוּלִי: Scharfsinn, *keen mind*.
 פִּמָּא n. m., c. פִּם; sf. 2 s. m. פִּמִּיָּה; 3 s. m. פִּמִּיָּה; 3 p. m. פִּמִּיָּהוּ: Mund, *mouth*. || לִפָּם praep. gemäß, *according to*.
 פנא vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אִפְּנִי; Impf. 2 p. אִפְּנִי; 3 p. m. אִפְּנִי; Pt. s. m. מִפְּנִי: sich wenden, frei sein, die Notdurft verrichten, *turn about, be free, ease oneself*. || פִּנְיָא n. m. Abend, *evening*.
 פנק vb. Pa., Pt. pass. p. f. מִפְּנִיקָן: verweichlichen, *pamper*. || מִפְּנִיקוּתָא n. f. Verweichlichung, *pampered condition*.
 פסד vb. Pe., Pt. pass. פִּסִּיד: schädigen, *injure*. || Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. אִפְּסִידָהוּ; Pt. act. p. f. מִפְּסִידָן, id.

פסל vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסַלָה; pass. 1 s. מְפַסְלֵנָה: untauglich machen, *render unfit.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶפְסַל, id.

פסק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסְקָה; 3 p. m. מְפַסְקִים; sf. 3 s. m. מְפַסְקוֹה; Inf. מְפַסֵּק; Pt. act. s. m. פָּסַק, p. m. מְפַסֵּק; pass. s. m. מְפַסֵּק: abschneiden, zerschneiden, *cut off, cut through.* | **Pa.**, Inf. לְפַסֵּק: zerschneiden, *cut through.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶפְסַק; Pt. act. s. f. מְפַסְקָה: 1. = **Pa.**; 2. sich unterbrechen, *interrupt oneself.* || פסוקא n. m., sf. 2 s. m. מְפַסְקִי: Bibelves, *Scriptural verse.* | פסק vb. denom., Imp. פִּסַּק: (einen Bibelves) hersagen, *recite (a Scriptural verse).*

פקא v. פקע.

פקד vb. **Pa.**, Pf. 3 s. f. פָּקְדָה; Imp. p. m. פִּקְדוּ; Pt. pass. 2 s. מְפַקְדָה: befehlen, *command*; ein Testament hinterlassen, *leave a will.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶפְקֵד; Pt. act. s. m. מְפַקֵּד, p. m. מְפַקְדִי:

in Verwahrung geben, *deposit.*

פקע vb. **Af.**, Infin. לְאֶפְקְעִי; Pt. act. מְפַקֵּעַ: entziehen, *withdraw.* || פִּקְעָה, פִּקְעָה n. m. Spalte, *fissure.* || פִּקְעָה n. f. Ebene, Tal, *plain, valley.*

¹ פִּקְרָה n. m. Geschäfte, *dealings.*

² פִּקְרָה vb. **Af.**, Imp. אֶפְקֵר: freigeben, *give free.* || מְפַקְרָה (hebr.) n. m. Zügellosigkeit, *licentiousness.*

פִּקְרָה v. פקע.

פִּרְדָּה n. m. Baumgarten, *park.*

פִּרְדָּה (pers.?) n. m. Fürst, *prince.*

פִּרְדָּה (orig.?) n. m. Beamter, *official.*

בְּפִרְדָּה (gr.) adv. öffentlich, *publicly.*

פִּרְדָּה (pers.) n. m. Bote, *messenger.*

פִּרְדָּה n. m. Eisen, *iron.*

פרח vb. **Pe.**, Pf. 3 p. מְפַרְחָה; Pt. act. s. m. פָּרַח, p. f. מְפַרְחֵה: fliegen, davonfliegen, *fly, fly off.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

- אֶפְרָחָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִפְרָחָה: fliegen lassen, *cause to fly off*.
- פרט vb. Pa., Pt. act. מְפַרֵּט: einzeln aufzählen, *specify*. || פְּרִיטָא n. f., p. פְּרִיטָא: Kleingeld, *small change*.
- פְּרִיא (gr.) n. m., sf. 1 s. פְּרִי; 2 s. m. פְּרִיָה: Lager, *couch*. | פְּרִיָא n. f. id.
- פרך vb. Pa., Inf. לְפָרוֹךְ, Af., Inf. לְאַפְרוֹךְ: zerreiben, *bruise*.
- פָּרָסָא (pers.) n. m., p. פָּרָסִי: Parasange, *parasang*.
- פָּרָסָא (gr.) n. m. Vorrichtung, *contrivance*.
- פָּרְסָא n. m. Perser, *Persian*.
- פָּרְסָאָא (pers.) n. m. Bote, *messenger*.
- פרע vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. פִּרְעָתִיךָ, 3 s. m. פִּרְעָתָה; Imp. s. m. c. sf. 1 s. פִּרְעֵ(י); Pt. act. פִּרַּע, sf. 3 s. m. פִּרְעָה, 2 s. c. sf. 1 s. פִּרְעָתִין: bezahlen, *pay*. | Itpe., Imp. אֶפְרַע: sich bezahlen lassen, *be paid*.
- פִּרְיָא vb. Pe., Pt. pass. s. f. פְּרִיָא: ausgelassen, *licentious*.
- פְּרָצוּפָא (gr.) n. m., sf. 3 s. m. פְּרָצוּפָה: Gesicht, *countenance*.
- פרק vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 1 p. לְפָרֶקֶן: 1. einstürzen, *fall in*; 2. erlösen, *deliver*. | Pa., Inf. לְפָרוֹקִי, sf., 3 s. m. לְפָרוֹקָה, 3 p. m. לְפָרוֹקָהוּ; Pt. act. מְפָרֵק, 1 s. מְפָרֶקֶנָא: 1. trennen, *separate*; 2. erlösen, *deliver*; 3. auf eine Widerlegung antworten, *meet a question of objection*. || פְּרָקָא n. m. Vortrag, *discourse*. || פְּרוֹקָא n. m., p. פְּרוֹקִי: Antwort auf eine Widerlegung, *answer to a question of objection*.
- פרקד אֶפְרָקֵד adv. rücklings, *on the back*.
- פרר [פְּרָרָא] n. f., p. פְּרִי: Kleie, *bran*.
- ¹פִּרְשָׁא vb. Pe., Inf. לְמַפְרֵשׁ; Pt. act. p. m. מְפָרֵשׁ: 1. sich absondern, *separate oneself*; 2. reisen, *travel*. | Pa., Pt. act. מְפָרֵשׁ; pass. s. m. מְפָרֵשׁ, p. m. מְפָרֵשִׁי: 1. absondern, *separate*; 2. genau angeben, *specify*. ||

פָּרוּשָׁא n. m., sf. 3 s. m.
פְּרוּשָׁה: Erklärung, *explanation*. | בְּפִרוּשׁ adv. ausdrücklich, *explicitly*.

פָּרָשׁ² n. m. Reiter, *horseman*.

פִּרְתָּא n. m. Excrement, Mist, *excrements, dung*. | פִּרְתָּא adv. ein wenig, *a little*.

פִּשְׁט vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. † פִּשְׁטוּ, sf. 3 s. m. פִּשְׁטוּה; Imp. פִּשְׁט; Pt. act. 1 s. פִּשְׁטָנָא; pass. s. f. פִּשְׁטָא: 1. ausstrecken, *stretch out*; 2. einen Zweifel lösen, *straighten out a difficulty*; Pt. pass. klar, selbstverständlich, *clear, self-evident*. | **Itp.**, Pf. 3 s. f. אֶפְשָׁטָא: gelöst werden, *be solved*. || פִּשְׁטָא n. m. natürlicher Lauf, *natural course*.

פִּשְׁקָצָא n. m. Rabe, *raven*.

פִּשְׁר vb. **Pa.**, Pt. act. מִפְּשַׁר; pass. מִפְּשַׁר: deuten, *interpret*. || אֶפְשָׁר n. m. Möglichkeit, *possibility*; möglich, *possible*.

פִּתְגָמִי n. m., p. פִּתְגָמִי: Wort, *word*.

פִּתַּח vb. **Pe.**, Pf. 1 p. † פִּתְחָנָא; 3 s. f. פִּתְחָה, p. m. פִּתְחוּ; Imp. s. m. פִּתְחוּ, p. m. פִּתְחוּ; Inf. לְפַתֵּחַ; Pt. act. פִּתַּח: öffnen, *open*. || פִּתְחָא n. m. Tür, *door*.

פִּתְיָא n. m. Topf, *pot*.

פִּתְיָא n. m. Breite, *breadth*.

פִּתְיָלָתָא n. f., p. פִּתְיָלִי: Docht, *wick*.

פִּתְקָא (gr.) n. m. Tafel, *tablet*.

פִּתְוָרָא n. m., sf. 2 s. m. פִּתְוָרָה: Tisch, *table*.

פִּתָּא n. m. Brot, *bread*.

צ

צָבָא vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. צָבִית: wollen, *want*. || צָבוּ n. f. Wille, Ding, Bedarf, *will, thing, need*.

צָבַע [אַצְבְּעָתָא, אֶצְבְּעָא] n. f., p. c. sf. 1 s. † אֶצְבְּעָתִי:

3 s. m. אֶצְבְּעָתָה: Finger, *finger*.

צָבוּרָא n. m. coll. Gemeinde, *congregation*.

צָבַח צוֹת vb. **Itp.**, Pt. s. f. † אֶצְבְּחָא (מִצְבֻּחָא): sich ge-

- sellen, *be attached*. | צָבְחָא n. m. (f.), sf. 1 p. (צֹבְחָא) n. m. (f.), sf. 1 p. (צֹבְחִין) (צֹבְחִין): Gesellschaft, *company*.
- צָבְחָא n. f. Zange, *tongs*.
- צַדִּיקָא n. m., p. צַדִּיקָי: Gerechter, *righteous man*. ||
- צַדִּיקָתָא n. f. Almosen, *alms-giving*.
- צֶוֶן(א) n. m. Hals, *neck*.
- צוּר vb. Pe., Pf. 3 p. m. צוּר; Pt. act. 1 s. צִידָנָא: jagen, fangen, *hunt, catch*. | Itpe., Impf. 3 p. f. לְתַצְדָּה; Inf. מְתַצְדִּי; Pt. p. m. מְתַצְדִּי; pass. || צִידָא n. m., p. צִידָא: Fischer, *fisherman*.
- צוּח vb. Pe., Inf. מְצוּח; Pt. act. 1 p. צֹוּחִין: schreien, *cry*.
- צוּצִיתָא n. f. = צִיצִיתָא q. v.
- צָר vb. Pe., Pf. 3 s. m. צָר: sq. -על: belagern, *besiege*.
- צוּח vb. Pe., Pt. act. s. m. צִיצִיתָא, f. צִיצִיתָא, 2 s. צִיצִיתָא: gehorchen, *obey*. | Af., Impf. 2 p. m. מְצִיתוּ; Imp. מְצִית: hören, *hearken*.
- צוּח v. צוּח.
- צָחַי vb. Pe., Pt. act. 2 s. צָחַי: dürsten, *be thirsty*.
- צִיבִי n. p. m. Brennholz, *kindling wood*.
- צִי vb. denom. Pa., Pf. 3 s. m. צִי; Pt. act. מְצִי: kenntlich machen, bezeichnen, *mark*.
- צִיצִיתָא n. f. Haarlocke, Flamme, *forelock, flame*.
- צַלָּא vb. Pa., Pf. 1 s. † צַלָּא; Impf. 1 s. מְצַלִּי; 3 s. מְצַלִּי; Pt. act. s. m. מְצַלִּי, p. m. מְצַלִּי, 1 s. מְצַלִּי: beten, *pray*. | Af., Inf. מְצַלִּי; Pt. act. מְצַלִּי, p. מְצַלִּי: neigen, beugen, *incline, bend*.
- צַלָּא vb. Pe., Pt. act. p. m. † צַלָּא: kreuzigen, *crucify*.
- צַלָּח vb. Pa., Pt. act. p. m. מְצַלָּח: spalten, *cleave*.
- צַלָּח vb. Af., Pt. Act. מְצַלָּח: Erfolg haben, *succeed*.
- צַלָּל vb. Pe., Impf. 3 s. m. צַלָּל; Pt. pass. s. m. צִלָּל, f. צִלָּל, p. m. צִלָּל: klar sein, *be clear*. ||
- צִלָּתָא n. f. Klarheit, *clear mind*.
- צִלָּלָא n. m. Fell, Leder, *hide, leather*. || צִלָּלָא n. m. Gerber, *tanner*.

[צִלְמָא] n. m., p. † צִלְמָא: Bild, Götzenbild, *image*, *idol*.

צמח vb. Pe., Inf. מְצַמֵּחַ: zusammenziehen, *contract*.

צנא n. m. Korb, *basket*.

צנן vb. Pa., Inf. לְצַנּוּנִי: abkühlen, *cool off*.

צנע vb. Pe., Pt. pass. s. f.

צִנְיָא, p. f. a. צִנְיָתָן, 2 s. f.

צִנְיָתָ: züchtig, heimlich, *modest*, *secretive*. || צִנְיָא

n. m. Verborgenheit, *secrecy*.

בְּצִנְיָא: heimlich, *secretly*. || צִנְיָתָא n. f.

Züchtigkeit, Verborgenheit, *modesty*, *secrecy*.

צנה vb. Pe., Pt. act. צָנָה: wiehern, *neigh*.

צנורא n. m. Loch (in der unteren Türschwelle), *door-socket*.

צער vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. צִעְרִיתָ; 2 s. m. c. sf. 1 s. צִעְרִיתָן; 3 p. m. c. sf. 1 s. צִעְרִין; Imp. s. m. c. sf. 1 s. צִעְרִין; Inf. צִעְרִי;

sf. 1 s. צִעְרִין; Pt. act. s. m. c. sf. 1 s. מְצַעְרִין, p. m.

מְצַעְרִיתָ, 2 s. f. מְצַעְרִיתָ: quälen, beschimpfen, *vex*,

insult. | Itpa., Pf. 3 s. m.

מְצַעְרִי; Impf. 1 s. מְצַעְרִי;

1 p. מְצַעְרִי; 3 s. m. מְצַעְרִי;

Pt. act. s. m. מְצַעְרִי: sich quälen, sich grämen, *be vexed*, *be grieved*.

צפונא n. m. Norden, *north*.

צפה n. f. Matte, *mat*.

צפרא n. m. Morgen,

morning. 'לַצֵּ', 'בַּצֵּ': mor-

gens, *in the morning*.

צפרא n. m., p. צִפְרִי:

Vogel, *bird*. || צִפְרִיתָא n. f. id.

צפרא n. m. Ziegenbock,

he-goat. || צִפְרִיתָא n. f. Ziege,

she-goat.

צרא n. m. Spalt, *crack*.

צרבא (etym.?) n. m.: צִרְבָּן:

Gelehrter, *scholar*.

צריך vb. Pe., Pt. pass. צָרִיךְ,

2 p. צָרִיכְתָּ: nötig, *neces-*

sary; bedürftig, *in need*. |

Itpa., Pf. 1 s. מְצַרִיכִי; 3 s.

m. מְצַרִיכִי; Pt. s. m. מְצַרִיכִי:

bedürftig sein, nötig haben,

be in need, *need*.

צרף vb. Itpa., Impf. 3 s. m.

לְצַרְפִּי, 3 p. m. לְצַרְפִּי; Pt.

p. m. מְצַרְפִּי: vereinigt

werden, *be joined*.

צָרַר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. צָרַר; |
 Inf. מְצַרֵּר, מְצַרֵּר; Pt. act. s.
 m. צָרַר, צָרַר: einwickeln,

zusammenbinden, *wrap up, tie up.* | **Pa.**, Impf. 3 s. m.
 c. sf. 3 s. m. לְצַרֵּר: id.

ק

קָבַע n. m., p. קָבִיעַ: **Kab** (ein
 Maß, *a measure*).

[לְקַבֵּל] praep., sf. 1 s. † לְקַבֵּל; |
 1 p. † לְקַבֵּל: entgegen,
 gegen, *opposite, against.* |
 קָבַל vb. denom. **Pa.**, Pf.
 1 s. † קָבַל; 1 p. † קָבַל, |
 sf. 2 s. m. קָבַל; 2 s. m.
 קָבַל, sf. 1 s. קָבַל, 3 s.
 m. קָבַל; 2 p. m. † קָבַל; |
 3 s. m. קָבַל, sf. 3 s. m.
 קָבַל; 3 p. m. c. sf. 3 s.
 m. קָבַל; Impf. 1 s. c. sf.
 3 s. f. אֶקְבַּל; 1 p. c. sf.
 3 s. f. נִקְבַּל; 3 p. m. לְקַבֵּל;
 Pt. act. מְקַבֵּל, 2 p. מְקַבֵּל:
 erhalten, empfangen, *re-
 ceive, accept.* | **Itpa.**, Impf.
 3 s. f. תִּקְבַּל, תִּקְבַּל; Pt.
 s. m. מְקַבֵּל: angenommen
 werden, aufgenommen wer-
 den, *be received, be accept-
 ed.* | **Af.**, Inf. אֶקְבֹּל, sq.
 אֶפִּי: begrüßen,
greet, salute.

קִבְנָה n. m. Zinne, *turret.*

קָבַע vb. **Af.**, Pt. act. מְקַבֵּעַ:
 festsetzen, *fix, appoint.*

קָפַץ vb. **Pe.**, Imp. קָפֵץ = קָפַץ
 q. v.

קָבַר vb. **Pe.**, Impf. 3 p. † יִקְבְּרוּ;
 sf. 3 s. m. † יִקְבְּרוּ; Pt. pass.
 קָבַר: begraben, *bury.* | **Pa.**,
 Impf. 3 s. m. † יִקְבְּר: id. ||
 קָבֵר n. m., sf. 3 s. m.
 קָבֵר; p. קָבֵר: Grab, *tomb.*

קְבוּא n. m. Knäuel, Blüten-
 knäuel, *coil, cluster.*

קָדַח vb. **Pe.**, Pt. act. s. f.
 קָדַח: aufspressen, *sprout
 up, grow up.*

[קִדְמָה] praep., sf. 1 p. † קִדְמָה;
 † קִדְמָה; 2 p. m. † קִדְמָה;
 3 s. m. מִן־קִדְמָה: קִדְמָה;
 praep., sf. 1 p. קִדְמָה; 2 s.
 m. קִדְמָה; 3 s. m. קִדְמָה; 3 p.
 m. קִדְמָה: vor, *before.* |
 † קִדְמָה adv. vort-
 mals, *heretofore.* || מִן־קִדְמָה
 conj. sq. Impf. bevoor, *before.* |
 † קִדְמָה adj., f. מִן־קִדְמָה,
 קִדְמָה, p. m. קִדְמָה, p. f.

קדמיא, קמיא: erster, *first*. || קדם vb. denom. Pe., Pt. act. sf. קדמה, sq. ל vorangehen, überholen, *precede, overtake*. | Pa., Pf. 3 s. m. קדם; 3 p. m. קדום (sive קדום Pe.), sf. 2 s. m. קדמו; Impf. 1 p. קדם; (לקדם); Imp. s. m. קדם, p. m. קדמו; Inf. קדמי; Pt. act. p. מְקַדְּמִי, sq. ל (nota accus.) sive verbo in eadem forma (§69a): früh tun, zuvorkommen, *do early, anticipate*. | Af., Impf. 3 p. m. מְקַדְּמִי; Imp. s. m. מְקַדְּמִי; p. m. מְקַדְּמִי, sf. 3 s. f. מְקַדְּמִי; Inf. מְקַדְּמִי: früh tun, schnell sein, *do early, be quick*.
קדרא n. f., sf. 2 s. m. קדרי: Topf, *pot*.
קדש vb. Pe., heilig werden, *become holy*. קדש יום: der (Sabbat)Tag hat begonnen, *the day (of the sabbath) has commenced*. | Pa., Inf. לְקַדְּשׁ: für heilig erklären, *pronounce holy* = 1. (obj. אִתְּחַת) trauen, *betroth*; 2. den Segenspruch am Eingange des

Sabbats sprechen, *say the benediction at the commencement of the sabbath*. | Af., Pf. 1 s. אֶקְדֹּשׁ: weihen, *dedicate*. || קדוש adj., d. קדוש: heilig, *holy*. || קדוּשָׁא n. m. Heiligkeit, *holiness*.
קול n. m., c. קל: Stimme, *voice*.

קום vb. Pe., Pf. 1 p. קָמוֹן; 2 s. m. קָמוֹן; 3 s. m. קָמוֹן; 3 s. f. קָמוֹת, קָמוֹת; 3 p. m. קָמוֹן; Impf. 1 s. אָקוּם, אָקוּם; 1 p. יָקוּם, יָקוּם; 2 p. m. יָקוּמוּ; 3 s. m. יָקוּמוּ, יָקוּמוּ; 3 s. f. יָקוּמוּ, יָקוּמוּ; 3 p. m. יָקוּמוּ, יָקוּמוּ; Imp. s. m. קוּם; Pt. act. s. m. קָמוֹן, קָמוֹן, קָמוֹן (§38d), f. קָמוֹת, p. m. קָמוֹת, p. f. קָמוֹת; 1 s. קָמוֹת, קָמוֹת; 2 s. קָמוֹת, קָמוֹת; pass. s. m. קָמוֹת, f. קָמוֹת: aufstehen, stehen, bestehen bleiben, *rise, stand, remain*; Pt. pass. feststehend, *certain*.
קוּ: die Frage bleibe unbeantwortet, *the question remain unanswered*. | Pa., Pf. 1 s. קָמוֹת; Impf. 1 s.

אַקִים, 1 p. נָקִים; Imp. p.
מְקִימָא; Pt. act. 1 s. קִימוּ;
pass. s. m. מְקִימִים, s. f. מְקִימָא
erfüllen, feststellen, *fulfil*,
establish; מְקִימִים: am Leben
erhalten, *living*. | Itpa., Pf.
3 s. m. אִקִים; Impf. 3 s. f.
תִקִים; Pt. מְקִימִים: erhalten
bleiben, *remain*. | Af., Pf.
1 p. c. sf. 3 s. f. אִקְמְנָה;
2 s. m. c. sf. 3 s. f. אִקְמְתָא;
2 p. m. † אִקְמְתוּן; 3 s. m.
אִקִם, sf. 2 p. m. אִקְמְנָכו;
3 p. m. c. sf. 3 s. f. אִקְמְנָה;
Impf. 1 s. אִקִם, sf. 3 s. m.
אִקְמְנָה, 3 s. f. אִקְמְנָה;
3 s. m. לִקִם, sf. 3 p. לִקְמְנָה;
Imp. אִקִי, sf. 1 s. אִקְמֵן;
Inf. אִקְמִי; Pt. act. s. m.
מִקִם, מִקִי; 1 s. מִקְמְנָא,
1 p. מִקְמִינֵן, 2 s. מִקְמְתָא,
2 p. מִקְמִיתו: aufrichten,
bestehen lassen, stellen,
sich beziehen lassen, *raise*,
cause to remain, *place*,
cause to refer. | Ittaf., Pt.
מִחִקִם: sich beziehen, *refer*. ||
קִים adj. am Leben, be-
ständig, *living*, *abiding*.
קִפָא n. m. Nadelöhr, *eye of*
a needle.

[קֹרֵי] (hebr.) n. f., p. קֹרֵי:
Balken, beam.

קטל vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf.
 3 s. m. קָטַלְתָּה; 2 s. קָטַלְתָּ;
 sf. 3 p. m. קָטַלְתֶּנּוּהוּ; 3 s.
 m. c. sf. 3 s. m. קָטַלְתָּה, 3 p.
 m. קָטַלְתֶּנּוּהוּ; 3 p. m. c. sf.
 3 s. m. קָטַלְתָּה, 3 p. m.
 †קָטַלְתֶּנּוּ; Impf. 1 s. c. sf.
 3 p. m. †אֶקְטַלְנֶהוּ, †אֶקְטַלְנֶהוּ;
 1 p. נִקְטַל, sf. 3 p. m.
 †נִקְטַלְנֶהוּ; 2 s. m. תִּקְטַל; 2 p.
 m. c. sf. 3 p. m. תִּקְטַלְנֶהוּ;
 3 p. c. sf. 2 s. f. לִקְטַלְתָּ;
 Imp. s. m. קְטַל, sf. 3 s. f.
 קְטַלְתָּ, p. f. †קְטַלְתָּ; Inf. c. sf.
 3 s. m. לִמְקַטְלָה; Pt. act. s.
 m. קָטַל, p. m. †קָטַלְתִּי;
 1 s. קָטַלְנָא, 1 p. קָטַלְתִּי;
 2 s. קָטַלְתָּ, 2 p. קָטַלְתֶּנּוּ;
 pass. s. m. קָטִיל, d. קָטִילָא;
töten, kill, murder. | Itpe.,
 Impf. 2 p. m. †תִּקְטַלְנֶהוּ;
 Pt. m. c. sf. 3 s. m. †מִקְטַלָּא;
 m. Tod, *death.*

קטין adj., d. קטִינא; p. קטִינִי:
klein, *small*. || קטָנָה n. m.
Winzigkeit, *smallness*.

קטע vb. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf.
3 s. m. קָטַעַתָּה; Pt. pass.
s. f. d. קָטִיעָתָא: abschnai-

- den, verstümmeln, *cut off, curtail*.
- קטף vb. **Itpe.**, Pt. **מִקְטָף**: abgeschnitten werden, *be cut off*.
- קטר vb. **Pe.**, Imp. **קטר**: binden, *tie*. || **קִטְרָא** n. m., p. **קִטְרִי**: Knoten, *knot*.
- קִטְרָא n. m. Rauch, *smoke*. || **אַקְטְרָתָא** n. f. etwas, das Rauch verursacht, *something that causes smoke*.
- קִיטָא, **קִיטָא** n. m. Sommer, *summer*.
- קִיטָא n. m., p. **קִיטָי**: Holzstück, *piece of wood*.
- קִיסָר: Caesar.
- קִירָא n. m. Wachs, *wax*.
- קלא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. **קִלִית**; 3 p. c. sf. 3 p. **קִלְוִנְהוּ**; Impf. 3 s. m. **לִקְלִי**, sf. 3 s. m. **לִקְלִיה**; Pt. act. **קִלִי**; pass. s. f. **קִלִיָּא**: sengen, verbrennen, *parch, roast*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. **אַקְלִי**; Pt. p. f. **מִקְלִינִי**, 1 p. **מִקְלִינִי**: pass.
- ¹ קלל **קָלָא** (?) n. m. Stein, *stone*.
- ² קלל vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. **קִיל**, f. d. **קִילָתָא**, p. m. **קִילִי**: leicht, *light*. | **Itpalp.**, Pt. s. f. **מִקְלִקְלָא**: verdorben werden, *become spoiled*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. **אַקְלִיתָא**; Impf. 3 s. m. **לִקְל**; Imp. **אַקְל**; Pt. act. **מִקְל**; pass. **מִקְל**: erleichtern, *lighten*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. **אַתְקִיל**: pass. || **קִלִי** adj. leicht, *light*; adv. ein wenig, *a little*.
- קלע vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. **אַקְלַעְתָּ**, **אַקְלַעִי**; 1 p. **אַקְלַעְנִי** (**אַקְלַעִינִי**); Pt. s. m. **אַקְלַעֵן**, p. m. **מִקְלַעִין**: eintreffen, *arrive*; begegnen, *strike*.
- קִלְקֻלָּתָא, **קִלְקֻלָּתָא** n. f., p. **קִלְקֻלִי**, **קִלְקֻלִי**: Misthaufen, *dung heap*.
- קפא v. קדם.
- קפא n. m. Mehl, *flour*.
- קפִי v. קדם.
- קִמְקֻטָא (gr.) n. m. Kessel, *kettle*.
- קנא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. **תִּקְנָא**: eifersüchtig sein, *be jealous*. || **קִנְאָא** n. m., sf. 3 s. m. **קִנְיָה**: Eifersucht, *jealousy*.
- קנא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. **קִנִיתָא**; Impf. 3 s. m. **לִקְנִי**; Imp.

קנה; Pt. act. s. m. קני, p. m. קנו: *erwerben, kaufen, acquire, purchase.*
 קניא n. m., p. קני: Rohr, *reed.*
 קנסא (gr.) n. m. Strafe, *fine.*
 קפץ vb. **Pe.**, Imp. קפץ; Pt. קפץ: *springen, leap.*
 [קצבא] n. m., p. d. קצבא: *Fleischhauer, butcher.*
 קצו vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. קצו; Impf. 1 s. קצץ; 2 s. m. קצץ; 3 p. m. קצו; Imp. s. m. קץ, p. m. קצו; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמַקְצֶיָה; Pt. act. קצץ, p. m. קצי; pass. קיץ: *abhauen, bestimmen, cut off, determine.* | **Itpā.**, Pf. 3 p. m. קצו: *abgehauen werden, be cut off.*
 קציר adj., d. קצירא; p. d. קציר: *krank, sick.*
 קקא n. m., p. קקי: Pelikan, *pelican.*
 קקול (pers.) p. m. Amomum Cardamomum.
 קרא n. m., p. קרי: Kürbis, *gourd.*
 קרא¹ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. קרא; sf. 2 s. m. קרי(ת); 2 s. m. קרי(ת); sf. 3 s. m. קרי(ת);

3 s. m. c. sf. קרי(ת); 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קרי(ת); Imp. קרי; Inf. מקרא, מקרי; Pt. act. קרי, p. קרו, 1 p. קרינ: *rufen, nennen, lesen, call, read.* | **Itpē.**, Impf. 3 s. m. קרינ; Pt. s. m. מקרי, s. f. מקרינ, p. f. מקרינ: *pass.* | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. מקרינ; 2 s. m. c. sf. 1 s. מקרינ; 3 s. m. c. sf. 1 p. מקרינ, 2 s. m. מקרינ, 3 s. m. מקרינ; 3 p. m. c. sf. 1 s. מקרינ; Imp. p. m. מקרו; Pt. act. s. m. מקרינ, p. c. מקרי, 1 s. מקרינ: *lesen lassen, cause to read.* ||
 קרא n. m., sf. 2 s. m. קרא; קרי; 3 s. f. קרי; p. קרינ: *Bibelvers, Scriptural verse.* ||
 קרינ n. m. Leser, *reader.*
 קרינא n. f., p. קרינא: *Stadt, Dorf, town, village.*
 קרב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. קרב; Impf. 2 s. m. קרב; 3 s. m. קרב; Imp. קרב; Inf. לקרב; לקרב: *nahen, come near.* | **Pa.**, Pf. 1 s. קרב, sf. 2 s. m. קרב; 3 p. m. קרב; Imp. p. קרב; Inf. c. sf. 3 s. m. לקרב; Pt. act. p. m.

מְקַרְבִּין; pass. s. m. מְקַרֵּב, f. מְקַרְבָּא, 1 s. מְקַרְבָּנָא: nahebringen, darbringen, opfern, *bring near, offer*; Pt. pass. verwandt, *related*. | **Af.**, Pf. 3 s. f. מְקַרְבַּת; Pt. act. מְקַרֵּב: bringen, opfern, *bring, offer*. || מְקַרֵּב adj., d. מְקַרֵּב; sf. 1 s. מְקַרֵּבִי, 2 s. m. מְקַרֵּבֶךָ; 3 s. m. מְקַרֵּבָה; 3 s. f. מְקַרֵּבָה; 1 s. מְקַרֵּבָנָא: verwandt, *related*. || מְקַרְבָּא n. m. Krieg, *war*. || מְקַרְבָּנָא n. m. Opfer, *sacrifice*.
 קְרַח adj., d. קְרַחָא: kahl, *bald*.
 קְרַחֲלִיתָא (gr.) n. f. Kästchen, *chest*.
 קְרִיא n. m. Wurm, *worm*.
¹קְרַמָּא n. m., p. קְרַמִּי: eine gewisse Pflanze, *a certain plant*.
²קְרַמָּא n. m. Haut, Kruste, *skin, crust*.
 קְרַנָּא n. f., p. (du.) קְרַנִּין, קְרַנִּי: Horn, *horn*; p. קְרַנָּא: Ecke, *corner*.
 קְרַנָּסָא n. m. Hammer, *hammer*.
 [קְרַסָּא] n. m., p. c. sf. 3 s. f. קְרַסָּלָה: Knöchel, *ankle*.
 קרע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. קְרַעָה; 3 p. m. קְרַעוּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְקַרְעָה; Pt. act. קָרַע: zerreißen, *tear*. || **Itpe.**, Pf. 3 p. f. מְקַרְעֵן: pass.
 קרץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 1 s. מְקַרְצָתָן: kneifen, *nip, pinch*. || קְרַצָּא n. m. Stück, *piece*, v. אָכַל.
 קרר vb. **Pe.**, Inf. מְקַר; Pt. act. s. m. קָרַר, f. מְקַרֵּרָא: kalt sein, *be cold*. || **Af.**, Impf. 1 p. מְקַרֵּר; Inf. מְקַרֵּרִי; Pt. act. s. f. מְקַרֵּרָא: abkühlen, *cool off*. || קְרִיר adj. kalt, *cold*.
 קרָא v. ²קְרַחָא.
 קְשִׁי adj., f. מְקַשֵּׂי, p. m. קְשִׁוּ, f. מְקַשֵּׂי: hart, schwer, *hard, difficult*. || מְקַשִּׁיתָא n. f., p. מְקַשִּׁיתָא: Kern, *kernel*. || מְקַשִּׁיתָא, p. מְקַשִּׁיתָא (קְשִׁי): Schwierigkeit, Frage, *difficulty, question*. || קשא vb. denom. **Af.**, Pt. act. מְקַשֵּׂי: einen Einwand erheben, *raise a point of objection*.
 קשט vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. מְקַשֵּׂטָא; Imp. s. f. מְקַשֵּׂטִי; Pt. s. f. מְקַשֵּׂטָא: sich

putzen, *dress*. | קִשָּׁט n. m.
Wahrheit, *truth*.
קשקש vb., Inf. לְקַשֵּׁשׁ; Pt.
p. m. †מִקְשָׁשׁ: behacken,
hoe.
קשש vb. Pe., Pf. 1 p. †קִשֵּׁשׁ,
†קִשֵּׁשׁ, †קִשֵּׁשׁ; 3

s. m. קִש, f. קִשָּׁא: alt wer-
den, *grow old*. || קִשִּׁישׁ adj.,
d. קִשִּׁישָׁא: alt, *old*.
קִשָּׁא n. Bogen, *bow*.
קִשָּׁא n. f., p. sf. 3 p. f. קִשִּׁיהִי:
Stiel, *handle*.

ר

ראם n. m. Wildochse,
wild ox.
ראש n. m., c. ראש; ראש;
sf. 1 s. ראש; 2 s. m. ראש(י);
3 s. m. ראשה, ראשה, f. ראשה,
ראש; p. c. ראשי: Haupt,
Anfang, *head, beginning*. |
ראש adv. anfangs, *at*
first. | ראש adv. id.
רא vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 3
s. m. ראית; 3 s. f. c. sf.
3 s. m. ראית; Impf. 3 s. f.
ראית; Imp. רא: großziehen,
bring up. | רא n. f. Mäd-
chen, *girl*. || רא n. f. Aus-
zeichnung, *distinction*.
ראב adj., d. ראב, ראב;
sf. 1 s. ראב, ראב; s. f. d.
ראב; p. m. c. sf. 1 p. ראב:
groß, *great*; Lehrer, *teacher*.
|| ראב n. f., p. ראב, ראב;
d. ראב: 10 000. || ראב

n. m., c. ראב; sf. 3 s. m.
ראב; Herr, *Lord*. | ראב
n. f., sf. 3 s. m., ראב:
herrisches Wesen, *lordship*. ||
[ראב] n. m., p. m. c. sf. 3
s. m. ראב, ראב;
p. f. ראב: groß, *large*;
Großer, *grandee*.
ראב n. m., c. ראב, ראב.
f. 4. || ראב(י)סר, f. ראב
ראב, ראב(י)סרי, ראב, ראב
|| ראב n. p. m. 40. ||
ראב n. m. ¼. || ראב n.
m. Quadrat, *square*.
ראב vb. Af., Pf. 2 s. m.
ראב: lagern lassen, *cause*
to lie down. || ראב n. m.
ראב n. f. Lagerstätte,
resting-place.
ראב vb. Pe., Pt. act. ראב:
zürnen, *be angry*. || ראב
jähzornig, *given to anger*.

רָגַל (ר) n. f., p. c. sf. 3 s. m. רַגְלֵיהוֹן; 3 p. m. רַגְלֵיהוֹן; Fuß, *foot*. || רָגַל vb. denom. **Pe.**, Pt. pass. רָגַל, 2 p. רַגְלִיתוֹ: gewöhnt, *accustomed*.

רָגַשׁ vb. **Pe.** rauschen, *be in commotion*. | **Af.**, Pf. 1 s. אֶרְגֶּשׁ; Impf. 3 p. m. לִרְגֹּשׁוֹן; Pt. act. מְרַגֵּשׁ: 1. in Bewegung bringen, *stir*; 2. empfinden, merken, *perceive*. || רָגַשׁ n. m. Geräusch, *noise, commotion*.

רָדַד vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. יִרְדֹּד; Inf. רִדְדִי: plattschlagen, *beat out*.

רָדַף vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. יִרְדֹּפִי; pass. p. f. יִרְדֹּפִי: rasch fließen, *flow vehemently*.

רָהַט vb. **Pe.**, Pf. 3 p. יִרְהֹט; Imp. s. m. יִרְהֹט, p. m. יִרְהֹטוּ; Pt. act. s. m. יִרְהֹט, p. m. יִרְהֹטוּ, f. יִרְהֹטוֹן: laufen, *run*. | **Af.**, Imp. s. m. c. sf. 1 s. יִרְהֹטְנִי: laufen lassen, *cause to run*. || יִרְהֹט n. m. Laufen, *running*. || יִרְהֹט n. m., p. יִרְהֹטִי: Läufer, *runner*.

רוּא vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. יִרְאוּ; Pt. pass. s. m. d. יִרְאוּ: sich berauschen, *be drunk*. | **Af.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. יִרְאוּהָ: berauschen, *make drunk*.

רוּחַ vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. יִרוּחַ, f. יִרוּחָ; pass. s. m. יִרוּחַ: sich erweitern, *become wide*. | **Pa.**, Pt. pass. יִרוּחַ weit, *wide, ample*. || יִרוּחַ n. m. Raum, *space*. יִרוּחַ n. m. Höhe, *height*.

רוּמָא n. m. Römer, *Roman*. יִרוּמָא n. m., p. d. יִרוּמָא; sf. 3 s. m. יִרוּמָא: Geheimnis, *secret*. יִרוּב n. m. Rinne, *water-spout*.

רוּחָא n. m. Mühle, *mill*. יִרְחֵמִי n. p. m. Mitleid, *compassion*. | רוּחַ vb. denom.

Pe., Pt. act. s. m. יִרְחֵם; sf. 3 s. m. יִרְחֵמָה; p. m. יִרְחֵמִי, 1 s. יִרְחֵמָנָא: lieben, *love*; Pt. act. Freund, *friend*. | **Pa.**, Pt. act. מְרַחֵם: sich erbarmen, *have compassion*. || יִרְחֵמָתָא n. f., sf. 1 p. יִרְחֵמָתָא: Liebe, *love*. || יִרְחֵמָנָא n. m. der Barmherzige, *the Compassionate One*.

- רחץ vb. **Pe.**, Pt. pass. 1 s. רָחַץ vb. **Pe.**, Imp. רָחַץ; Inf. רָחַץ, Pt. act. רָחַץ: reiten, *ride*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אָרָכָה: reiten lassen, *cause to mount*.
 רחצא vertragen, *trust*. || רָחַצְנָא n. m., sf. 1 s. רָחַצְנָא: Vertrauen, *trust*.
 רחק vb. **Pa.**, Pt. pass. p. f. מְרַחֵק, 1 s. מְרַחֵקִין, 2 p. מְרַחֵקִיתוּ: entfernen, *remove*. || רָחִיק adj., d. רָחִיקָא; s. f. רָחִיקָא: fern, *far, distant*. || רְחוּקָא n. m., c. רְחוּקָא: Entfernung, *distance*.
 רחש **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶתְרַחֵשׁ; Pt. s. m. מְתַרְחֵשׁ, p. m. מְתַרְחֵשִׁי: sich ereignen, *occur*. || רִחְשָׁא n. m. coll. Gewürm, *worms*. [*moist*.
 רטיב adj., d. רְטִיבָא: feucht,
 רטן vb. **Pe.**, Pt. act. רָטַן: murmeln, *murmur*.
 ריח vb. **Af.**, Pt. act. מוֹרֵחַ: riechen, *smell*. || רִיחָא n. m., sf. 3 s. m. רִיחָה: Geruch, *smell*. || רִיחָתוֹן adj., d. רִיחָתָנָא: wohlriechend, *of a sweet odor*.
 רימא v. ראם.
 ריפתא v. רעף.
 ריק vb. **Af.**, Pt. act. מוֹרֵק: ausleeren, *empty out*. || רִיקוֹן adv. leer, *empty*.
 רישא v. ראשׁ.
 רכב vb. **Pe.**, Imp. רָכַב; Inf. רָכַב, Pt. act. רָכַב: reiten, *ride*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אָרָכָה: reiten lassen, *cause to mount*.
 רכך adj., f. רְכִיכָא: zart, weich, *tender, soft*.
 רוקלא (hebr.) n. m. Hausierer, *peddler*.
 רכס vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אָרָכַס: verloren gehen, *be lost*.
 רמא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. f. רָמָתָא; Impf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. תְּרַמִּיָּה; Imp. רְמִי, s. f. 3 p. f. רְמִינִיָּה; Inf. לְרַמֵּי, לְרַמָּא; Pt. act. s. m. רָמִי, 1 s. מְרַמֵּינָא; pass. s. f. רְמִיָּה: werfen, erheben, gegenüberstellen, *throw, lift, contrast*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶתְרַמֵּי, f. אֶתְרַמִּיָּה; Pt. s. m. מְתַרְמֵי: sich ereignen, *occur*. | **Af.**, Pt. act. 1 s. מְרַמֵּינָא, 1 p. מְרַמֵּינִי: zusammenwerfen, *cast together*.
 רמו vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. מְרַמֵּוֹן: winken, *wink*.
 רמחא n. m. (f.) Speer, *spear*.
 רמנא n. m. Granatapfel, *pomegranate*.

רִנָּן vb. Pa., Pt. p. m. מְרַנֵּן: murren, *murmur*.

¹ רָעָא vb. Pe., Impf. 3 s. m. נָרַעִי; Inf. לְמַרְעִי; Pt. s. m. d. רָעִיא; p. רָעוּ, רָעוּ: weiden, *tend*; Pt. act. d. Hirt, *shepherd*.

² רָעָא n. m., רָעוּתָא n. f., c. רָעוּת: Wille, *will*.

¹ רָעָא vb. Af., Pf. 3 s. m. אָרַע; Inf. לְאַרְעִי: Böses zufügen, *do evil*. | Ittaf., Pf. 3 s. m. אָרַע; Impf. 3 s. m. לְתַרַע: sich verschlimmern, *grow worse*.

² רָעָא vb. Pe., Pt. pass. s. m. d. רָעִיעָא; f. רָעִיעָא: schadhaf, *broken*. | Af., Pt. 2 s. מְרַעֵת: schadhaf machen, *impair*.

רָעָא n. f., sf. 2 s. f. רִיפְתָּהּ: Brot, *bread*.

רָפָא vb. Pe., Pt. act. רָפַק: pflügen, *plough*. || רָפָא n. m. Pflügen, *ploughing*. || רָפּוּקָא n. m. Pflüger, *ploughman*.

רָצָא (hebr.) vb. Itpa., Pf. 3 s. m. אָרָצִי; Pt. s. m. מְרָצִי: besänftigt sein, *be reconciled*.

רָקִיעָא (hebr.) n. m. Firmament, *firmament*.

רָקָא vb. Pe., Pf. 3 s. f. רָקָה, רָקָה; Impf. 3 s. f. רָקָה: speien, *spit*. || רָקָא n. m. Speichel, *spittle*.

רָשׁוּתָא n. f., sf. 2 s. m. רְשׁוּתָא: Erlaubnis, Darlehen, *permission*, *loan*. | מְרִי רָשׁוּתָא: Schuldner, *debtor*.

רָשִׁיעַ adj., d. רָשִׁיעָא; p. d. רָשִׁיעָא: gottlos, *wicked*.

רָחָא vb. Pe., Impf. 2 s. m. רָחָה; Pt. act. s. f. רָחָה; pass. p. m. רָחִי: sieden, in Zorn aufbrausen, *boil*, *be hot with anger*. | Pa., Pt. pass. p. m. מְרָחִי: erzürnt, *angry*. || רָחָא n. m. Zorn, *anger*.

רָחָא n. m. Ginsterstrauch, *broom-plant*.

ש

שבע vb. Pe. , Pt. act. שָׁבַע,	סנא v. שְׁנא.
1 p. שֶׁבַעִינְךָ, 2 s. שֶׁבַעְתָּ:	שְׁעָרָא n. m., sf. 3 s. m. שְׁעָרָה:
satt sein, <i>be sated</i> . Af. ,	Haar, <i>hair</i> .
Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׁבְּעֶנּוּ;	שְׁעָרָא (סְעָרָא) n. f., p. שְׁעָרִי:
Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m.	Gerste, <i>barley</i> .
לְשַׁבְּעָה: sättigen, <i>satisfy</i> .	שְׁפָתָא n. f., p. c. sf. 3 s. m.
סדה v. שְׁדד.	שְׁפּוֹתָה: Lippe, Rand, <i>lip</i> ,
שְׁמאלָא n. m. Linke, <i>left hand</i> .	edge.

ש

שֶׁבַע vb. Pe. , Inf. מִשָּׁב; Pt.	1 p. שְׁאֵלְנָא; Imp. s. m. שְׁאַל,
act. s. m. שָׁיַב; p. m. שִׁיבִי,	p. m. שְׁאַלְוּ; Inf. לְמִשָּׁאֵל;
f. שִׁיבָה: resorbieren, <i>absorb</i> .	Pt. act. שְׁאַל, p. m. שִׁיֵּל;
שֶׂאָר vb. Pa. , Pf. 1 s. שִׁירַתְּ;	pass. s. f. שְׁאִילָה: fragen,
2 s. m. שִׁירַתָּ: übrig lassen,	entleihen, <i>ask, borrow</i> .
<i>leave over</i> . Itpa. , Pf. 3 s.	Itpa. , Pf. 1 s. אֶתְשַׁלֵּי; 3 s.
m. אֶשְׁתַּיר: pass. שְׂאָר n.	m. אֶתְשַׁל; Impf. 3 s. m.
m. Rest, <i>remainder</i> .	נִתְשַׁל; Inf. אֶתְשַׁלֵּי; Pt.
שָׁבָא vb. Pe. , Pf. 3 s. m. c.	מִתְשַׁל: die Auflösung eines
sf. 3 s. m. שְׁבִיָּה; Pt. act.	Gelübdes nachsuchen, <i>apply</i>
p. m. שָׁבוּ: gefangen neh-	<i>for the dissolution of a vow</i> .
men, <i>capture</i> . Itpa. , Pf.	Pa. , Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
3 s. m. אֶשְׁתַּבִּי; f. אֶשְׁתַּבִּי;	m. שְׁבִילָה; Impf. 3 s. m. c.
p. f. אֶשְׁתַּבֵּן: pass. שְׁבִיָּא	sf. 3 s. f. לְשִׁילָה; 3 p. m.
n. m. Gefangenschaft, <i>cap-</i>	לְשִׁילֹו; Imp. s. m. c. sf. 3
<i>tivity</i> .	s. m. שְׁבִילָה; Inf. לְשִׁיֵּל;
שְׁאֵל vb. Pe. , Pf. 1 s. שְׁאֵלְתָּ;	Pt. act. s. m. מִשָּׁאֵל, p. m.
שְׁאֵלִי, sf. 3 s. m. שְׁאֵלְתָּה;	מִשָּׁלִין, 1 s. מִשָּׁלְנָא: fra-
3 p. m. שְׁאֵלְתֶּנּוּ, שְׁאֵלְתֶּנּוּ;	gen, <i>ask</i> ; sq. בִּי sich er-

sabbath, week. | חַד בְּשָׁבָא, אַרְבָּעָה, חֲלָתָא בִּשְׁ, חֲרִי בִּשְׁ, מַעֲלִי שְׁבָתָא, חֲמִשָּׁא בִּשְׁ, בִּשְׁ: Sonntag, Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Sunday, Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday.

שיבחה n. Name eines Dämons, name of a demon.

שנח vb. Af., Pf. 3 s. m. אֲשַׁנַּח; 3 s. f. אֲשַׁנַּח; Pt. act. מִשְׁנַח: sich kümmern, care, mind.

שגר vb. Pe., Pt. pass. s. m. d. שְׁגִירָא: heizen, heat.

שדא vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁדִי, sf. 3 s. m. שְׁדִיתָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁדִיָּה, 3 p. שְׁדָּנְהוּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. שְׁדִיתָה, שְׁדִיתָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. שְׁדִיָּה; Impf. 3 s. m. נִשְׁדִי, sf. 3 p. לְשְׁדָּנְהוּ; Imp. s. m. שְׁדִי, sf. 3 s. f. שְׁדִיָּה; Inf. לְמִשְׁדָּא; Pt. act. s. m. שְׁדִי, f. שְׁדִיָּה, p. m. שְׁדוּ, 1 s. שְׁדִינָא, 2 s. שְׁדִיתָה; pass. s. m. שְׁדִי, f. שְׁדִיָּה, p. f. שְׁדִין: werfen, cast.

שדר vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. שְׁדִרְתִּיָּה, 3 s. m.

שדרה; 3 s. m. שְׁדִרָה; f. שְׁדִרְתָּה, sf. 3 s. m. שְׁדִרְתָּה; 3 p. m. שְׁדִרוּ, sf. 3 p. m. שְׁדִרְתָּה; 1 p. שְׁדִרְתִּי, 3 s. m. שְׁדִרְתָּה; Impf. 1 s. אֲשַׁדֵּר; 1 p. נִשְׁדֵּר, sf. 3 s. m. נִשְׁדִרְתָּה; 3 s. m. לְשַׁדֵּר; 3 s. f. חֲשַׁדֵּר; Imp. שְׁדֵּר; Pt. act. s. m. מִשְׁדֵּר, p. m. מִשְׁדֵּרָא, 1 s. מִשְׁדֵּרָא: senden, send.

שדת n. m., שְׁתָּא n. f. 6. || שְׁתָּא, f. שְׁתָּא, שְׁתָּא 16. || שְׁתָּא, n. p. m. 60. || שְׁתָּא n. f. 6.

שהא vb. Pa., Impf. 3 s. m. לְ, c. sf. 3 p. נִשְׁהָנְהוּ: zurückhalten, detain. | Itpa., Impf. 3 s. m. לְשְׁתָּהי: verweilen, tarry.

¹ שוא vb. Pe., Pt. pass. שְׁוִי, p. שְׁוִי: wert, preiswert, billig, worth, cheap. | Af., Imp. p. אֲשֹׁו: sq. vb. billig, cheap.

² שוא vb. Pa., Pf. 1 s. שְׁוִי, sf. 2 p. שְׁוִינְכוּ, 3 s. m. שְׁוִינְהוּ, 3 p. שְׁוִינְהוּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁוִינְהוּ; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. שְׁוִינְהוּ; Imp. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁוִינְהוּ;

- Inf. לשׁוּי, sf. 3 s. m. לשׁוּיָה: setzen, machen, *set, render*.
 שׁוּב vb. Pa., Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לשׁוּבָה: abschätzen, *estimate*.
 שׁוּע vb. Pe., Pt. pass. p. f. שׁוּעַ: verpichen, glätten, *plaster, make smooth*. | Itpe., Pf. 3 p. אֶתְשׁוּעוּ: glatt werden, *become smooth*. || שׁוּעָא n. m., שׁוּעָא n. f. Mörtel, Spund, *cement, sealing clay*.
 שׁוּף vb. Pe., Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. שׁוּפָה; Imp. שׁוּף; Pt. act. p. m. שׁוּפּוּ; pass. p. m. שׁוּפִי, שׁוּפִי: reiben, abreiben, *rub, wear out*. | Pa., 3 p. c. sf. 3 s. f. שׁוּפָה: id.
 שׁוּק¹ n. m. שׁוּקָא: Marktplatz, *market place*.
 שׁוּק² n. [f.] שׁוּקָא: Schenkel, Fuß, *leg*.
 שׁוּר vb. Pe., Impf. 2 s. m. שׁוּר; Pt. act. שׁוּר: springen, *leap*. | Pa., Pt. act. שׁוּר: id.
 שׁוּרָא n. m. Mauer, *wall*.
 שׁוּשְׁבִינָא n. m. Hochzeitskame-rad, *best man*.
 שׁוּעָא v. שׁוּעָא: *Inf. לשׁוּי, sf. 3 s. m. לשׁוּיָה: setzen, machen, set, render.*
 שׁוּחַ vb. Pe., 3 p. c. sf. 3 s. m. שׁוּחָה; Impf. 3 s. m. נִשְׁחַח; Imp. p. m. c. sf. 3 s. m. שׁוּחָה: schlachten, *slaughter*.
 שׁוּחָא n. m. Last (eig. Erhitzung), *load (prop. heat)*.
 שׁוּחַ vb. Pa., Pt. act. p. m. מִשְׁחָרִי: fronen lassen, *impose forced labor*.
 שׁוּחַ vb. Pe., Pt. act. s. m. d. שׁוּחָא Narr, *fool*. | שׁוּחָא n. f. Torheit, *folly*.
 שׁוּחַ vb. Itpe., Pf. 1 s. שׁוּחָה: sich ausstrecken, *stretch oneself*.
 שׁוּחַ vb. Pe., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. שׁוּחָה; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. נִשְׁחַח: weg-schwemmen, *wash away*.
 שׁוּחַ vb. Pe., Impf. 1 s. אֶשְׁחַח; Inf. מִשְׁחַח: bestreichen, *smear (apply a salve)*. || שׁוּחָא n. m., c. שׁוּחַ; sf. 1 s. שׁוּחִי; 2 s. שׁוּחִי; p. c. sf. 2 p. m. שׁוּחִי: Urkunde, *document*.
 שׁוּב vb., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שׁוּבָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לִשְׁוּבָה; Inf. c. sf.

3 s. m. לָשׁוּי[ו]בה: erretten, *deliver*.
 שיצא n. m., p. שיצי: Flosse, *fin*.
 שיראי (gr.) n. m. p. Seide, *silk*.
 שישא n. m. Alabaster, *alabaster*.
 שכב vb. Pe., Pf. 1 p. שכבנן; 3 s. f. שכבא; 3 p. m. שכב; Pt. act. s. m. שכב; f. שכבא, p. m. d. שכבי, f. שכב: sich legen, liegen, schlafen, sterben, *lie down, lie, sleep, die*.
 שכח¹ vb. Pe. (Af.), Pf. 1 s. sf. 3 s. m. אשכחיה, f. אשכחתה, p. m. אשכחתנה; 1 p. אשכחנן; 3 s. m. אשכח; sf. 3 s. m. אשכחה, 3 p. m. אשכחנה; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אשכחתה; 3 p. m. אשכחנה; אשכח, sf. 3 s. m. אשכחה; Impf. 2 s. m. תשכח; Pt. act. מִשְׁכַּח, 1 s. מִשְׁכַּחנָא, 2 s. מִשְׁכַּחַת; pass. s. m. שְׁכַּח, f. שְׁכַּחַת, 2 s. שְׁכַּחַת: finden, *find*; Pt. pass. sich befindend, antreffbar, *found, frequent*. | Itpe., Pf. 3 s. m.

אשכח; Inf. אשכחיה; Pt. p. m. מִשְׁכַּחֲחִין: gefunden werden, *be found, be met with*.
 שכח² (hebr.) vb. Pe., Pf. 1 p. שכחנן; sf. 3 p. שכחנהו; Pt. act. 1 p. שכחנן: vergessen, *forget*. | Itpe., Pt. s. f. מִשְׁכַּחַת, pass.
 משכלא n. m., p. משכלי: Becken, *basin*. | משכלתא, מִשְׁכַּלְתָּא n. f. kleines Becken, *small basin*.
 שכינתא n. f., p. שכינתא: die Gegenwart Gottes, *the Divine Presence*. || משכן vb. pfänden, *pawn*. | משכנתא⁽²⁾ n. f. Pfand, *pledge*.
 שכרא n. m. Rauschtrank, *intoxicating drink*.
 שלא vb. Itpe., Pf. 1 p. אשחלן: vergessen, *forget*.
 שלח vb. Pe., Pf. 3 s. f. שלחה; 3 p. f. שלחן; Impf. 3 s. m. לשלח; 3 p. לשלחו; Imp. שלח; Pt. pass. שליח, d. שליחא, sf. 3 s. f. שלוחה: 1. senden, *send*; Pt. pass. Bote, *messenger*; 2. ausziehen, *take off*. |

Pa., **Pt. act. p.** מִשְׁלָּחִי: ausziehen, *strip off*.
שלט vb. **Pe.**, **Impf. 3 s. m.** לְשַׁלֵּט; **Pt. act.** שָׁלַט: herrschen, *rule*. || **שְׁלִיטָא** n. m., p. שְׁלִיטָי: Herrscher, Macht-haber, *ruler, potentate*. || שְׁלִטָּן n. m., d. שְׁלִטְנָא: Herrschaft, *dominion*.
שְׁלִיחָא, **סְלִיחָא**, **סְלִיחָא** n. f. Nachgeburt, *after-birth*.
שלל vb. **Itpalp.**, **Impf. 3 s. m.** לְשַׁלֵּל: lose werden, *be loosened*. || שְׁוֹשְׁלָתָא n. f. Kette, *chain*.
שלם vb. **Pe.**, **Pf. 3 p.** שָׁלְמוּ; **Inf.** מְשַׁלֵּם: vollendet sein, *be completed*. | **Pa.**, **Impf. 1 s.** אֶשְׁלֵם; **3 s. m.** יִשְׁלֹם; **Inf.** לְשַׁלֹּם; **Pt. act. 2 p.** מְשַׁלְּמָתוֹן: bezahlen, *pay*. | **Itpa.**, **Pt.** מְשַׁלֵּם; **1 s.** מְשַׁלְּמָנָא, **2 s.** מְשַׁלְּמָתָא: vergolten werden, bezahlt werden, *be requited, receive an indemnity*. || **Af.**, **Pf. 1 s.** אֶשְׁלִימָה; **2 s. m.** אֶשְׁלִימָתָא; **Inf. c. sf. 3 p. m.** לְאַשְׁלִימָה: ausliefern, *deliver*. || **שלם** n. m., d. שְׁלָמָא: Friede, *peace*. ל' עֲבַד ש' Frieden

stiften unter, *make peace among*. עֲבַד ש' בְּהַרְי Frie-den schließen mit, *make peace with*. ל' יְרֵב ש' be-grüßen, *salute*. שְׁלָמָא עֲלֶיךָ Friede sei mit dir, *peace be with you*. | בְּשָׁלָמָא adv. recht, *correct*. || שְׁלָמָנָא n. m. Vollkommener, *perfect man*.
שלף vb., **Pt. pass. s. m.** שָׁלְף, f. שָׁלְפָא: abziehen, *draw off*. || שְׁלוּפָא n. m., p. c. שְׁלוּפִי: der (das Schwert) heraus-zieht, zückt, *he who draws (the sword)*.
שָׁמָא n. m., sf. **1 s.** שָׁמִי; **2 s. m.** שָׁמְךָ; **3 s. f.** שָׁמָה; **3 p.** שָׁמֶיהוּ: Name, *name*. | מִשָּׁם praep. wegen, *on account of*. | מִשָּׁם conj. weil, *because*.
שָׁמַיָא n. p. m., c. שָׁמַי: Him-mel, *heaven, Heaven*.
שְׁמָרָא n. m. Verfolgung, *persecution*.
שטט vb. **Pe.**, **Pf. 3 s. m. c.** sf. **3 s. m.** שְׁטִיטָה; **Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.** נִשְׁטִיטָה; **Inf. c. sf. 3 s. m.** לְנִשְׁטִיטָה; **Pt. pass. p. m.** שְׁטִיטָי: los-

machen, ablösen, *loosen*, *detach*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. **מִשְׁמַטָּן**; 3 s. f. c. sf. 1 s. **מִשְׁמַטָּתָן**; Pt. s. f. **מִשְׁמַטָּתִי**, p. m. **מִשְׁמַטָּתִי**, f. **מִשְׁמַטָּתִי**: sich ablösen, lose werden, ent schlüpfen, *become detached, loosened, escape*. || **Pa.**, Impf. 3 s. f. **מִשְׁמַטָּתִי**; Pt. act. s. f. **מִשְׁמַטָּתִי**: erlassen, *remit*.
שְׂמִינָא n. m., p. **שְׂמִינָא**: Zwiebel, *onion*.
שֶׁמֶן adj. fett, *fat*. || **שְׂמִינָא**, **שְׂמִינָא** n. m., sf. 3 p. **שְׂמִינָא**, **שְׂמִינָא**: Fett, *fat*.
שָׁמַע vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **שָׁמַעְתִּי**, **שָׁמַעְתִּי**; 1 p. **שָׁמַעְתִּי**; 3 s. m. c. sf. **שָׁמַעְתָּ**, f. **שָׁמַעְתְּ**, p. **שָׁמַעְתְּ**; 3 s. f. **שָׁמַעְתָּ**, sf. 3 s. m. **שָׁמַעְתָּ**; Impf. 1 p. c. sf. 2 s. m. **שָׁמַעְתְּ**; 3 p. **שָׁמַעְתְּ**; Imp. **שָׁמַע**; Pt. act. s. m. **שָׁמַע**, d. **שָׁמַע**, sf. 3 s. m. **שָׁמַע**, p. **שָׁמַע**, 2 s. **שָׁמַע**; pass. s. m. **שָׁמַע**, f. **שָׁמַע**: hören, bedienen, folgern, *hear, listen, attend, deduce*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. **שָׁמַעְתָּ**; Impf. 3 p. f. **שָׁמַעְתְּ**; Pt. p. f. **שָׁמַעְתְּ**: gehört

werden, *be heard*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. **שָׁמַעְתָּ**; Impf. 1 s. **שָׁמַעְתָּ**, sf. 3 s. f. **שָׁמַעְתָּ**; 3 s. m. c. sf. 1 p. **שָׁמַעְתָּ**; Imp. p. f. **שָׁמַעְתָּ**; Inf. c. sf. 1 p. **שָׁמַעְתָּ**; Pt. act. **שָׁמַעְתָּ**: ertönen lassen, verkünden, bedeuten, *cause to be sounded, declare, tell, signify*. || **שְׁמַעְתָּ**, **שְׁמַעְתָּ** n. f., p. **שְׁמַעְתָּ**: halachische Überlieferung der nachtannaitischen Zeit, *post-tannaitic halakic tradition*. || **שְׁמַעְתָּ** n. m., p. c. sf. 3 s. m. **שְׁמַעְתָּ**: Ruf, *reputation*.
¹ **שָׁמַע** vb. **Pa.**, Pt. act. **שָׁמַעְתָּ**: bedienen, *attend*. | **Itpe.**, Impf. 3 s. m. **שָׁמַעְתָּ**; Inf. **שָׁמַעְתָּ**; Pt. 1 s. **שָׁמַעְתָּ**: sich bedienen, *make use*.
² **שָׁמַע** n. f. Sonne, *sun*.
שְׂמִינָא n. m. Sesam, *sesame*.
שְׂמִינָא n. m. Ameise, *ant*.
שָׁמַע vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. **שָׁמַעְתָּ**; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. **שָׁמַעְתְּ**;

Pt. pass. 1 s. מִשְׁמַחֲנָא: in den Bann tun, *excommunicate*. || מִשְׁמַחֲנָא n. f. Bann, *ban*.
 אֲשַׁנֵּי vb. Pe., Pt. act. אֲשַׁנֵּי: verschieden sein, *be different*. | אֲשַׁנֵּי מִי worin ist es verschieden? *wherein is it different?* | אֲשַׁנֵּי לֹא es ist nicht verschieden, *it is not different*. || Pa., Pf. 1 s. אֲשַׁנֵּי; 1 p. אֲשַׁנֵּנָא; אֲשַׁנֵּנָהוּ sf. 3 p. אֲשַׁנֵּנָהוּ; 3 s. m. אֲשַׁנֵּי; Impf. 1 s. אֲשַׁנֵּי; 1 p. c. sf. 3 s. m. אֲשַׁנֵּינָה; Imp. אֲשַׁנֵּי; Pt. act. s. מִשְׁאֲשַׁנֵּי, p. m. מִשְׁשַׁנֵּי, f. מִשְׁשַׁנֵּינָה: 1. ändern, wechseln, *change*; 2. einen Einwand widerlegen, *remove a contradiction*, *answer an objection*. | Af., Imp. אֲשַׁנֵּי: wechseln, *change*. || אֲשַׁחֲא n. f., p. אֲשַׁחֲנִי; c. אֲשַׁחֲנִי; d. אֲשַׁחֲנִי; sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲנִי: Jahr, *year*. | לְאַחַר אֲשַׁחֲנִי nach einem Jahre, *after a year*.
 אֲשַׁחֲנִי n. f., p. אֲשַׁחֲנִי; sf. 1 s. אֲשַׁחֲנִי; 3 s. m. אֲשַׁחֲנִי: Zahn, *tooth*. | מִשְׁאֲחֲנָא n. f. Fels, *rock*.
 אֲשַׁחֲנִי n. m. Katze, *cat*.

אֲשַׁחֲנִי v. אֲשַׁחֲנִי.
 אֲשַׁחֲנִי n. f., p. אֲשַׁחֲנִי: Stunde, *hour*. || אֲשַׁחֲנִי adv. jetzt, *now*.
 אֲשַׁחֲנִי vb. Itpa., Pf. 3 s. m. אֲשַׁחֲנִי; 3 s. f. אֲשַׁחֲנִי; 3 p. m. אֲשַׁחֲנִי; Imp. אֲשַׁחֲנִי; Pt. act. מִשְׁאֲחֲנִי: erzählen, *relate*. || אֲשַׁחֲנִי n. f. Gespräch, *talk*.
 אֲשַׁחֲנִי v. עֲבַד.
 אֲשַׁחֲנִי vb. Pa., Pf. 3 s. m. אֲשַׁחֲנִי; Inf. לְאַשְׁחֲנִי: abschätzen, *estimate*. || אֲשַׁחֲנִי n. m., c. אֲשַׁחֲנִי: Maß, *measure*.
 אֲשַׁחֲנִי n. m. Tor, *fool*.
 אֲשַׁחֲנִי vb. Pe., Imp. אֲשַׁחֲנִי; Pt. אֲשַׁחֲנִי: ausgießen, *pour out*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֲשַׁחֲנִי; pass.
 אֲשַׁחֲנִי vb. Pe., Pf. 1 s. אֲשַׁחֲנִי; אֲשַׁחֲנִי; Imp. אֲשַׁחֲנִי: nach unten sehen, *look below*. | Af., Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. אֲשַׁחֲנִי: niedrig machen, *lower*. || אֲשַׁחֲנִי adj. niedrig, *low*. || אֲשַׁחֲנִי bergab, *down hill*. || אֲשַׁחֲנִי n. m., p. sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲנִי: Saum, *skirt*.
 אֲשַׁחֲנִי Pe., Pf. 3 p. אֲשַׁחֲנִי: strömen, *overflow*.

רָפַח vb. Pa., Pf. 3 s. m. c.
 sf. 3 p. f. **רָפְחוּ**; Impf.
 2 s. m. **רָפְחִי**: ausbessern,
repair.

שָׁפַר vb. Pe., gefallen, *please*. ||
שָׁפִיר adj., d. שְׁפִירָא, f.
שְׁפִירָא, p. f. שְׁפִירָן: schön,
beautiful. | שְׁפִיר adv. recht,
correctly. || שְׁפָרָא n. m., sf.
2 s. m. שְׁפָרָךְ: Schönheit,
beauty.

¹שָׁקַע vb. **Pe.**, Pt. act. c. sf.
3 s. m. שָׁקַע: ausschenken,
give to drink; Pt. act. Mund-
schenk, *butler*. | **Af.**, Pf.
1 p. sf. 3 s. m. אֶשְׁקֶינָה;
3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶשְׁקֶינָה;
3 p. m. אֶשְׁקֶינֶה; 3 p. c. sf.
3 s. m. אֶשְׁקֶינָה; Impf. 1 s.
c. sf. 2 s. m. אֶשְׁקֶינָה; Imp.
c. sf. 1 s. אֶשְׁקֶינָה, p. c. sf.
3 s. m. אֶשְׁקֶינָה; Pt. act. p.
m. מִשְׁקֹן: zu trinken geben,
give to drink.

²שָׁפַח vb. Pe. = שָׁחַח.

שָׁקַל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שָׁקַלְתִּי; 2 s. שָׁקַלְתָּ;
3 s. m. שָׁקַל; 3 s. f. שָׁקַלְתָּ; 3 p. m.
שָׁקַלוּ; 1 p. c. sf. 3 p. שָׁקַלְנוּ;
2 s. m. שָׁקַלְתָּ; sf. 3 p. שָׁקַלְתֶּם;
3 p. שָׁקַלְתֵּם; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שְׁקֵלָה, f. שְׁקֵלָה;
3 s. f. †שְׁקֵלָה, שְׁקֵלָה, sf. 3
s. f. שְׁקֵלָה; 3 p. c. sf. 3
s. f. שְׁקֵלָה, 3 p. שְׁקֵלָה;

Impf. אָשַׁקַל; 3 s. m. נִשְׁקַל;
sf. 3 p. לִשְׁקֻלָּהּ; 3 p. c.
3 s. f. לִשְׁקֻלוֹתָהּ; Imp. שֶׁקַל;
sf. 3 s. m. שִׁשְׁקֻלָּהּ, 3 p.
שִׁשְׁקֻלָּהּ; s. f. שִׁשְׁקֻלִּי; p. m.
שִׁשְׁקֻלִּי; Pt. act. שֶׁקַל, p. שִׁשְׁקֻלִּי;
1 p. שִׁשְׁקֻלִּי, 2 s. שִׁשְׁקֻלָּתָהּ;
pass. s. m. שִׁשְׁקֻלָּהּ, f. שִׁשְׁקֻלָּתָהּ;
p. f. שִׁשְׁקֻלִּין; nehmen, *take*. |
Itpe., Pf. 3 s. m. אִשְׁתַּקֵּל;
Pt. p. f. מִשְׁתַּקֵּל, pass.

שָׁקַר vb. Pa., Pf. 3 s. m. שָׁקַר; Inf. שֹׁקֵר, sq. בִּ: betrügen, deceive. || שִׁקְרָא: Lüge, lie. || שִׁקְרוּרִי n. m. Lügner, liar.

שָׂא vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 s. m. שָׂאָה, f. שָׂאָה,
שָׂאָה, p. שָׂאָה; 3 s. f.
שָׂאָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. f.
שָׂאָה, p. m. שָׂאָה, 3 p.
f. שָׂאָה; Impf. 3 s. m.
שָׂאָה; Imp. שָׂאָה; Inf. מְשָׂאָה;
Pf. act. שָׂאָה, p. שָׂאָה; pass.
s. m. שָׂאָה, f. שָׂאָה: lösen,
erlauben, *loosen, permit.* |
Itpe., Pf. 3 s. m. אֶשְׂאָה; 3 s. f.

Impf. 2 p. m. הַשְׁתָּרוּ: Er-
laubnis erhalten, *receive*
permission. | Af., Pf. 3 s.
m. אָשְׂרִי: wohnen lassen,
cause to dwell. || מְשִׁירָחא
n. f., p. c. sf. 1 s. מְשִׁירָחִי:
Lager, *camp*; p. Truppen,
troops. || שְׁרוּחָא n. f., sf.
2 s. m. שְׁרוּחָ(י): Mahlzeit,
meal.

שרבב vb. It., Pf. 3 s. m.
אֶשְׁתַּרְבֹּבִי: Inf. אֶשְׁתַּרְבֹּבִי:
herabgleiten, *slip down*.

שְׂרָגָא n. m., p. שְׂרָגִי: Lampe,
lamp.

שְׂרִיקָא n. m., p. שְׂרִיקִי: Flecken,
Faden, *spot, thread*.

שָׂרָה vb. Pe., Impf. 3 s. m.
נִשְׂרָה: schlürfen, *sip*.

שְׂרִיר adj. p. f. שְׂרִירָן: fest,
firm.

שַׁח v. שַׁח.

שַׁח v. שַׁח.

שְׁחִי vb. Pe., Pf. 2 s. m. שְׁחִיתִי,
sf. 3 s. m. אֶשְׁחִיתָה; 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. שְׁחִיתָה; Impf.
1 p. נִשְׁחִי; 2 s. m. תִּשְׁחִי,

p. תִּשְׁחִי; Imp. שְׁחִי; Imp.
p. m. אֶשְׁחִי, שְׁחִי; Inf. מְשַׁחָא,
מְשַׁחָא; Pt. act. שְׁחִי,
2 s. שְׁחִיתָה: trinken,
drink. || מְשַׁחָא n. m. Ge-
tränk, *drink*.

שְׁחִי vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁחִיתִי;
2 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁחִיתָה;
3 p. שְׁחִילוּ; Impf. 1 s. אֶשְׁחִיל;
Pf. act. שְׁחִיל, p. שְׁחִילִי, 1 s.
שְׁחִילָנָא: pflanzen, *plant*.

שְׁחִפָא n. m., p. שְׁחִפִי: Genosse,
partner. || שְׁחִפּוּתָא n. f. Ge-
nossenschaft, *partnership*. ||

שְׁחָה vb. denom. Pa., Impf.
3 s. m. לִשְׁחָה: zugesellen,
associate. | Itpa., Impf. 1 s.
לִשְׁחָתָה; 3 s. m. לִשְׁחָתָה;
Infin. אֶשְׁחָתוּפִי, sq. בְּהָדִי:
sich beteiligen, *take part*,
participate.

שְׁחָק vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁחָקִי,
אֶשְׁחָק, שְׁחָק; 3 s. m. שְׁחָק;
3 p. אֶשְׁחָקוּ; Pt. act. שְׁחָק:
schweigen, *be silent*. || שְׁחִיקוּתָא n. f.
Schweigen, *silence*.

ח

תְּאֵנָה n. m., s. f. תְּאֵנָה: Krone,
crown.

תְּאֵנָה n. f., p. תְּאֵנִי: Feige,
fig.

חֲבוּחָא n. f. Arche, *ark*.

חֲבָנָא n. m. Stroh, *straw*.

חבע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

3 p. m. חֲבַעְתָּהּ: auffordern, *ask, accost*.

חבר vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c.

sf. 3 p. m. חֲבַרְנָה: zerbrechen, *break*. | **Itpe.**, Pf.

3 s. m. אֲחַבֵּר; Impf. 3 s. m.

לִחְבֵּר: pass. || חֲבָרָא n. m. Unglück, *misfortune*.

חגרא v. גרא.

חַגְרָא (ass.) n. m. Kaufmann, *merchant*.

חוב vb. **Pe.**, Pf. 1 p. חֲבַנָּא; 3 s. m. חָב; Imp. s. f. חוּבִי:

zurückkehren, *return*. | **Af.**, 1 p. חֲוִיבָנָא, sf. 2 s. m.

אֲחֻיבָנָא, 3 s. m. אֲחֻיבָנָא, 3 p. m. אֲחֻיבָנָהּ; 2 s. m. c. sf.

1 s. אֲחֻיבָתִּי; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֲחֻיבָהּ; Pt. act. s. m.

מְחִיב, מִחְיב, p. m. מְחִיבִי, 2 s. מְחִיבָתִּי: Einwendung

erheben, *raise an objection*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. אֲחֻיבָתִּי:

widerlegt werden, *be refuted*. || חֲוִיבָתָא n. f., p. חֲוִיבָתָא: Widerlegung, *refutation*. ||

חוב, חוּ adv. wiederum, *again*.

Margolis, Chr. Bab. Talm.

חומא n. m. Knoblauch, *garlic*.

חורא n. m. Ochs, *ox*.

חֲוָרָא (etym.?) n. m., p. 1 s.

חֲוִי: Kleid, *garment*.

חוחו, חוחי, חוחי praep.,

sf. 2 s. m. חוחי; 3 s. m.

חוחי, p. m. חוחי: unter,

under. || מְלַחַח adv. unten,

beneath. || חַחִי, חַחֵא adj.,

d. חַחֵא; p. חַחֵא: unterer,

lower. || לְחַחֵא, לְחַחֵא adv.

unten, *beneath*. || חוחו vb.

denom. **Pa.**, Impf. 3 s. m.

לְחַחֵא; 1 p. נְחַחֵא: nach unten

bringen, *bring down*.

חלל v. חלל.

חַחֵא n. m. Tisch, *table*.

חַחֵא n. m. Kinderlosigkeit, *childlessness*.

חַחֵא n. m., p. חַחֵא: Schmerz, *pain*.

חַחֵא n. f. Purpur(farbe und -stoff), *violet (color and stuff)*.

חַחֵא (pers.?) n. m.,

p. חַחֵא: Thronsessel, *chair*.

חַחֵא vb. **Pe.**, Pf. 1 p. חַחֵא; 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

חַחֵא; 3 p. חַחֵא; Impf.

2 p. m. חַחֵא; Pt. act. s. m.

חַחֵא; pass. s. f. חַחֵא: (auf-)

Mišna lehren, *instruct in the Mishna*. || תנא n. m., p. תנאי: Tanna (doctor Mišnicus).

² תנא vb. Af., Pf. 3 p. m. תנאו: verabreden, *make an agreement*.

תנח v. נוח.

תנינא n. m. (f.) Seeungeheuer, *sea monster*.

תנורי n. m., p. תנורי: Ofen, *oven*.

תעלא n. m., p. תעלי: Fuchs, *fox*.

תעניחא v. ענא³.

תפס vb. Pe., Pf. 2 p. c. sf. 3 s. f. תפסותה, תפסותה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. תפסותה (תפסותה); 3 p. m. c. sf. 3 s. m. תפסותה; Imp. s. m. c. sf. 3 s. m. תפסותה; p. m. c. sf. 3 s. m. תפסותה, f. תפסותה; Pt. act. s. m. תפס, p. m. תפסין; 1 p. תפסין: ergreifen, in Besitz nehmen, *seize, take possession*. | Itp., Pt. 2 s. תפסותה: ergriffen werden, *be seized*.

תפי vb. Pe., Pf. 2 p. תפיתו: speien, *spit*.

¹ תקל vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. תקלה; Impf. 3 s. m. לתקל, Pt. act. תקל: 1. wägen, *weigh*; 2. wiegen, aufwiegen, *weigh, be equal*. || מתקלא (ק), sf. 3 s. m. מתקלה, מתקלה: Gewicht, *weight*.

² תקל vb. Itp., Pf. 3 s. m. לתקל, f. לתקלא: straubeln, *stumble*.

תק vb. Pe., Pt. act. p. f. תקנו: gerade, recht, *straight, right*. || Pa., Pf. 3 s. m. תקן, p. m. תקנו, תקון; Inf. לתקון; Pt. pass. s. m. מתקן, f. d. מתקנה: anordnen, richtig stellen, *order, set in order*. || תקנה n. f., sf. 3 s. m. תקנה: Verordnung, Besserungsmittel, *ordinance, means of improvement, remedy*.

תק vb. Pe., Pt. act. p. m. תקפי: stark sein, *be strong*. | Itp., Pt. p. m. מתקפו: sich anstrengen, *strain oneself*. | Af., Pt. act. מתקה: eine starke Frage stellen, *ask a strong question*. || תקפה n. m., c. תקף: Stärke, Heftigkeit, *strength, vehemence*.

¹ תרא vb. Pe., Impf. 3 p. לתרו: aufweichen, *dissolve*.

² חרא vb. Af. , Pf. 1 p. אֶחְרִין: warnen, <i>forewarn</i> .	חֲרִיטָא n. f. Cypresse, <i>cypress</i> .
חֲרִיבָא n. m. Fett, <i>fat</i> .	חֲרִיבָא (חֲרִיבָא) n. m. Hahn, <i>cock</i> .
חֲרִיבָא vb., Pf. 3 p. m. חֲרִיבָא: übersetzen, erklären, <i>translate, interpret</i> .	חֲרִיבָא n. f. Henne, <i>hen</i> .
חֲרִיבָא vb. Pa. , Pf. 3 s. m. חֲרִיבָא: verstoßen, <i>repudiate</i> .	חֲרִיבָא n. m. Tür, <i>door</i> .
חֲרִיבָא vb. denom. Af. , Pf. 2 s. m. אֶחְרִיבָא; 2 p. m. אֶחְרִיבָא: sich widersetzen, <i>oppose</i> .	חֲרִיבָא vb. Pa. , Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. חֲרִיבָא; Pt. act. חֲרִיבָא; pass. s. f. d. חֲרִיבָא: zu- rechtstellen, richtig stellen, <i>set aright, correct</i> .
חֲרִיבָא n. m. Widersetzlichkeit, <i>rebelliousness</i> .	חֲרִיבָא n. m., חֲרִיבָא n. f. 9. חֲרִיבָא, f. חֲרִיבָא. חֲרִיבָא (חֲרִיבָא) 19.

B.

Hebräisches Wörterverzeichnis.

Hebrew Glossary.

חֲרִיבָא n. f. Fackel, <i>torch</i> .	חֲרִיבָא vb., Inf. חֲרִיבָא: das will sagen, <i>that is</i> .
חֲרִיבָא n. f., p. אֶחְרִיבָא: Über- dachung, <i>covering</i> .	חֲרִיבָא conj. obwohl, <i>although</i> .
חֲרִיבָא vb. Pi. Pt. pass. חֲרִיבָא: verspätet, <i>belated, post- dated</i> .	חֲרִיבָא n. m., p. חֲרִיבָא: Lügner, <i>liar</i> .
חֲרִיבָא adv. nicht, <i>not</i> .	חֲרִיבָא n. f. Segen- spruch am Sabbatausgang, <i>benediction at the outgoing of the sabbath</i> .
חֲרִיבָא adv. weiter, <i>further on</i> .	
חֲרִיבָא conj. wenn nicht, <i>if not</i> .	

- בּוּא n. f. Untergang, *setting*.
 בּוֹל (gr.) n. m., p. בּוֹלָאוֹת: Ratsherr, *councillor*.
 בַּח vb. Ho., Pt. מְבַחֵר: aus-
 erlesen, *choice*.
 בטח vb. Ho., Pt. 1 s. מְבַטְחִי: gewiß sein, *be certain*.
 בטל vb. Pi., Pf. 3 s. f. מְבַטֵּל: unterbrechen, *interrupt*. ||
 בטול n. m. Unterbrechung, *interruption*.
 בקש vb. Nitp. = Hitp.
 ברא: בְּרִיאָה n. f. Schöpfung, *creation*. || בְּרִיָּה n. f. Ge-
 schöpf, *creature*.
 ברר: בְּרִירָה n. f. Sonderung, *separation, selection*.
 בת n. f. || בַּת קוֹל Stimme, *voice*. || בְּבַת אֶחָת auf Ein-
 mal, *at one and the same time*.
 גָּבַהּ vb. einziehen, *collect*.
 גוי n. m. Nichtjude, *Gentile*.
 גוף n. m. Körper, Wesen, *body, essence*.
 גִּזְרָה n. f.: גְּזֵרָה אֲשֶׁר: Ana-
 logie-Beweis, *proof by ana-*
logy.
 גָּמַר n. m. Vollendung, *com-*
pletion.
 גִּלְגָּל n. f. Feige, *fig*.
 גִּלְגָּל n. m. Schlemmer, *glutton*.
 דְּגִמָּה (gr.) n. f. Gleichnis, *likeness*.
 דק n. m., p. דְּקִין: Flor im
 Auge, *cataract*.
 דָּקל n. m. Palme, *palm-tree*.
 דִּיאָה adv. wie? *how?*
 הפרכוס (gr.) = *ὑπαρχος*.
 ודי n. m., p. וּדְאוֹת: Gewiß-
 heit, *certainty*. || ודי adv.
 gewiß, *certainly*.
 ודי adj., p. וּדְאוֹת: würdig,
worthy.
 וון vb. Ni., Pt. נִוּוֹן: gespeist
 werden, *be fed*.
 חל vb. Pf. 3 s. m. חָל: fallen,
fall.
 חָם וְשָׁלוֹם Gott behüte, *God*
forbid.
 חֲזָקָה n. f., c. חֲזָקָה: Prä-
 sumtion, *presumption*.
 חלק vb. Ni., verschiedener
 Meinung sein, *be of a dif-*
ferent opinion.
 חֲמָה n. f. Sonne, *sun*.

חמר vb. Pt. pass. חָמַר: schwer, *heavy, weighty*.

מַחֲמַת praep. wegen, *on account of*.

טול vb. Hi. werfen, *cast*.

מָלִית n. f. Mantel, *mantle*.

טפל vb. Ni. sich anschließen, *attach oneself*.

יאל conj. da, *since*. ||

הִילָכָה adv. also, *hence*.

יִסּוּרִין n. p. m. Leiden, *suffering*.

יִשְׁבָּה n. f. Akademie, *college*.

יִשַּׁר Pi. stark machen, *make strong*.

כִּי praep., sf. 1 s. כְּמוֹתֵי.

כִּי־כֵן conj. sobald als, *nachdem, as soon as, since*.

כֵּן adv. so, *thus*.

כֵּן adv. hier, *here*. | מִכֵּן von jetzt ab, *from now on*.

כָּנַס vb. Ni. eintreten, *enter*.

בֵּית הַבְּסֵא Abtritt, *privy*.

כַּפָּרָה n. f. Sühne, *atonement*.

כָּרַךְ vb. umschlingen, *wind about*.

לוה¹ vb. Pa. begleiten, *accompany*.

לֹוָה² n. f. Darlehen, *loan*.

לָשׁוֹן n. f. Bedeutung, *meaning*.

מַה־שֵּׁ מַה־שֵּׁ dasjenige, welches, *that which*. || אַחַת כְּפָּה עַל־אֶחָת כְּפָּה um wieviel mehr, *how much the more*.

מִיתָה n. f. Tod, *death*.

מִן praep., sf. 3 s. m. הֶמְנוּ.

מִנָּה n. m. Zahl, *number*.

מַסַּר vb. Pt. act. 1 s. מִסַּרְנִי.

מִרְגָּלִית (gr.) n. f., p. מִרְגָּלִיּוֹת: Perle, *pearl*.

נִדְוִי n. m. Bann, *excommunication*.

נָטַל vb. erheben, nehmen, *lift, take*.

נִיב שְׁפָתַיִם Oberlippe, *upper lip*.

נִסְיָן n. m., p. נִסְיָנִים: Wunder, *miracle*.

נָכַח vb. Hi. zu Tische liegen, *recline at table*.

נִכְבֵּר vb. Pt. pass. מִכְבֹּר mei-nend, *of the opinion*.

סִיָּה n. m. Eselsfüllen, *foal of an ass*.

סִנְיָה n. m. Ansatz, *attachment*.

סִפְקָה n. m., p. סִפְקוֹת: Zweifel, *doubt*.

סרב vb. **Pi.** sich weigern, *refuse.*

סחר vb. widersprechen, *contradict.*

עגל vb. **Pi.** einen Kreis bilden, *form a circle.*

עוד : יום מבעוד יום während des Tages, *while it is yet day.*

עין : עין praep. nach Art von, *after the manner of.*

עכשו adv. jetzt, *now.*

עלב vb. bedrücken, *oppress*; Pt. pass. unglücklich, elend, *miserable.* | Ni. pass.

עלה vb. angerechnet werden, *be counted.* | Hi. nennen, *name.*

ענות n. f. Bescheidenheit, Sanftmut, Demut, *humility.*

עצמי : עצמי ich selbst, *myself.*

ערבית n. f. Abend, *evening.*

ערוד n. m. Wildesel, *wild ass.*

פגיון (lat.) n. m. pugio.

פגם n. m. Verschlimmerung, *deterioration.*

פחה verringern, *lessen.*

פני : פני conj. weil, *because.*

פנה vb. **Ni.** die Notdurft richten, *ease oneself.*

פרש vb. sich absondern, *separate oneself.*

פרידה n. f. Taube, *dove.*

פריה n. f. Fruchtbarkeit, *fruitfulness.*

פרום בולבטי (gr.) = πρὸς βουλευτάς.

פתיחה n. f. Anfang, *commencement.*

מצוה n. f. Gebot, *commandment.* || Wohltat, *good deed.*

צוח vb. **Pilp.** polieren, *polish.*

קדם vb. vorangehen, *go before.* | Ho. Pt. מקדם verfrüht, *antedated.*

קום : במקום praep. anstatt, *in the place of.*

קרא n. f. Lesen, *reading.* ||

מקרא n. m. Schrift, Schriftvers, *Scripture, Scriptural verse.* [ground.

קרקע n. m. Grund und Boden,

ראיה n. f. Beweis, *proof.*

רבנו : רבנו unser Lehrer, *our teacher.*

רביה n. f. Mehrung, *multiplication.*

מרדה n. m. Schaufel, *shovel.*

רפה: הִרְףָּ עֵין. Augenblick, <i>twinkling of an eye.</i>	שכח vb. Hitpa. , vergessen werden, <i>be forgotten.</i>
רשה n. f. Erlaubnis, <i>permission.</i>	בֵּין הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ: Abend- dämmerung, <i>twilight.</i>
שָׁ: nota relationis. שְׁלִי: mein, <i>my.</i> שָׁל: nota genitivi.	שמש vb. Pi. , dienen, <i>serve.</i>
בְּשִׁבִּיל praep. wegen, <i>on ac- count of.</i>	שנה vb. Pu. , Pt. ungewöhn- lich, <i>extraordinary.</i>
שָׁחַר n. m., p. שְׁחָרִין, <i>from the n. f.: Morgenzeit, dawn.</i>	מִשְׁנָה n. f. <i>Mišna.</i>
שָׁטַר n. m., p. שְׁטָרוֹת; c. שְׁטָרִי (שְׁטָרִי): Schriftstück, <i>docu- ment.</i>	מִשְׁעָה שָׁ: von der Zeit, da, <i>from the time when.</i>
שָׁכַב n. f. Liegen, <i>lying down.</i>	[תְּחִלָּה] תחל vb. denom. Hi. , anfangen, <i>begin.</i>
	תְּנִי n. m. Bedingung, <i>condition.</i>
	תקן vb. Hi. , verordnen, <i>esta- blish, order.</i>

